

MAGYAR
REGÉNYIROK

KÉPES KIADÁSA

Szerkesztő

MIKSZÁTH KALMAN

48

Bentczkyné B. Benke
Végzetes tévedés

MAGYAR REGÉNYÍRÓK

KÉPES KIADÁSA

Szerkeszti és bevezetésekkel ellátja

MIKSZÁTH KÁLMÁN

48. KÖTET

VÉGZETES TÉVEDÉS

Írta

BENICZKYNÉ BAJZA LENKE

BUDAPEST

FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irod. intézet és könyvnyomda

1909

R. H. N. fec.

Beniamini Bajza Lenka

VÉGZETES TÉVEDÉS

REGÉNY

IRTA

BENICZKYNÉ BAJZA LENKE

WINKLER ELEMÉR RAJZAIVAL

BUDAPEST

FRANKLIN-TÁRSULAT

magyar irod. intézet és könyvnyomda

1909

PH

3176

M3

Ko¹⁴ 48

Minden jog fenntartva.

Franklin-Társulat nyomdája.

BENICZKYNÉ BAJZA LENKE.

Vége egy boldog asszony! S még hozzá író, ami kétszeres csoda. Mert az írói világban még ritkább a boldogság, mint egyebütt. Más fajta ember boldog lehet, ha ő magának semmi baja nincs s dolgai jól mennek, de az írónak az érzékeny lelkénél fogva a *mások bajai* is fájnak. Világfájdalom, melancholia vesz erőt e gyakorta abnormis természeteken, az élet sötét oldalainak festésébe azért merülnek el, de azok se mindig boldogok, akik felderítik az olvasót; mint ahogy a vidáman szökellő forrás gyakran éles, nagy sziklák közül tör ki, úgy serked ki a humor is nem egyszer fájdalmas sebek alul.

Beniczkyné élete egy szép út ebben a siralom völgyében, egy szép út, göröngyök nélkül való, mindvégig fölfelé visz s ragyogó verőfény önti el. 1840-ben született Pesten, leánya Bajza Józsefnek, a rendkívül tisztelt költőnek. Olyan volt ő, mintha nem is az anyja szülte volna, hanem Bajza gondolta volna ki. A híres császárfürdői bálokon, a platánok alatt, a legkáprázatosabb jelenség, a legjobb csárdás táncosné, kit országszerte emlegetnek. Már korán megmozdul benne az irodalmi hajlam, nem csak kotillion-émlékeket őriz a titkos fiókjában, de kéziratokat is, melyek lázasan szaporodnak és — mi lehetne nagyobb szerencse egy kezdő íróra — hamarosan férjhez megy egy módos kiadóhoz, Heckenast Gusztávhoz, kit nemsokára 1857-ben megajándékoz egy — könyvvel.

Az írónőt az úgynevezett «Schönggeist-ot» kielégítette volna ez a frigy, de e szép lélek még egy sokalta szebb testben lakott. A legszebb menyecskét hódolattal rajongták körül az akkori idők előkelő gavallérjai. Bajza Lenkének, akármilyen jól választott volna is, éreznie kellett lassankint, hogy jobban is választhatott volna, rövid idő alatt felbontotta házassági kötelékét s 1862-ben Beniczky Ferencznek, a pestmegyei fiatalság egyik legképzettebb vezér alakjának nyujtotta kezét.

Ez a házassága boldog és zavartalan maradt egész haláláig s mindenben kielégíthette, mert míg neki a megfelelő vagyoni viszonyok mellett módjában volt írószobájába vonulni s csendesen elmélni képzeletvilágába, addig a férj is közpályákon foglalkozhatott s a beállott alkotmányos élet folyamatjában majd mint országgyűlési képviselő, később mint szolnokmegyei főispán, majd belügyi államtitkár, színházi intendáns s végül pestmegyei főispán, egyre emelte neje társadalmi állását is s lett lassankint méltóságos, sőt excellentiás asszony. Hiszen a szaporodó kötetek is elég öröm, de a szaporodó címek se okoznak migraint, kivált az asszonyoknál.

Sokat írt. Legtermékenyebb összes női íróink között, a hatvanas és a hetvenes évek szépirodalmi lapjai tele vannak az ő novelláival és regényeivel. Gyakran látja szalonjában az írói köröket, nagy összeköttetései vannak, néhány novellája németben is megjelenik a jó Silberstein fordításában. A hetvenes években keletkezett Petőfi-társaság őt is bevásztja tagjai közzé s így lesz az első nőíró, akit az irodalmi férfiak bevesznek a czéhbe. Noha társadalmi állásánál fogva az arisztokrata társaságokhoz tartozik s azoknak egyik kedvelt nemes alakja, nem a főrangú műkedvelők mennyezetes magaslatáról nézi az igazi írókat, hanem egész lé-

lekkel középük számtja magát, látogatja a Petőfi-társaság üléseit, folytonos érintkezésben van szerkesztőkkel, kiadókkal, írókkal, részt vesz aprócseprő bajaikban, kisszerű intrikáikban és pártoskodásaikban, sőt a Parnassusra való csörtetéseikben is, mint bármely vérbeli bohém.

Amint korban előhalad, egyre termékenyebb lesz, regényei, kivált a nyolczvanas évek óta, kettesével jelennek meg évenként, a *Mártha* és a *Tévesztett utak* után 1884-ben *Ruth* és a *Fátyol titkai* jelennek meg, a következő évben már három regénye jön (*Az első nyom.* — *A porban született.* — *Nem ösmerem a mult történetét*), az azutáni évben, 1876-ban már négy (*A vér hatalma.* — *Zárt ajtók mögött.* — *Saját kezébe.* — *Az erdei lak.*) Később ez a termékenysége megcsappant, de nem is lett volna jó, ha szorgalma olyan arányban növekedett volna, mert az irány pongyolasága és a szerkezet lazasága e kövér esztendőkből a legszembe-tünőbb.

Tárgyait a főrangu világból merítette, melyben élt, mint annak jelentékeny tényezője, de nem az életből rajzolt, hanem francia regények után, melyeket olyanok írtak, akik talán nem is hatoltak be a főrangu világba; hősei és hősnői a sikos parketteken, puha szőnyeges boudoirookban, parfümos levegőben élnek; szeretnek, csálnak és csallattnak, diadalmaskodnak és elbuknak. Nem volt elég írói ereje e megfestett (különben a természetben is szintelen) magyar főúri köröknek külön levegőt, karaktert és ízt adni (pedig valami megkülönböztető mégis van bennök); az ő alakjai bizony csak marquis-k és marquise-ek, akik magyar nevek alatt bujkálva, áttették mulatozási színhelyüket Párisból Budapestre. De ettől eltekintve, nem lehet eltagadni, hogy novellái és regényei a jó ízlést szolgálták és a nemesebb irányokat s elő-

adási modora nem nélkülöz bizonyos, inkább asszonyias, mint művészeti bájt, mely az olvasót kellemes hangulatba ringatja. Találón nevezték *Magyar Marlittnak*; semmivel se volt rosszabb, de jobb se, mint a kis Thüringen e folyamatosan mesélő nénikéje.

Későbbi regényeivel, lassabban frván őket, a jellemekre és pszichológiára ügyelve, kiengesztelte a kritikát is, mely a legnehezebben hódolt meg a szép asszonynak. A közönség, kivált az asszonyolvasók, állandóan kedvelték, úgy, hogy regényei, ami csak a legkiválóbb frókkal esik meg nálunk, egyöntetű összkiadásban is megjelentek, mint aránylag igen kelendő portéka a könyvpiaczon.

Férje intendánsága idején szini irodalommal is próbálkozott, de a nemzeti színház közönsége — ahogy ő szokta magát a regényeiben előkelően kifejezni — «felette hűvösen fogadta».

Ez volt talán az egyetlen báránfelhő a derült, napfényes égbolton, mely áthajlott életútja fölött — az utolsó mozdulatáig, az utolsóig, mellyel az örök éjszakába lép.

Meghalt — 1905. április 2-án.

Mikszáth Kálmán.

1.

— Ernesztine, a kalapomat.

— Itt van a kezemben, de újra kérem, ne menjen grófné.

— Miért fecsérled a szavakat? Minden hónapnak ezen a napján felöltözöm, úgy mint ma. Télen fekete szőrruhába, szürke nyúlprémes bundába, s a kalappal, melyet négy forintért vettél számomra a Kerepesi-úton. Keztyűim kopottak, a lábamon sárczipők. Nyáron szürke vászonruhába, mely talán még egyszerübben fest, mint a téli öltözkék, s az utozán mindenki legfőljebb nyelvmesternőnek néz, a ki óraadással keresi kenyerét és te rendesen lamentációkkal akarsz visszatartani utamtól! Miért? Hisz úgy is tudod, hogy az hasztalan!

E szavakat magas termetű, komoly, okos kifejezésű, harmincz-negyven év között lévő szép asszony ejté ki nevetve, s komornájához beszélve, mialatt az kalapját fejére illeszté, de kinek nagyon komor, megrovó tekintete mulattatni látszott úrnőjét.

— De hát hova megy, grófné?

— Hányadszor kérded ezt, Ernesztine? — folytatta a tükörtől visszafordulva Hermance grófné, s újra jószüen nevetett; majdnem csúfolódva ejté ki szavait. — Mondd, miért akarsz visszatartani, hisz tudod, hogy rossz helyre nem megyek!

— Nem tudom.

Komor, megrovó, de kissé bizonytalan hangon voltak e szavak kiejtve, s a grófné gyors pillan-

tással mérte őt végig, kinek öreg, ránczos arczát e tekintetre sötét szégyenpír borította.

— Elment az eszed? — kérdé azután tőle meglepetve. — Így nem szokás rendez-vousra menni. Azonkívül tudod, hogy férjemet szeretem.

— Azt nem mondtam s nem is úgy értettem, de mire való ez az álruha? Grófné, ki ezreket költ öltözkéire, s a legelegánsabb dáma a legmagasabb társaságban, nem röstel így menni az utcára, gyalog . . . *Titkos útra!*

— Csak nem ülhetek ily öltözkében fogatomra? — viszonzá Hermance. — De mind a mellett ne hidd, hogy oly helyre megyek, mi ellen bárkinek kifogása lehetne.

— Hogy mit hiszek ezekről az utakról, melyek évek óta tartanak és ismétlődnek, az az én dolgom, — viszonzá vállát vonva, s kevés tisztelettel a komorna, majdnem kétértelmű hangon, mit csak olyan cseléd engedhet magának, ki úrnőjét felnőni látta.

— Gondolj, a mit akarsz! — viszonzá félig haraggal, félig mosolylyal az úrnő, s helyet foglalt egy karszékben és kinyújtá szép, hosszúkás formájú lábát.

— Húzd föl a sárczipóm s add ide az esernyőm.

Ernesztine szó nélkül engedelmeskedett, mialatt kipillantott az ablakon, melyen át az égen sötét felhőket lehetett látni, mik vihar közeledtét jelenték.

Hermance grófné készen volt s kezébe vette az esernyőt és indult az ajtó felé.

— Mit mondjak, ha a gróf haza jönne? — kérdé Ernestine.

— A mit akarsz . . . Mondd, hogy sétálni mentem.

— Ilyen időben?

— Gondolj ki valamit! — kiáltott föl Her-

mance türelmetlenül, s kisietett az ajtón és nem a fölépcsőn haladt le, kilépve az előszobából, hanem egy melléklejárás felé haladt, hol a cselédség szokott le- és fölfutkosni, s mely a hátulsó kapuhoz vezetett.

Kilépve az utcára, melyben a palota állt, melynek tulajdonosa Eszthey Bertalan gróf volt, sietve haladt azon végig, azután egy mellékutczába tért be, mely meglehetősen hosszú volt, de melyen végig haladva, daczára az esős alkornynak, meglassítá lépteit, s vidám, gondtalan mosolylyal haladt előre, mintha már nem volna sietős dolga . . .

Az üzletekben egymásután gyultak föl a lámpák s az utca is megvilágosodott a villámfénytől és Hermance meg-megállt egyik-másik egyszerű üzlet kirakata előtt, mosolyogva szemlélvén a szegényes holmikat, porcellánt, kalapot, czipőket stb., mintha kedve telnék ilyeneket is látni.

Azután tovább haladva, ismét egy másik utczába fordult. Az eső már esni kezdett, mely eddig csak cseperészett, s kifeszíté esernyőjét és gyorsabban folytatta útját.

Itt-ott a mellette elhaladók megfordultak utána. Magas termete, elegáns tartása feltűnt, mert ilyen alak nem igen szokott este ilyen mellékutczákban járni; még csak fátyol sem volt az arczán és jól lehetett látni finom fehér bőrét, nagy kék szemét, divatos frizuráját, mely hullámos göndörödéskben környezte arczát, s bár túl volt már a legelső fiatalságon, szépségét, mely inkább bájos volt, mint szabályszerű, nem lehetett tagadni.

Végre elérte útja czélját, a házat, melyet keresett.

Belépett a kapun, becsukta esernyőjét és lassan fölhaladt a lépcsőn, mely széles volt, tömör márványból készült hajlított karrácscsal, mint a hogy a legujabb házaknál szokás most alkalmazni, s az

emeletre vezetett, melyre fölérve, Hermance grófnő az első számú ajtónál megállva, gyorsan, idegesen csöngetett. Az ajtó fölött nagy betűkkel czímtábla ékeskedett arany betűkkel, melyre a következő írva:

«Özv. Obren Adolfné leánynevelő intézete.»

Pár pillanat múlva megnyílt az ajtó, s fekete ruhás, fehér kötényes és ugyanolyan fejkötős fiatal nőcseléd tekintett ki rajta.

— Ah, a nagyságos asszony! Méltóztassék belépni, éppen levelet készültem vinni számára a postára, — kiáltott föl a leány.

— Nekem? — kérdé megütközve Hermance, s derült kifejezésű arcza elkomolyodott, sőt mint a cseléd észrevette, elhalványodott.

— A nagyságos asszony czímeire írva nálam van. De most az szükségtelen, mind a mellett átadom. Tessék belépni.

Hermance után becsapódott a nagy szárnyas tölgyfaajtó, s ő követte a leányt. Vonásai nyugtalanságot fejeztek ki, mi mozdulatain is meglátszott, lassú, vontatott lépéssel haladt vezetője után, ki tágas, diszes terembe vezette, s gyorsan fölcsavarva a villámos gombot, percz alatt fény árasztotta el a szobát, mely beléptük alkalmával teljesen sötét volt.

— Itthon van Obrenné asszonyság? — kérdé a grófné.

— Azonnal megjelentem, hogy vendég érkezett — viszonzá a kérdett, s eltűnt egyik mellékajtón.

Hermance kezében tartá a neki czímezett levelet, de nem bontá föl. Szórakozottan tekintett a betűkre, s mind nagyobb nyugtalanság és feszültség látszott az arczán.

Midőn Obrenné belépett, sietve tett pár lépést felé, ki alacsony, gömbölyű termetű, mintegy ötven

éves hölgy volt, s arczkifejezésével, hajlott orrával, és keskeny ajkaival szigorú hatást tett, s most különösen komor volt.

— Kegyed írni akart nekem? — kérde Hermance, a kezében tartott levélre mutatva.

— Méltóztassék helyet foglalni, grófné, — viszonzá a háziasszony, — mert a mit mondani akarok, hosszú lesz és — kellemetlen; s mialatt vendége leült, ő is helyet foglalt vele szemben.

— Dózia? — kiáltott föl Hortence nyugtalanul.

— Igen, Teodózia kisasszonyról lesz szó!

— Milyen ünnepies bevezetés, máskor Dóziának hívta.

— Mint növendékemet . . . Most többé nem azt, mert, mert . . .

A grófné halálsápadt lett, s önkéntelen össze-csapta kezeit.

— Mit beszél . . . Hogy értelmezzem szavait? — kérde remegő hangon.

— Egyszerűen azt kell tudatnom, hogy pártfogoltját nem tűrhetem tovább intézetemben, s legkésőbb holnap méltóztassék őt innét elvinni, de ha lehet, jobb szeretnem, ha még ma távoznék.

— De hát mi okból, valami rosszat követett el?

— Természetesen!

— Szabad tudnom, mi az?

— Megírtam a levélben, de most élőszóval mondom el, miután itt van méltóságod. Dózia tegnap este el akart szökni az intézetből . . . Miért, kivel, mi okból? Azt nem lehet tőle kitudni. Kérdéseimre nem felel, sír, zokog, de vallomásra nem szánja magát.

— És hogy jöttek rá szándékára? — kérde elfojtott lélekkel Hermance.

— Növendéktársnője árulta el, ki észrevette, hogy kis bőrtáskája a duzzadásig meg van tömve,

s a pamlag alá rejtve, mely máskor üresen hevert szekrényében.

— És Dózia be is vallotta szökési szándékát?

— Semmit sem vallott; mint mondtam, sűr, zokog, de egyetlen szót sem lehet belőle kivenni.

— De édes asszonyom! — kiáltott föl örömmel Hermance, ha így van, akkor nem tudni, hogy ő csakugyan el akart-e menni. Lehet az csak föltevés az ön részéről.

— Az kétséget nem szenved, — viszonzá hideg, száraz hangon Obrenné, — különben behivom, beszéljen ő maga. Grófné iránt talán közlékenyebb lesz.

Obrenné távozott, s pár percz mulva kísért szemű, igen szép, alig tizenhét éves leánykával tért vissza, ki lehorgasztott fejjel követte, s midőn megpillantá Esztheynét, kinek ottlétére, úgy látszott, nem volt elkészülve, megállt a küszöbön, mintha nem merne közeledni.

A grófné kérdő, fájdalmas, szomorú pillantással függesztette arczára szemét, mely igen finom, nemes szabású s bájos volt, aranyászoke hajjal bekerítve, melynek néhány göndör fürtje homlokára hullt, s majdnem finom izezetű szemöldökéig ért a tündöklő szempár fölött.

— Dózia! — kiáltott föl Hermance meglepetve, mert e perczben egészen más alak állt előtte, mint kit utolsó ittlétekor látott egy hónap előtt. Annak komor, daczos, sötét tekintetű arcza elhatározottságot mutatott, s a grófné fölugorva helyéről, hozzá futott, és megragadta lefüggő hideg kezzeit.

A leány nevének hallatára zokogásban tört ki és gyorsan elvonva a grófnétól kezét, azt arczára tapasztá.

— Ne sűrjon, hanem beszéljen, — kiáltott rá szigorúan Obrenné. — Nekem nem felelt, most itt az ideje, hogy megvallja bűnét a . . .

Gyorsan elhallgatott Hermance egy figyelmeztető pillantására.

— Beszélj, gyermekem, — mondá a grófné szeretetteljes hangon . . . Tudod, mivel vagy vádolva, s mondd el, igaz-e az, vagy nem. Légy őszinte hozzánk.

Dózia félve emelte fel szemeit, s azt a hatást tette, mint mikor a kis gyermek menedéket keres a büntetése' elől; tekintete esdeklő volt, s kifejezte lelki szenvedését, de nem felelt, azután újra lesüté fejét.

— Nincs semmi mondanivalód, Dózia? — kérde megdöbbenve a grófné.

A leányka fejével intett, hogy *nincs*, s folyton könnyek hulltak arczára.

— De felelnie kell! — kiáltott föl bosszúsan Obrenné. — Tagadnia lehetetlen szökési szándékát. Táskája be van csomagolva, de azt mondja meg, hova akart menni, s miért szándékozott elhagyni házat — titokban?

Dózia konokul hallgatott.

— Nos tehát, most belátja, asszonyom, hogy itt nem maradhat. Nem! Egy óráig sem . . . Ha még bevallaná bűnét s bocsánatot kérne! De így nem lehet őt itt megtérni.

Hermance arcza nagy aggodalmat fejezett ki. Oly nehéz helyzetben volt, hogy nem tudta kitalálni, mit tegyen, s azért még egyszer újra kezdte vallatását, még pedig az előbbinél kissé szigorúbb hangon.

— Látod, Dózia, mily következményei vannak szándékolt távozásodnak, s meg lehetsz győződve, hogy magad sem tudod, mi vár a jövőben rád! Azért beszélj. Valld be bűnödöt, mondd el, miért és hova akartál menni. Mi szándékod volt, s ki csábított arra, hogy távozzál.

— Senki! — kiáltott föl megrettenve a leányka s gyorsan letörle könnyeit.

— Ez nem valószínű! Hova mehettél volna te egyedül? Hisz nem is ismersz senkit rajtam kívül.

— És még is úgy kell lenni, — szólt hévvel közbe Obrenné. — Mert ismeretséget nem köthetett az intézetben senkivel; különös fényt vetne ez házamra. — Dóziának egy önkéntelen mosoly röpiült keresztül ajkán, mi a két hölgyet megdöbbentette.

— Csak nem akarja állításomat kétségbevonni? — kérdé elfojtott dühvel Obrenné, kinek hangja reszketett a fölindulástól.

— Nem!

— Hát mit akart jelenteni az a kétértelmű mosoly?

— Nem vettem észre, hogy mosolyogtam volna, — viszonzá sóhajtva Dózia. Nincs is okom rá.

— Az már igaz, — folytatta majdnem kárörömmel Obrenné s gyorsan a grófnéhez fordult.

— Szives lesz magával vinni Dóziát, asszonyom. Mert, mint mondtam, itt nem maradhat. Valamennyi növendékem tudja ezt a szégyenletes esetet s helytelen példát merítenének belőle, ha Dózia csak egy nap is még az intézetben maradna.

Eszthey grófné lesujtva állt helyén s nem tudta kitalálni, mit tegyen, mialatt Dózia érdeklődéssel tekintett rá s látta rajta a tusakodást, mi észrevehető csodálkozásra gerjesztette.

— Most bámul? ugy-e? — kérdé gúnyosan Obrenné. — Talán azt hitte, tárt karokkal fogadják s még egy doboz csukrocskát is kap gyönyörű viseletéért . . .

— Nem, azt nem gondoltam! — kiáltott föl hévvel a leány. — Sőt tudom, hogy rosszul cselekedtem, de . . .

— Nos, halljuk tovább.

— Többet nem mondhatok, de anyámtól bocsánatot kérek.

— Azt hiszem, ezek után nem lesz megengedve, hogy a nagyságos asszonyt *mamána* nevezze, — mondá Obrenné. Tudja, hogy maga csak fogadott gyermeke neki, kitől ő hálát és alázatosságot várhatott volna és dicséretes viseletet talált.

— Tudom, — viszonzá halkan, szomorúan Dózia.

Most Hermance szemei teltek meg könnyel, s betakarta arcát, és ez a mozdulat, s levert tartás oly nagy bánatot fejezett ki, hogy a fiatal leány láthatólag megdöbbenve, percz alatt mellette temett és letérdelt előtte.

— Bocsánat, — rebegte alázatosan, mialatt ujra zokogásban tört ki.

— Ez már *valami*, — mondá diadalmas arcczal Obrenné. — Legalább mutatja, hogy megbánta bűnét! De én nem hiszek neki.

Hermance meleg pillantást vetett a leánykára s kezét hajára tette.

— Állj föl, Dózia, — mondá remegő hangon. — Gondolkodnunk kell, hogy mit tegyek veled, miután itt nem maradhatsz.

Dóziát láthatólag megdöbbentették e szavak, s mialatt elhagyta helyét, feszült félelemmel vizsgálta a grófné arcát, ki Obrennéhez fordulva, majdnem félénken mondá:

— Csak egy napot tűrje meg őt itt, asszonyom, csak huszonnégy órát, míg kitalálom, mitévő legyenek.

— Nem lehet, nem tehetem.

— Csák huszonnégy óráig, holnap este eljövök érte és elviszem.

— Lehetetlen, lehetetlen!

— Most igazán nem tudom, hova vigyem . . . Istenem, Istenem . . . Dózia, ha tudnád, ha csak

sejtenéd, mily bonyodalmakba kevertél engem és magadat.

A leány mind nagyobb csodálkozással szemlélte ezt a vergődést és nagy nyugtalanság látszoti rajta.

— Bocsánat, asszonyom, de nem tehetem. Elveszteném minden növendékemet, ha engedékenységemnek hire menne, — ismétlé Obrenné.

— Kitől tudnák azt meg?

— Növendékeimnek nem tilthatom el, hogy ne írjanak szülőiknek a történeteikről. És tizenegyen vannak . . . A mit pedig annyian tudnak, az nem marad titokban.

Hermancenek lesütött feje kifejezte, hogy a mit Obrennétől hallott, azt be kell látnia, mert annak igaza van.

Mély, nehéz sóhaj röppent ki ajkán s Dóziához fordulva mondá:

— Végy köpenyt és kalapot, s menjünk!

A leány gyorsan megfordult és elhagyta a szobát.

— Hova viszi őt, grófné? — kérde egyszerre észrevehető nyugtalansággal az intézet főnöknője.

— Alkalmasint haza . . . Hova vihetném?

— És a gróf?

— Fölösleges erről beszélnünk, — mondá türelmetlenül, majdnem büszkén és hidegen Hermance. — Valamit kell vele tennem, ha ön kérésemet megtagadja, nem hagyhatom őt az utcán.

— Én pedig nem kockáztathatom jó hírnevet, állásomat. Ezt beláthatja, grófné.

— Tehát hagyjuk abba a vitát, de ki kell mondanom, hogy nem hittem volna önről, miként ily kegyetlen tudjon lenni, ismerve helyzetemet.

— Nem tehetek másként. De adhatok tanácsot. Van egy nővérem. A külvárosban lakik. Jómódú katonatisztné, s van egy olyan korú leánya, mint Dózia. Ő rövid időre befogadná.

— Megtenné ő ezt? — kérdé érdekel, majdnem örömmel a grófné.

— Szívesen küldök neki ajánlatot, s ő megteszi. A saját érdekemben fogom őt arra kérni.

— Hol lakik?

— Messze. A Soroksári-út legvégén, eltart oda az út kocsin félórát.

Ekkor, mintha figyelmeztetni akarná a falon függő nagy óra a beszélőket, nyolczat ütött.

— Ah Istenem! — kiáltott föl ijedten Hermance. — Már is elkéstem; otthon kellene lennem, két órája, hogy elhagytam a házat, s ez az ebéd ideje nálunk.

— Akkor nem tudom, mit tegyünk. Azonban ne mondja grófné, hogy nem adtam a legjobb akarrattal tanácsot.

— A minek azonban nem vehetem hasznát!

— Az nem az én hibám, hanem a körülményeké, s kérem azoknak betudni, — mondá Obrenné feltűnő nyugtalan hangon.

— Igaza van, — veté oda kissé hidegen Hermance. — Mind a mellett nem marad más hátra, mint hogy haza vigyem Dóziát.

Obrenné lesütött szemekkel hallgatott és Esztheyné még egy kísérletet tett.

— Ha például kétszeres árat fizetnék Dózia ittlétéért? — kérdé bátortalanul; de az öreg nőnek vér szökött arczába ez ajánlatra.

— Miféle véleményben van rólam méltóságod, hogy ilyet ajánl? — kérdé őszinte vagy tettetett megbotránkozással. — Itt nem pénzről van szó, hanem erkölcsi lehetetlenségről!

— Bocsánatot kérek . . . — rebegte Hermance elpirulva s az ajtó felé fordult, melyen Dóziának jönnie kellett.

— Remélem, grófné, nem neheztel szavaimért, — mondá kissé nyugtalanul az intézet tulaj-

donosnője, érezve, hogy elutasító hangon ejti ki szavait.

— Nem neheztelek, de megvallom, rosszul esik nyilatkozata, meggondolva, hogy mi mindent . . .

— Tett méltóságod az én intézetemért, — folytatta hévvel Obrenné. — Pártfogásába vette, növendékeket ajánlott, stb., a miért én hálás is leszek, a míg élek; de ha már erről beszélünk, ne vegye rossz néven, ha viszont azt is fölemlítem, hogy nagyon nehéz lett volna Dóziát előkelő intézetben elhelyeznie a *tudott körülmények* miatt, s én csak azért vettem ide, mert a grófnénak szívből hálás tisztelője vagyok!

— Ha tudná, mily nehéz helyzetben vagyok . . . — rebegte Hermance, mialatt szép szemei megteltek könnyel.

— Sejtem, s éppen azért tettem kivételt, és ha Dózia jól viselte volna magát, soha nem állt volna be a szomorú kénytelenség, bármeddig maradhatott volna nálam. De ismétlem, grófné, itt az én *lételemről* van szó! Ha kitudódnék, hogy ő szökni akart intézetemből, s én azt büntetés nélkül elnéztem, elveszíteném minden növendékemet s koldulni mehetnék.

— Talán nagyon is tragikusan veszi ezt a dolgot, kedves Obrenné! — sóhajtott Hermance. — Végre is semmi sem történt. Gyermekes meg gondolatlanság volt az egész, mi ily fejlődő leányoknál gyakran előfordul.

— De történhetett volna! És még csak azt sem lehet Dóziából kivenni, hova szándékozott menni, hisz tudtommal egyetlen ismerőse sincs a városban, így mondta nekem méltóságod, nemde?

— Nincs senkije rajtam kívül, s megfoghatatlan előttem ez az eset. De remélem, nekem majd valami fog, — mondá Eszthey grófné az órája

Esztheyné kezét nyújtá Obrennének.

pillantva, s mind nyugtalanabbnak látszott, de ekkor lépett be Dózia kalappal fején, s kis útibőrönddel kezében.

— Most siessünk! — kiáltott föl hozzáfordulva Hermance, — végy búcsút Obrenné asszonyságtól, és kérj bocsánatot tőle.

De a leányka csak némán hajtá meg magát, s ajkai nem nyiltak föl. Egyetlen szót sem ejtett ki, s az ajtó felé fordult.

Obrenné kétértelmű mosolylyal tekintett utána, s Esztheynéhez fordulva, mondá:

— Láthatja, grófné, mily rossz hajlamai vannak ennek a gyermeknek. Daczos, zárkózott, engedetlen és örülök, hogy megszabadultam tőle, de tanácslom, vigyáztasson rá.

Dózia hallotta e nyilatkozatot, s ajkán gúnyos, keserű mosoly repült keresztül, mialatt Esztheyné kezét nyujtá Obrennének, azután követte Dóziát, kivel némán haladt le a lépcsőn a legelső kocsiállomásig, hol fogatba ültek.

A grófné megmondta a kocsisnak az utcát, melyben az Eszthey-palota állt, de meghagyta neki, hogy az utoza végén álljon meg, nem akarván a palota kapuja elé hajtatni.

Midőn Hermance és Dózia kiléptek Obrenné fogadóterméből, gyorsan fölnyilt annak egyik mellékajtaja s mintegy tizennyolcz éves, magas, erőteljes leány dugta ki fejét rajta.

— Nem sikerült, — mondá boszús hangon Obrenné.

— Hova mennek?

— Az Eszthey-palotába.

— Nem soká fog Dózia ott maradni, — mondá nevetve a leány, mire az öreg nő helyeslőleg intett fejével, azután elmondta neki a lefolyt jelenet részleteit . . .

11.

Midőn a hölgyek leszálltak a fogatról, már egészen sötét volt, de Hermance mind a mellett óvatosan körültekintett, mintha valamely véletlen találkozástól félne, de az utoza teljesen üres volt, s ő Dóziával együtt észrevétlenül surrant be a hátsó kapun és sietett föl azon a melléklépcsőn, melyen távozott.

Ezalatt Dózia kíváncsian tekintgetett ide, s tova, mint a ki nem tudja, hol van, s arczán feszült várakozás volt kifejezve, mialatt társnőjét követte, ki fölréve a lépcsőn, jobbra fordult, s a komorna szobái felé tartott. Ernesztine az ablaknál állt, midőn a grófné belépett, s a neszre visszafordulva, mondá:

— Ily későn, grófné? A méltóságos úr már kétszer kérdezte, hol van, s az ebéd föladásával várnak . . .

De megpillantva az úrnőjét követő ismeretlen alakot, meglepetve hallgatott el s azt álméklodva szemlélte.

— Ernesztine, — kezdé Esztheyné nála szokatlan szomorusággal. — Ez a fiatal leány itt marad nálad, míg én ebédelek. De nem kell senkinek tudni ittletéről. Érted? *Senkinek!* Az ebédhez átöltözni már nincs idő, csak a kalapomat teszem le. Mit mondtál a grófnak?

— Hogy sétálni ment, szabad levegőt szívní, mert főfájása van, de ő rossz kedvvel kiáltott föl: ebben az időben! Azzal távozott s azt hiszem, a szalonban várakozik méltóságodra.

— Tégy úgy, Ernesztine, a hogy mondtam. Te pedig vedd le a kalapodat, Dózia s várj itt reám, míg visszajövök, — mondá gyorsan a grófné s kisietett, a két egymásnak ismeretlen hölgyet egye-

dül hagyva, kik egyforma érdekekkel és kíváncsisággal tekintettek egymásra s mialatt Dózia letette kalapját, a komorna kérdé:

— Honnét jön, kisasszony? — s vizsgálódva függeszté rá szemét, kinek bájos arcza, nyulánk termete és előkelő külseje meglepte.

— Az intézetből... De mondja meg, kérem, hol és kinél vagyok e házban?

— Nem tudja, hol van? — kérdé bámulva Ernesztine. — Hát nem ismeri a grófnét?

— Hallottam, hogy úgy nevezte úrnőjét, kit én évek óta ismerek, de nem tartottam annak.

— Eszthey grófné házában van, kivel ide jött, de hát kicsoda ön?

— Szükséges azt magának tudni?

A hang, melyen e kérdést Dózia kiejté, száraz és büszke volt s a komorna homlokára komor redőket vont és vállat vonva mondá:

— Nem éppen szükséges, de miután feleltem kérdésére, azt hittem, én is szerencsés leszek választ kapni.

— Úgy látszik, titokban kell tartani ittlétemet, s így fölösleges, hogy kilétemről beszéljek, — viszonzá Dózia, s az ablakhoz ült, hátat fordított a komornának s letekintve az utczára, a járó-kelőket szemlélte, bár alig látott azok közül valakit; mert részint egészen sötét volt, másrészt, mert a palota környéke ilyenkor csendes szokott lenni.

Hermance ezalatt szobáiba sietett s ledobva kalapját, a tükörbe pillantott és rémülve látta, hogy hajának göndörségét teljesen eltüntette a nedves, esős levegő. Hosszan hullott az homlokára s öltözéke sem felelt meg az esteli ebédnek, holott tudta, hogy férje nagyon sokat ad a külső formákra s nemcsak a késésért fog neki szemrehányást tenni, hanem öltözéke miatt is, mely legföljebb a második reggelihez lett volna való.

De hát nem volt ideje most e fölött tünődni, azon kellett sebtiben gondolkoznia, míg a szobák hosszú során végighaladt, mivel mentse ki késését, mi még sohasem történt.

Férjét csakugyan a szalonban találta, ki unatkozva forgatta az egyik asztalról fölvelt albumnak lapjait s kedvetlen arcczal tekintett a belépőre, azután elővette óráját.

— Éppen félórája, hogy várakozom reád, Hermance és az ebédre! Honnét jössz ily későn s kuszált állapotban?

— Siessünk hát az ebédlőbe, — mondá erőltetett vidámsággal Hermance s nyugodtságot mutatva, a mit nem érzett.

Eszthey gróf követte s éppen akkor érték el a nagy szárnyas ajtót, midőn az előttük megnyitott s a komornyik a tálalást jelentette. Pár perczig némán ültek egymásnak szemközt, mialatt a szolgák kivonultak, azután Hermance kérdés nélkül mondá:

— Képzeld, Berni, mi történt ma velem; én, ki fél életemet e városban töltém, eltévedtem.

A gróf kételkedve s figyelmesen tekintett rá.

— Egész nap iszonyú fejfájásom volt, — folytatta kissé akadozva a grófné és azt hittem . . .

— A reggelinél nem említettél arról semmit, — vágott szavába a gróf.

— Nem akartalak nyugtalanítani oly csekély bajjal, azt hittem elmúlik s végre midőn láttam, hogy nem szűnik a szobai levegőben, sétálni mentem.

— Este egyedül? . . . Mily különös gondolat. Miért nem fogattál be?

— Az nem lett volna mozgás s azt hittem, a járás gyorsabb keringésbe hozza véretem s idegességem lecsillapul.

— Tehát ideges voltál?

— A főfájás mindig idegességből ered s tudod, hogy én *minden ok nélkül* olykor nagyfokú idegességben szenvedek.

— Tudom! De hát hova tévedtél el?

— Arról később, — viszonzá gyorsan Hermance, mert e perczben a szolgák a második tál étellel léptek be s nem akart előttük beszélni.

Mialatt tányért váltottak s az ételt körülhordták, Barnabás gróf kérdé:

— Nem akarsz ma velem színházba jönni? a darab, melyet adnak, új és nagyon hallom dicsérni.

— Már későn lesz, csak a végére jönnénk, mert még át kellene öltöznöm.

— Sajnálom, hogy éppen ma így elkéstünk az ebéddel, nos, de most, miután ismét magunk vagyunk, folytasd az eltévedés történetét. Mi, mellesleg mondvá, igen valószínűtlennek látszik, — mondá Eszthey nevetve.

— Csak nem hiszed, hogy valótlanságot mondok? — kérdé Hermance, kinek nagyon kedve szerint jött ez az udvariatlan megjegyzés s tetetett nehezteléssel függeszté szemét férjére.

— Nem éppen valótlanságot, de leplezni kívánsz valamit, a mi . . .

— Nos, jól van! Tehát egyetlen szót sem fogok többé kiejteni, a mi késésemre vonatkozik.

— De ha én mégis kérnélek, hogy tedd, — viszonzá ingerkedve a gróf, mialatt igen jó étvágygyal evett és ivott, mi a legnagyobb lelki nyugalomra mutatott.

Hermance ajkán szomorú mosoly röpült keresztül.

— Minek? Úgy sem sokat törődöl vele, bármerre jártam, — mondá önkéntelen szemrehányóan, mi nem volt szokása.

— Mondjuk, hogy bizom benned! Ez szebben hangzik, — viszonzá nevetve Eszthey, mialatt egy pohár bordóit öntött le.

— Köszönöm!

— Mily szárazon, hidegen ejted ki e szót, mintha jobb szeretnéd az ellenkezőt.

— Nem tudom, nem szeretném-e jobban.

— Hermance! — kiáltott föl megrovóan Eszthey. — Csak nem akarod magadat azon hölgyek közé sorozni, kiket férjeiknek félteniök kell?

— Azokat jobban szeretik a férjek.

— Milyen beszéd! Tudod, hogy én effélékkel nem szeretek tréfálni. Házasok között föltétlen bizalommal kell lenni! Az első kétely vagy gyanu megingatja a házaselet bensőségét, s akkor az többé nem is házasság!

— Egyaránt érted ezt férjre és nőre? — kérdé szép ibolyaszínű szemét feszülten függesztve férjére Hermance, ki erősködése daczára kissé zavarba jött erre a kérdésre, de határozottan mondá:

— Kétségkívül!

— És ha például te csálhatatlan bizonyítványát bírnád annak, hogy én házasságunk ideje alatt másba voltam szerelmes, mit tennél akkor?

— Ne beszéljünk ily szomorú lehetetlenségekről. Én tudom, hogy szeretsz s a ki egyet *szeret*, az nem hevülhet *másért*!

Hermance ajkain elnyomott sóhaj röppent el s miután az ebédnek vége volt, gyorsan emelkedett föl helyéről és férje dohányzójába mentek.

Az ebéd alatti társalgás a ki- és bejáró szolgák miatt csak megszakításokkal folytatott, míg most egyedül voltak, s a gróf szivarra gyujtva mondá:

— Tulajdonképpen mi okból választottad ma ezt a különös beszéd tárgyat, Hermance? Nem emlékszem, hogy ilyenekről házasságunk alatt beszélünk volna.

— Magam sem tudom. De ne is folytassuk, — mondá gyorsan Hermance, félve, hogy férjének

ismét eszébe jut kérdezősködni hollétéről és késése okáról. — Különben is, ha színházba akarsz menni, sietned kell, hogy a darab legvége előtt ott lehess.

Esztheyt meglepte ez a felelet és sürgetés. Egy futó, kérdő tekintettel függeszté szemét feleségére, azután az órára pillantott.

— Igaz! — mondá félre téve szivarját, megyek és te mit fogsz ma este művelni, nem jön valaki teára hozzád?

— Nem! Korán lefekszem, mert...

— Még mindig nem mult el a főfájásod?

— Jobban vagyok, — viszonzá gyorsan a kérdett s hévvel tette hozzá:

— Azután a kaszinóba mégy?

— Talán; még nem tudom, ha kívánod, itthon töltöm az estét. De igaz, le akarsz pihenni.

— Igen! Tehát a viszontlátásra holnap.

Bertalan gróf melegen ölelte meg nejét, azután távozott, mialatt az szomorú, fájdalmas kifejezéssel tekintett utána s könnyet törült ki szeméből.

— *A ki egyet szeret, az nem bevülhet másért,* — sóhajtá, férje szavait ismételve, azután lassú léptekkel ment szobáiba és komornájának csöngetett, ki azonnal megjelent a hívásra.

Hermance az első pillantásra észrevette, hogy az öreg Ernesztine-nek nagyon rossz kedve van s majdnem félénken kérdé:

— Kapott valamit enni az a fiatal leány, kit magammal hoztam?

— Nem, hisz azt mondta méltóságod, hogy senkinek sem szabad tudni a nálamlétéről.

— Igaz, erről elfeledkeztem. Beszéltél vele?

— Olyan büszke az, mintha valami főherczegnő volna; alig felelt kérdéseimre s azután nem szóltam hozzá.

— Némán ültetek együtt egész este? — kérde csodálkozva Hermance.

— Ő kinézett az ablakon, én pedig kézimunkán dolgoztam.

— Ez különös.

— Honnét hozta őt grófné s mily célból hozzánk?

— Ma itt fog maradni. Holnap tovább viszem. Most vezesd ide s menj estelizni. A szobád mellett lévő szobában fog aludni, de az estét velem tölti.

— Tetszeni fog neki a lakás?

— A szoba, melyben elhelyezzük őt, csinos és tiszta. Mást nem kívánhat.

— De hát ki ő? Legyen hozzám bizalommal, grófné, — mondá nyugtalanul a komorna.

— Kérdésedre nem felelhetek, Ernesztine, csak annyit mondok, hogy midőn koronként távoztam hazulról, úgy mint ma is, őt látogattam meg, kiről kiskora óta gondoskodom.

— Ezt most legalább tudom. Sok nyugtalanságot okozott nekem gyakori távozása, grófné, s köszönöm, hogy megmondta.

— Nem volt arra ok, — viszonzá mosolyogva Hermance. — Most küldd be vendégedet, ki nagyon elunhatta magát ma este, mihez nincs szokva.

— Azt magam is hiszem, de hát nem akart velem *mulatni*, — viszonzá nevetve a komorna, s elhagyta a szobát és pár pillanat múlva Dózia lépett be.

Hermance egy pillanatig fáldalmas kifejezéssel nyugtatta a kecses alakon szemeit, ki valóban nagyon szép leány volt.

Tartása egyenes s öntudatos. Megjelenése előkelő, vonásai finomak és nemesek s a gyönyörű szempárban most komoly, majdnem megrovó kifejezés ült.

— Hivatott, grófné, — mondá hideg, ünnepies hangon, s kissé meghajtá magát, azután merev mozdulatlansággal állt helyén.

— Tehát megtudtad, ki vagyok, — kezdé elmosolyodva Hermance. — Űlj ide mellém, s beszéljessünk a történetekről és a jövőről.

— Nekem nincs mondanivalóm.

— Igazán mondod ezt, Dózia. Nem érzed szükségét, hogy bizalommal légy hozzám? — kérdé meghatott hangon Hermance és megölelve őt, a pamlaghoz vezette, s leült és maga mellé vonta.

— Nem tudom, mit akar tudni, grófné.

— Miért hívsz grófnénak, eddig *mamának* neveztéél. Mi változott azóta?

— Nem tudtam czsmét, rangját, míg most tudom, kivel beszélek.

— Az nem változtatja meg viszonyunkat. Én neked nevelőanyád vagyok és *leszek!* Haldokló anyádnak ígértem meg, hogy gondoskodni fogok rólad, s azt megtartottam és míg élek, semmi körülményben sem hagylak el. De bizalommal kell lenned hozzám. Nem mondom, hogy szeress, mert az érzés dolga, de arra kérlek, tekints úgy, mintha gyermekem volnál, s gondold meg, hogy neked rajtam kívül *senki* sincs e földön.

— Kik voltak szülőim?

— Erre most nem felelhetek, sőt azt hiszem, soha nem is fogok felelni, de hisz az rád nézve mindegy.

— Nem egészen, — viszonzá szomorúan a leánya, — mindenki szereti tudni, kiktől származik, s mindegyik tudta is, a ki az intézetben volt, csak *én nem*, és ez sokszor nemcsak leverőleg, de szégyenítőleg hatott rám.

— És mégis mostanáig sohasem kérdezted azt tőlem.

— Gyanfítottam, hogy nem szeretne róla beszélni, s féltem a felelettől.

— Mi vitt erre a föltevésre?

Dózia körülpillantott a szobában, mely elegáns budoire volt a legkényelmesebben, sőt pompával bútorozva, azután Hermancera függeszté szemeit.

— Nem hittem, hogy az, a kinek mondja magát — viszonzá jelentőséggel. — Obrennét is nagyságos asszonynak hívják cselédjei, s ugyanaz a cím nem illett magára.

— Mi különbséget találtál köztünk?

— Oh, azt könnyen megmondhatom. Grófné szép és előkelő külsővel bír, másforma ruhái vannak, más a modora, beszéde, taglejtése, míg Obrenné nagyon közönséges.

— Lám, lám, mily éles megfigyelő tehetséggel bír a kis Dózia, — mondá nevetve Hermance. — Ki hitte volna, hogy ily bírálgatásba bocsátkozik... És mióta keletkezett ez a gyanúd?

— Mióta regényeket olvastam, hol gyakran történik ilyen.

— Regényeket? Obrennénál tehát meg van engedve a regényolvasás! — kérdé kellemetlen meglepetéssel Hermance.

— Nincs! Titokban olvassák ott a könyveket, ő nem tud arról semmit.

— És hogy jutnak a növendékek olyan olvasmányokhoz?

— Két bejáró növendék hozza őket.

— És ezeket nem zárja ki Obrenné intézetéből!

— Nem tudja, s nem is fogja megtudni soha, mert mindnyájan titoktartást ígértünk és azt meg is tartottuk.

Hermance pár perczig hallgatott; igen kellemetlenül érinté ez a vallomás, de talán még inkább Dózia hosszú pilláktól árnyékolt szeme, mely kutatón függött rajta.

— Ez szomorú, — mondá azután megrovó hangon. — Ti nem tudjátok, mily káros hatással van a tapasztalatlan leányokra az oly könyvek olvasása, melyek bírálatlanul kezeikbe kerülnek, mielőtt élet-tapasztalással bírnának, s most már kezdem érteni szökési kísérletedet és kérlek, beszélj nekem arról őszintén.

— Okvetetlen szükséges az? — kérdé Dózia oly száraz, majdnem elutasító hangon, hogy Hermance nemcsak meglepetve, de igen kellemetlen hatás alatt viszonzá:

— Azt hiszem, erre a kérdésre alig kell felelnem s te is meggondolatlanul intézted azt hozzám, mert hiszen tudnod kell, hogy csak az alatt a föltétel alatt maradhatunk jó barátok.

A leányka lesüté fejét, arcát pirosság önté el, s mintha érezte volna kérdésének helytelenségét, majdnem alázatosan mondá:

— Azért kérdeztem azt, hogy okvetetlen szükséges-e beszélnem, mit Obrenné előtt semmi esetre sem tehettem volna, mert vallomásommal *egy valakit* kellene vádolnom, kin ő, hozzám hasonló módon állt volna bosszút.

— Ki az? — kérdé nyugtalanul Esztheyné.

Dózián erős habozás látszott.

— Igérem, hogy rajtam kívül soha senki sem tudja meg nevét, — mondá Hermance.

— Valóban számíthatok arra? — kérdé a leány s elhagyva helyét, a grófné elé térdelt és megragadva annak kezét, bájos, esdeklő kifejezéssel tekintett szemébe.

— *Megigértem!* — viszonzá Esztheyné, kezét a leányka hullámos hajára téve, ki most kérő, szelid arczocskájával a régi Dózia volt s kire visszaemlékezett, hogy az az első látásra megnyerte rokonszenvét, holott akkor majdnem gyűlölettel közeledt hozzá.

De Dózia e határozott kijelentés daczára még mindig habozott feleletével.

— Egyik növendék társnőd serkentett az intézetből való távozásra? — kérde Hermance, hogy megkönnyítse vallomását.

— Igen!

— És hova szándékoztál menni?

— Hozzá, ki árva s nemsokára megkapja vagyonát és akkor együtt szándékoztunk élni, miután sem neki, sem nekem senkink sincs, kihez tartoznánk.

— Nem hálátlanság ez, a mit most mondasz? — kérde neheztelve a grófné.

— Egész történetet kellene elbeszélnem, hogy megértessem elhatározásomat, — mondá zavarral a leány s arcza piros lett, — de azt nem mondhatom el.

— Szóval, nem vagy bizalommal hozzám, pedig ha tudnád, Dózia, mit teszek én érted, lehetetlen, hogy hálát ne éreznél irántam, — kiáltott föl Hermance s szemei könnyesek lettek.

Dózia láthatólag megdöbbsent e szívből fakadó fájdalmas hangra; egy pillanatig kérdőleg nézett e könnyes szemekbe, azután ajkához vonta a grófné kezét.

— Bocsánat! — rebegte meghatott hangon, — tudom, hogy nagyon rossz és hálátlan teremtés vagyok s az is maradok mindig.

— Ezt nem akarom hinni és mondani, Dózia. Te fiatal és tapasztalatlan vagy, kinek fogalma sincs az élet göröngyös útjairól s arról a lejtőről, hova a meggondolatlanság sodorhat.

— Ebben igaza van. Nem ismerem az életet, csak könyvekből.

— Örülök, hogy ezt belátod, s talán azt is, hogy én jobb tanácsokat adhatok neked, mint növendék társnőid, vagy a regények.

— Meg vagyok róla győződve, azonban meg kell jegyeznem, hogy Klára nagyon okos leány.

— Klárának hívják! És a vezetékeve?

— Engedje azt elhallgatnom, grófné.

— Legyen, különben is nem nagyon érdekel, miután sem én, sem te, nem fogunk többé vele találkozni.

— Ah, azt nagyon sajnálnám! — kiáltott föl ijedten Dózia.

— Rossz befolyással volt reád, minek most láthatod káros következményeit. Semmivé tette tanulmányaid folytatását, mikre még nagy szükséged lett volna.

— És mi fog történni most velem?

— E perczben még nem tudok e kérdésre felelni. Ma itt maradsz, s holnap majd beszélünk róla. Gondolkoznom kell, mi volna rád nézve a legczélszerűbb.

— Tehát nem haragszik reám, nem vetett ki kegyeiből?

— Arról szó sincs! Azonban nem titkolhatom, hogy fájdalmat okoztál, mert azt hittem, ragaszkodol hozzám és csalódtam!

— Nem, nem csalódott! — kiáltott föl Dózia ijedten. — Nem akartam háládatlan lenni s elhatározott szándékom volt tudósítani hollétemről, bár nem tudtam volna hova címezni leveletem, miután sem kilétét, sem lakását nem közölte velem, de Obrenné közvetítette volna a tudósítást.

— Okom volt arra, hogy ne tudassam kilétemet. De különben minden hónapban fölkerestelek egyszer, sőt midőn beteg voltál, többször is meglátogattalak és gondoskodtam rólad minden irányban s hogy ki vagyok, az neked mindegy lehetett.

— De miért nem volt szabad azt tudnom, még csak imádságomba sem foglalhattam igazi nevét?

— És valóban imádkoztál értem?

— Minden este és reggel, buzgón, hátateljes szívvel.

— És mégis szó és búcsú nélkül akartál elhagyni?

— Magam sem tudtam, mit teszek . . . És Klára oly kecsegtetően írta le a jövőt, midőn függetlenek leszünk, tetszésünk szerint élhetünk. Ő gazdag s én örökre vele s nála maradok, a mi, azt hittem, nagy előny rám nézve, mert sejtettem, hogy szegény vagyok, sőt Obrenné burkolt szavakban többször meg is monda azt nekem, hálára, szorgalomra intve *annak* kedvéért, ki gondoskodik rólam, mert nélküle nem élvezhetném az ő *nagyszerű* intézetét.

Hermance elmosolyodott a «nagyszerű» szó gúnyos kiejtésére, magához szorítá a leány fejecskéjét, de azután komolyan monda:

— Arra nem volt fölhatalmazva, hogy ilyeneket mondjon neked s rosszul tette; azonban mindez nem ok arra, hogy oly könnyelmű lépésre határozd magad. És kérdés, megtartotta volna-e Klára ígéretét a jövőben? Te nem tudod, hogy mily kevéssé lehet bízni az adott szóban s különben is barátnőd még szintén az intézetben van.

— A szünidőig, azután elhagyja az intézetet örökre. Ő nem volt növendék, már húsz éves.

— Az még több, mint egy hónap múlva lesz, miért mentél tehát, vagy akartál te távozni most már Obrennéától?

— Nehogy az a látszatja legyen eltünésemnek, mintha együtt távoztunk volna, ámbár azt hittem, nem igen fogja kutatni eltünésemet senki.

— És rám nem gondoltál?

— Szerettem volna elbúcsuzni, de féltem, hogy elárulom magam s Klára azt tanácsolta, hogy távozzam a nélkül.

— Én nem tudom, ki az a Klára, de mondhatom, hogy nem nagyon épületes tanácsokat adott.

Dózia hallgatott, de vonásain kétely volt kifejezve, mintha nem adna teljes hitelt ez állításnak.

— Nem hiszed, a mit róla mondok?

— Klára nagyon okos és nagyon jó leány — viszonzá meggyőződéssel Dózia.

— Miben nyilvánult okossága s miért tartod őt jónak?

— Mert megosztá velem, a mivel bírt és gyakran szívből vigasztalt, ha szomorú voltam.

— Az elsőre nézve nem tudom, mit értesz, mert azt hiszem, semmiben sem láttál hiányt. Pénzed annyi volt, a mennyi s többi növendéknek, s hogy miért kellett vigasztalni szomorúságodban, szintén nem tudom, miután szomorúságra nem lehetett okod, — mondá a grófné a leány arczát vizsgálva, ki lesüté hosszú selyempilláktól árnyékolt szemét.

— Talán nem lett volna okom a bánkódásra, hisz igaza van, megvolt mindenem úgy, mint a többieknek, de fájt szívemnek az, hogy mindnyájan otthonukról, testvéreikről, szülőikről beszéltek, csak én hallgattam némán, szó nélkül, mert nekem nem volt mit mondanom s nem volt kiről beszélnem.

Hermance meghatva tekintett rá, ki igazi, mély szomorúsággal ejté ki e szavakat és azt gondolta magában, mennyi vétkes ember van a világon, de nem kívánta, hogy *egyét* azok közül elérjen a büntetés.

— Szegény gyermek, — mondá megsimogatva a kedves arczocskát. — Igazán oly elhagyatottnak érzed magadat?

Ezt azért kérdezte, mert nem tudott mást mondani vigasztalására. Dózia fejével intett, azután halkán rebegette:

— Nem maradhatok itt? El kell mennem?

Ez a kérdés villámütésként érte Hermancet, összerezzen és gyorsan mondá:

— Nem, Dózia, itt lehetetlen maradnod, sőt e perczen még nem is tudom, hova fogsz menni, de gondoskodom rólad s légy meggyőződve, hogy szeretlek s a legjobbat kívánom neked. Jó dolgod lesz a jövőben is, oly jó, mintha saját leányom volnál.

De Dózia ezt a biztosítást nem nagy elragadtatással fogadta. Arca kételyt fejezett ki, vonásain csalódás látszott, nem felelt s szemét lesütötte.

Hermance-on nagy nyugtalanság látszott s feszülten kérde:

— Kétkeddel szavaimban?

— Nem, — mondá bizonytalanul Dózia, — de látom, hogy terhére vagyok, alkalmatlanságot okozok és ez szomorít.

— Ne hidd azt! — kiáltott föl a grófné. — Nekem hatalmamban áll, hogy gondoskodjam rólad, minden eszközzel bírok arra s mindent megteszek, hogy boldog és elégedett légy.

— Sorsomra kellett volna bíznia, — mondá szomorúan a leány. — E perczen már Klára lakásán lennék s jövőm biztosítva volna.

— De hát ki az a Klára? — kiáltott föl Hermance türelmetlenül, majdnem haraggal.

— Egy húsz éves, gazdag és független leány, ki, mint mondtam, nem mint növendék volt az intézetben, de gyámja nem tudta hova elhelyezni, miután kilépett a zárdából s Obrennét kérte meg, hogy néhány hónapig nála maradhasson. A szűnidőig terjed ottléte s akkor hazamegy birtokára, falura, szabad lesz és él tetszése szerint.

— Nagyon különös ez, a mit barátnődről beszélsz, — mondá rosszkedvűen a grófné, — s hajlandó vagyok hinni, hogy ő nem mondta neked a valót.

— Mi ad arra okot, hogy kétkedjék szavaiban, grófné? — kérde neheztelve Dózia.

— Mert először is, ha Klára most húsz éves, úgy csak négy év múlva lesz teljes korú, s akkor kapja meg vagyónát. Másodszor, ha igaz úton járt volna, nem kellett volna titkos távozásra serkenteni, hanem nyíltan tehetne volna nekem azt az ajánlatot, hogy magához vesz, mit rád nézve előnyösnek tartott s miről gyaníthatta, hogy én nem fognám azt ellenezni.

— Éppen ebben nem voltam sem én, sem ő bizonyos. Sőt éppen az ellenkezőjét hittük annak.

Hermance előtt ez a felelet bírt némi valószínűséggel s élénken folytatta:

— Tehát miután el akartál tűnni, nemde az volt a szándékom, hogy többé ne találkozzunk. Mi okozta ezt az ellenséges indulatot irántam?

A leány nyugtalan mozdulatot tett.

— Grófné félreért engem, ha azt hiszi, hogy szándékom ellenséges indulatból eredt, — mondá hévvel, s arca lángpiros lett. — Ellenkezőleg! Meg akartam kimélni egy tehertől, mely személyem álta! reá nehezült.

— De hogy jutott ez eszedbe? Ez a gondolat nem fogamzott meg a te agyadban, bizonynyal ezt is Klára hitette el veled.

— Nem tagadom. Többször kikérdezett körülményeimről, s midőn sem azt nem tudtam neki megmondani, kik voltak szülőim, sem pedig azt, hogy miféle összeköttetésben vagyok pártfogónóm-mal, arra a gondolatra vezetett, hogy létem a grófné nagylelkűségének köszönöm, mi igaz is, s én nem mondhattam neki ellent s ennek következtében tette azt az ajánlatot, hogy ezentúl ő fog gondoskodni rólam.

— És te ezt azonnal elfogadtad, minden gondolkodás és megfontolás nélkül! Rám nem gondoltál, az én ijedtségemre, nyugtalanságomra, ha nyom nélkül eltűnsz az intézetből? Nos, gyermekem, ez

sem jó szívre, sem okosságra nem mutat; s valódi szerencse, hogy a sors meggátolta szökésedet, melynek igen rossz következményei lehettek volna.

Dózia lesütött szemekkel, szó nélkül ült mellette.

— Nem győznek meg szavaim? — kérde majdnem fájdalmasan a grófné, ki a hallgatást tagadásnak vagy dacznak vette.

— Nem tudom! — rebegte halkan, bizonytalanul a kérdett s idegesen simítá meg homlokát.

— Nos, tehát ma ne beszéljünk róla többé, különben is későre jár az idő.

E szavak alatt Hermance csöngetett s Ernesztine jelent meg a küszöbön.

— Vezesd a kisasszonyt az általam megjelölt szobába, — mondá Esztheyné, s azután a leánykához fordult:

— Menj, gyermekem. Aludj csöndesen és jól, holnap majd folytatjuk a társalgást, mely ma nem vezetett eredményre.

Dózia gyorsan elhagyva helyét, egy kutató pillantással futtatta tekintetét végig a komornán, azután kezét csókolt a grófnénak, s szó nélkül követte Ernesztinét. Midőn annak szobájába értek s az megnyitotta előtte a mellékajtót, mely csinos, tiszta, egyszerű butorzatú helyiségbe vezetett, Dózia átlépte a küszöböt s gyors pillantással tekintett körül a szobában:

— Itt fogok aludni? — kérde futó, gunyos mosollyal.

— Ezt jelölte ki a grófné számára.

— Köszönöm, — viszonzá Dózia s büszkén, hidegen intett fejével és becsukta maga után az ajtót.

Ernesztine boszusan állt a becsukott ajtónál, s halkan mormogta:

— Ki ez a leány, s mit szándékozik vele tenni a grófné. Csak nem...?

Dózia szó nélkül ült mellette.

A következő szavakat elharapta, azután majdnem fönnhangon mondá:

— Eh! Mily badar eszme! Hisz gyermekkora óta ismerem őt. Mily ostoba gondolatokat idéz föl az emberben a harag és kielégíthetetlen kíváncsiság. Nem törődöm vele.

Lassan vetkőzni kezdett s érezte, hogy fáradt. Öreg volt, meghaladta a hatvan évet, s már kissé nehezeire esett állása. Volt ugyan segítsége, de a grófné nagyon pontos és fáradságos kiszolgáláshoz volt szokva s ő éppen úgy, mint hosszú évek előtt, teljesítette kötelességét.

Az órára pillantott, s látta, hogy éjfél elmúlt. Rendbe rakta ruháit ágya mellett és kioltva a vilámosfényt, lefeküdt, s nem sokára egyenletes lélekzetvétele mutatta, hogy alszik, nem sejtve, hogy mi történik a mellékszobában mellette.

Dózia, midőn becsukta ajtaját, az ablakhoz állt, s letekintett az utcára, mely teljesen néptelen volt. Mint mondtuk, nappal is kevés ember fordult meg a palota közelében, s most néma csönd honolt benne, bár nem volt sötét, mert fényes holdvilág sütött, melynek fehér fényénél minden tisztán kivehető volt.

Miután egy ideig így állt, gondolkodva kezébe vette kis utitáskáját és halk léptekkel közeledett a mellékszoba ajtaja felé, hol sejtette, hogy a komorna már lefeküdt, alszik s halkan nyitotta meg azt és hallgatódzott.

Finom hallásához eljutott az öreg nő lélekzetvétele, miből azt következtetve, sőt biztosra véve, hogy alszik, nesztelenül lépett ki a szobából és közeledett a szemben levő ajtóhoz, mely nem volt bezárva s halkan nyílt föl és ő észrevétlenül jutott abba a kis négyszögű előszobába, melyből egyik oldalon a grófné szobái nyíltak, hol a grófnéval az utcáról feljött, a mire tökéletes jártassággal

emlékezett. Megindult tehát abban az irányban s remegve tette kezét a kilincsre, félve, hogy az be lesz zárva, miután a komorna szobájának ajtaja nyitva volt.

De a kilincs nesztelenül engedett s ő kilépett ama helyiségbe, melyből az oldallépcső lefelé vezetett és hol a lecsavart villany még némi világosságot terjesztett.

— Jó csillagom, segíts, — suttogta halkan s lehaladt a lépcsőkön, de most zárt ajtó előtt állt, s nem tudta, mitévő legyen. Fogalma sem volt arról, hova vezet az a hosszú folyosó, mely jobbra-balra nyult előtte, de sejtette, hogy egyik oldalon az a főkapunál végződhetik.

Tűnődve állt helyén s reszketést érzett tagjaiban, de gyorsan okoskodni kezdett helyzete fölött.

Mit kockáztatok? — gondolta bizonyos daczczal, — ha rajtakapnak a szökésen, a grófné és a komorna tudják, hogy nem vagyok tolvaj s legfőljebb dorgálást nyerek és visszavezetnek szobámba.

A ház úrnője hozott ide *litokban*, nem akarja, hogy tudják a palotában kilétemet és ha tudatják vele, hogy el akartam menni, ő nem fog lármát csinálni! Hogy tolvaj nem vagyok, azt belátják, s ha kívánják, ezt a kis táskát itt hagyom zálogba, s el fognak engedni menni... Azért legjobb, ha a főkapu felé fordulok, hol még ébren lesz valaki s kibocsát az utcára...

És meg akart fordulni, hogy a folyosón végig menjen, de e perczben kulcsot hallott a zárba illeszteni kívülről s gyorsan fölnyilt a kapu és egy férfialak lépett be rajta égő szivarral szájában, melyet beléptekor kiejtett ajkai közül s lehajolt utána és mielőtt a kaput bezárta volna, keresgélni kezdte szivarját. E perczben azonban szélgyorsasággal érzett valakit elsuhanni maga mellett. Gyorsan fölugrott meghajlott helyzetéből és kilépve a

kapun, végigtekintett az utcán, melyen a holdvilág fényénél egy futó női alakot látott tovarohanni s pár pillanatig csodálkozva nézett utána. Azután visszament, bezárta kulcsával a kaput, és fölhaladt lakosztályába, ajkán mosolylyal gondolt a látottakra.

A jövevény Eszthey Bertalan gróf volt, ki nem gondolhatott mást, mint hogy a mellette kisuhanó alak valamelyik női cseléd a palotában, ki az éjszakai valamely kétes táncmulatságban, vagy mindenestre a házon kívül akarja tölteni...

És miután ő nem volt erkölcsbíró, s méltányolta az ily «apró kedvteléseket», nagy lelkinyugalommal tért napirendre fölötte, és nemsokára mélyen aludt a napi fáradalmak után...

III.

A következő nap reggelén Hermance grófnő korábban csöngetett komornájának a szokott időnél. Rosszul aludt, vagy jobban mondva, alig aludt valamit; folyton ama kérdéssel tépelődve: hol helyezze el Dóziát, kit legörömostebb tartott volna egy ideig magánál, de hát az *lebeletlen* volt és gondolni sem mert arra...

A csöngetésre Ernesztine azonnal megjelent, még pedig oly különös kifejezéssel arczán, hogy a grófné rápillantva, nyugtalanul kérdé:

— Mi bajod, Ernesztine? Egészen ki vagy kelve magadból.

— Hogyne, grófné! Képzeld, az a fiatal leány eltűnt szobájából és a házból.

— Lehetetlen! — kiáltott föl Hermance s gyorsan felült ágyában.

— És mégis úgy van! Ma korán reggel fölébredve, láttam, hogy ajtaja tárva, melyet tegnap

bizonyos daczozal és bosszusággal ő maga csukott be orrom előtt, egyetlen szót sem szólva hozzám, de arczán láttam, hogy nem tetszik neki a lakás.

— És ma? — kérdé elfojtott lélekzettel s elhalványodva Hermance.

— Mint mondtam, ma reggel tárva volt ajtaja, ágya érintetlen, kis fekete utitáskája sincs a szobában s az vele együtt eltűnt. Úgy látszik, magával vitte.

— Nem tudom, mit gondoljak, Ernesztine s majdnem azt kell hinnem, tekintve ellenszenvedet iránta, hogy segédkezet nyújtottál neki a távozáshoz, — kiáltott föl bosszusan Hermance, mialatt kiugrott ágyából s öltözni kezdett.

A komorna egykedvűen vont a föl sovány vállait s mondá:

— Ezt a bizalmatlanságot nem érdemlem meg, különösen ily jött-ment miatt...

— Hallgass! Te nem tudod, ki az a leány, valamint azt sem képzeled, mily kesetüséget okoz nekem távozása!

Ernesztine a legnagyobb bámulattal tekintett rá.

— Ha így beszélt volna velem tegnap, grófné, egészen másként gondolkoztam volna a *kisasszonyról*, — mondá némi gúnynyal, mialatt segített úrnőjének az öltözködésben, kin nagy levertséget látott, sőt azt is észrevette, hogy annak szemében könnyek csillognak, mi végleg kihozta sodrából.

— Te nagyon merész kezdesz lenni, Ernesztine! — mondá haraggal Hermance. — Azelőtt szó és megjegyzés nélkül teljesítetted rendeleteimet, most titkaimba akarsz avatkozni... Bármily régen vagy mellettem, ezt nem tűröm.

— Isten mentsen, grófné. Ezt a szemrehányást nem érdemlem meg, de azt a leánykát valami titokszerűség veszi körül, minek kövtekezményeitől félek, s ez nyugtalanná tesz.

— Siess öltözékemmel, a gróf már várni fog a reggelinél, s tudod, hogy ő türelmetlen. Most nincs időm a megfoghatatlan esetről tovább beszélni, de annyit mondhatok, hogy különös színben tűnik föl az a ház, hol ilyen történhetik, és te magad, kinek közvetetlen szomszédságából valaki éjnek idején távozhatik.

A komorna annyira meg volt lepetve e szigorú nyilatkozaton, hogy nem tudott felelni, s minden további szó nélkül öltöztette föl úrnőjét, ki azután sietve ment egyik szobába, mely a nagy ebédlő melletti. kis reggeliző terem volt. Itt szokták a házasságok együtt elkölteni reggelijüket, s hol Eszthey gróf már várakozott nejére, ki szokott elegáns pongyolájában jelent meg, mert nem annyira ő, mint férje sokat adott a divatos öltözékre!

Bertalan gróf jó kedvvel ült az asztalhoz, de feltűnt neki neje halványsága.

— Valami bajod van? — kérdé tőle aggodalommal, — vagy még mindig nem szűnt meg főfájásod.

— Semmi, rosszul aludtam, kellemetlen álmaim voltak.

— Pedig én is kellemetlent akarok mondani, — folytatta mosolyogva Eszthey. — Jobban meg kellene válogatnod a házban lakó személyzetet! Éjjel ki- és bejárnak a palotából. Tegnap éjfélkor távozott innét valaki, midőn hazajöttem.

— Éjfélkor? — kérdé visszafojtott lélekzettel Hermance, s keze, mely a teás csészét tartá, reszketett.

— Vagy valamivel később, midőn hazajöttem, s a kis kapu zárját kulcsommal kinyitottam, egy női alak surrant ki mellettem, és futott az utca hosszában tova.

— Miért nem tartóztattad föl? — kiáltá oly szenvedélyes izgatottsággal a grófné, hogy férje csodálkozva tekintett rá.

— Mert csak akkor vettem észre, midőn kint volt az utczán.

— Az lehetetlen!

— De úgy van. Beléptemkor kiesett számból a szivar, s azt lehajolva keresgéltem, ezalatt a kapu egy pillanatig tárva maradt, s ő ezt a perczet fölhasználva, kisiklott az utczára.

— Így nem is láttad őt?

— Nem, de fürge, könnyed mozdulatairól ítélve fiatal lehetett, mert mint a nyul, röpiült végig az utczán.

— Utána néztél?

— Hogyne, sőt utána is mentem volna, ha a sötétben el nem tűnik szemem elől.

Hermance gondolkodva nézett maga elé.

— Van fogalmad róla, ki lehetett? — kérdé a gróf.

— Sejtelmem sincs, de tudakozódni fogok utána.

Oly különös, szórakozott hangon ejté ki Hermance e szavakat, hogy férje mindjobban meg volt lepetve, de azt hívé, hogy annak kellemetlen arról beszélni, elejté a tárgyat s kérdé:

— Mikor jön vissza Anika?

— Utolsó levelében azt írta, hogy pár nap múlva.

— Úgy látszik, jól mulat, s talán mégis teljesül óhajításunk a házasságra nézve.

— Nagyon összeillő pár lenne!

— Mintha egymásnak teremteték volna őket, s ezenkívül Jakab egyike a leggazdagabb embereknek és születésére nézve sem hagy kívánni valót!

— Mindez úgy van, de az, a mi fő, az egyéniségében és jellemében rejlik. Sokszor aggódtam a miatt, hogy Veronika ebben a szomorú társadalomban nem talál olyan férjet, ki méltó volna hozzá, mert ő egészen más, mint a mai leányok.

— Ebben igazad van, ő különös teremtés. A fővárosi élvezetek egészen érintetlenül hagyták jelle-

mét, s olyan, mintha soha ki sem mozdult volna hegyeink közül, — mondá gondolkodva, de nagy melegséggel hangjában Bertalan gróf, — s félek, ha ez a házasság nem jönne létre, nem fog találni olyat, ki megértene őt s boldog lenne vele.

— Azt én is hiszem, pedig ő nem olyan leány, ki boldogtalanságában kárpótlást keresne. A szépségét csodálók terhére vannak, a társadalmi sikerek, luxus, stb. érintetlenül hagyják, s majdnem azt mondhatnám, hogy mindenütt egyedül, elhagyatva érzi magát, még közöttünk is, kik mindent megteszünk, miről tudjuk, hogy örömet szerez neki és éppen azért gyakran reszketek miatta. A hozzá hasonló természetek ritkán vagy soha sem érik el azt, mit az élettől várnak, de mind a mellett szeretném, ha Béla kissé hasonlítana hozzá.

— Az egészen más! — kiáltott föl kissé zavartan Eszthey. — A férfit más mértékkel kell mérni, mint a nőt, s Béla, bár kissé könnyelmű, de ki nem volt az közülünk húsz éves korában, s ő kifogástalan, derék, jó fiú.

— Az atyák sokat elnéznek fiaiknak, s talán ebben rejlik a későbbi baj és szomorúság, mit azok szüleiknek okoznak.

— Lassan kiforriják magukat s később megcsendesednek.

— Nem mindegyik! s félek, hogy fiunk nem azok közül való!

— Főlöszleg és időelőtti félelem!

— Mondd csak, Bertalan, óhajtanál te Veronikának olyan férjet, mint Béla?

Eszthey kissé megzavarodott erre a kérdésre.

— Nem! De a többi leányok nem is olyanok, mint ő, s meg vagyok győződve, hogy Béla boldoggá fogja tenni feleségét, ha egyszer megnősül.

— A boldogság nagyon relativ fölfogás, s félek, hogy e tekintetben nem értünk egyet...

— Én pedig bizonyos vagyok benne, hogy Béla fölött nem kell aggódnunk; ő sokban hasonlít hozzám, s azt hiszem, nem lehet kifogásod ellenem, mint férj ellen, — mondá nevetve a gróf és az asztalon át melegen nyujtá kezét nejének, mit az megszorított, de ajkait, talán akarata ellenére, egy áruló sóhaj hagyta el, minek hallatára Eszthey kissé meglepetve vizsgálta arcát.

— Mit jelent ez a sóhaj? — kérde enyelegve, de szemöldökei összerándultak.

— Semmi különöst... De bevégeztük a reggelit, s én megyek és tudakozódni fogok az éjjeli szökevény felől.

— Ne büntesd nagyon szigoruan, azonban ne nézd el az ilyen éjjeli kirándulásokat, ha nyomára jössz kilétének, — mondá nevetve Bertalan gróf, s mindketten elhagyták az ebédlőt.

Hermance, bármily nagy erőfeszítéssel igyekezett a reggelinél nyugodtnak látszani, úgy érezte, hogy tűkön ül az egész idő alatt. Ajka beszélt, gépiesen mondta el félelmét fiára nézve, reményét leánya házasságát illetőleg, de gondolatai másfelé kalandoztak, s midőn bemehetett szobáiba, sietve kereste föl Ernesztinet, ki összekulcsolt kezekkel látta őt belépni, s arcán leírhatatlan nyugtalanság és aggodalom volt kifejezve.

— Semmi nyom! — kiáltott föl a komorna. — Már az egész házat kikérdeztem, persze óvatosan, hogy ki hol volt az este, s nem távozott-e valaki a házból? Portást, inasokat, a konyhaszemélyzetet, de senki sem tud semmit, s ha babonás volnék...

— Nem babonáról van itt szó, Ernesztine! hanem meggondolatlanságról! — kiáltott föl haragban kitörve a grófné. — Hogy és miként tűnt el ama fiatal leány, azt én már tudom; kisurrant a kiskapun, midőn a gróf hazajött, s nyitva hagyta maga után pár pillanatig az ajtót, de hogy jutott

odáig, sötétben, tájékozatlanul, innét, ebből a szobából rajtad keresztül? ... Azt kívánnám megfejtetni, mi majdnem hihetetlen.

Az öreg komorna szájtátva hallgatta e gyorsan, idegesen kiejtett szavakat.

— A gróf eresztette ki? De hát ő mit gondol róla? — kérde bámulva.

— Nem eresztette ki, de midőn kinyílt a kapu, ő kiosont mellette, s futott az utcán végig. A gróf utána nézett, de már messze volt, s azt hitte, valamelyik cselédleány szaladt ki a palotából.

— Ez valószínű lehetett volna! De hát miért ment el, s hova lett?

— Azt az Isten tudja, s én csak annak szeretnék nyomára jönni, hogy ment ki innét?

— Valószínűleg mélyen elaludtam és nem vettem észre távozását, — mondá bűnbánóan Ernesztine. — Azonban mondhatom, nagy bátorság kellett ahhoz, hogy így távozzék egy ismeretlen házból, hol soha meg nem fordult, nem ismerte a helyiségeket, és neki mert menni rossz szándékának és a mi a legkülönösebb, hogy az sikerült is neki.

— Most keresnem kell, de hol és merre? Erre a kérdésre nem tudok magamnak felelni, holott okvetlen föl kell találnom.

— Érdemes ő arra, grófné, hogy fáraszsza magát érte? — kérde Ernesztine haraggal.

— Ez a tett nem volt szép tőle, de nem is érte, hanem magam miatt *kell* őt fölhalálnom, még pedig mielőbb, mert nincs egy nyugodt perczem, míg nyomában nem vagyok.

E szavak után Hermance komornájától követve, lakosztályába sietett, gyorsan átöltözködött, bérkocsit hozatott, mert nem akart oda, a hová készült, saját fogatán menni s elhajtatott Obrennéhez, mert egyedül tőle tudhatott meg valamit.

A rendőrséghez nem fordulhatott, s természet-

szerűen azt lehetett következtetni, hogy Dózia oda mehetett csak, hova már az intézetből titkon menni akart, s hol bizonynyal várták őt, miután oda-menetele meg volt előre beszélve.

Ez volt reménye, s ezért kereste föl újra Obrennét, ki csodálkozva látta őt belépni, ki előtte való nap, ha talán nem is haraggal, de mindenesetre nehezteléssel távozott tőle.

Azonban mindjárt az első pillanatban látta Hermance arczán, hogy az valami rendkívüli ügyben jött hozzá. A grófné rendesen vidám, mosolygó arcza nagyon komoly volt, viruló bőrét halványság borítá, szemei alatt fekete karikák huzódtak, nagy nyugtalanságának jelei, s ajka szorosan lezárva, alig bírta az őt fogadó nő üdvözlését viszonzni.

Egész megjelenésén bú, gond és fájdalom volt kifejezve.

— Mi baja, grófné? — kérdé megdöbbenve Obrenné, midőn vendége helyet foglal s ő állva maradt előtte.

— Dóziát keresem, ki tegnap eltűnt házamból, hova őt innét magammal vittem.

— Dó-zi-a eltűnt? — kiáltott föl bámulva és megrettenve Obrenné, ki nem tudta hamarjában, mit gondoljon e kijelentésről.

— Nyom nélkül! Gondolhatja lelkiállapotomat, s azért jöttem, hogy egy Klára nevű hölgyről tudakozódjam, ki barátnője neki, s kihez innét menni szándékozott. Ennyit kivettem belőle, többet nem tudok róla.

— Klára? Ez lehetetlen! Lambert Klára itt van házamban, nem mint növendék, mert már húsz éves, de gyámja kért, hogy pár hónapig itt maradjon, mialatt társalkodónőt szerez neki, s birtokára küldi, mert gazdag árva leány, nincs senkije... De az nem nyujthatott Dóziának segédkezet a távozásra. Nem, azt nem hiszem.

— És még is úgy kell lenni. Dózia ugyanezeket beszélte róla, de vezetéknevét nem mondta meg. Tehát itt van az a Klára, s ma nem távozott hazulról?

— Tudtommal nem. De ő jöhet-méhet a nélkül, hogy engedelmet kérjen, sőt egy idős hölgy naponkint eljön érte, hogy sétálni, olykor színházba kísérje. Ma azonban, azt hiszem, még nem távozott az intézetből.

— Nézze meg, kérem, s ha itt van, hívja ide.

— Mit akar vele, grófné?

— Kikérdezem Dózia felől.

— Félek, hogy nem teljesíthetem kívánságát, mert nem tehetem ki őt gyanunak... Sértve érezhetné magát.

— Nem fogom őt gyanuval sérteni. Igérem, hogy általános kérdéseket intézek hozzá, azt, hogy nem sejti-e, mint Dóziának jó barátnője, hova tűnhetett az el éjnek idején?

— És ha ő csakugyan tudna arról, reméli, grófnő, hogy őszintén fog felelni?

— Nem szavaiból, de viseletéből fogom megtudni, hogy tud-e Dóziáról. És talán ha látja rémületemet, őszinte lesz irántam.

— Alig hiszem. Ezek a mai leányok nagyon erős és határozott egyéniséggel bírnak, különösen az ilyen árvák, kik korán megszokják az önállóságot, — mondá Obrenné, habozva ejtvén ki szavait s Hermancenak föltűnt, hogy arca és hangja nagyon tétovázó és egész lényén nagy izgatottság látszott.

— Ismeri annak a leánynak körülményeit? — kérde a grófné.

— Azt nem állíthatom, — viszonzá gyorsan, majdnem ijedten a kérdett s leült vendégével szemben. Mindössze annyit tudok róla, hogy Lamberth Klárának hívják, hogy gazdag, független, árva s

gyámja Holcsi ügyvéd volt eddig, de őt mielőbb nagykorusítani akarja.

— Így már értem, a mit Dózia beszélt, — kiáltott föl Hermance megörülve, hogy egy csekély fölvilágosítást kapott Dózia barátnőjének körülményeiről.

— Dózia beszélt Kláráról?

— Megigérttem neki, hogy nem tudatom önnel, miként ő csalta el innét Dóziát, ki hozzá akart menni, midőn elhagyja az intézetet... Most azonban fölment adott szavam alól az, a mi történt s elárulom Dózia szövetségését.

— Nem hiszem! — kiáltott föl Obrenné láthatólag elhalványodva. — Dózia nem mondott igazat.

— Én pedig meg vagyok győződve, hogy ő a valót beszélte, s Klárát kell kikérdeznünk a szökevény holléte felől.

— Ha titokban akarták tenni, Klára nem fog vallani és végre is ő nem tartozik nekem vallomással, — mondá mind nagyobb zavarral és nyugtalansággal az intézet főnöknője.

— Ellenkezőleg! Vagy azt akarja, hogy a rendőrséghez forduljak? Azt is megteszem, ha nem tudok másként Dózia nyomára jönni, — mondá a grófné jól szemügyre véve Obrennét, kinek viselkedése mind gyanusabb, vagy legalább is különös volt előtte.

— Azt ne tegye és nem teheti, grófné, — mondá megdöbbenve Obrenné, — mert annak beláthatatlan s ki nem számítható következményei lehetnének. Gondolja meg saját helyzetét és vegye fontolóra, hogy nekem mennyire árthatna, ha nyilvánossá lenne ez a dolog.

— De hát mit tanácsol ön nekem?

— Tanácsot adni nem tudok, de hogy lássa, miként kezére járok, behivom Klárát, mit nem kell mondanom, hogy nem szívesen teszek.

— Abban nem kétkezem, azonban nem állhatok el kívánságomtól, hogy vele beszéljek, mert Dóziát nekem így vagy úgy, de föl kell találnom.

Obrenné a határozottan kiejtett szavakra gyorsan elhagyta helyét, s kisietett a szobából, de tartásán nagy nyugtalanság és levertség látszott, mit a grófné nem tudott megmagyarázni magának.

Alig volt azonban pár perczig távol, visszajött, mondván, hogy a kit keresett, már nincs otthon, kevés idő előtt hagyta el a lakást.

— Úgy megvárom őt, — jelenté ki Esztheyné.

— Az soká fog tartani, mert olykor ebédre is kimarad, azonban talán holnap ilyenkor fáradhatna ide méltóságod.

— Holnapig már huszonnégy órát veszünk s nekem a bizonytalanság tűrhetetlen. De mindenekelőtt beszéljen nekem erről a Kláráról valamit. Ki ő, kik voltak szülei, s hogy került önhöz?

— Elmondom, a mit tudok róla, — viszonzá Obrenné s visszaült kis idő előtt elhagyott helyére.

Hermance feszült érdekléssel várta szavait.

— Egy napon — kezdé Obrenné — öreges úr lépett be hozzám, megnevezte magát, hogy ő Holcsi Kálmán fővárosi ügyvéd s egy kérelemmel jött, tudniillik, hogy fogadnám be rövid időre unokahugát és árva gyámleányát, ki huszadik évében van, most jött ki a kolostorból, hol növekedett s zárda-szűz akart lenni, de ő lebeszélte, és ennek következtében kilépett onnét. Ő nőtelen ember s nem tarthatja magánál Lamberth Klárát, kit mielőbb nagykorúsítani fog, átadja neki vagyonát, mely igen tekintélyes, de míg az megtörténik, nem tudja őt kellőkép elhelyezni s azért hallván intézetemről, idejött, hogy arra kérjen, miként addig szárnyaim alatt lehessen, míg nagykorúsítása megtörténik és önálló lesz.

— Ez ellen nekem nem volt és nem lehetett

kifogásom, sőt nyereségnek tekintém, mert az öreg úr sejtette velem azt a gazdag jutalmat, melyet Klára tartásáért kapni fogok. Így jött intézetembe Lamberth Klára, ki igen művelt, nagyon észes, szellemdús leány. Viselete kifogástalan, s azért alig bírom elhinni, hogy ő részese volna Dózia szökésének.

— Így beszélt nekem Dózia s nem kételkedem, hogy igazat mondott, — viszonzá Eszthey grófné. — Mert nem tudott volna ily regét kitalálni, ha annak nem volna alapja, de sőt nem is indult volna oly útra tájékoztatlanul, hol nem talál előbb biztosítékot.

— Nem akarok grófnénak ellenmondani, mert nem vagyok biztos Dózia szavainak ellenkezőjéről, azonban...

— Kérem, ne bocsátkozzunk czáfolatokba, — vágott a szavába majdnem indulatosan Hermance. — Most az a kérdés, hol van Dózia, s ezt kell Klárától megtudnunk, még pedig mint mondtam, mielőbb, mert a bizonytalanság kiállhatatlan nekem.

— Mihelyt hazajön Klára, beszélek vele s kikérdezem.

— Vagy talán legcélszerűbb és rövidebb lenne, ha én innét az ügyvédhez mennék... Hogy is hívják őt?

— Holcsi Kálmán, de nem hiszem, hogy ő fölvilágosítást adhatna a kérdéses ügyben.

— Én pedig meg vagyok arról győződve, hogy nemcsak tudja Dózia hollétét, de talán nála, lakásán van elrejtve... Hogy miféle czélból, azt természetesen lehetetlen kitalálnom, azonban valamely oknak kell arra lenni, hogy elcsalták innét a tapasztalatlan leányt.

— Mi okból tették volna? ha ugyan az öreg ügyvédet is belevonjuk a kérdéses ügybe, mert szerintem legvalószínűbb, hogy ő mit sem tud arról, s ha csakugyan Klára tudtával történt Dózia távo-

zása, meglehet, hogy nem egyéb, mint a két leány regényes terve...

Hermance elhagyta helyét.

— Fölkeresem Holcsi ügyvédet, — mondá elhatározva magát. — Legyen szives tudatni velem lakását.

— Legnagyobb sajnálatomra azt sem tehetem.

Esztheyné nagy csodálkozással tekintett rá.

— Tudja-e, Obrenné asszony, hogy kérésem megtagadása nagyon különös gondolatokat kelt bennem, — mondá haraggal.

— Remélem, nem hátrányomra történik az, grófné, — viszonzá nyugtalanul Obrenné.

— Sőt! Azt kell hinnem... De nem folytatom ezt a kérdést. Azonban szabad tudnom, miért tagadja meg tőlem az ügyvéd lakásának hollétét, melyet minden czimtárban megtalálhatok? — kérde Hermance figyelmesen vizsgálva a főnöknő arcát.

— Egyszerűen azért, mert nem akarok ebben a dologban szerepelni! Sőt egyáltalában nem óhajtom, hogy Holcsi úr, ki mindig igen bőkezű volt hozzám, arra a gondolatra jöjjön, miként én segédkezet nyújtottam a kellemetlen ügy kutatásához, melyről nagyon valószínű, hogy ő mit sem tud, az egész csak Dózia agyának szüleménye s egy öreg úrnak fölösleges nyugtalanságot és kellemetlenséget okozna.

— A mit kegyed most mond, az látom arcán, hogy maga sem hiszi! — kiáltott föl indulatosan a grófné, — és csodálkozom, hogy azt velem el akarja hitetni.

— Engem is gyanusít méltóságod?

— Nem gyanusítom, de viseletéből határozottan látom, miként sehogy sem kívánja Dózia hollétének kutatását. Azért távozom. Isten önnel, — mondá nagy fölindulással Hermance, s rá sem nézve többé Obrennéra, kisietett a szobából és a

lakásból, hol a főnöknőt nagy izgatottságban hagyta, ki pár perczig mély gondolatokba merülve állt helyén, azután vállát fölvonva, kétértelmű mosollyal fordult belső szobái felé...

IV.

Hermance grófnő nagy lelki fölindulásban érkezett haza, s már az egész uton azon tündődött, hogy kutassa ki Holcsi ügyvéd lakását, melyről csak annyit tudott, hogy annak a czimtárban kellett lenni, de hol szerezzen egy czimtárt? Ez a kérdés foglalkoztatá.

Ledobva kalapját és felöltőjét, férje szobáiba ment, hogy annak könyvei között talál egy olyan könyvre, melyre neki szüksége volt.

Eszthey gróf kissé rendetlen természettel birva, minden dolga és tárgya meglehetősen zűrzavarban szokott lenni, mert ő amaz emberek közzé tartozott, kik az életről azt tartják, hogy az azért adatt, miként annak minden percét a lehető legnagyobb mértékben kihasználjuk.

E gondatlanságot lakása is kifejezte, mert íróasztalán rendesen nagy halmaz levél feküdt hetek óta fölbontatlanul, s csak akkor nézte át azoknak tartalmát, ha már nagyon sok összegyűlt vagy éppen más tennivaló hijában kedve kerekedett hozzá.

Ezt a szokását ismerve Hermance grófnő, nem volt meglepetve, midőn a szobába lépve, az íróasztalon nemcsak egész rakását találta az el nem olvasott leveleknek, s más egyéb irományoknak, hanem szerteszét hányva nyitott levelek is hevertek, melyeknek tartalmát valószínűleg a cselédség is rendesen átolvasta.

Körültekintett s az asztalon fekvő könyvek között a czimtárt kereste, de nem találta, s egyik

Egyik nyitott levélre estek szemei.

nyitott levélre estek szemei, melynek tartalma csak néhány sorból állt, de előtte érdekesnek látszott, midőn az első betűket elolvasta.

Méltóságos Gróf Úr!

Ha méltóságod egy igen fontos tárgyban fölvilágosítást akar nyerni, forduljon Holcsi Kálmán dr. ügyvédhez, kit naponként tíz és tizenkét óra között irodájában talál. Vadász-utca 12. szám, 1. emelet.

Meg kell még jegyeznem, hogy egy olyan ügyről van szó, melyben gróf úr már évek óta fáradozik...

Hermance szédülni érzé fejét e csodálatos véletlenre, mely oly váratlanul tudatta vele azt, a mit keresett, s a falon függő órára pillantott, hogy megtudja: lehetséges volna-e neki az ügyvédet még a délelőtti folyamán fölkeresni.

Dél volt s így hasztalan menne hozzá. Gondolkodva állt helyén s a legnyugtalanítóbb eszmék kergették agyában egymást.

Mit akarhatott férjével tudatni Holcsi ügyvéd? Miféle ügyben fáradozott az évek óta, miről neki, nejének, sohasem tett említést? Valami titokszerűség lengett át az irányon, mintha félne annak trója többet elárulni soraiban, mint éppen szükséges, azonkívül név vagy aláírás nélkül volt a tudósítás, mi nagy nyugtalanságot okozott neki.

Megfordult és szobáiba ment, hol helyet foglalva, tovább tündődött, de megjegyezvén magának az ügyvéd lakását, elhatározta, hogy a következő nap fölkeresi őt, bár megkoczkáztatta azt, hogy ott férjével találkozik...

Midőn egy óra mulva férjével a második reggelinél együtt ült, azt nagyon szórakozottnak találta.

— Hol töltötted a délelőttöt? — kérdé odavetve tőle.

Eszthey a tudakozódásra kissé meg volt lepetve, mert nem szerette, ha ily egyenes kérdést intéztek hozzá utjai felől, mit neje nem is igen szokott tenni, s egy fürkésző pillantást vetve rá, mondá:

— Ügyes-bajos dolgaim voltak, mik egész délelőttem igénybe vették.

— Máskor azokat titkárod végzi.

— Személyes ügy volt, mit nem szeretek rábizni.

Tehát Holcsi ügyvédnél járt, — gondolta a grófné, a «személyes ügyből» következtetve ezt a föltevést. De nem mert tovább kérdezősködni s a reggeli meglehetősen egyhanguságban folyt le, mi ritkán szokott történni, mert a házasfelek többnyire csak étkezésnél látták egymást, mindketten beszédeseek voltak s ilyenkor mindig találtak egymásnak mondani valót.

Reggeli után, mint rendesen, a gróf dohányzójába mentek, hol nemsokára vendéget jelentett a komornyik: Oroszlay Jakab grófot.

E név hallatára a házaspáron élénk meglepetés látszott, jelentőségteljes tekintetet váltottak együtt, mialatt Hermance mondá:

— Szivesen látjuk a grófot.

A föltárult ajtón fiatal ember lépett be, magas, karcsú, előkelő alak, egyenes tartással, emelt fej, de mind a mellett nem lehetett rajta büszkeséget fölfedezni, sőt arczának kifejezése szelid, melankólikus volt, ajkán kedves mosoly ült s két sor hófehér fogat láttatott.

Megjelenése feltűnő és rendkívül rokonszenves volt.

— Üzenetet hozok Veronika grófnőtől, — kezdé komoly, mély zengzetű hangján, mialatt üdvözlé a háziakat, s mindkettőjükkel kezét fogva, leült Hermance közelében. — Ő maga a napokban érkezik.

— Leveleiből látjuk, hogy pompásan mulat, — viszonzá a grófné, — de hogy történt, hogy ön abbanhagyta a vadászatot?

— Sürgős dolgaim voltak s nehéz szívvel bár, de jönnöm kellett a fővárosba.

— Már nem is mégy vissza? — kérde Eszthey.

— Ezuttal nem.

— Hosszabb dolgod van Budapesten?

— Néhány hónapra Angolországba megyek s előbb ügyeimet kell itt elvégeznem.

Úgy a férj, mint a nő arczán megdöbbenés látszott e kijelentésre.

— És mit csináltak mindent Csetneken, hol az idén, mint Veronika írja, szokatlan nagy társaság gyűlt össze? — kérde gyorsan Hermance, hogy megdöbbenését titkolja.

— Nagyon vigan voltak. Minden este táncz, zene, ének stb., most színházi előadásra készülnek, mit, fájdalom, én már nem láthatok.

— Nem halaszthatta el útját?

— Lehetetlen volt, — mondá kissé habozva Oroszlay, mi beszéde közben gyakran észrevehető volt hangján, s mi igen érdekessé tette beszédét, mert a hallgató előtt úgy tűnt föl, mintha gondolatai távol volnának, s valamely álmodozást akarna leküzdeni, mit szemeinek ábrándozó kifejezése is minduntalan elárult.

— És meddig maradsz Budapesten?

— A meddig ügyeim tartóztatnak, de remélem, a hét végén szabadulhatok.

— A farsangra azonban visszajön?

— Nem tudom, nincs meghatározva távollétem ideje, azonban a farsang, mint talán tudja grófné, rám nézve nem bir vonzóerővel.

— Igaz, te inkább kerülöd, mint keresed a társaságot, — mondá mosolyogva Eszthey.

— Sem az egyiket, sem a másikat nem mond-

hatnám. Szeretek egyedül lenni, de nem kerülöm az embereket.

— És mivel tölti idejét, ha egyedül van? — kérde Hermance érdekkal.

— Magam sem tudnám megmondani, — viszonzá gondolkodva a kérdett s ajkán szelid mosoly vilant keresztül. Azt hiszem, tünődöm valami fölött, a mit nem lehetne szavakba önteni, vagy olvasok és a fölött gondolkodom, vagy azt sem... Igazán, grófné, e kérdésre nem tudnék felelni.

— Ha tudnám, hogy szerelmes, érteném szavait.

— Az nem vagyok, sőt félek, hogy nem is leszek soha! Szeretem az emberiséget, a természetet, mindent, a mi szép, magasztos, csodálatra méltó, de egyetlen tárgy vagy személy sem lelkesített annyira, hogy mélyebb érzelmekre gerjedtem volna.

Kissé elmerülve, gyanutlanul ejté ki mély, kellemes hangján Oroszlay e szavakat, nem véve észre, sőt nem is sejtve, hogy mily leverő hatást tettek azok a grófnéra, ki férjére pillantva, annak is kellemetlen, vagy inkább csalódott kifejezést látott arcán.

De bizonyos okokból jobbnak látták ezt a tárgyat nem folytatni s Hermance minden átmenet nélkül mondá:

— Nem akarna ma este nálunk ebédelni, ha már nem érkezett el valahová?

— Örömmel, grófné, ha nem lesz nagy társaság, mert...

— Nem szereti a zajt és sok beszédet, — egészíté ki a félben hagyott szavakat a grófné. — Azt tudjuk s hiába is tagadná, de mondja meg, mi okozza ezt az antipatiát önnél, ki mindenkitől csak előzékenységet tapasztalhatott?

— Kétségkívül! Nem mondanék valót, ha tagadnám, a mit a grófné állít s én nagyon jónak is

tartom az emberiséget, és magamban kereshetném a hibát, ha csakugyan nem kedvelném a társaságot. De nem úgy van, mert inkább félelemnek lehetne tartózkodásomat mondani, vagy velem született ferdeségnek... Azonban ne beszéljünk rólam, mert az unalmas tárgy. Inkább Béláról szeretnék valamit hallani, itthon van-e, s miért nem jött Csetnekre?

— Itthon van, de ritkán látjuk őt, — viszonzá önkéntelen sóhajjal Esztheyné. — Bár hasonló volna ő önhöz, Jakab s kevesebbet futkosna élvezetek után.

Bertalan gróf erőltetve nevetett.

— Ilyenek a nők, — mondá, enyelegve pillantván nejére. — Sem ez, sem az nem elégíti ki őket. — Azután a vendégéhez fordult:

— Béla ma este az ebédnél jelen lesz; hogy miért nem ment Csetnekre a vadászatokra, nem tudom, elég helytelenül tette...

— Jól mulatott volna.

— És a mit élvezhetünk, azt igyekezzünk megragadni, de az ifjuság nem is sejtí, mily gyorsan eltűnnek azok az évek, mik szórakozásra adattak.

— A szórakozás azonban egyéni, — mondá Jakab gróf. — Mindenki másban találja föl életörömét, s a legtöbben hamis irányban kergetik az élvezeteket, de Béla talán nem tartozik azok közé.

— Ő úgy él, mint a legtöbb ifjú ember s én nem tehetek neki szemrehányást, mert visszagon-dolok saját ifjuságomra!

Mindhárman nevettek ez őszinte, tréfásan kifejtett vallomásra s Oroszlay elhagyta helyét.

— Tehát a viszontlátásra ma este nyolcz órákor, — mondá Hermance, de midőn az ifjú elhagyta a szobát, majdnem leverten fordult férjéhez

— Úgy látszik csalódtunk Jakab érzelmeiben Veronika iránt, — mondá szomorúan, s félek, hogy leányunk maga is csalódik.

— Nem lehet arra adni, mit az emberek beszélnek, — viszonzá a gróf. — Ez az ifjú egészen különös természet s talán még nincs tisztában érzelmeivel és azért távozik, hogy próbára tegye vonzalmát. Hogy Veronika érdekli őt, annyi bizonyos. Nekem ilyenekre nézve jó szemem van.

— Azzal nem lehetünk tisztában mai nyilatkozata után, sőt az is meglehet, hogy czélzatosan ejté ki szavait, mik a szerelemre vonatkoztak.

— Nos, majd meglátjuk... — viszonzá az órára pillantva Eszthey, ki nem tudott hosszasan egy tárgynál maradni. Veronika még oly fiatal, hogy évekig várhat erre az újkori Hamletre, ki tündöklik, okoskodik, álmodozik, de talán nem fogja azt mondani Veronikának: *menj kolostorba Ofélia!*

Mindketten elnevelték magukat ezekre a tréfás pátoszszal kiejtett szavakra, s a gróf megölelve és megcsókolva nejét, elhagyta a szobát, míg Hermance lakosztályát kereste föl s ismét az eltűnt leánykára gondolt, kinek holléte és sorsa folytonos rettegésben tartá.

A nap folytán már nem tehetett semmit a keresésre nézve, holott minden órát veszteségnek tartott, mely tétlenségben mult el és önkéntelen vissza-visszagondolt Obrenné különös viseletére, mi nem tudta, mi okból, de gyanusnak tetszett neki. Hogy azonban miféle következtetéseket vonjon le abból, azt nem tudta megállapítani.

Csak volna egy megbízható férfi ismerősöm, — gondolta sóhajtvá, kire rábízhatnám titkomat s biztos volnék hallgatásában... Én mint nő oly keveset tehetek, sőt gyanuba keverhetem magamat, mint a hogy gyanakodott rám Ernesztine, ki pedig távolról sem ismeri a világ rosszását, s ki egész éle-

temben mellettem volt, és ismeri életemnek minden perczeit . . .

Azután azt a kérdést vetette föl, ha az ügyvédnél teendő látogatása nem vezetne eredményre, mitevő lesz akkor? És erre nem tudott magának felelni. A rendőrséghez nem fordulhatott, mert tiltotta ezt neve, állása, kiléte és az ügy, mi felette kényes volt, s nem adhatta azt a világ nyelvére.

És mégis föl kell találnia azt a szerencsétlen, könnyelmű, tapasztalatlan gyermeket, kinek most már kezdte hinni, hogy rossz hajlamai vannak, mint Obrenné mondta, de azután az is eszébe jutott, hogy mily szomorúan kérdezte tőle: nem maradhatna-e a palotában, s neki *nemmel* kellett kérdéseire felelni.

Talán ha itt maradhatott volna, nem határozza magát arra a lépésre, hogy éjnek idején elhagyja egyetlen menedékhelyét. Talán a keserv, vagy a büszkeség és csalódás követtette el vele azt a meggondolatlanságot, hogy az utczára menjen s cél és irány nélkül fusson ki a világba.

Ez elmélkedés alatt összeszorulni érezte szívét. Lelkiismereti furdalást érzett és könnyek szöktek szemébe, mert tehetetlennek érezte magát és még sem riadt vissza bármily eszköztől, hogy Dóziát fölhalálja. Maga sem tudta hogyan és miért, egyszerre Oroszlayra gondolt.

Hátha neki tenne őszinte vallomást?

És gyorsan előtte állt képzeletben az ifjú nemes, szimpatikus, bizalmat gerjesztő alakja, kiben lehetetlen volt csalódnia. Buskomoly tekintete arról a belső küzdelemről látszott beszélni, melylyel önmaga ellen harcol, Isten tudja, mit akarva legyőzni. Majdnem tökéletesnek lehetett őt hinni, ki semmi földi gyarlóságnak sincs alávetve, s ifjúsága daczára magasan állt többi korabeli társai között.

Miért hitte ezt róla Hermance, s miért vélekedett így felőle majdnem mindenki, azt talán senki sem tudta volna megmondani, mert ő nem tárta ki belsejét, sőt kedves, nyílnak látszó modora mellett csodálatos zárkózott volt, s őrizkedett belsejébe pillantani hagyni.

— Rendkívüli ember! — sóhajtá Hermance, — vajha sikerülne Veronikának szerelmét megnyerni, de most kevesebb reménye volt neki ahhoz, mint csak pár nap előtt is.

Egy ideig még tündődött a teendők fölött, azután gyorsan elhatározta magát, hogy Jakabnak elmondja aggodalmait. Határtalanul bizott benne, s fölkeri őt, hogy segítsen neki Dóziát keresni, még pedig mindjárt ma az ebéd után, ha pár perczig maguk maradnak. Holnapra egy bizonyos órában látogatását kéri, hol háborítatlanul beszélhetnek. Hogy mit és mennyit fog neki mondani Dózia történetéből, azt még nem határozta el. A mennyi szükséges lesz! Többet nem... De ez a gondolat egészen fölvidítá, s egyedüli segélyeszköznek tekinté tehetetlen vergődésében. És ezzel az elhatározással készült az ebédhez, mind a mellett nem téve le arról a szándékáról, hogy Holcsi ügyvédet másnap személyesen fölkeresi...

E két határozat után kedélye valamennyire lecsillapult, s megkönnyebbülve ült íróasztalához, hogy leányának írjon és megtudakolja tőle: nem volt-e valamely előzménye és oka, hogy Oroszlay elhagyta Csetneket és a vadászatot, mely kedvencz szórakozása. Nem történt-e valami közöttük stb., mi fölemlítésre méltó volna?

A levél bevégzése után öltözködéshez fogott, s becsengette Ernesztinét.

— Nincs még semmi hír arról a fiatal leányról? — kérdé a komorna, mialatt úrnője haját rendezé.

— Semmi! — sóhajtá szomorúan Hermance.

— Kis idő előtt a portás beszélte, hogy Béla gróf tudakolta tőle: ki hagyta el tegnap éjjel után a palotát?

— Honnan tudja ezt Béla?

— Látott valakit végig sietni az utczán, s azt sejté, hogy innét ment az ki. A portás természetesen semmit sem tudott róla.

— És te azt hiszed, hogy a siető alak azonos ama fiatal leánynyal?

— Meg vagyok győződve, annál is inkább, mert a portás azt is beszélte, hogy a gróf úr nagy csodálkozását fejezte ki a fölött, miként az innét kisiető hölgy az ő üresen hagyott bérkocsijába ugrott be, s tovahajtatott.

— De hogy történhetett az, midőn a leány végig sietett az utczán, s fiam a palota kapuja előtt szállt ki a fogatból?

— A gróf, ha későn jön haza, soha sem hajtat a kapu elébe, nehogy a csöndes utczában lármát csináljon. Az utca sarkán hagyja azt el, s onnét gyalog jön. Így történt tegnap is, midőn a női alak elsuhant mellette, s ő utána nézve látta, hogy az gyorsan beugrott a bérkocsiba, melyből ő kiszállt.

— Ez valószínű, — mondá gondolkozva Hermance, — mert hisz a föld nem nyelhetette el, s nem barangolhatott egyedül az utczákon. A véletlen kezére játszott, de ez nagyszerű fölfedezés, Ernesztine. Fiam tudni fogja a bérkocsi számát, mert talán rendszeren azzal jár, s attól megtudjuk, hova vitte Dóziát.

— Dóziának hívják? — kérdé a komorna meglepetve. — Az öreg grófnénak is az volt a neve... És a vén cseléd megcsóválta fejét, s jelentőségteljes tekintetet vetett asszonyára, ki félrefordítá fejét, de azt látta, hogy elpirult.

— Száz és száz embernek van ugyanazon neve, — mondá azután bizonyos zavarral Hermance. — Hogy jutott most éppen napam neve az eszedbe?

— Magam sem tudom, grófné. Erre igazán nem tudnék felelni, de negyven éve vagyok ez uri háznál, s ily hosszú idő alatt sokat lát és tapasztal az ember.

— És képzeli! — jegyzé meg erőltetett mosollyal Esztheyné, mialatt elhagyván helyét a tükör előtt, öltözködéshez kezdett, s nagyon jó kedvvel lépett a társalgóterembe, hol férjét, Oroszlayt és fiát már együtt találta.

Tálán a remény, a bérkocsi történetének meg tudása, vagy az az elhatározás, hogy Jakab gróf segítségét kéri, okozták, hogy ez este különösen előnyösen nézett ki fekete bársony ruhájában, fehér gyöngysorral a nyakán, mi nemcsak férjének, fiának, de a vendég ifjunak is feltűnt.

Mint mondtuk, ő közel volt a negyven évhez, sőt többen azt állították, hogy túl van rajta; mind a mellett feltűnő szép asszony volt s ama hölgyek közé tartozott, ki bár szinte, mint annyian, kivette részét az élet küzdelmeiből, sőt csalódásaiból is, de az nem látszott meg arczán s nyugodt báj ömlött el vonásain, mintha sohasem látott volna szomorú napokat, vagy az idő nem merte volna érinteni fiatalos szépségét.

És az ebéd kellemesen, vidáman folyt le. A fényes világítás, az asztalt díszítő pompás virágok illata, a jó borok s a kitűnő étlap természetesen hozzájárult a kedélyek derűtségéhez és a vendég ifjú, az egyedüli idegen az asztalnál, mind beszédesebb lett, s elveszté az őt jellemző komoly zárkózottságot, mi gyakran habozóvá tette társalgását.

A fiatal Eszthey Béla szemmel láthatólag csodálta őt, ki számtalan ifjú embernek volt ideálja s nem egy próbálta meg utánozni modorban, beszédben,

öltözködésben, de mind messze maradtak az eredetitől.

A fiatal Eszthey csinos, magas termetű ifjú volt. Hasonlított anyjához arcban, de természete, kedvtelései, atyjára vallottak, ki nem is gyanítá, mily helytelenül fogta rendesen pártját kihágásainak, s ez által gyakran féktelenné tette a különben is könnyelmű hajlamokkal bíró alig husz éves ifjút.

Midőn elhagyták az ebédlőt, szivarozás közben Béla megemlíti éjjeli kalandját, mely érthetetlen volt előtte s a többiek külön-külön és más-más érdekből feszülten hallgatták, de a háziak közül talán senki sem vette észre, hogy Jakab gróf párszor kérdőleg függeszté szemét a házi úrra, ki szintén elmondá, hogy a női alak mellette suhant ki a palota hátulsó kapuján, kit fia a bérkocsiba látott ugorni és elhajtani.

— Ismered a bérkocsi számát? — kérdé tőle odavetve a grófné közönyt erőltetve, mint kit alig érdekel az elmondott különös történet.

— Nem! — viszonzá a kérdett. — A Ferenchiek-terén ültem abba s egyenesen az utoza sarkáig hajtattam, de annyira érdekel ama titokzatos hölgy kiléte, hogy holnap, vagy még ma este tudakozódni fogok róla az ott álló bérkocsisoknál.

Azután másról kezdtek beszélni s végre a három úr együtt távozott, a nélkül, hogy Hermancenak alkalma lett volna Jakabot fölkérdni a másnapi látogatásra, de elhatározta, hogy ír neki s megkéri őt a hozzá való jövetelre.

V.

Vidáman sütött a nap, midőn Hermance kilépve a palota kapuján, az első kocsiállomáson bérkocsiba ült s a Vadász-utczába hajtatott.

Megjegyezve magának férje leveléből a házszámot, tudatta ezt a kocsissal s könnyű léptekkel ment föl az emeletre és be az ajtón, mely az ügyvéd ozimtábláján a Holcsi Kálmán névvel ékeskedett.

Pár percznyi habozás után a belső szobába nyitván, fiatal, kopott ruhájú férfiúval állt szemben, kivel tudatván óhajtasát, az egy nagy, tágas terembe vezette, hol többen ültek íróasztaluk mellett s a mellékszobából magas, szikár, sárgaképzű ötvenhatvan év között lévő fekete szemüveges férfi dugta ki fejét, talán a beszédre, mi behallatszott hozzá, Holcsi Kálmán.

— Az ügyvéd urat keresem, — mondá Hermance a fekete szemüveges úr felé közeledve.

— Méltóztassék belépni.

Midőn a mellékszobában voltak, az ügyvéd betette az irodába vezető ajtót, s helylyel kínálta meg vendégét, ki egy gyors pillantással körülnézett, azután leült s erőltetett nyugalommal mondá:

— Kegyed különösnek fogja találni jövelelem okát. Én fölvilágosítást jöttem kérni az ön gyámleányáról, Lamberth Kláráról, ki Obrennénál tartózkodik.

— Nem értem jól nagyságod szavait, — viszonzá igazi vagy tettetett csodálkozással az ügyvéd. — Mi tekintetben adhatnék én fölvilágosítást Lamberth kisasszonyról, s különösen mily czélból tudakozódik kegyed utána?

— Megmondom önnek.

Holcsi e szavak alatt leült íróasztala mellé s czeruzát vett kezébe, mintha föl akarná jegyezni vendége szavait.

— Mindenekelőtt tudatnom kell önnel, ki vagyok, — folytatta Hermance az ügyvédre szegezve szemét, talán várva a hatást, mit nevének kiéjtése annak arczára varázsolni fog.

Holcsi várakozásteljesen, de nyugodtan állta ki a kutató szemek pillantását.

— Eszthey Bertalanné grófné vagyok, s azért jöttem, hogy egy bizonyos ügyben beszéljek önnel és fölvilágosítását kérjem Lamberth kisasszonyra nézve.

— Csodálkozom ezen a kívánságon, — viszonzá az ügyvéd, — mert gyámleányom soha semmiféle téren nem szerepelt s azt sem foghatom meg, honnét ismeri méltóságod nevét és létezését.

— Azonnal el fogom mondani.

Holcsi kezét szája elé tartva köhögött, mi Hermance szerint bizonyos nyugtalanságot akart palástolni.

— Obrenné intézetében évek óta volt nekem egy fiatal védenczem, kit neveltetek s ez a leány onnét meg akart szökni és midőn vallatóra fogtam, azt mondta, hogy Lamberth Klárához akart menni, ki tartást, ellátást ajánlott neki stb., s kinél ő elhagyván az intézetet, azontul tartózkodni fog... Így tudtam meg az ön gyámleánya létezését és nevét.

— Bocsánatot kérek, grófné, itt tévedésnek kell lenni, — mondá határozottan az ügyvéd. — A kegyed védencze nem mondott igazat. Mert Klára ma is Obrennénél van, neki nincs lakása, melyet följajánlhatott volna, sőt ő maga is azért van az intézetben, mert nem tudtam ideiglenesen máshová elhelyezni, s addig marad ott, míg nagykorúsítom őt és átadom vagyonát.

— Mindezeket elmondta nekem Obrenné szóról-szóra így a védenczemnek még is az ő tudtával és fölhívására kellett bátorságot venni az intézet elhagyására, mert neki egyetlen ismerőse sincs a fővárosban.

— Mi a neve a méltóságod védenczének?

— Pármai Teodózia.

— Különös név, — jegyzé meg az ügyvéd, de látszott rajta, hogy csak azért tette ezt a megjegyzést, hogy mondjon valamit, s gondolatait összeszedje.

— Nem találom különösnek, — mondá hidegen Hermance, kire az ügyvéd egyénisége igen rossz hatást tett s látta, hogy az titkolózik, és oly száraz, zárkózott modorban beszél vele, mintha ellenségének tekintené őt, ki az életben ma először találkozott vele.

— Lehet, hogy csak rám tette azt a hatást — mondá az ügyvéd, — de azt szeretném tudni, hogy jött a grófné arra a gondolatra, miként gyámleányom csakugyan összeköttetésben van védencze távozásával?

— Ő maga beszélte mindazt, a mit most ismételttem önnek.

— Nos, akkor nem mondott igazat, — jelenté ki határozottan Holcsi.

— Kegyed tehát nem tud arról, hova lett az a fiatal leány, kit keresek?

— Távoli gyanum sincs arra nézve. Mind a mellett meg fogom Klárától kérdezni az összefüggést, azonban majdnem biztosan mondhatom, hogy ő nem fog tudni fölvilágosítást adni.

Hermance pár pillanatig gondolkozott. Azon tűnődött, kiejtse-e azt a kérdést, mi ajkára tolult s mi talán megdöbbené és megzavarná az ügyvédet, ki fürkészve s látható nyugtalansággal nézett rá.

Úgy látszott, a grófné némasága nem tetszett neki, s talán valamit vélt alatta rejleni. Hermance gyorsan elhatározta magát s fejét kissé hátra vetve, biztos hangon kérdé:

— Tegnap itt járt önnél férjem, mit végeztek?

Ez a kérdés kihozta sodrából az ügyvédet. Váratlan volt ez neki s vonásain megdöbbenés látszott.

— Arról nem tudok, — viszonzá látható erőlködése daczára kissé bizonytalanul. — Azonban lehet, hogy az irodafőnökömmel beszélt, mert nekem tárgyalásom lévén, nem voltam itthon s nem is tudom, miféle ügyben lett volna szerencsém.

— De ön iratta azt a levelet, melyben ide hívták őt egy bizonyos ügyben.

Holcsi most már teljes nyugalommal viszonzá:

— Méltóságod téved, mert az irodából ilyféle levél *nem küldetett a grófnak*.

Hermance ajkába harapott, s azt gondolta magában: a ki ily arczátlanul hazudik, attól nem fogok semmit megtudni, s elhagyta helyét.

— Így nincs mit beszélnem, — mondá szenvedélyes haraggal és metsző gúnynyal. — Majd más úton fogok lépéseket tenni, hogy földerüljön az, mit Dóziáról tudni akarok, mert az lehetetlen, hogy egy tizenhét éves leány nyom nélkül eltűnjék s meg ne lehessen találni.

Az ügyvéd szemüvege alatt elhalványodott s mind a mellett mosolyogva kérdé:

— Szabad tudnom, mik lesznek azok a lépések, miket a grófné ez ügyben tenni szándékozik?

— Majd hallani fog róla ügyvéd úr. Ön ittlétem óta egyetlen kérdésemre sem válaszolt, s engedje meg, hogy a hozzám intézettre én is adós maradjak a felelettel.

Büszke főhajtással haladt ki a szobából, s gyorsan hagyta el a lakást, hol meg volt győződve, hogy egyikével a legkonokabb cselszövőknek volt dolga, s hogy egyszersmind olyan ügyes, zárkózott és óvatos gazemberrel, kivel szembeszállni neki nem lesz ereje.

A legrosszabb kedvben érkezett haza, s egy perczig arra gondolt, ne hagyja-e abba Dózia keresését, ki oly háládatlan volt iránta, és hajlandóságot érzett arra. De azután mégis mást határozott,

mert egyrészt szívből sajnálta azt a könnyelmű, meggondolatlan leányt, másrészt újra és újra lelki-furdalást érzett, hogy nem akarta magánál tartani, azonkívül neki nagyon erélyes természete volt, s a nehézségek minden alkalommal csak sarkalták, ha valamit föltett magában, s most oly csodálatos rejtélylyel állt szemben, melyet okvetetlen föl akart deríteni. Miután az ügyvédnél tett látogatása semmi eredményre sem vezetett, most tehát előtte való napi elhatározását akarta foganatosítani és Oroszlay gróffal beszélni, kiről meg volt győződve, hogy segítségére leend.

Irt is neki pár sort azonnal s lakására küldte, melyben fölkérte őt, hogy aznap hárcm órakor délután látogassa meg, mert komoly és fontos beszéde van vele, mit négy szem között kíván neki elmondani...

És maga sem tudta miért, de különös izgatottsággal várta jövetelét, mit úgy próbált megmagyarázni magának, hogy nagyon kényes tárgyról lesz közöttük szó, mit Oroszlayn kívül soha senkivel sem volna bátorsága közölni.

Vannak dolgok, miket igen csunya színben lehet feltüntetni, de ugyanazoknak költői világítás mellett elveszjük élet, s így akart Hermance Jakab gróffal azokról beszélni, mit mondandó volt s ő az ifjút olyannak ismerte, ki az életnek csakis szép részével foglalkozik, s a földi salakból mindig ki tudta venni a lét eszményi részét.

És azért érzett hozzá bizalmat, mert ilyennek tartotta, s majdnem elcsodálkozott, hogy éppen hozzá fordul, kinél voltak idősebb, régibb, tapasztaltabb barátai, kik talán czélszerűbben tudnának kezére járni, és ő mégis a fiatal emberhez fordul, holott ítélőtehetsége azt mondta neki, hogy azzal a tervvel, melylyel iránta családjára nézve viseltetik, ok-szerűbb volna a fönnforgó ügyben vele *nem* beszélni.

Ilyen különösek vagyunk mi nők! — gondolta. Nem az okszerűségre, hanem a rokonszenvre adunk, s azokban bizunk, kiket a szeretet szemüvegén át tekintünk.

Mindezeket végig gondolta, de nem tett le tervéről, azonban midőn elérkezett a fiatal gróf jövőtelére általa kirúzott idő, majdnem megdöbbenéssel látta őt belépni, ki szokott előzékeny bájjával közeledett hozzá. Hermance nem a nagy társalgási teremben, hanem budoirjában fogadta, hol bizalmasabban lehetett beszélni.

Hüvös nap lévén, a kandallóban tűz égett, az asztalon álló porcellánedényekben lévő virágok illatárral tölték be a levegőt s az ifjú arczán kellemes hatás tükröződött, midőn gyorsan, mintegy önkéntelen körülpillantott a kedves helyiségben, hol még soha sem volt s szelíd, megnyerő hangján mondá:

— Hivott grófné és én megjelentem, mivel lehetek szolgálatára?

— Foglaljon helyet és mindenekelőtt hallgassa meg mentségemet arra nézve, hogy a fővárosban tartózkodásának egy részét igénybe veszem, holott tudom, hogy csak ügyei tartóztatják itt.

— Nincs arra szükség, grófné, tudja, hogy mindig és mindenben parancsára állok.

— Ne így fejezze ki magát, mert elbátortalanodom, holott ahhoz, mit mondani akarok, nagy elhatározás volt szükséges és csakis ön az, kihez kérelmemet intézni merem.

— Megtisztelve érzem magamat bizalma által.

Hermance önkéntelen végigpillantott rajta, ki oly szép volt, hogy az ember élvezetet talált szemléletében. Nem a férfias és ifjúságban duzzadó erő, a vonások szabályossága, az átlátszó halvány bőr és komoly, bizalmat gerjesztő tekintet volt az, mi megbűvölte a szemet, hanem az a költői ihlet,

mi arczán ki volt fejezve s minek a nők fiatalon vagy későbbi korban egyformán nem tudnak ellenállni.

Oroszlay kissé csodálkozott hallgatásán, de az előrebocsátott bevezetés után azt hitte, tusakodik a mondandók kiejtésével s azért hallgatott, nyugodtan várt, míg a grófné folytatja beszédét.

Hermance egy fényképet vett föl az asztalról s vendégének nyujtva, mondá:

— Nézze meg ezt a fiatal leányt, kiről önnek beszélni kívánok.

Jakab rápillantott s arczán meglepetés látszott. Homloka kissé elsötétedett s szemében élénk csodálkozás villant föl, de nyugodtan mondá:

— Nagyon szép! Kinek az arczképe?

— Egy fiatal védenczemé, kit én évek óta neveltetek egy intézetben, gondoskodtam róla, mintha saját gyermekem lett volna és szerettem! Legfőbb vágyam volt őt boldoggá tenni és most halálos félelmet állok ki miatta, mert két nap előtt nyomtalanul eltűnt.

— Eltűnt az intézetből? — kérdé csodálkozva Jakab.

— Nem! Innét a palotából.

— Tehát itt volt?

— Egy este magammal hoztam, mert mint az intézet tulajdonosnője mondá, titokban akart onnét eltávozni s rájöttek szökési szándékára és ő nem akarta tovább magánál tartani.

— És hova szándékoltt menni az intézet elhagyása után? — kérdé Oroszlay folyton a képet szemlélve.

— Azt nem akarta megmondani. Csak egy barát-nője keresztnevét említé, kihez menni akart, de én megtudtam, hogy azt Lamberth Klárának hívják s gyámleánya valami Holcsi nevezetű ügyvédnek.

Hermance egy fényképet vett föl az asztalról.

— Holcsi Kálmánnak? — kérde meglepetve a gróf.

— Igen. Ismeri őt?

— Személyesen nem, azonban igen ismeretes név, még pedig nagyon rovott hirrel, úgy mint uzsorás s mint minden rossz dolognak közvetítője.

— Istenem! — kiáltott föl elhalványodva Hermance — és azt gyanítom, sőt bizonyos vagyok benne, hogy védenczem ennek az embernek a kezébe jutott.

A fiatal gróf vonásain élénk csodálkozás, sőt megdöbbenés látszott.

— Nem értem, grófné, kérem, magyarázza meg szavait.

Hermance röviden elmondá, hogy tegnap este Béla beszélt egy nőalakról, kit futni látott végig az utcán, s ki abba a bérkocsiba ugrott, melyről ő leszállt az utca sarkán.

— Emlékszem, tehát az volt az a fiatal leány, kiről a grófné beszél?

— Az! Tegnapelőtt este hagyta el a palotát s azóta semmi nyoma.

— De hát miért ment el innét titokban?

— Nem tudom. Úgy látszik, regényes hajlamokkal bir, megvallotta nekem, hogy az intézetbe regényeket csempészték be s valószínűleg az zavarta meg fejét.

— Hány éves?

— Tizenhetedik évében van s erős, kifejlett leány.

— És oly szép, mint egy májusi reggel, — mondá elragadtatva Oroszlay.

Hermance meglepetve nézte lelkesült arczát s szive félelemben dobogott. Helyesen tette-e, hogy ezt a képet megmutatta neki?

— De hát kicsoda tulajdonképpen ez a fiatal hölgy? — kérde feszülten a gróf.

— Azt nem mondhatom meg, — viszonzá elpirulva Hermance a csodálkozó pillantás hatása alatt, melylyel vendége ráfüggeszté szemét.

— De ha semmi adatot sem mondhat róla, grófné, akkor nehéz lesz tenni valamit az ügyben.

Hermance röviden elmondá neki mindazt, mit az intézet elhagyása után Dóziáról tudott, mindaddig, míg az eltűnt a palotából. Nem hallgatta el azt sem, hogy fölkereste Holcsi ügyvédet, ki kurtán elutasítá s minden fölvilágosítást megtagadott. Oroszlay arczán feltűnő érdek látszott az elbeszélés alatt. Vonása megélnkültek s szeme sötét tűzben égett, mialatt mondá:

— Kényszeríteni kell a gazembert a vallomásra. Mi ozélja a leánynyal, miért csalták el az intézetből, s hol tartózkodik az jelenleg?

— Mindezt nem tudom, s kétségbeejtő helyzetben vagyok. Nemde belátja most, hogy nem ok nélkül fordultam az ön segítségéhez?

— És én köszönöm, hogy bizalommal volt hozzám, grófné, csak egy kérdést engedjen még, miről azonban nem tudom, hogy nem kiméletlen-e. Tud-e erről a dologról férje?

Hermance arczát újra sötét pir önté el, mert nem tudta, mit foglal magában ez a kérdés, s önkéntelen lesütve szemét, halkan mondá:

— Nem!

— És nem is akarja tudatni vele?

— Nem, mert különben nem fordultam volna önhöz segítségért.

Jakab gróf pár pillanatig hallgatott, talán az összefüggést kereste a történetben, mert nem tudta, kérdezősködjék-e annak részleteiről tovább, vagy egyszerűen azt tudakolja, mit kíván tőle Hermance.

— Szeretnék önnek teljes őszinteséggel beszélni, kedves gróf... — mondá Esztheyné, ki sejtette az

ifjú gondolatainak lényegét, — s ha okvetetlenül kívánja, megteszem, de ha lehetne...

— Nem beszélne arról, grófné, — folytatta szelíd, nyájas hangon Jakab. — Ne is tegye. Nincs arra szükség! Mint szavaiból értem, azt akarja rám bízni, hogy keressem föl azt az eltűnt leánykát, ki önnek kedves s ki talán egy titkos cselszövénynek lett áldozata! Nemde, így van?

Hermance némán intett fejével.

— Nos, hát, legyen nyugodt. Nem csalódott bennem; én föl fogom kutatni az ön védenczét, csak mondja meg nevét, hogy kereshessem.

Esztheyné meghatva tekintett rá s halkán rebegte:

— Köszönöm. De mondja meg őszintén, mit gondol rólam?

— Semmit nem törődöm azzal, mi e leányka keresésén kívül esik. Ő a kegyed védencze s bizalommal fordult hozzám miatta és én igyekszem megfelelni e bizalomnak. A többi nem tartozik reám, de most még néhány kérdést kell tennem.

— Felelni fogok.

— Tud valaki a házban arról, hogy a grófné keresteti a leányt s kutatja hollétét?

— Senki, kivéve öreg komornámat, kinek, mint tudja, szomszédságából tünt el a leányka.

— És benne lehet bízni?

— Föltétlenül! Ő anyámnál szolgált, engem születésem óta ismer, még ma is tegezem, mint kis gyermekkoromban és törhetetlen hívem s tőle soha senki sem tudhat meg semmit, mi az én titkom.

— Az eltűnt leány neve?

— Pármai Teodózia.

Oroszlay elhagyta helyét.

— Köszönöm, több kérdésem nincs! De még egyet, nemde a detektiv-főnökhöz nem fordulhatok?

— Nem, csak legvégső esetben, de remélem, arra nem lesz szükség.

— Miért ellenzi ezt, ez volna a legrövidebb, legegyszerűbb s talán egyedül célra vezető út?

— De lárma lenne belőle.

— A mi a rendőrségnél történik, az titokban marad, ha az illetők kívánják.

— Nem, nem! — kiáltott föl megrettenve Hermance — s hogy megmagyarázzam félelmemet, tudatom, mit el akartam hallgatni, hogy Dózia egy rettentő drámának egyedüli élő alakja.

— Rettentő drámának?

— Anyját meggyilkolták, s őt anyja holttesténél találták meg nyugodtan szenderegve s úgy került ő hozzám, mint anyátlan árva, kinek nem volt senkije.

— És megfogták a gyilkost?

— Soha! Most már elévült ez a bűneset, de ha Dózia kilétét, eltűnését stb. kutatók, újra föllel-
venednék az s talán a szegény leány is megtudná, miről neki fogalma sincs, ne is legyen!

— Különös! — mondá tündődvé Oroszlay. — Ha így van, egyedül én fogom őt keresni s remélem, föl is találom, hisz a föld nem nyelhetette el.

— Adja Isten, hogy reménye teljesüljön, mert nekem kegyeden kívül senkim sincs, kire számíthatnék, férjemet és fiamat is bele értve.

Jakab gróf önkéntelen részvétellel hallgatta e szavakat.

— Béla, mint tudom, fiatalságához képest nagyon is belemarkolt az életbe? — mondá.

— Fájdalom és atyjának ez ellen nincs kifogása.

Oroszlay nem kívánt e kényes tárgyba bővebben belemenni s meghajtván magát, mondá:

— Ha megengedi grófné, pár nap múlva fölkeresem, s remélem, akkorra hozok valamely megnyugtató hirt.

— De kegyed csak néhány napig szándékozott a fővárosban maradni.

— Mig dolgaim bevégeztem, és párhuzamosan fogok dolgozni a magam és a kegyed ügyeiben. — Meleg kézszorítással váltak el s Hermance sokkal nyugodtabb volt e párbeszéd után, mert tudta, hogy ügye jó kezekben van, és mert meg volt elégedve önmagával, érezve, hogy nem mondott többet, mint szükséges volt, csupán egy kérdés izgatta és szomorította: mit gondolhat róla Oroszlay, kinek tartja Dóziát, s miként magyarázza meg az ő lázas félelmét a leány miatt, kinek létezéséről, s a palotában létéről senkinek, még férjének sem volt szabad tudni?...

VI.

Oroszlay gondolatokba mélyedve haladt le a széles, szőnyeggel bevont lépcsőn, s lépett az utcára, midőn egyszerre az ifjú Eszthey hangját hallá, ki hazafelé jött, s őt kilépni látván, vigan kiáltotta nevét.

— Tőlünk jössz? — kérdé föltartóztatva őt haladásában. — Nemde, senkit sem találtál otthon? Anyám ilyenkor kocsikázni szokott.

— Ellenkezőleg, a grófné otthon van és fogadott. És te honnét jössz?

— Egész nap futkostam ama bérkocsi után, melyről tegnap este beszéltünk jelenlétedben, talán emlékszel rá.

— Melyben egy női alak nyargalt el, kiről az a vélemény, hogy a palotából lépett ki.

— Ugyanaz, s kiről senki sem tudja, hogy ki lehetett, valóságos rejtély ez az eset.

— És megtaláltad a kocsi? — kérdé Jakab gróf tettetett közönnyel.

— Megl Beszéltem vele, de ő semmit sem akar

arról tudni, hogy valakit vitt volna ez utczából, miután én leszálltam fogatáról.

— Mi oka volna arra, hogy titkolja . . . Talán részedről csak képzelődés volt a látvány? — mondá mosolyogva Jakab gróf.

Béla nagyon komoly képpel viszonzá:

— Ha nem tudnám, hogy enyelegs, komolyan megharagudnék rád e szavakért.

— Valóban? Tehát teljesen bizonyos vagy abban, a mit állítasz?

— Mintha mellettem történt volna. Láttam a női alakot elsuhanni oldalamnál, de oly gyorsan ment, majdnem futott, hogy szemügyre sem vehettem, azonban utána néztem s akkor láttam, hogy az általam elhagyott fogatba ugrott és elhajtatott.

— És miért érdekel ama hölgy kiléte?

— Mindnyájunkat érdekel, miután azt sejtjük, hogy a palotából ment ki, — viszonzá hévvel Béla.

— Miféle száma van a bérkocsinak?

— 172! Én tegnap este ültem rajta először.

Oroszlay arczán meglepetés látszott, mert az volt az ő rendes bérkocsija, ha a fővárosban időzött, s ez a véletlen igen előnyös volt rá nézve.

— És most mit készülsz tenni, abban hagyod a további kutatást? — kérdé az ifjútól, nem említve, hogy ő ismeri a kocsist, ki nem akarta fölfedezni, hova vitte az éjjeli alakot . . .

— Szó sincs róla! Ha valami érdekel engem, azt nem hagyom abba, míg végére nem járok, — viszonzá majdnem gyermekes kérkedéssel az ifjú, — s ez igen különös dolog . . .

— A tény érdekel vagy a leány?

— Mindkettő! Valami titokszerűséget látok lapangani alatta s azt akarom földeríteni.

— Nos, hát szerencsét hozzá! — mondá mosolyogva Jakab gróf s kezét nyújtá a fiatal embernek, ki sietve fordult be a palota kapuján.

Oroszlay folytatta útját. Őt is érdekelte a dolog, bár nem tudta, hogy jutott ahhoz, hogy Hermance őt tüntette ki bizalmával, melyet sem nem keresett, sem nem érdemlett, de bár nem volt kellemes neki ez a megbízás, sokkal udvariasabb természetel bírt, semhogy ne igyekezett volna annak a legjobb módon megfelelni.

Ő különben sem kedvelvén a társas életet, sokat volt egyedül, s ennek következtében sokat gondolkozott, olvasott és írt, s bár soha nyomtatásban meg nem jelent tőle semmi, halomszámra szötte a regényeket, és kigondolt mesék papírra tételét, s ennél fogva minden regényes vagy titokteljes esemény érdekelte, és a grófnő elbeszélése felkeltette figyelmét. Megmagyarázni magának az összefüggést nem tudta, de oly sokat tartott a nőkről s annyira tisztelte Esztheynét, hogy mindazt, mi önkéntelen fölmerült agyában, igyekezett elfojtani és nem törődni azzal, mit az elhallgatott előtte, bár nem tagadhatta, hogy Hermance nagy érdeklődése ama fiatal, eltűnt, gyönyörű leány iránt különös és megmagyarázhatatlan volt előtte.

És azért, hogy azt tartották róla, miként ő az életet keresztül álmódja, semmi esetre sem volt közönyös a külső behatások iránt, s figyelemmel kísérte az élet napfényét és árnyait, de távol tartotta magát mindattól, mi költői nyugalmából fölrázhatta vagy méltatlan módon érinthette volna.

Szerelmes még nem volt, de jól észrevette a nők kaczérkodását. Láta, tapasztalta, hogy azok futnak utána. Tudta, hogy egyénisége rokonszenves, s mindenki szeretettel közeledik hozzá, mind a mellett távol tartá magát az emberektől, s majdnem borzadályt érzett középük vegyülni, minek az volt a következménye, hogy társaságát, barátságát még jobban keresték... És most még oly bizalommal tisztelték meg, mely hogy Hermance grófnő-

ben mi által keletkezett iránta, legkevésbé sem tudta megmagyarázni magának. De az mindegy is volt. Minél tovább gondolkozott Esztheyné különös megbizásán, annál inkább hitte, hogy az igen komoly dolog a grófnéra nézve, ki sem férjét, sem fiát nem akarta vagy nem merte abba belevonni, sőt még nála régibb barátait sem, kik valószínűleg alkalmasabbak lettek volna, mint ő, a kényes és titkos megbizásra.

Ez eszméssel tépelődve ment a Ferenczikerére, hol rendes bérkocsiját, a 172. számú fogatot akarta fölkeresni.

Ez volt az első kiindulási pont, melyet meg szándékozott ragadni s bár az ifjú Esztheytől tudta, hogy a kocsis annak megtagadta a fölvilágosítást az éjjeli hölgyre nézve, remélte, hogy ő szerencsésebb lesz és sikerül tőle egyet-mást megtudni.

A bérkocsis rendes helyén állt, s midőn őt közeledni látta, elébe hajtott.

Jakab gróf szó nélkül ült be a kocsiba s midőn a kocsis útja ozélját kérdezte, szép, sötét szemét kutatóan szegezve rá, mondá:

— Vadász-utoza 12. szám.

És a mit várt, bekövetkezett.

A kocsis arczán meglepetést látott, ki egy pillanatig mozdulatlanul állt helyén, talán Béla gróf tudakozódására gondolva, azután becsukva a fogat ajtaját, gyorsan fölült a bakra és elhajtattott a Vadász-utozába.

Jakab gróf kiugorva a kocsiból, mondá:

— Várákazz, mfg visszajövök. Ha ugyan ez az a ház, melyet keresek.

És körülpillantva az utozában, belépett a kapun, eltűnve a bérkocsis szeme elől, ki leugorva helyéről a kapuig ment s figyelmesen utána nézett, mialatt az fölhaladva a lépcsőn, Holcsi lakásánál

állt meg, hol nyitva volt az ajtó s ő az irodába lépett.

— Az ügyvéd úrral óhajtok beszélni, — mondá az egyik irodasegédnek, — vigye be neki, kérem, névjegyemet.

De alig, hogy a segéd a mellékhelyiségbe lépett, Holcsi maga jelent meg vendége fogadására az ajtóban, s mély hajlongással vezette a nála szokatlan vendéget szobájába.

— Parancsol velem, gróf úr, — kérdezte kezeit dörzsölve, mialatt széket gördített hozzá.

— Tulajdonképpen nem a magam ügyében jövök, — kezdé jól szemügyre véve őt Oroszlay s már az első pillanatban látta, hogy ravasz, alattomos emberrel van dolga, kinek tekintetét a sötét szemüveg van hivatva elrejtteni . . . Egy barátom nagyobb birtokot akar vásárolni, melyre kölcsönt szándékozik felvenni s kegyedet bízna meg ennek a kölcsönnek közvetítésével.

— Szolgálatára állok, — viszonzá rejthetetlen örömmel Holcsi.

— E tekintetben tehát számíthatunk önre, de van még egy más dolog is, mivel nem tudom, foglalkozik-e ön, tudniillik birtok adás-vevéssel.

— Az nem tartozik ugyan szakmámba, de Istenem, szegény ember mindent megpróbál, mi kegyeret ad neki, s jövedelmet biztosít számára.

Jakab gróf elmosolyodott.

— Azt hiszem, önnek nem szükséges a jövedelmi forrásokat keresni, úgy mondták nekem, hogy gazdag ember.

— Azt ellenségeim mondják, kik irigylük szerencsémét, mi nem egyéb, mint a munka és megfeszített szorgalom eredménye.

— Ez a ház sajátja, nemde?

— De tele van hipotékával, mit nyakra-főre törleszteni kell.

— De úgy tudom, birtoka is van?

— Néhány holdnyi föld, hol a nyár egy kis részét tölteni szoktam, ha nehéz munkámtól szabadulhatok.

— Milyen megyében?

Holcsi meglepetve pillantott a grófra s tartózkodva mondá:

— Azt hiszem, keveset érdeklik méltóságodat az én szerény körülményeim.

— Meg fogom magyarázni kérdéseim okát, — viszonzá gyorsan Jakab, ki nem szeretett volna gyanút kelteni az ügyvédben, s érezte, hogy nagyon is messze ment kérdéseivel. — Említettem, hogy barátom birtokot akar venni, de még nincs elhatározva, melyik megyében, s miután több helyről kapott ajánlatot, azt hittem, ön tudna fölvilágosítást adni ott a föld minéműségéről, hol birtoka van, mi valószínűleg közel fekszik a fővároshoz.

— Nagyon közel, sebes vonaton három órányira, s ez alkalmas hely volna a vevőnek?

— Az a szándéka, hogy közel legyen Budapesthez.

Holcsinak villogtak a szemei az üveg alatt, kapzsi kifejezés ült arczára, s vendége fölvilágosítása teljesen megnyugtatta őt, mondá:

— Sőt tudnék azonnal ajánlani szomszédságomban egy szép birtokot, csinos kastélylyal, parkkal, mely jutányos árért eladó.

— Melyik megyében?

— Pozsonyban, közel magához a városhoz.

— Tehát az ön birtoka is ott van?

— Tulajdonképpen gyámleányomé, de én kezelem, miután ő kiskorú.

— És meg van a földekkel elégedve?

— Kitűnő minőségűek. Ha kívánja gróf úr, megmutatom tervrajzát a birtoknak.

— Köszönöm, most nincs időm, de el fogok jönni barátommal, kit a dolog érdekel, én magam keveset értek az ily adás-vevéshez, s csak is az első lépés megtételére vállalkoztam, a továbbiak az ő személyes teendői.

— És mikor lesz szerencsém?

— A legközelebbi napokban, — mondá a gróf, s elhagyta helyét. Azt, a miért jött, megtudta, mert meg volt győződve, hogy ha Hermance venden Holcsinál van elrejtve, azt bizonyosan nem tartja a fővárosban, s legvalószínűbb, hogy az falusi birtokán van. Azonban, mielőtt távozott, egy kérdést akart még hozzá intézni.

— Családja jelenleg talán már falun van? — kérde feszülten.

— Nincs családom, nőtlen ember vagyok.

— Azt reméltem, hogy az ön által ajánlott birtok megtekintése alkalmával önhöz szállhatnánk, de így természetesen az lehetetlen.

— Ellenkezőleg, gróf úr, nagyon örülnék, ha házamban fogadhatnám, én is kimennék falura méltóságokkal együtt, s biztosítom, hogy jó ellátásban részesülnének.

— Tehát mégis lehetséges volna, daczára, hogy nincs ott háztartása?

— Azaz, hogy van is, nincs is.

— Hogy értsem ezt? — kérde Jakab gróf az ajtónál megállva.

— Jelenleg nincs senki Tornyoson, így hívják a birtokot, de néhány, sőt pár nap múlva már gyámleányom ott lesz egy barátnőjével s egész háztartással.

Jakab gróf alig bírta egy örömtelt fölkiáltást elfojtani. Most tehát eljutott oda, a miért jött s a gyanútlan ügyvédet oly vallomásra bírta, hogy ő maga is csodálkozott saját ügyességén, de a legnagyobb egykedvűséggel mondta:

— Köszönöm a szíves meghívást, s barátommal együtt élni fogunk ajánlatával.

— Mikor várhatom jövetelüket, gróf úr? — kérde Holcsi mohó érdekkal, mert félt elszalasztani a nagyúri gazdag vevőt, s szeretett volna biztos ígéretet csikarni ki tőle.

— A napot ma nem határozhatom meg, mert barátom nincs a fővárosban, azonban nemsokára.

E szavak után kikisértetve az ügyvédtől, elhagyta a lakást, s majdnem nevetve haladt le a lépcsőkön, mert sok olyat tudott meg, miről félóra előtt sejtelve sem volt, s miről Hermance grófnő sem tudott.

— A többi magától fog jönni, — gondolá. Ily bonyolódott dolgoknál a véletlenre is kell számítani, s remélem, a bérkocsistól is sikerülni fog megtudnom valamit.

És ha a véletlenben bízott, igaza volt, mert kilépve a kapun, két fiatal leányt látott a ház felé közeledni, a kik karöltve, vidám csevegéssel jöttek, s midőn, az ő bérkocsisa mellett elhaladtak, az megemelte előttük kalapját, mit mindketten viszonzottak, de a fiatalabbik sötéten elpirúlt, s gyorsan félrefordíttá fejét, mely mozdulat által annak szemei az ő szemeivel találkoztak, s egy másodperczig egymásba mélyedt tekintetük.

Jakab gróf azonnal megismerte benne a fénykép eredetiét, mit Esztheynénél látott, de mennyivel szebb, igézőbb volt az élő, ki szinte nem tudta róla elfordítani tekintetét, s a csodálat oly őszinte kifejezésével nézett rá, mintha egy szép álomképet látna.

És tündöklő szemeinek pillantásában oly tiszta, gyermekes érzelmek tükröződtek, s kedves mosolya oly szédítően bájos volt, hogy a fiatal gróf legyökerezve állt, s önkéntelen megemelte kalapját, maga sem tudva, mit cselekszik.

A leányok futó fejbólintással viszonozták a köszöntést, majdnem oly gyorsan, mint előbb a bérkocsisnak, s eltűntek a kapu ivezete alatt.

Oroszlay utánuk nézett, de az idősebb, magasabb és erőteljesebb egészen elkerülte a figyelmét. Ő csak az egyiket látta, kinek nézésében fölolvadt tekintete, s majdnem azt kérdezte tőle:

— Te vagy, te vagy, kit oly régóta keresek, kit álmaimból ismerek. Szólj, ki vagy és mi a neved?

— Tegnapelőtt te hoztad e hölgyek egyikét ide, nemde, későn este éjfél után? — kérdé határozott hangon a bérkocsistól.

— Lehet, — mondá az habozva s iparkodott fölmászni a bakra.

— Felelj. Miért akarod azt, a mit kérdezek, titokban tartani.

— Gróf úr, én nem emlékezem.

— Láttam, hogy köszöntötted a hölgyeket, honnét ismered őket?

— Csak az egyiket, — mondá kedvetlenül a kocsis.

— Mi a neve?

— Azzal nem szolgálhatok.

— Akarom tudni, miért titkolod kilétét. Ime, ezért a pénzért remélem, beszélni fogsz, — mondá Oroszlay, s száz koronát nyújtott neki.

— Kérdezzen, gróf úr.

— Te hoztad ide ama fiatal hölgyet? Hol ült kocsidba?

— Egyik utcza sarkán . . . Lépést haladtam, s majdnem észrevétlenül ugrott fogatomba, és midőn kérdeztem, hova akar menni, ezt az utozát és számot nevezte meg, s én ide hoztam; de megvallom, gyanusnak tetszett, s alig számítottam díjazásra.

— És mégis ellenvetés nélkül tetted meg kérését s elhajtottál vele.

— A lámpa fényénél láttam, hogy nagyon szép, azonkívül gyorsan öt forintot nyomott a kezembe.

— Nos, ez elég fényesen volt fizetve, és mi történt, midőn ide hoztad?

— Mielőtt csengetett a kapun, hozzám fordult, és oly bájos, kérő hangon mondá, minőt én még soha sem hallottam, hogy ha valaki kérdezősködni utána, ne mondjam, hogy hova ment, és még egy tizkoronást akart adni, de én nem fogadtam el, azonban megigértem, hogy hollétét nem árulom el.

— És ezt meg is tartottad. Helyes! De én kényszerítettelek a beszédre, azonban ő sohasem fogja megtudni, hogy tő'ed hallottam hollétét, — mondá Oroszlay, s beugrott a fogatba, mialatt a kocsis eltette a váratlan nagy borraivalót, mind a mellett látszott arczán, hogy nincs megelégedve magával, s kedvetlenül ült helyén és robogott a gróf lakása felé . . .

Oroszlay haza érkezve, még mindig úgy érzé magát, mint az álomlátó, s nem felelt komornyikjának, ki lesegítve felsőkabátját, többféle kérdést intézett hozzá.

Izgatottnak és szórakozottnak érzé magát, s majdnem kábult agygyal lépett a szobába, hol egyik székbe ereszkedve, lehunyta szemét és ábrándozott, mit gyakran tett, de most egészen más álmai voltak, mint rendesen.

Ő bár ritkán fordult meg Budapesten, mind a mellett kisdéd palotája volt a fővárosban, melyet évek előtt vett egy festőtől, ki tönkre ment s összes szép képeivel és értékes műkincseivel adta el a kisdéd palotát, melynek freskóval borított falait ő maga tarkította be, s igen nehezen vált meg tőle.

A tágas, világos ateliert Jakab gróf könyvtárrá és dolgozó-szobává alakította át, hol legtöbb idejét

tölté, ha otthon volt, s most belépve oda, gondolatait akarta rendezni, melyek hasonlítottak a lázas képzelődéshez, s folytonos izgatottságban tartották agyát és szívét.

— Meg vagyok babonázva? — kiáltott föl indulatosan, midőn órákig tartott ez az állapot, melyből nem bírta magát kiragadni, s fölugrott helyéről és föl és alá járt a nagyterem szőnyegén . . . Vére oly sebesen keringett, hogy szíve dobogását hallani vélte, s keze és feje forró volt, szemét lángolni érzé.

De végre férfias akarattal győzte le ezt a beteg, ideges gyöngeséget. Ablakához állt és nézte az utoza nyüzsgő életét, mi, látva a mások jövése-menését, saját tehetetlen képzelgését juttatta eszébe, majdnem szégyenlette lelki állapotát, s el akarta magával hitetni, hogy Eszthey grófnéhoz kell mennie, hírrül vinni, amit Holcsi ügyvédnél látott és tapasztalt.

De azután elbátortalanodva gondolt a tervezett látogatásra, érezve, hogy a mit Esztheyné rábizott, az most már az ő ügye is lett, mert minden áron tudni akarta, ki az a csodaszép fiatal leány, kit Pármai Teodóziának hívnak s ki a grófnét oly nagyon érdekli.

Egy ideig még tündődött ama kérdés fölött, mitévő legyen a jövőben, de az, hogy elmegy az ügyvéd birtokára, hol Dóziával megismerkedhetik, tisztán állt előtte. Viszek magammal egy barátot, ki a birtok vevője gyanánt fog szerepelni, sőt ha kell, meg is veszem a birtokot, csak hogy közeliében lehessenek annak a bájos gyermeknek, ki oly hatást tett reám, minőre az életben nem emlékszem . . .

Szeretett volna Hermance grófnőtől minél több részletet hallani róla, s megdöbbenéssel gondolt ama lehetőségre, mi annak elbeszélésekor támadt

agyában, s mi akkor közönyösen hagyta. Esztheyné megbizta őt egy kényes titokkal, mit sem férjének, sem fiának nem volt bátorsága megmondani, s szorongattatásában őt választá közvetítőül. Ez volt a hatás, mit akkor érzett, most azonban más színben látta a dolgokat, s ez a lehetőség leverte és mélyen szomorítá. Szeretett volna bizonyosat tudni és mégis félt tőle, de mindamellett vette kalapját, s midőn már alkonyodni kezdett, elhagyta lakását és gyalog, lassan ballagva, még mindig gondolatokba mélyedve ment Hermance grófnő palotája felé, kiről tudta, hogy abban az időben otthon szokott lenni és őt kétségkívül fogadja . . .

VII.

Midőn bejelentetvén magát, a terembe lépett, Hermancet a pamlagon ülve, levélolvasással elfoglalva, találta, kinek szemében könnyeket látott, s ki némán intett, hogy foglaljon helyet közelében.

— Már harmadszor olvasom át e levelet, — mondá szomorú, fátyolozott hangon. — Dóziától jött az, félóra előtt kaptam, s úgy látom, ő nem hagyta el a fővárost, de nem akar visszatérni hozzám. Ime, olvassa el ön is tudósítását.

Jakab átvette a levelet, s bár határozott fölvilágosítást adhatott volna a leányka hollétéről, hallgatott és olvasni kezdte a levelet, mialatt a grófné kérdőleg függeszté rá szemét.

Mélyen tisztelt grófné!

Tudva, hogy haraggal, talán megvetéssel gondol reám, félve intézem méltóságodhoz e sorokat, hogy bocsánatát kérjem, s tudassam, mi volt az

oka, hogy oly háládatlanul hagytam el házáat, hol nekem *ideiglenes* maradást lett volna kegyes nyujtani.

Talán látta rajtam, hogy örömmel maradtam volna közelében; de azt mondta, *az lehetetlen*, e szerint gyanítám, hogy újra egy Obrenné-féle intézethez hasonló helyre kell mennem, hol újra kezdődik mindaz, mi ott nekem már tarthatatlan és kiállhatatlan volt és sem korom-, sem lelkiállapotomhoz nem való!

Fogalmam sincs róla, ki vagyok, de Obrenné sejtette velem, hogy a grófné kegyeiből élek s ezért hálaival tartozom... De hogy miért gondoskodik rólam s miféle összeköttetés fűz bennünket egymáshoz, azt nem tudom s Obrenné állítása szerint nem is fogom *soha* megtudni.

Ez a tudat volt az oka, hogy nem kívántam továbbá jóságát igénybe venni és megragadtam az alkalmat, mely kínálkozott arra, hogy megszabadítsam grófnét attól a tehertől, mely lételem által súlyosodott rá.

Hogy hol vagyok, kinél, mit cselekszem a jövőben, azzal nem kívánom untatni, levelem célja csupán az, hogy megköszönjem irántam tanúsított jóságát és meggyőzzem, miként nem hálátlanság, hanem az önérzet vitt arra a lépésre, melyet elkövettem, s melyet reménylem, nem fogok megbánni soha!

Felejtse el a szegény kis Dóziát, ki mindig hála-lásan fog gondolni méltóságodra, mint nemesszívű jóltevőjére, s örökre hálás híve marad

Dózia.

— Ez szép, okos és következetes levél, — mondá Oroszlay gróf.

— Azt találja? Én az ellenkezőt hiszem, s meg vagyok győződve, hogy Dózia ezt a mások befolyása alatt írta, mert az irány oly határozott és

hideg, hogy ő bájos, gyermekes lényével ezt nem írta volna.

— Grófné nem ismeri föl e sorokban védenecze egyéniségét? — kérde bizonyos mohósággal a gróf.

— Távolról sem! Dózia kissé makacs, de bájos, gyermekes, melegszívű teremtmény, ki ily hideg, ki-mért, hivatalos levelet nem tudott volna írni.

— És mégis oly váratlanul, szó nélkül hagyta el a grófnét, mintha szabadulni akart volna.

— Valaki rossz befolyást gyakorolt rá, s ő még annyira tapasztalatlan, hogy fogalma sincs arról, mit követett el, s mily fájdalmat okoz nekem.

— És grófné valóban fájlalja távozását, kinek úgy ítélem meg a helyzetből, teher lehetett itt-léte?

— Egyénileg nem volt az, sőt legjobban szerettem volna őt magamhoz venni, együtt nevelni Veronikával, s örülni fejlődésének, szépségének, mert oly bájos, kedves gyermek ő! A fénykép, melyet látott, távolról sem közelíti meg az eredetit.

Jakab gróf ezt igen jól tudta, s tekintete újra álmódzásba merült, mert maga elé képzelte az arcot és alakot, melyet pár perczig látott csak, de teljesen megbűvölte őt . . .

— És az lehetetlen most? -- kérde érdekel.

— Teljesen lehetetlen! De ez nem maradhat így; neki vissza kell térni hozzám és reményelem, meg is fogja tenni.

— Ez a levél nagyon erős elhatározásra vall.

— Ismétlem, nem ő fogalmazta, tollába mondták! De ki? Hol van, miféle emberek közé került, ezt kell kitudnom, különben megőrülök a bizonytalanságtól és félelemtől.

Oroszlay talán az életben most először küzdött az őszinteség és titkolódzás kérdésével. Kinek tegyen szolgálatot? Tudassa-e Esztheynével, hogy

föltalálta Dóziát, az általa oly lázas hévvel keresett leányt, vagy annak óhajtása szerint cselekedjék, ki titokban akarja tartani hollétét, s talán boldogtalan lenne, ha ő árulója volna hollétének.

De tünődése csak pár perczig tartott. Meggyőződése azt mondta neki, hogy jobb, ha egyelőre elhallgatja Dózia hollétét, s ő fogja a körülötte történeteket figyelemmel kísérni mindaddig, míg az időt elérkezettnek látja, hogy fölfedezze tapasztalatait.

Mialatt e gondolatokkal tépődött, a grófné csodálkozva függeszté rá szemét és feszültén kérdé:

— Min gondolkozik, Jakab? Hozott valami hírt Dóziáról?

A kérdett megsimítá homlokát, mintegy föl akarva magát ébresztetni álmodozásából és tünődéséből, s gyorsan mondá:

— Semmi lényegest grófné, csak arra akarom figyelmeztetni, hogy Béla is kutatja Dózia hol- és kilétét, s tudni kívántam, megbizta-e őt is kegyed azzal?

— Ellenkezőleg! — kiáltott föl hévvel Hermance. — Mint önnek mondtam, sem vele, sem férjemmel nem akarom közölni Dózia létezését, s annál kevésbé az általuk látott leány kilétét... Beszéltünk az éjszakai eseményről tegnap az ön jelenlétében, de más alkalommal nem volt arról szó, s Béla valószínűleg azért foglalkozik vele, mert nincs más dolga, s érdekesnek találja az éjjeli tüneményt.

— Azt mondta nekem, hogy megtalálta a bérkocsit, melybe a leányt beszállni látta.

— Így azt is megtudta, hova vitte az őt? — kérdé élénk aggodalommal Hermance.

— Nem! A kocsis nem adott neki semmiféle fölvilágosítást.

— Csodálatos! De hála Istennek, hogy ő nem tudott meg semmit, mondá látható megkönnyebbüléssel Esztheyné.

— Egy kérdést intézek önhöz, grófné, mi talán szerénytelennek látszik, de nem abból ered s a felelet megtagadása tetszésétől függ, — mondá azzal a kedves bájjal Jakab gróf, mi lényét oly ellenállhatatlanná tette. — Nagy baj következ-
nék abból, ha Bertalan megtudná Dózia létezését?

Egy pillanatnyi csönd következett, mialatt Hermancenak arczát láng borítá s láthatólag habozott a felelettel.

— Szeretnék önnek felelni és nem tudom, hogyan részletezzem azt, mi mélységes titok, s mit kegyed következtet nehéz helyzetemről. — Nem beszélhetek, s csak annyit mondok, hogy képzeljen oly helyzetet, hol két ember a legszorosabb összekötetésben él, szeretik, becsülik egymást, biznak egymásban, igaznak, őszintének tartják kölcsönös szavaikat, tetteiket . . . És egyszerre pirulva kell egymás szemébe nézniök, mert . . . mert . . .

— Elég, grófné! — kiáltott föl majdnem megrettenve Jakab, s arca a szokottnál is halványabb színű lett. — Helytelen volt kérdésem és bocsánatot kérek érte; de újra biztosítom, hogy föltétlenül bizhatik bennem, ki reméli, hogy nemcsak hiven, de ügyesen fog eljárni megbizásában.

— Köszönöm, — viszonzá még mindig bibor-szinnel arczán Hermance, s oly fölindult volt, hogy midőn vendégét készülni látta a távozásra, egyetlen szóval sem tartóztatá, s néma kézszorítással váltak meg és Oroszlay majdnem leverten hagyta el a palotát.

Az alkony homálya sötét éjszakára kezdett válni, midőn kilépett a kapun, melynek belseje már meg volt világítva, s a portás a palota előtt jobbról-balról álló lámpákat gyújtogatta.

A portás a palota előtt álló lámpákat gyujtogatta.

Jakab gróf nem tudván kiszámítani, mennyi időt töltött a grófnénál, óráját húzta elő, s rápillantva látta, hogy hét óra múlt, ebéd ideje van és ment a kaszinóba.

Utja közben egy jó barátjával, Enyingi Loránd gróffal találkozott, kit ő még Csetneken hagyott a vadászó társaságban, s csodálkozva látta a fővárosban létét.

— Vége a vadászatnak, — mondá az, Jakab kérdő pillantására válaszolva. — Mindenki elment, s holnap érkezik Veronika grófnő, ki távozásod után, azt hiszem, nagyon rosszul mulatott.

— Ez csak képzelődés!

— Miért is tüntél el oly gyorsan? — kérde nevetve Enyingi, — tudván, hogy vérző szívet hagysz magad után.

— Feljössz a kaszinóba? — kérde egykedvűen Jakab gróf, válasz nélkül hagyván barátja szavait.

— Természetesen, ebédelni szándékozom.

Es együtt mentek az ebédlő terembe, hol egy és ugyanazon asztalhoz ülve, megrendelték ebédjüket.

— Mi ujság a fővárosban? — kérde Enyingi gróf.

— Budapest ujságjait nem tudom és tudod, hogy soha nem is törődtem azokkal.

— Még mindig álmodozással töltöd az időt? Az igazat megvallva, azt hittem, valamely szerelmi kaland szólított el Csetnekről.

— Csalódtál, mint a hogy találgatásainkban rendszeren csalódní szoktunk.

— Ki-ki a maga szokása szerint . . . — mondá Enyingi, élvezettel hajtva le a gyöngyöző pezsgőt. — Én például másért nem hagytam volna el oly kedves helyet, mint Csetnek, hol minden megtörténik arra, hogy az ember jól érezze magát.

— Ennek nem mondok ellent, de nekem nagyon is sok volt az élvezetből . . . Belefáradtam.

— Mint rendesen, ha a hölgyek nagyon kitűn-
tetnek, de hisz mindenütt rajonganak érted !

— Arról nem tudok.

— Szép a szerénység, de a túlszerénység *hiba* !

— Én nem érzem találva magam, azonban beszéljünk másról. Hajlandó volnál egy szivességet tenni nekem ?

— A legnagyobb örömmel.

— Birtokot akarok vásárolni, s szeretném, ha eljönnél velem, midőn azt megtekintem.

— Szívesen, de nem értek hozzá és bámulatba ejt, hogy te, ki uradalmakkal bírsz, birtokot akarsz venni. Hol ?

— Egy szép vidéken, hol erdők vannak. Az én birtokaim mind az Alföldön fekszenek, s nyáron élvezhetetlenek.

— Tehát falun akarsz lakni ? — kérde csodálkozva Enyingi, ki sohasem volt tisztában Jakabbal, s minden tettében valami különöst vagy titokszerűt látott.

— Azt még nem határoztam el, hogy mit fogok tenni, de változtatni akarok életmódomon, s meglehet egészen falura megyek.

— Álmodni a magányban ! Hisz itt sem teszel mást, — mondá mosolyogva Enyingi.

— Nem szebb-e az álom, mint a valóság ? különösen a bájos álom !

— Mond inkább a képzelődés, de ne hidd, hogy az ki fogja elégíteni ifjúságodat, s az elfecserélt élet megbünteti magát.

— Ellenkezőleg, a mi szép, az mindig szép marad, s a mit képzelünk, az nem csal meg, mert magunk alkotjuk, míg a valóság rendesen keserű ébredést okoz.

— Meglehet, hogy te másforma ember vagy,

mint mi többiek, sőt úgy is van, azonban légy készen arra, hogy ábrándjaidat szétfosztja az élet, s akkor boldogtalanabb leszel, mint mi, kik korán szemébe nézünk minden vésznek.

— Miért mondod ezeket nekem?

— Mert szeretlek és féltelek.

Jakab elmosolyodott.

— Mindenki úgy ítélt, a hogy érez, — mondá enyelegve, — s nemde, ha az élet élvezeteiben usznám, s a nagy többséghez hasonlóan fecserélném el napjaimat, erőmet, ifjúságomat, nem jutna eszedbe aggódni miattam?

— Az volna a természetes.

— Szerinted! Én az ellenkezőt hiszem és légy nyugodt, ha éltem nem úgy alakul, mint én remélem, el fogom viselni tudni, a mi reám méretett.

— De életmódod természetlen . . . Járatlan utakon jársz és eltévelyedel.

— Hol van az megírva, hogy útjaim járatlanok? Szerintem az a helyes nyom, melyet hajlamaimnál fogva követek.

— Meg kellene nősnöd! Állásodban az kötelességed volna.

— Félek boldogtalanná tenni egy fiatal teremtet, ki hozzád hasonlóan gondolkoznék.

— Mily hévvel véded álláspontodat, — kiáltott föl rossz kedvvel Enyingi. — Látom, hogy hasztalan beszélek, azért térjünk a birtokvételekre. Mikor akarod, hogy menjünk.

— Pár nap múlva. Tehát jössz velem?

— Erről előre biztos lehettél. Vagy kételkedtél bennem?

— Nem, de még egy kérésem volna hozzád.

— Rendelkezésedre állok mindenben.

— Bizonyos okokból neked kell szerepelni mint vevőnek! Hogy miért kérlek erre, azt később majd megmondom.

Enyingi meglepetve tekintett rá, ily különös titkolódzónak még sohasem látta, bár az igen ritkán nyilatkozott meg előtte, ki pedig majdnem legjobb barátja volt.

— Ma csupa rejtély vagy, — mondá elmosolyodva.

— Számíthatok reád?

— Feltétlenül mindenben.

— Köszönöm . . . Írni fogok, s tudatom veled az indulás napját.

— És angolországi utad most elmarad?

— Egyelőre. Előbb megtekintjük a birtokot.

— De ha csakugyan mint vevő fogsz fellépni, úgy majd mégis kisül az illetők előtt, ki a birtok vásárlója, — mondá Enyingi, ki különben is kíváncsi természetű volt, s ez a szerinte különös dolog nagyon érdekelte.

— Természetesen, csak kezdetben nem akarok mint vevő szerepelni.

— Félsz, hogy nagyobb lesz az ár neked, mint másnak volna?

— Arra nem is gondoltam, más okaim vannak arra, hogy te szerepelj a birtokvételnél és kérlek, ne szólj utazásunkról senkinek.

— Hallgatni fogok róla, — viszonzá Enyingi, kinek kíváncsisága a legmagasabb fokig föl volt csigázva.

Ekkor elvégezvén az étkezést, elhagyták az ebédlőt, s a külső termekben ismerőseik közé vgyültek, de Oroszlay csak rövid ideig maradt, s bizonyos elégtétellel távozott a kaszinóból, tudván, hogy egy lépéssel közelebb jutott Dózia látogatásához.

Hogy mi célja van neki e találkozással, arra nem gondolt. Sokkal nagyobb idealista volt, mint hogy számításokba vagy következtetésekbe bocsátkozzék. Egész élete oly harmónikusan folyt le eddig,

hogy sohasem készített előre terveket. Minek? Hisz soha egyetlen akadályra sem talált, s a mire vágyott, azt rendesen minden nehézség nélkül el is érte.

És még sem érzett unalmat, mint az a hozzá hasonló egyéneknek történni szokott; mert belvilága oly gazdag volt, hogy betöltte minden idejét, s a lét kedves volt neki a nélkül, hogy az élet valódi boldogságát — a szerelmet élvezte volna . . .

Vidáman és elégedetten érkezett haza. Teljesen elfelejté azt a kellemetlen hatást, mivel az Eszthepalotából távozott. Nem is gondolt többé az ott folytatott párbeszédre. Nem törte fejét azon a rejtélyen, mely miatt Hermance grófnőt pirulni látta . . .

Alvószobájába érve, kinyitotta ablakát, s élvezettel szívtá be a tavaszi balzsamos levegőt, mely idegeit átjárta. Mélázva nézte az égen felkelő, későn érkező, s a fellegekből kibontakozó holdat.

A természet fakadóban volt, s az ő szíve is a bimbóból kifejlődő virághoz hasonlított. Eddig szunnyadt, most közelgett rá nézve az ébredés ideje, s ajka többször önkénytelenuttogá: Dózia, Dózia!

És végre ágyára dőlve elszunnyadt, hogy álmodjék tovább a tavaszról és szerelemről, s teljesen erőt vett rajta egy bájos álom, mi a jövő boldogságában ringatá.

VIII.

— Ah, Klára, mily boldog vagyok! — kiáltott föl ismét és ismét Dózia, ama két nap folytán mióta megérkeztek Tornyosra, Lamberth Klára birtokára.

Klára ilyenkor mosolyogva nézett rá, s azután

szép arczocskájának állát kezébe vette és jobbról-balról megcsókolta. Egyáltalában oly kedves, előzeny volt Dóziához, úgy az ügyvéd, mint gyámleánya, hogy az teljes szívből igazat mondott, midőn azt állítá, hogy boldognak érzi magát.

A két leány szobája nagy kertre nyílt, melyet ugyan nem lehetett volna «a park» pompás nevével fölruházni, de téres, virágdús és árnyékos volt, s elég helylyel bírt, hogy Dózia egész nap futkos-hasson benne, s élvezze a szabad mozgást, melytől emlékezete óta el volt zárva.

Szobáját majdnem egész nap meleg, fényes sugarak áraszták el, mi most a tavasz kezdetén még kellemes volt. A fehér muszelin-függönyök, s fehér fából készült ágy és butorok kedves, szüizes hatást tettek a belépőre. Egy nyitott szekrényen könyvek feküdtek, a falakon napsütötte tájképek, melyek szelid nyári délutánt, arató ünnepet, pusztai jelenségeket ábrázoltak, s Dózia szemei, úgy a könyveken, mint a képeken és vidám, fehér butorzonon koronként meleg, hálás, bensőségteljes pillantással nyugodtak.

Reményteljesen tekintett a jövőbe, hisz ha tizenhét évesek vagyunk, az oly szépnek látszik, a nélkül, hogy határozott formába tudnánk önteni, a mit várunk az élettől. És Dózia nem készített terveket, hisz máris oly igézően alakult a sorsa, hogy csak azért imádkozott mindennap, miként sohase változék meg a jelenlegi élete . . .

A két leány a napnak legnagyobb részét együtt tölté. Klára társalkodónője kísérte őket Tornyosra, s bár továbbra is a házban maradt, nagyon alantas szerepet játszott, s csak akkor vett részt társaságukban, ha erre föl lett szólítva.

Egyáltalán Lamberth kisasszony, daczára fiatalságának, nagyon önálló természettel bírt. Mint barátjánőjének mondá, kora árvaságában megszokta a gon-

doskodást önmagáról és körülményeiről, s tudva, hogy saját birtokán van, jött-ment, rendelkezett és parancsolt, s gyámatyjához való viszonya is egészen különös volt, majdnem úgy látszott, hogy ő parancsol az öreg úrnak.

Dózia ezt bár észrevette, nem gondolkozott rajta. Neki sohasem lévén alkalma a gyermek, szülők vagy gyámok egymáshoz való viszonyát tanulmányozni, nem tudta megítélni, miféle viszony szokott azok között lenni, s ő maga örömmel vetette alá magát Klára akarátának, annál is inkább, mert mint mondtuk, az nagyon jó, barátságos, előzékeny volt iránta. Arra, hogy miért karolta őt föl, miért beszélt rá az intézet titkos elhagyására, sohasem gondolt. Természetesnek tartá, hogy az nem akart egyedül lenni, ki már az intézetben biztosítá őt, hogy soha sem érzett oly vonzalmat emberi lényhez, mint hozzá, s boldog volna, ha együtt tölthetnék életüket.

Ezzel és több ilyféle rábeszéléssel sikerült Klárának őt odáig vinni, hogy az intézetet titkon hagyja el, s menjen az ügyvéd lakására, míg ő, nehogy Obrennében gyanút keltsen, pár napig még ott marad, s azután követni fogja. Arról, hogy gyámatyja részéről jól fogadtatik, biztosította, s azzal az eréllyel, mely sajátja volt, ostromolta a leánykát, ki végre engedett kérésének.

Elébe tárta, hogy sem neki, sem annak senkije sincs a kerek földön. Hogy Obrenné mondta neki, miként pártfogónője kegyelméből nevelteti, s valószínűleg örülne, ha megszabadulna tőle. És végre, mi vár rá a jövőben, ha az intézetet elhagyja? Nevelőnő vagy társalgónő lesz, míg nála testvéri szeretetre talál, fényes élet vár rá. Együtt utaznak, együtt élvezik az életet, mert ő elég gazdag, hogy mindent megengedhessen magának, mi élvezetet és örömet szerezhet mindkettőjüknek.

Dózia sokkal tapasztalatlanabb volt, és sokkal inkább gyermek, hogy tovább gondolt volna annál, mit Klárától hallott.

Mindehhez hozzájárult még az, hogy őt magát is nem egyszer foglalkoztatta az a kérdés: kije és mije ő pártfogónőjének, ki oly nagylelkűen gondoskodik róla? És olykor halvány emlékek merültek föl benne a multból, mikre azonban csak homályosan emlékezett. Igen korán került Obrennéhez, s oly kicsi volt, hogy eleinte nem is részesült oktatásban. A szép fiatal nőt, ki oda vitte «mamának» kellett neveznie, de hogy ez nem volt anyja, azt többször értésére adta Obrenné, őt mindig hálára intve iránta, kinek gondoskodása nélkül valószínűleg el kellett volna vesznie.

Eleinte sokkal kisebb volt, mint hogy e figyelemzetetésekkel törődött volna. Később azonban lelki fejlődése hozta magával, hogy elmélkedni kezdett különös helyzetén. És különösen midőn Klára az intézetbe került, beszéltek arról gyakran együtt, ki mindjárt az első percztől pártfogásába és szeretetébe fogadta, s örömmel csatlakozott hozzá, hisz oly idegennek és elhagyatottnak érezte magát...

Igy jött köztük létre az egyesség, hogy ő bucsut mond a multnak és az intézetnek, s titkon elhagyja azt, ki eddig gondoskodott róla, de hogy kinek az ő létele teher, azt úgy Obrenné, mint Klára gyakran elmondták neki. Az előbbi talán meggondolatlanságból, az utóbbi érdekből, de egyforma hatással a tapasztalatlan leányra.

Nagy lelki megrázkódáson ment keresztül, míg el tudta magát a távozásra határozni, s még nagyobb próbáltatások vártak rá, midőn szökési szándéka fölfedeztetett, s őt Eszthey grófné magával vitte. Az ő egyénisége inkább türelmes, meleg, ragaszkodó tulajdonságokból állt, s egyszerre daczos-, titkolodzó- és engedetlennek kellett látszania, ha

nem akarta föladni boldogságáról és függetlenségéről szőtt reményeit. Eleinte hallgatott, megtagadott minden fölvilágosítást, mert félt elárulni, hogy az ügyvéd lakásának a czíme zsebében van, hova neki menni kellett, s hogy semmi áron nem tud megválni ama tervtől, mivel Klára hosszú idő, hónapok óta kecsegteté. És midőn azt kérde a grófnétől: nem maradhatnék-e itt? s az nemmel válaszolt: nem tett le ama reményről, hogy a következő napokban majd foganatosítja tervét, s fölkeresi az ügyvéd lakását, mely szándékát még jobban megerősíté Hermance tagadó válasza.

Klárának igaza van, — gondolta, — ennek a szép, jószívű asszonynak terhére vagyok, nem tud velem mit kezdeni, s örömet szerzek neki távozássommal, és hálával gondol majd rám, hogy megszabadítottam terhétől.

Szomoruan követte Ernesztinét, és föllázadt büszkesége, hogy őt annak szomszédságában helyezték el, mint valami cselédet. Mint tudjuk, visszautasított annak részéről minden kérdést, s a kis lakatlan szoba láttára valóságos keserűséget érzett, visszagondolva Klára napfényes, vidám elbeszéléseire, hogyan fogják együtt tölteni az életet.

Tehát elhatározta, hogy megkísérli a szökést még az éjszaka folytán, vagy kora hajnalban, de le nem fekszik, és lesni, várni fogja a perczet, hol lehetséges lesz szobáját s a házat észrevétlenül elhagynia.

Neki akart indulni a sötét éjszakának. Különös bátorságot érzett, s élénk képzelődése kifesté a továbbiakat, hogy fogja föl kutatni az utcát és a házat, hol Holcsi ügyvéd lakik, ki várja őt, s meg volt győződve, hogy eljut czéljához.

És úgy is történt, a véletlen, a mi oly nagy szerepet játszik életünkben, neki is segédkezett. Elvezette őt vágyainak czéljához, s most nagyon boldog volt, mert a mit Klára ígért, azt meg is tar-

totta, s az elébe tárt ragyogó jövőt megvalósulva látta . . .

Két napot töltöttek a falusi házban, midőn Holcsitól levél érkezett, melyben tudatta, hogy a következő reggel vendégekkel érkezik, kik a szomszéd eladó birtokot fogják megtekinteni.

Klára meglelégedéssel vette ezt a hirt, s tudni látszott róla, míg Dózia valósággal megijedt az idegenek érkeztenek gondolatára.

Ő még soha sem forgott emberek között. Kedélye gyermekes volt, lelke szüzies, s csak a velszületett komolyság tette tapintatossá és helyzete ügyessé, mert bár hetek óta csak átmenetileg gondolt körülményeire, mind a mellett olykor szomorúságot érzett elhagyatottsága miatt.

Hogy kik voltak szülői, azt sohasem remélte megtudni, mert csupa idegenek közt élt, kik multjáról sem tudhattak, s az egyedüli Esztheyné grófné lehetett volna, ki talán ismerte származását, de vele nem remélt többé találkozni.

És pedig erre a gondolatra nem az vitte, hogy holléte örökre titokban maradhat előtte, hanem hogy az oly haragot érezhet iránta, mi őt örökre kitörölte emlékéből . . .

A következő napon szép üde tavaszi reggel volt, midőn a vendégek megérkeztek. Egyike azoknak, mikor az ember élvezettel szívja be a levegőt, s tüdejét mintegy tágulni érzi a tavaszi szellő fuvalatára.

Klára és Dózia a muszelin-függönyök mögül nézték az udvarra robogó fogatot, melyről három férfi ugrott le. Hogy Holcsit kivéve, kik voltak azok, nem tudták, s alakjukat csak egy pillanatig láthatták, azután eltűntek a lépcsőházban.

A hosszú, régi emeletes épület a kert közepén emelkedett. Körül volt véve virágtáblákkal; most azonban még nem nyújtottak azok szin pompát, mert

a kertész csak pár nap előtt ültette ki a virágokat s azok többnyire fakadó bimbóban voltak.

A kert magas vasráccsal volt körülkerítve s mellette mint a katonák, egymás mellett magas jegenyefák nyultak föl beláthatatlan magasságban, mi százas régiségüket mutatta. A vasráacson kívül futott a fehér országút, azon túl virágos rét s még távolabb hullámozó tó, melynek kékes vizén csolnokok lebegtek.

A látóhatárt rengeteg erdő szegte be, melynek háta mögött nagy hegyek emelkedtek . . .

Megérkezve és elhagyva a fogatot, a három férfi megállt a lépcsőház küszöbén, s Holcsi a vidék szépségeire tette őket figyelmessé, mit azok igazi bámulattal szemléltek és Enyingi gróf többszörös fölkiáltással adott tetszésének őszinte kifejezését, míg Oroszlay néma maradt, de vonásai kifejezték elragadtatását.

— Ön igen szép vidéken lakik ügyvéd úr, — mondá Enyingi, élvezet lehet itt a nyarat tölteni.

— Cakhogy, fájdalom, nekem kevés részem van az élvezetből, mert dolgaim kötve tartanak a fővároshoz s csak ünnepnapokon szoktam kijönni.

— De minden oly lakályosnak látszik, lehetetlen hogy a ház üresen álljon.

— Nincs is az elhagyatva. Gyámleányom lakik itt nyáron át teljes háztartással s jelenleg egy barátnője van nála.

Ha e perczben el nem lettek volna foglalva a társalgással s Jakabra pillantottak volna, lehetetlen, hogy észre ne vegyék annak arcán a halványságot, mely azt e szavakra borítá.

— E birtok, — folytatta Holcsi, — tulajdonképpen gyámleányomé, s kedvem volna hozzá megszerezni azt is, mit méltóságtoknak ajánlottam megvételre, mert az határos ezzel. Azonban azt hiszem, okszerűbb csak felérészen tenni hozományát bir-

tokba, s ez az oka, hogy nem reflektálok rá, holott igazán megéri az árát, a mit érte kérnek.

— Mikor tekinthetjük azt meg? — kérde Oroszlay, csak hogy valamit mondjon, mert eddig némán hallgatta a társalgást.

— Csak egy kis reggelivel szolgálok, azután mehetünk, — viszonzá Holcsi, mialatt kitárta a mellékszoba ajtaját vendégei előtt, kik beléptek, mely helyiség egyszerűen, de jó izléssel volt bútorozva.

Jakab gróf gyors pillantással tekintett körül, mintha valakit keresne, de a szoba üres volt s arczán csalódás látszott.

A nap teljes fényével sütött be az ablakon s vidámmá, nyájassá tette a helyiséget, melyből, hogy csak kis idő előtt távozhatott valaki, mutatta egy az ajtó közelében elejtett zsebkendő s egy a pamlagon felejtett női szalmakalap, mellette napernyő.

— Talán zavartuk a hölgyeket? — kérde Enyingi, fölemelve a padlón heverő kendőt.

— Meglehet, hogy itt voltak és kiosontak, hallva az idegen hangokat, — viszonzá mosolyogva az ügyvéd, kinek rendesen komor, savanyu arczához sehogysem illett a nevetés.

— Sajnálom, hogy elűztük őket ebből a nyájas szobából, mely valóságosan napsugárban fürdik.

— Mindjárt behívom őket, mert valószínűleg a közelben várnak reánk: kérem, uraim, menjünk reggelizni.

E szavak után Holcsi egy mellékajtóhoz sietett, fölnyitotta azt és midőn az ifjak átlépték a küszöböt, nemcsak terített asztalt találtak, de két fiatal hölgyet is, kiket udvariasan köszöntöttek s az ügyvéd bemutatta őket a leányoknak.

Klára bizonyos jártassággal fogadta a vendégeket, míg Dózia majdnem ügyetlennek látszott mellette s arczát biborpir önté el, mialatt Enyingi

megnémulva a bámulattól, míg Jakab gróf élvezettel tekintett rájuk.

Hol vette magát itt ez a szépség? — gondolta Enyingi, s önkéntelenül barátjára pillantott és annak kifejezését látva, percz alatt tisztában volt a *birtokvásárlással*, mit eddig nem tudott megmagyarázni magának...

Asztalhoz ültek.

Egyszerű, polgárias kiállítással volt az megterítve. Hideg ételek, bor, sör, gyümölcs izletes elrendezéssel, s csak tányért váltani jött be olykor egy fehérkötényes és kisdud fejkötős szobaleány, a házi ur maga kínálta s maga szolgálta ki vendégeit.

Közönyös tárgyakról folyt a társalgás és ha Enyingi már nem lett volna tisztában a dolgok állásával, fölvilágosítja őt Jakab gróf elfogultsága, kit soha sem látott oly tétovázónak, mint az étkezés alatt.

Alig evett valamit, keveset beszélt s legtöbbnyire Klárához intézte szavait, de komoly, mély tekintetű szemének pillantása gyakran elröpült Dóziához, ki hasonló elfogultsággal ült helyén s halvány arczának átlátszó bőrén kétfelől rózsaszín karikák égtek.

Enyingi bajusza alá rejté mosolyát s majdnem diadalmat érzett erre a fölfedezésre.

Ez a férfikülsőbe öltöztetett mimóza-virág, ki megközelíthetetlen volt eddig a nőknek, ki hagyta a legszebb hölgyeket sóvárogni maga után: most megtalálta azt, ki szívét elrabolta!

Ez olyan világfinak, mint Enyingi, páratlan fölfedezés volt. Egész belső része ujjongott az örömtől.

De mind e fölfedezések daczára elfogulatlanul evett és társalgott s igyekezett belevonni a beszédbe Dóziát, ki azonban egyhangú feleleteket adott s tündöklő szemeinek hosszú pilláit alig merte fölemelni.

De annál élénkebben társalgott Klára, ki fiatal-

sága daczára nagyon is jártasnak látszott a mulatgatásban. Szemében volt valami macskaszerű ravaszság s Enyinginek föltűnt az a gyakori gyors tekintet váltása, mit az gyámjával cserélt s mi rá, maga sem tudta mi okból, rossz hatást tett és valami titkos czélt, előre megbeszélt egyetértést vélt alatta rejleni.

A megtekintendő birtokról alig esett szó, s Klára csak egyszer tett arról említést, földicsérvén azt, a mennyire csak tudta, s e dicséret alatt kutató pillantást vetett Oroszlay grófra.

— Tulajdonképpen, grót úr, melyikük szándékozik az eladó birtokot megvenni? — kérde Enyingihez fordulva.

— A melyikünknek megnyeri a tetszését — visszonzá kitérve a kérdett. — A tulajdonképeni vevő én volnék, de lehet, hogy barátom tulajdona lesz az, ki szintén ilyen szándékkal foglalatoskodik.

— Így szomszédok lennénk, — mondá Klára, Jakabra szögezvén szemét.

— És én erre az esetre gyakran időznék nála, már csak a szomszédság kedvéért is, — válaszolt Enyingi, látva barátja szorakozottságát, ki folyton azon tűnődött, ki ez a gyönyörű leány, kit Pármai Teodóziának hívnak s lehetne valamelyik főherceg gyermeke.

Ez a titokszerűség kettős érdeket kölcsönzött neki s az oly fogékony kedélyek, mint az övé, párosulva azzal a csodálattal, mit iránta már első futó találkozásukkor érzett, nem tudnak szabadulni a hatás alól addig, míg valami bizonyosat nem tudnak.

Szerencsére a reggeli bevégződött s a fogat az ajtó előtt állt.

— Mehetünk, — mondá Holcsi, ki előtt mindaz, mi Enyingi figyelmét felkelté, teljesen észrevétlen maradt. Sem Dózia pirulására, sem Jakab gróf elfogultságára nem figyelt, csak egyetlen czél lebe-

gett előtte, hogy a birtoknak gazdag vevőt találjon, melynek eladása rá volt bízva s nagyszerű nyereséggel kecsegteté.

— És bucsut veszünk, — mondá Oroszlay meghajtván magát a leányok előtt. — A birtok megtekintése után azonnal az indóházhoz hajtattunk.

— Ah! azt igazán sajnáljuk! — kiáltott föl Klára, — azonban ha gyámatyám megengedi, egy második kocsin mi is követjük. Dózia még nem látta a kastélyt belülről, melynek vörös fedele ide látszik, s belseje érdemes a megtekintésre.

— Ez pompás terv! — kiáltott föl önkéntelen meglepedkezéssel Dózia, kinek vidám, elfogulatlan hangját csak most először volt alkalmuk hallani az ifjaknak.

— Ha kedvük van, tehetik, — viszonzá Holcsi. — Mi előre megyünk s kiadom a rendeletet, hogy gyorsan fogjanak egy második kocsiba és utánunk jöhetnek.

Ez a terv, úgy lászott, az egész társaságnak megnyerte tetszését, mert Jakab gróf is egyszerre megélénkült és látható derült kedvben ült föl a fogatra Enyingi mellé, míg az ügyvéd a kocsis mellett foglalt helyet.

Haladás közben, mintegy hangulatot akarva gerjeszteni az ügyvéd, nem szünt meg vendégeit a vidék nagyszerű szépségére figyelmeztetni, kik gyönyörködve szemlélték a felséges erdő, mező és hegyek között váltakozó tájat.

A kastélyhoz érkezve, mely félóránnyira feküdt Holcsi birtokától s nagy kiterjedésű park vette körül, leugráltak a fogatról, s mindenekelőtt kívülről vették az épületet szemügyre. A ház régiségét mutatták a buja folyondárok, melyek hosszú évek során egészen befedték a falakat, s a sötétzöld, széles levelek közül különös ellentéttel emelkedett ki a vörös tető.

Az ablakok hosszuk és keskenyek voltak s mintegy belevágva látszottak lenni a folyondárokba, míg az ajtó- és ablakrámákat zöldes moha köríté.

— Régen nem lakik itt senki? — kérdé Enyingi.

— Néhány éve, hogy a kastély üresen áll. A tulajdonos meghalt, s az örökösök pört folytattak egymás ellen és addig a birtokot nem lehetett áruba bocsátani.

— Lássuk belül, — mondá Oroszlay, s miután már egy ott állongó öreg ember által fölnyittatott az épület főajtaja, mindhárman a szobába léptek, hol zárt, penészes levegő és szag fogadta őket, s nem a legjobb hatást tette, bár az ablak tábláinak fölnyitása által gyorsan enyhült az első benyomás, midőn a tavaszi balzsamos levegő és a nap fényes sugarai áraszták el az üres, tágas, elhagyatott termeket.

Oroszlay elől ment s Enyingi és az ügyvéd követték, sokkal gyorsabban, mint hogy beható megtekintés lehetséges lett volna, s ez feltűnt Holcsinak, ki koronkint megállítá Jakab grófot s egyre-másra figyelmeztette.

Az pedig tettettet érdekkal hallgatta beszédét, míg gondolatai másutt kalandoztak, Dóziánál és már el volt határozva, hogy megveszi a birtokot, bármi lesz is az ára, s bármily állapotban legyenek a szobák.

Azért nem is sok figyelemre méltatta azokat, mi az ügyvédet láthatólag nyugtalanná tette, mert azt sejtette e közönyből, hogy az nem tetszik a grófnak, ki az utolsó teremben Enyingihez fordulva kérdé:

— Nos, hogy tetszik az épület és környéke? hisz tulajdonképpen te vagy a vevő.

— Addig nem ítélnék, míg a birtokot nem láttam, — viszonzá a kérdett, kinek csak most jutott eszébe, hogy mit határoztak Jakabbal az adás-vevésre nézve.

Az ügyvéd ismét megélénkült, mert annak vette Oroszlay közönyét, hogy ő csak mint jó barát szerepel Enyingi oldalán, s ezentul egész figyelmét arra fordította.

— Természetesen, gróf úr, — mondta helyeslőleg Enyingi megjegyzésére. — De meg vagyok győződve, hogy a földeket látva, el lesz ragadtatva azoktól.

— Csak azért kérdem, — mondá Jakab gróf, — mert arra az esetre, ha te nem volnál hajlandó a vételre, én megveszem azt . . . A vidéktől el vagyok ragadtatva, a kastélyt kevés erővel helyre lehet állítani, s mint tudod, az orvosok nekem folyton hegyi levegőt ajánlanak.

— Én nem állok utadban, — viszonzá Enyingi. — Az ügyvéd úr majd ajánl mást, nemde? Most pedig menjünk a kertbe . . .

Holcsi örömben úszott.

Midőn a ház egyik erkélyére léptek, hogy áttekintsék a park természetes szépségeit, mert a kertészet nem jöhetett számba, munkás kezek nem látszottak sehol, Enyingi az ügyvédhez fordulva kérde:

— Engedje meg, ügyvéd úr, hogy megkérdezzem, miféle összeköttetésben áll kegyed azzal a két ifjú hölgygyel, kiket házában láttunk?

— Az egyik, Lamberth Klára, gyámleányom, kiről, árva lévén, én gondoskodom, — viszonzá láthatóan kellemetlenül érintve a kérdett. — A másiknak Pármai Teodózia a neve s gyámleányomnak barátnője, ki meghívta őt magához a nyári hónapokra.

Jakab gróf, bár kissé távolabb állva a beszélőtől, feszülten figyelt az ügyvéd szavaira.

— És hova megy ő az őszre, ha Lamberth kisasszony visszatér a városba? — kérde Enyingi. — Hol van ő tulajdonképpen otthon?

— Azt nem tudom, — viszonzá kitérve az ügyvéd. — Klára az őszig nagykorúsítva lesz s úgy hallottam tőle, hogy utazni megy és valószínű, hogy fiatal barátnőjét is magával viszi, kinek körülményeiről én semmit sem tudok.

— Ő valószínűleg szintén árva?

— Meglehet... — mondá gyorsan, majdnem kedvetlenül Holcsi, és tovább ment, mintha a további kérdezősködést ki akarná kerülni.

Majdnem egy egész órát vett igénybe a kastély környéke s a nagy kiterjedésű kert szemlélete, midőn a két fiatal hölgy megérkezett s a férfiakhoz csatlakozott.

Enyingi azonnal Klára mellé szegődött a park utjain, mintegy alkalmat akarva adni barátjának, hogy Dóziával maradjon, ki lesütött fővel haladt oldalánál.

— Emlékezik még kegyed, hogy egy pillanatig a fővárosban találkoztunk? — kérdé tőle Jakab, igyekeztén szemébe nézni.

— Emlékezem.

— És most azonnal megismert?

— Oh, igen! — viszonzá szép szemét fölvetve a leány, s egy pillanatig oly melegen, oly bensőségteljesen találkozott pillantásuk, mint az első látásnál.

Oroszlay elhalványodott e tekintetre. Oly mélyen hatott az rá, hogy szíve hangosan dobogni kezdett.

— Gondolt azóta reám, úgy mint én kegyedre a napnak minden órájában? — kérdé halkan.

— Számtalanszor!

— És örült viszontlátásomnak?

— Teljes szivemből.

— Köszönöm, — rebegte nagy fölindulással az ifjú s a gyors, váratlan, édes vallomásra szédülni érzé fejét.

Most, midőn a hallgatás jege meg volt törve, Dózia mosolyogva emelte rá szemét, de megdöbbent annak halványságától s nyugtalanul kérdé:

— Rosszul érzi magát?

— Egy ideges fájdalom czikázott át szivemen, a boldogságtól.

És igazat mondott. Rendesen békés csöndben, álmodozásban élő lénye csodálatos átalakuláson ment e perczek alatt keresztül. Dózia, mint álmainak édes alakja, már napok óta foglalkoztatá képzeletét, de most oly valamit érzett szivében, mi eddig ismeretlen volt előtte; fájdalmas boldogságot, szomorú előérzetet, sőt megfoghatatlan félelmet, mint ha szerelmét vész fenyegette volna . . . Honnét eredt, miből jött ez az ideges nyugtalanság? Maga sem tudta, csak az állt előtte tisztán, hogy ezt a gyermeket kimondhatatlanul szereti, örökre meg van bűvölve általa, s legyen az bárki, nincs hatalom, mi elválaszsa tőle . . .

Ekkor utólérték őket a többiek és Holcsi nem is mozdult többé Jakab gróf oldala mellől, kivel később a birtokot tekintvén meg, tudatta annak árát, s bár Enyingi azt igen drágának találta, szóval megkötötték a szerződést s az ifjak úgy utaztak el, mintha igen jó munkát végeztek volna. Oroszlay most már mint a birtok tulajdonosa távozott a tornyosi indóházból, hogy másnap a fővárosban végezze a továbbiakat s az ügyvéd nagy megelégedésére meghatározták az órát, melyben ő azt a szerződés aláírása végett irodájában fölkeresi.

IX.

Hermance grófnő budoárjában ült és olvasott, midőn zajosan fölnyilt az ajtó s fiatal leányalak röptült be hozzá s térdre vetve magát előtte, átkarolta derekát s zajos örömmel mondá:

— Itt vagyok, kedves anyácskám! Már alig vártam, hogy hazzajőjjek, jó dolgom volt, pompásan mulattam, de még is csak legjobb itthon!

Esztheyné melegen viszonzá az ölelést.

— Én is örülök jövedelednek, Veronika, nagyon nélkülöztelek távollétedben.

A leánya ledobta kalapját, levetette felöltőjét és nyulánk természetének karcsú szépségében állt anyja előtt, ki gyönyörködve szemlélte.

Nemes harmónia ömlött el e fiatal alakon, párosulva oly előkelőséggel, hogy nem tagadhatta volna el származását.

Termete közép magas, talán nagyon is karcsu, keze, lába apró, arcza nyiló rózsza majd vidámságban, majd komoly kifejezésben váltakozva s szép kék szemének kifejezése mutatta, hogy sokkal érettebb, gondolkozóbb koránál s sokkal szellemdusabb, mint rendszeren a fiatal leányok lenni szoktak.

— Ülj mellém, Veronika és mondd el élményeidet: hogy mulattál? kik voltak Csetneken stb., — kérdé maga mellé vonva leányát a grófné.

— Levélben már mindent megírtam, de különben talán Oroszlay is beszélt az ott törtétekről? — mondá bizonyos feszültséggel hangjában Veronika s tekintete nyugtalan kérdéssel függött anyja arczán.

— Ó majdnem semmit sem beszélt az ottaniakról, sőt csodálkoztam, hogy oly rövid időt töltött Csetneken.

— Tudjuk, hogy nem kedveli a zajos mulatságokat, — mondá gyorsan, majdnem zavarral a leány, — ott pedig meglehetősen élénken teltek a napok. Vadászat, játék, bál, színházi előadás egymást váltották föl s néha már sok is volt az élvezetből.

— Nem történt köztetek semmi? Jakab kissé lehangoltnak látszott.

— Semmi! — viszonzá majdnem szomoruan a leányka. — Egyáltalában azt hiszem, ő nem sokat törődik velem.

— Én az ellenkezőről vagyok meggyőződve, — mondá hévvel a grófné, mint a ki nem akar egy kedvencz eszméjétől megválni. — Jakab nem az az ember, ki valakivel játékot űzzön s föltett szándékát halogassa.

— Nem tartozik a kaczer férfiak közé és ő soha sem mutatott mást irántam, mint tiszteletet és barátságot.

— Ezt nem állíthatod, Veronika, mert ő határozottan bámulóid közé tartozott s minden alkalommal kitüntetett mások fölött. Igazad van, hogy nem kaczerkodik a nőkkel, sőt ellenszenvet mutat minden léhaság iránt és éppen azért nála többre kell venni mindazt, a mit mutat, mert azt okvetlen érzi is.

— Bár úgy volna! — sóhajtott föl Veronika.

— Úgy van, gyermekem, de soha sem láttam leányt, kinek kevesebb bizalma van önmaga iránt, mint neked. Mi kifogása lehetne Jakabnak ellened? Ha nősülni akar, magához méltóbb élettársat nem választhatna.

— *Ha nősülni akar!* De ő éppen úgy viseli magát, mint ha az szándékában sem volna. Sőt nem is gondolna házasságra. Közönyös a fiatal hölgyek iránt, s majdnem kerüli őket.

— Talán az éppen azért van, mert egy kötötte le figyelmét.

Veronika nem akarta észrevenni a czélzást, sőt arca mutatta, hogy nem is ad annak hitelt, s elhagyva helyét, végig pillantott ruháján.

— Megyek átöltözni, — mondá válasz nélkül hagyva anyja szavait... — Mikor volt itt Jakab?

— Néhány nap előtt... Ha megtudja, hogy megjöttél, talán még ma is látjuk őt.

E szavak után Veronika eltűnt a damaszkfüggönyök ránczai között, melyek az ajtót boríták, s Hermance gondolkodva tekintett utána és egy önkéntelen sóhaj hagyta el ajkait. Ő napok óta várta Oroszlay gróf látogatását, s nyugtalan szívvel gondolt arra, hogy mily hirt fog az hozni Dóziáról, ha ismét eljön.

Béla majdnem naponként előhozta az éjszaka látott női alakot, de nem tudott meg róla semmit, s Bertalan gróf már elfelejtve az egész eseményt, soha sem beszélt arról. De Hermancenak amaz eszmelánczolatánál fogva, mely Dóziától elvezeté őt Holcsi ügyvédhez, többször megfordult eszében ama levél, melyet férje íróasztalán talált, melyből megtudta az ügyvéd lakását, s melynek irálya oly különös, titokszerűen volt tartva. Maga sem tudta hogyan és mi okból jutott eszébe, hogy az a levél Dóziával összefüggésben lehetne. De azután elvette e gondolatot, mert nem volt annak alapja. Mind a mellett figyelemmel kísérte férjét, kit egy idő óta szórakozottnak, majdnem nyugtalannak talált, és szokatlanul sok időt töltött távol hazulról.

Hermance ama nők közé tartozott, kik áldott türelemmel nézik végig mindazt, mi jogaikban meg rövidíti őket. Nyugodtan hallgatta férjének az erkölcsről, tisztességről mondott szentenciáit, holott tudta annak ledér életmódját, de soha sem érezte vele, sőt a mások czélzásait is hallatlanná tette, mert hiszen a jó barátnők elegenden vannak, hogy nyíltan vagy burkolt szavakban, titkos kárörömmel tudtára adják egymásnak azt, mi fájdalmat okozhat, s ama kalandokról, miket Eszthey Bertalan folytatott, az egész világ beszélt.

Sőt kapott névtelen leveleket is »jó barát« aláírással, melyben férje kalandjait írták le neki, hozzátéve, hogy oly szép asszonynak nem kellene azokat túrni s kárpótolhatná magát. De ő utálattal

dobta el az ily hitvány iratokat. Szerette férjét s nem akarta kenyértörésre vinni a dolgot, sőt, mint mondtuk, soha nem is sejtette vele, hogy ismeri életmódját, mely szégyenteljes volt mindkettőjükre nézve.

Sok gondot és szenvedést okozott neki az a szomorú helyzet, melyben synlódott, s most hozzájárult még az is, hogy Dóziáról nem tudott semmit, és azt ezerféle veszedelemben hitte lenni.

Megfoghatatlan volt előtte Oroszlay hallgatása, kinek szavában szentül bízott, s azzal iparkodott magát megnyugtatni, hogy az határozott eredményel kívánja őt csak fölkeresni, s míg nyomon nincs, nem akarja magát mutatni.

Azonban multak a napok, s végre nem birt türelmetlenségén erőt venni. Írt Jakabnak, éppen arra a délutánra kérve látogatását, melyen leánya váratlanul megérkezett.

Szinte kellemetlen volt neki annak megérkezése, tudva, hogy ha Jakab eljön, nem beszélhetnek Dóziáról, de alig volt Veronika távozása után egyedül, midőn a komornyik nem Oroszlayt, hanem Enyingi Loránd grófot jelenté.

— Szívesen látom, — kiáltott föl örvendő Hermance, mert azt remélte, hogy ha többen lesznek a teremben, neki majd alkalma nyílik Jakabbal pár perczig észrevétlenül Dóziáról beszélni.

Enyingi, mint rendes szokása volt, a legvidámabb kedvben lépett be s gyorsan körülpillantván, kérdé:

— Béla azt mondta nekem, hogy Veronika grófnő megérkezett és siettem látogatásomat tenni.

— Megjött s azonnal itt lesz, csak átöltözik a poros út után.

Alig töltött Enyingi néhány perczet Hermance grófnő társaságában, midőn Eszthey lépett be, ki Veronikát még nem látta. A két gyermeke közül

kedvencze volt és hallván megérkezését, sietett őt megölelni. De a grófnénak arra a biztosítására, hogy az nemsokára megjelenik, helyet foglalt és részt vett a megkezdett társalgásban, melyet jöve-telekor neje Enyingivel folytatott. Hermance szeretete volna a megkezdett beszéd tárgyat bizonyos okokból elejteni, de a vendég Esztheyhez fordulva, mondá:

— Neked mi a véleményed arra nézve, miről a grófnéval élénken vitázunk?

— Tudnom kell, mi az, mert csak az utolsó szavakat hallottam, valami párisi történetről.

— Elbeszélem. Egy jó ismerősöm, Solmage márki megölte nejét hűtlenség miatt, s a törvényszék fölmentette.

— A francia kódex 324-ik paragrafusa szerint, — viszonzá egykedvűségét tettetve Eszthey, de arca egy árnyalattal halványabb lett.

— Úgy van! A férj tetten érte nejét s ugyane törvényczikk 363-ik paragrafusa szerint cselekményeért nem büntetendő sem a férj, sem a nő, ha egyik a másik hűtlenségét szemmel látja, sőt a vetélytárs megöléseért sem felelős.

Pár pillanatnyi csend következett, mialatt Hermance láthatólag küzdött fölindulásával.

— És mi történt tovább Solmage márkival? — kérdé Eszthey.

— Úgy él, mint azelőtt, mindenütt fogadva van, s játszsza az érdekes özvegy szerepét.

— És te ezt helyteleníted, Hermance? — kérdé mosolyt erőltetve ajkaira Bertalan gróf, mi azonban szánalmasan sikerült.

— Minden bizonynyal! Egy nő soha sem volna ily kegyetlenségre képes.

— Azért nem, mert nő! — mondá Enyingi — s mert fizikai ereje sincs hozzá.

— És jobb szíve van, könnyebben bocsát meg, s kevés asszony képes kegyetlenségre!

— Ezt tagadom, grófné. A példa azt mutatja, hogy az asszonyok sokkal szenvedélyesebbek, mint mi férfiak, s talán mindent inkább megbocsátanak, mint a hűtlenséget.

— E tekintetben én az ellenkezőről vagyok meggyőződve, — mondá hévvel Hermance, ki hiába küzdött fölindulása ellen, most egyszerre szenvedélylyel törtek ki a szavak ajkán. — És határozottan azt hiszem, hogy a legtöbb nő tudva is férje hűtlenségét, szemet huny, napirendre tér fölötte, meggondolván, hogy közös sorsot kell a többiekkel viselnie.

Eszthey megmozdult helyén s új mosolyt erőltetett ajkára.

— Oly hévvel beszélsz, Hermance, mintha saját ügyedet védenéd, — mondá enyelegve, de egy bizonyos figyelmeztetéssel hangjában.

Ez a megjegyzés Enyingit figyelmessé tette, s most gondolt csak arra, hogy kik előtt pendítette meg a kényes tárgyat, és pár szóval sietett azt bevégezni.

— Nem tudja, a fővárosban van-e Oroszlay? — kérde Hermance, fölhevüléséből összeszedve magát.

— Ma itt van, de együtt voltunk pár nap előtt falun. Képzeld, grófné, Jakab, ki uradalmak ura, egy kis birtokot vásárolt.

— Jakab birtokot vett? — kiáltott föl meglepetten Eszthey. — Minek és hol?

— Ez egy egész kis regény, de nem beszélhetek róla s csak annyit mondhatok, hogy Pozsonymegye egyik legkiesebb vidékén fekszik a birtok, szép kis régi kastélylyal, mely azonban meglehetősen elhanyagolt állapotban van, — viszonzá Enyingi, ki úgy gondolkozott, hogy miután a vásárlás ténynyé vált, már lehet beszélni róla.

— És Jakab oda megy lakni? — kérdé csodálkozva a grófné, ki sokkal nyugtalanabb volt e hirre, mint mutatta.

— Valószínűleg, különben miért vette volna, — jegyzé meg Eszthey. — Valami szerelmi história. Mi? Előttünk beszélhetsz. Vagy titoktartást ígértél?

— Félig-meddig. Azonban, azt hiszem, Jakabnak kellemesebb, ha nem tudnak arról.

— Keresd az asszonyt? — kérdé erőltetett mosolylyal Hermance.

— Azt hiszem... Úgy sejtem... — viszonzá habozva Enyingi gróf, ki már bánni kezdé, hogy beszélt a birtokról, mert csak most jutott eszébe Veronika, midőn a szülők érdeklődését látta.

— És ki ajánlotta neki a birtokot? — kérdé Eszthey odavetve, hogy lelki állapotát titkolja, mi nem a legrózsásabb volt e perczen.

— Egy Holcsi nevezetű ügyvéd.

Most olyan valami következett, mit Enyingi sem akkor, sem később nem tudott megmagyarázni magának.

A grófné ajkáról ijedt kiáltás röpiült ki s megrázkódott, Eszthey fölugrott helyéről.

— Holcsi? — kérdé elhalványult arcczal. — Holcsi Kálmán?

— A keresztnévét nem tudom, — viszonzá megdöbbenve a kérdett. — Azt sem tudom, hogy jutott Jakab annak a nem igen bizalmat gerjesztő külsejü embernek az ismeretségéhez? Kért, hogy menjek vele a birtokot megnézni s én teljesítettem kívánságát... Többet nem tudok mondani a dologról.

— Valami regényről tett említést? — kérdé erőltetett nyugalommal Hermance. — Mi az?

— Nos, nem regénybe illő dolog-e, hogy egy ember, kinek három uradalma van pompás kasté-

lyokkal, egy öt-hatszáz holdból álló hitvány kis birtokot vásárol, — kiáltott föl nevetve Enyingi, föltéve magában, hogy semmit sem árul el többet Jakab dolgából. — Azt kell hinnem, hogy oda elvonulva, végleg remetének készül.

— És a hölgy?

— Miféle hölgy?

— Kire értette az előbb, hogy cherchez la femme.

— Senkire. Ez csak olyan façon de parier.

— Milyen zárkózott lett egyszerre.

— Legkevésbé sem, grófné, de igazán nem tudnék erről a dologról többet mondani.

Ekkor szerencsére Veronika lépett be s meglátva atyját, annak karjaiba röpült, össze-vissza csókolta s a vendéget csak azután vette észre és szokott nyájasságával üdvözlé, ki elhagyva helyét, mély meghajlással köszönté.

— Miért nem jött Csetnekre? — kérde Veronika vidáman. — Úgy tudom, meg volt híva.

— Dolgaim tartóztattak, grófnő. Hallom, hogy nagyszerűen mulattak?

— Kellemesen teltek a napok; ki beszélt az ottani dolgokról?

— Jakab, ki szintén néhány napot töltött ott.

— Hogy azután mielőbb megszökjék!

— Biztosítom, hogy nehéz szívvel tette, de tudom, hogy igazán fontos dolgai voltak.

Eszthey szeretett volna gúnyosan fölkiáltani, hogy: birtokvásárlás. De nem tette s majdnem részvétellel pillantott leányára, ki oly szép volt, mint a nyiló rózsa és tudta, hogy ha az sejtene azt, a mit ő gyanít Enyingi elbeszélése után, mélyen megszomorítaná.

Azután majdnem az egész látogatás alatt csak ketten csevegtek, a vendég ifjú és a ház leánya. Valami szokatlan nehézkesség vett erőt a grófi pá-

ron, s többször kérdőn pillantottak egymásra, de egyik sem volt teljesen tisztában a másik aggodalmával s ez nehezítette helyzetüket.

Végre Enyingi elhagyta helyét. Ő maga is érezte, hogy valami másként van ma a teremben, mint egyébkor szokott lenni s azt is tudta, hogy azt ő idézte elő beszédével.

Kivéve Veronikát, mindnyájan nyomott kedélyhangulatban voltak s majdnem örömmel látták távozni a vendéget, kit a házi úr kikisért s nem is jött többé vissza.

— Oly szép az idő, — mondá Veronika az ablakhoz futva, melyen ragyogó napsugár tekintett be, — ha nincs ellenére, mama, Ernesztinnel sétálni megyek.

— Menj, menj, gyermekem. Az út után jót fog tenni a járás, nekem különben is dolgaim vannak, — mondá Hermance, ki érezte, hogy izgatott kedélyállapota miatt pár óráig egyedül kell maradnia.

Midőn Veronika távozott a szobából, a grófné arca egyszerre elváltozott, az erőltetett nyugalom eltűnt vonásairól s majdnem üres tekintettel nézett a levegőbe.

Különös sejtelem remegtette meg testét, midőn Enyingi Holcsiról beszélt, s azt mondta: «ez egy egész történet», melyről aztán nem akart beszélni.

Homályba volt előtte burkolva még mindaz, a mit gyanított, de egy különös ösztönszerű találékonyság majdnem végig vezette őt nyomról-nyomra a rettentő valóhoz, s majdnem bizonyos volt benne, hogy megbocsáthatatlan, sőt végzetes tévedést követett el, midőn titkát Jakabra bízta. Oh, bár ne tette volna, a sátán vezérelte arra, az adta neki az eszmét, s ő meggondolatlanul cselekedett, minek irtóztatók lehetnek a következményei...

Így ült és tünődött óraszámra, mialatt zavaros-

nak érezte agyát, s még egy különös eszméje volt, mi nyugtalanságához járult, ama levél, melyet férje asztalán talált, melyből Holcsi ügyvéd lakását megtudta, s mely kezdete volt annak a láncszemnek, mi most egymásba fűződve, Isten tudja meddig és hova vezet el, s mik lesznek a következményei?

Lassan leszállt a nap s homályos árny tekintett be az ablakon, midőn Oroszlay grófot jelentették, ki majdnem rögtön követte a szolgát, s Hermance már meghajlásában valami elfogultságot látott, mi még inkább megdöbbenetete, mind a mellett a legnyugodtabb kéznyujtással és mosolylyal fogadta.

— Remélem, hoz nekem valami jó hirt, kedves gróf, — kezdé vidáman, mialatt az helyet foglalt.

— Elvégeztem, a mit rám bízott, grófné s föl-találtam a keresett fiatal leányt.

— Föl-ta-lálta? — kérdé majdnem ijedten Hermance.

— Gyorsabban, mint hittük, de ilyféle dolgoknál rendesen a véletlen játszik közbe s nekem is az járt kezemre.

Hermance hallgatott. Leirhatatlan félelem dúlt belsejében.

— Föl-találtam az ön védenczét, ki általam ke-restetett, — folytatta komolyan, majdnem tűnődve az ifjú, talán a fölött, hogy öntse szavakba, a mit mondani akar. — De félek, hogy nem mondhatok róla olyan hirt, mit grófné talán vár, és kielégítheti reményét.

— Hogy érti ezt?

— Egyszerűen úgy, hogy a keresett fiatal hölgy nincs fenyegetve semmi veszedelem által. Ott, a hol van, boldog, vidám, elégedett s teljesen meg van elégedve helyzetével. Beszéltem vele, s a legjobb meggyőződéssel mondhatom ezeket, és kérní akarom, hogy miután nyugodt lehet miatta grófné, ne tegyen tovább semmi lépést keresésére.

Hermancet nyugtalansága mellett boszantották e szavak. Úgy vette ki az ifjú beszédéből, hogy helyesli azt, a mit Dózia tett; s az ő pártjára állt, sőt tanácsokat ad neki, mit és mit ne tegyen miatta. Ez igazán különös volt, s végére akart járni okának, mert Enyingi titkolódzása jutott eszébe.

— Tehát boldognak és helyén valónak találta őt? — kérdé mosolyt erőltetve ajkára.

— Tökéletesen! Az a fiatal leány tizenhat évével, gyermekded álmaival s kissé nyugtalan természetével nem lehetne jobb körülmények között, mint jelenleg van.

— Ő maga mondta ezt önnek?

— Nem! Sőt egyáltalán nem is beszéltünk arról. De grófné elmondta nekem, hogy ő egy intézetben volt, hol nem szeretett lenni s hova már koránál fogva sem való, és kegyed jövője miatt nem volt tisztában, mert nem tudta, hova tegye őt, s mit műveljen vele? És ő gondoskodott magáról, jobban, mint bárki tehetne volna; s azért voltam bátor azt a tanácsot adni, hogy hagyja őt ott, a hol van, hol barátnőre akadt, ki szereti őt s bizonynyal nem hagyja a sors esélyeinek kitétetni.

Jakab gróf mindezt szokatlan hévvel adta elő. De hangja szelid, kérő és rábeszélő volt, azonban Hermancenak minden vérét forrongásba hozta, s oly nagy keserűséget érzett, hogy alig bírta könnyeit leküzdeni.

Az ifjú azonban ezt nem vette észre. Szeme még a rendesnél is álmodozóbb volt, s a levegőbe függeszté tekintetét, mintha ott valamely kedves képet látna, mi szavai alatt másfelé kötné le figyelmét.

— De biztosítva van-e jövője? — kérdé kutató hangon a grófné. — Mert rá nézve az a legfontosabb kérdés. Dóziának vagyona nincs, családdal nem bír, s ha jelenleni *boldog* helyzete megválto-

zik, mit fog akkor nélkülem tenni, ha én elvetem létezésének gondját.

— Szerintem ez a helyzet nem fog beállni. Ama tette, mit nekem grófné elbeszélte, hogy innét éjnek idején volt bátorsága elmenekülni, erélyes természetre mutat, s én azt hiszem, ő tudna még akkor is segíteni magán, ha az a nem várt helyzet beállna, hogy elhagyatva látná magát.

— De ki tudja, milyen módon! Most, miután látta nagy szépségét, megítélheti, hogy mily veszedelmeknek lehet kitéve, s hogy ő nem az a leány, ki nyom nélkül eltűnjék a nagy tömegben.

— Azt én is hiszem! Azonban miért kellene megváltozni helyzetének. Az a fiatal leány, ki barátnője neki, ki az intézetből elcsalta s magához vette, gazdag, hozzá hasonlóan árva, és talán szintén egyedül áll a világban s addig, míg férjhez nem megy, együtt maradnak.

— És azután?

— Talán később is fog gondoskodni róla.

Talán! — mondá egy nemével a gúnyos izgatottságnak Hermance. — Ön nagyon is rózsás színben látja Dózia jövőjét, kedves barátom s ne nehezteljen, de ha tudom, hogy ily könnyen átsiklik azon a dolgon, mi nekem hetek óta álmatlanná teszi éjszakáimat, nem fordultam volna szorongatgatásomban önhöz.

A szomorúan kiejtett szavak s az elfojtott könnyektől fátyolozott hang, mélyen meghatották Jakab érző, meleg szívét.

— De hát mit szándékozik grófné Dóziával tenni, hogy alakítaná jövőjét, ha az hajlandó volna kívánságának eleget tenni? — kérde feszülten.

— Gondoskodnám róla, mint a hogy gondoskodtam eddig, mert szent kötelességemnek tartom el nem hagyni őt, még arra az esetre sem, ha ő szakítani akar velem.

— Valami vérbeli rokonság köti őt grófnéhoz? — kérde bátortalanul az ifjú.

— Nem! — mondá a kérdés fölött meglepetve Hermance. — Miből gondolja ezt?

— Nem gondolom, csak kérdem, mert rendszerint nem szoktunk azokhoz így ragaszkodni, mint grófné teszi, kik idegenek ránk nézve.

— Az az egyéntől függ, s ha már annyit beszéltünk Dóziáról, elmondom önnek összeköttetésem részleteit vele, nehogy valamely téves és alap nélküli következtetésekre jusson.

Oroszlay várakozásteljesen tekintet rá.

Hermance hátradőlt a pamlag selyem párnájára s pár pillanatig gondolkozott, talán a szavakat válogatva, melyekbe vallomását öntse vagy burkolja.

— Huszonkét éve, hogy férjhez mentem, s igen boldog házasságban éltem Bertalannal. Telve voltam ábránddal az élet, s reménynyel a jövő iránt és magamról ítélve, azt hittem, az egész világ hozzám hasonló békében, csendben, élvezetekben tölti életét. Egymásután két gyermekem született s ekkor oly boldognak, elégedettnek éreztem magamat, hogy nem kívántam több kegyet a Mindenhatótól. De talán untatom?

— A világért sem, grófné, láthatja arczomon az érdeklődést.

— Egy napon, — folytatta Hermance, — levelet kaptam. Ismeretlen kézre vallott a cím fölirata, hordár hozta, ki azonnal ismét távozott s én fölbontva a borítékot, körülbelül a következőket olvastam:

«Egy anya, ki halálos ágyán fekszik, kéri méltóságodat, keresse fel őt Isten nevében. Gondoljon gyermekeire és ne tagadja meg kérését egy szerencsétlennek, ki egyedüli reményét grófnében helyezi, s ki mint a vízbefuló, a szalmaszálhoz, ragaszkodik ahhoz, hogy halála előtt meglátogassa...»

— Név vagy aláírás nem volt a levélben, csak az utoza, ház és lakásczfm, s én megindulva a szomorú levél tartalmán, azonnal kocsira ültem és a megjelölt utczába hajtattam.

— Ez szép és nagylelkű dolog volt kegyedtől, grófné!

— A hozzám irt sorok igazat mondtak. Egy halvány, beteg asszonyt találtam a lakásban, kinek a szenvedés és enyészet bánatos kinyomata ült arcán. Ágyban, vánkosaira támasztva fogadott, várva jövetelemre s mellette egy két éves gyermek szunnyadt, nem sejtve, hogy mily tragédia folyik le az ő sorsára nézve. Hogy mit beszélünk együtt, engedje elhallgatnom, melyből csak azt mondom el, hogy én megigérttem neki, miként gyermekéről gondoskodni fogok. Hogy azt soha el nem hagyom, de ő nem elégedett meg ígéretemmel, hanem meg kellett esküdnom *gyermekeim boldogságára*, hogy a mit mondtam, meg is teszem. A nő pár nap múlva meghalt, a gyermek Dózia volt, kire én eleinte majdnem gyűlölettel tekintettem, mert léte által nekem oly iszonyatos csalódást és bánatot okozott, mi földúlta boldogságomat, megingatta a jóban hitemet és a tisztességben bizalmamat s néhány óra alatt a boldog asszonyból nagyon boldogtalan nő lett...

De később, midőn a kis Dóziát biztos emberekhez elhelyeztem s a gyermek növekedett, szép lett, mint a fésző bimbó és ha meglátogattam, szeretettel tárta felém apró karjait és *mamának* nevezett, megszerettem, s megtartottam szavamat, ígéreteimet mindaddig, míg ő el nem hagyott. Ez a történetünk nekem és Dóziának. Most talán megérti ön, hogy miért nem egyezhetem távozásába, s miért nem bízhatom sorsára én, ki megesküdtem, hogy sohasem hagyom el, még pedig *gyermekeim boldogságára*!

Midőn Hermance bevégzé történetét, a fiatal gróf lehorgasztott fejjel ült helyén, s a föltevések és következtetések után, mik hetek óta lelkében megérlelődtek, azon tünődött: igaz, való-e az, mit neki Esztheyné beszélt, vagy kigondolt történet egy *másnak* a leleplezésére, s midőn annak csodálkozó, kérdő szemét arczára tapadni érzé, bizonytalanul mondá:

— Ha így van, grófné, mint a hogy nekem most beszélte, úgy nem próbálok többé tanácsot adni. Tegyen belátása szerint, de nekem szerepem itt bevégződött. Teljesítettem, a mivel megbizott s miután tudja, hol van Dózia, rendelkezhetik vele, a mint jónak látja s a hogy jövőjére nézve legjobbnak tartja.

Hermance mindjobban meg volt lepetve e szavakon. Ő mást várt... Elismerést, méltánylását tettének, s Oroszlay oly különös hangon beszélt, mintha... mintha kételkednék szavaiban...

— Nem, nem, az lehetetlen, — folytatta eszmenetét, s gondolataiba merülve fogott vele kezét, ki meghajtván magát, az ajtó felé haladt.

— De hát hol van Dózia tulajdonképpen? — kiáltott utána a grófné.

— Pozsonymegyében, Tornyoson, Holcsi Kálmán ügyvéd gyámleánya, Lamberth Klára birtokán, — viszonzá a gróf, azután lehullott utána az ajtó függőnye és Hermance egyedül maradt...

X.

A pacsirták vígan énekeltek a levegőben, midőn Dózia az erkélyre lépett s élvezettel szívtá be a reggel felséges, üde levegőjét.

Zamatos szellő érkezett a hegyekről s a falu

Sietve indult ki a fehér utra.

tornyában vidám harang szólt, mely a híveket templomba hívta.

Dózia is ünneplő ruhájában készült a szentegyházba egyedül, mert csak kilencz óra volt, s Klára nem akarta elhagyni ágyát.

Dózia előbb körültekingetett s szép arcocskáján folytatása látszott a természet mosolyának. Teljesen beillett ifjúságával, szépségével a viruló keretbe, hol már a tavasz bimbói kifakadtak, s minden viruló, üde volt, mint a milyen a kikelet főlébredésekor szokott lenni.

A templom csak néhány száz lépésnyire feküdt Klára házától, s ő lefutva az erkély lépcsőin, sietve indult ki a fehér útra, mely céljához vezetett s melyet Tornyoson léte óta minden vásár- és ünnepnapon meg szokott járni. Oda rendesen a fehér poros úton ment, de vissza mindig a tó partját választá sétahelyül. Órákig elandalgott a kékes víz hullámain szemlélvén és olykor csolnakba ült s közel a parthoz ringatta magát a föltornyosuló, majd elsimuló habokon.

Hetek multak, mióta Tornyosra érkezett s nagyon bájosnak találta a falusi életet. Minden új és szép volt itt neki, ki városban növekedett s a tavaszt, nyarat és őszt néhány busongó fán és bokron láthatta, melyek hasonlón az ő életéhez, tette a főváros nehéz, meleg levegőjében életüket.

Legfőbb vágya mindig a falunlétel volt, melynek bájait, előnyeit, szabadságát csak könyvekből és képzeletből ismerte, de szerette, rajongott érte, s végre elérte vágyainak netovábbját, falun volt és csodálta a felséges természetet, melyben mindenütt Isten képét látta...

A templomhoz vezető úton előre sietve, a földre szögezte szemét s mint már oly gyakran *ama bizonyos nap* óta, álmodozott.

Mit is mondott neki ama szép reggelen Oroszlay, kivel akkor beszélt először, s addig még soha nevét sem hallotta?

Hogy szereti. De hát hogy volt az lehetséges, oly hirtelen, minden előzmény nélkül, hasonlóan a kedves madárénekhez, mely váratlanul szólal meg a zöld levelek közül s hirdeti a tavaszt, a boldogságot és a szerelmet...

És ő sem késett a felelettel. Ki kellett mondania, a mit érzett. Kényszerítette valami addig nem érzett hatalom, mi erősebb volt akarátánál s úgy érezte, hogy szíve szétpattan, ha hallgat, de hisz csak látni kellett azt a szépséges ifjút, hogy szeressük, szeretetre, imádásra van ő teremtvé.

Ilyen gondolatok között haladt előre, s szíve megtelt áhítattal, ajka halk szerelmi dalt dúdolt s átszellemült arcczal lépett a templomba.

A mise elűzött fejéből minden földies érzést és gondolatot, egészen átadta magát a vallás szeretetének s midőn az elvégződött, megfrissülve, vidáman hagyta el az örök imádás szentegyházát és ment a kerülő útra, a tó partjára, hol fényesen sütött a nap a kékes hullámokra s ő megállva, élvezettel legeltette rajtok szemét, nem gyanítva, hogy már a templomból kilépte óta követi a távolban valaki, ki egyszerre váratlanul állt előtte.

— Jó reggelt, — mondá egy édes csengésű hang, melyet Dózia az első vallomás óta nem tudott feledni s pirulva viszonzá Jakab gróf üdvözlését, ki szerelemteljes pillantással függeszté arczára szemét.

— Jó reggelt, — rebegte halkan, elfogultságával küzdve Dózia, s arca majd halvány, majd biborpiros lett s az ifjú észrevette, hogy hangja erősen reszket.

— Ily egyedül szokott templomba menni? — kérde Jakab, mialatt tovább mentek.

— Klára lusta fölkelni s ritkán jön velem, de én megszoktam az intézetben a koránkelést, s minden vasárnap a misére megyek.

— Mikor hagyta el az intézetet?

— Másfél hónapja. Oh, az boldog nap volt rám nézve! — kiáltott föl örömmel s jókedvvel a leányka, mintha a pacsirta szólalt volna meg a levegőben.

— És boldognak érzi jelenleg magát?

— Nagyon! Azt hiszem falun születtem, mert a szabad természet az, melyet mindenekfölött szeretek.

— Nem tudja, hol született?

— Nem! — viszonzá lehorgasztott fejjel Dózia, s hangja egyszerre szomorúra változott, mi oly különös volt az eddigi, majdnem ujjongva ki-ejtett örömteljes szavak után.

— Nem emlékszik gyermekéveire? — kérdé, szemébe igyekezve nézni a gróf, kinek feszült érdeket fejezett ki hangja, miből Dózia eltalálta, hogy az ismeri történetét.

— Homályosan . . .

— Például tudja azt, hol volt, mielőtt az intézetbe ment, s hogy ki vitte oda?

— Azt tudom, hogy ki vezetett az intézetbe, de akkor csak hat éves voltam, s azelőtti emlékeim elmosódtak, — viszonzá szorongva a leányka és szép szemének egy bájos, kérő pillantása kifejezé azt az óhaját, hogy ne folytassák a megkezdett beszéd tárgyat.

És Oroszlay megérté őt. Bármennyire szeretett volna multjáról tudni, s talán összeegyeztetni azt, mit tőle hall, Hermance grófnő történetével, más térre vitte a beszédet, hisz különben is annyit szeretett volna neki mondani.

— Majdnem három hete, hogy találkoztunk pár órára Tornyoson, s néhány szót váltottunk, mi

határozó volt egész életemre! — kezdé meleg, olvadékony hangon; gondolt azóta arra, a mit mondtunk egymásnak?

Dózia fölveté hosszú pilláit, s bensőségteljes tekintettel függeszté szemét társára, ki visszatartott lélekzettel várta feleletét.

— Minden órában, minden perczben, de még ma is hihetetlen az előttem, a mit ön nekem mondott . . . Álomnak hittem és gyakran kételkedtem, hogy nem képzelődés-e az ön létezése, s láttam-e igazán alakját, és hallottam-e hangját, hisz az én egész életem álomhoz hasonlított.

Jakab megfogta kezét s lehajolt hozzá.

— Sem akkor, sem most nem álmodik, Dózia, ismétlem, a mit akkor tőlem hallott. Szeretem, szeretem, szeretem, a hogy csak oly szív szeretni képes, mely addig, míg önt láttam, soha sem nyílt meg a szerelemnek.

— Oh, Istenem! — kiáltott föl a boldogságtól és kintől reszketve Dózia, — ha tudná, mit foglalnak e szavak magukban rám nézve. A legnagyobb boldogságot, s a legnagyobb kétségbeesést.

— Nem értem, mit akar mondani? — kérdé megdöbbenve Oroszlay, nemcsak a szavakon, de ama belső zokogástól telt hangtól, mivel az nyilatkozatát kiejté.

— Szeret engem és én is szeretem, s bármily boldog voltam addig, míg csak ábrándoztam, most hogy a valóság lebeg előttem, megrettenek annak szörnyűségétől.

— Szörnyűségétől?

— Az előbb multamról kérdezősködött, s én zavarral feleltem, mert szégyeltem megmondani, hogy én tulajdonképpen egy fölösleges tagja vagyok az életnek, ki sem szülőit nem ismerte, sem származását nem tudja. Ide-oda dobált a sors, s azt, hogy felnöttem, tanultam, éltem és ruházkodtam,

más kegyének köszönöm, kiról azt sem tudom, miért karolta föl elhagyatottságomat, s mi célja volt velem?

— Én mindezt tudom! — viszonzá meleg tekintettel Jakab gróf. — Eszthey grófné mondta el nekem és semmi hatást sem tett az rám. Higgye el, ha igazán és mélyen szeretünk, nincs hatalom és helyzet, a mi eltántorítson, s én érzem, hogy csak önnel lehetek boldog, s az ön birása nélkül haszontalan tagja lennék az emberiségnek.

Dózia nagyon fiatal és nagyon tapasztalatlan volt még, de mind a mellett lehetetlennek tetszett neki ez a vallomás. Annyira ismerte már a társadalmi különbségeket, hogy Oroszlay grófnak más az állása a társadalomban, mint hogy ő nejévé tehesse, s bánatosan rázta meg szép, nemes formájú fejét és könytől fénylő szemekkel mondá:

— Ha azt, a mit mond, gróf úr, el tudnám hinni, nagyon boldog volnék, de fájdalom, oly valószínűtlen az, minek nem szabad hitelt adnom.

— Majd a jövő megmutatja, kinek volt igaza, s addig bizzék bennem; higgye, hogy egy igazi barát áll oldala mellett, kinek egyedüli és legfőbb vágya az ön boldoggá tétele. De arra kérem, ne közölje, a mit egyedül beszéltünk, ne vétesse észre érzelmeit senkivel. Hogy miért kérem erre, ma még nem mondhatom meg, azonban gyakran fogjuk egymást látni, de csak mint idegenek! Olykor átmegyek Tornyosra, s az egész nyarat új birtokomon töltöm, mit azért vettem, hogy közelében lehessenek, de arra intem, el ne árulja magát, mert végzetes lehetne az mindkettőnkre nézve, s gondoljon arra, hogy jobban szeretem életemnél, melynek most már csak az ön birhatása által van becse előttem.

— Oh, gróf úr... — rebegette a leányka, s még valamit akart mondani, de a szavak érthetetlen dadogásban vesztek el.

— Mondja «Jakab» és ne nevezzen gróf úrnak, Dózia. Egyetlen szerelmem, kedves drágám, — mondá szenvedélyes föllobbanással az ifjú, s karjába zárva őt, heves csókokkal halmozá a kedves arczocskát, piros ajkat, azután elváltak, mert Klára házának közelében voltak, s Oroszlay visszafordult és ismét a tó partján haladt hazafelé, mialatt Dózia leült a kert egyik zöld levelekkel borított lugasába, hol könyek áztatták arczát nagy boldogságában, de egyszersmind gyötrő keservében, mert csak félig merte magát átadni a reménynek . . .

Mialatt ő a templomban járt, Holcsi érkezett meg a vasuti állomásról, mint rendesen minden szombaton délután vagy vasárnap reggel, s az ebédlőben reggeli várta, hol nemsokára Klára is megjelent, s asztalhoz ülve együtt költötték el az izletes ételeket, teát, vajat, húst, süteményt, tojást . . . Mert daczára, hogy Holcsi nagyon sovány, sárga, beteges külsővel bírt, hatalmas étvágya volt, s annak kielégítésére nem kimélte a kiadásokat, bár ismeretes volt kapzsiságáról és fősvényességéről.

— Hol van Dózia? — kérdé, mialatt kenyerét bőven megkente vajjal.

— A templomba ment.

— És te miért nem kísérted őt? Mondtam, hogy igen nagy szabadságot ne engedj neki.

— Itt nincs veszély. A templomban nincs más, mint parasztnép, s azok nem törődnek vele.

— Sohasem lehet tudni, mi adja magát elő, — viszonzá gondolkodva Holcsi, s föltoalta szemüvegét homlokára, mit csak akkor tett, ha egyedül volt Klarával.

— A fővárosban lehetett valami váratlan eseménytől tartani, itt nem! Budapestem sohasem bocsátottam egyedül és szerencsésen el is hoztuk onnét, a nélkül, hogy valakivel találkozott volna, értem ezalatt — Esztheyéket.

— Inkább csak a grófnétól lehetett tartani, ki mindenfelé kerestette. Úgy tudom, kikérdezték a bérkocsist, ki amaz éjszakán hozzánk hozta, de az nem adott semmiféle fölvilágosítást a fiatal grófnak, ki többször tudakozódott Dózia után. Obrenné hallgat, s más nem tud a dologról semmit.

— És Eszthey gróf?

— Volt nálam, kétszer keresett, de úgy intéztem, hogy ne találkozassék velem. Azért tettem ezt, hogy kíváncsiságát fokozzam, s midőn nagyon éhes lesz, beadom a szükségesekeket neki.

— Miféle ember Eszthey gróf?

— Könnyelmű, ledér, állhatatlan természet, de neje előtt kifogástalannak akar látszani, s mindannyiszor megriad, a hányszor valami fölfedeztetés fenyegeti hűtlenségét. Sok pénzbe került már neki a titkolódzás, s most még többbe fog kerülni, ha tervem sikerül, de nagyon előrelátónak és óvatosnak kell lennünk, Klára, tartsd ezt eszedben.

— Rajtam nem múlik semmi! Dózia nagyon szeret engem, ragaszkodik hozzám, kedvemért bármit megtenne. Bízik bennem, s még annyira gyermek, hogy semmi sem tűnik föl neki, mi távolról is gyanut kelthetne benne, vagy éppen fölvilágosíthatná.

— Maradjon olyan! Igyekezz őt a háznál elfoglalni. Keveset olvasson, nehogy tapasztalatokat nyerjen, s kinyiljék egy vagy másra nézve a szeme; — mondá figyelmeztető, ravasz arccal az ügyvéd, mely kifejezést Klára jól ismert nála, mi ragadozó madárhoz tette őt hasonlónak.

— Nem emlékszik kis gyermekkoráról semmire és ha sikerült volna tervünk úgy, a hogy kigondoltuk, sohasem tudta volna meg Eszthey grófné kilétét sem, de a véletlen úgy hozta magával, hogy a grófné éppen aznap oda menjen, s Obrenné már nem mondhatott neki mást, mint a mit leve-

lében írt Dóziáról, s mely levélnek csupán másnap, Dózia távozása után kellett volna kezébe kerülni.

— Éppen ily véletlenektől kell tartanunk, — viszonzá reggelijét bevégezve Holcsi és fölállt az asztal mellől. — Oroszlay gróf közellététől kissé tartok, s bár kerek húszezer forintot nyertem ennél az adás-vevésnél, mind a mellett gyakran jutott eszembe: nem vesztek-e miatta a másik üzletnél, mi sokkal többet fog jövedelmezni, ha simán megy, úgy a hogy én előre kifőztem.

— Mitől tart, mi jöhetne közbe? — kérde Klára, ki szintén fölállt helyéről.

— Először is Dózia nagyon szép, s ha Oroszlaynál nem is szúr szemet szépsége, de sokan fogják őt látogatni, s lehet, hogy a két Eszthey is megfordul Zaláncon. Atya és fiú, kik egyforma agyagból vannak gyúrva, s azt nem szeretném. Dóziát Eszthey Bertalannak először nálam kell látni, még pedig csak akkor, ha már ő eléggé praeperálva lesz, hogy mindent elhiggyem.

— Pedig nagyon mulatságos volna összejönni a szomszédokkal, — mondá fölillant szemekkel Klára, — különösen, ha mind oly költőien szépek, mint Oroszlay gróf, sőt a másik is megjárja, ki vele volt itt, midőn a birtokot megvették.

— Elment az eszed? — kiáltott föl megriadva az ügyvéd. — Csak nem akarsz olyan társaságban élni, mint Oroszlay gróf és barátai?

— Nem akarok, de szeretnék. És a kinek pénze van, az szívesen látott vendég mindenütt, — viszonzá bizonyos hettykeséggel Klára.

— Látszik, hogy fogalmad sincs a világi szokásokról, és figyelmeztetek, hogy ne ábrándozzál oly dolgokról, mik sohasem teljesülhetnek, sőt tartsd magad távol minden szorosabb összeköttéstől, nehogy az emberek ellessék titkainkat.

— De hát egész életemben így fogok tengődni? — kérde duzzogva Klára.

— Addig, míg igazán gazdag leszl! Mert az a vagyon, a mit ma sajátodnak mondhatsz, még nem gazdagság, csak neked látszik annak, ki szegénységben nevelkedtél, — mondá szigorúan az ügyvéd, s elfordult tőle, ki akarván fejezni, hogy terhére van az a feleselés.

— Amott jön Dózia, — mondá Klára az ablakon a kertbe pillantva, — megyek elébe.

És kifutott a szobából, ő is szabadulni akarván gyámja tanácsaitól, miket kedvetlenül fogadott és teljesített, de nem mert akaratának ellenszegülni, mert tudta, hogy jövője tőle függ.

Dózia megpillantván a felé siető Klárát, már messziről nyájas mosoly ült arczára, mi oly bájossá tette különben is szelid kifejezésű vonásait, hogy Klára igazi szeretettel ölte meg.

— Hol jártál ily soká? — kérde tőle. — A mi-sének régen vége van, s már gyámatyám is megjött a vasutról.

— A tó partján andalogtam, — mondá kissé elpirulva a kérdett. — Tudod, mily nagyon szerettem azt a kék színű hullámos vizet.

— Szép vidéket víz nélkül nem is lehet képzelni, — mondá Klára, s kezét barátnője karjába ölté, s úgy közeledtek az épülethez, mint két szerető nővér, s fönt az ablakból látva őket Holcsi, örömben dörzsölte kezeit ezen a jó egyetértésen, mi czéljainak annyira megfelelt.

— Egészen kezeink közt van ez a leányka, s évek óta szőtt terveimnek eredménye végéhez közelg, — suttogetta, azután ijedten tekintett szét a szobában, nem hallotta-e valaki szavakba öntött gondolatait, mit óva őrzött mindenkitől . . .

A nap vidáman és kellemesen mult el, mint rendesen. Dózia boldog volt, Klára hasonlóan elé-

gedettnek látszott, s Holcsira nem lehetett ráismerni, midőn e falusi magányban tölté a napot. Egészen más ember volt, mint irodájában, hol szőtte-fonta a cselszövényeket; minden szavára vígyázott s még arcját is félig eltakarta gömbölyű, fekete szemüvegével.

Mindketten a legelőzékenyebbek voltak Dózia iránt ki tapasztalatlansága ellenére olykor tündődött a fölött, miért mutatnak, s éreznek iránta annyi szeretetet, ki végre is egészen idegen nekik. De kora hozta magával, hogy úgy vette és fogadta a dolgokat, a mint azokat látta. Soha semmiféle gyanu nem szállta meg lelkét, de mit is gondolhattott volna ő, ki annyira nem ismerte az életet!

Ismét majdnem egy hét mult el, s közeledett a szombat, hol az ügyvéd megszokott érkezni, s a leányok nem tudván jobbat tenni a szép alkonyon, elhatározták, hogy az ügyvédért menő fogatra ülnek, s elhajtatnak a vasuti indóházhoz elébe.

Ily kirándulásról sohasem volt szó Holcsi és gyámleánya között, az tehát nem is lett eltiltva nekik, s ők a legjobb kedvvel haladtak a bájos alkonyon szemközt a könnyű nyári szellővel, mely enyelegve játszott hajukkal és széles karimájú szalmakalapjuk szalagját vígan lebegteté.

Midőn az indóházhoz érkeztek, éppen akkor robogott be a vonat, s szokatlan sokan ugráltak le a fülkékből. Egész csoport fiatalember, s köztük Enyingi gróf, ki megpillantván a várakozó leányokat, köszönté őket és talán beszédbe ereszkedett volna velük, ha Holcsi ügyvéd meg nem előzi őt, s majdnem parancsolólag mondá Klárának:

— Üljenek föl gyorsan! Miféle gondolat ide jönni?

Az utóbbi szavak akarata ellenére röppentek ki ajkain, s arca oly rémült kifejezésű és sápadt volt, hogy azok bámulva néztek rá, de engedel-

meskedtek, s a fogaton gyorsan robogtak el, mielőtt még Enyingi hozzájuk léphetett volna, ki csodálkozva tekintett utánuk.

— Ha jól láttam, Holcsi ügyvéd szállt le a vonatról, s hajtatott el ama fogaton, — mondá Eszthey Bertalan, ki fiával érkezett Jakab gróf látogatására.

— Ő volt, — viszonzá Enyingi, — és csodálatosan sietett el innét, mintha félt volna találkozni velem, kit egyedül ismer a társaságban. Vajjon miért?

— Én is ismerem őt látásból, — mondá Bertalan gróf, — de a vonaton nem láttam. Itt lakik ezen a vidéken?

— Nem a saját, de gyámleánya birtokán tölti az ünnepnapokat, s minden szombaton kirándul Tornyosra.

— És az a két hölgy, kik vártak rá, rokonai?

— Az egyik gyámleánya, a másik nem tudom, miféle viszonyban van vele, csak annyit mondhatok, isteni szépség!

— Szép? Úgy meg kell vele ismerkednünk! — kiáltott föl Eszthey Béla, s a többiek nevettek, kik együtt érkeztek velük, a bajusztalan, gyermekarcú ifjú élénk fölkiáltásán.

— Meglátogathatjuk őket Tornyoson, mely csak félórányira fekszik Jakab birtokától, ha ugyan ki nem dob a vén sárgaképű uzsorás ügyvéd, mi mai viseletéből ítélve megtörténhetik. Nem tudom, mi lelte ma? Midőn mi Jakabbal pár hónap előtt nála voltunk, barátságosan fogadott, — mondá nevetve Enyingi.

— Jakab jár hozzájuk? — kérdé csodálkozva Eszthey Bertalan észrevehető nyugtalansággal... — Ő, ki kerüli legjobb ismerőseit!

— Hogy jár-e, nem tudom. Zalánczot, mint tudjuk, így hívják új birtokát, az ügyvéd ajánlotta

neki, s az ő közvetítésével szerezte meg. Vele jöttem én is e vidékre azt megtekinteni, s ez alkalommal kerestük föl Holcsi Kálmánt Tornyoson és ismerkedtünk meg a leányokkal, kiket az előbb oly gyorsan röptett el közelünkben . . .

E szavak kicserélése után a fogatokra ültek, melyeket Jakab gróf küldött értük az indóházhoz, s röptek Zaláncz felé, melynek vörös fedele az esti homályban már messziről feltűnt szemük előtt, s az épületet környező erdővel borított hegyek zöld keretében festői képet nyújtott.

XI.

Holcsi ezalatt a legrosszabb kedvben ült a kocsis mellett, s körülbelül eltalálta azt a társalgást, a mely az ő majdnem szökéshez hasonló távozása után az ott maradt férficsoportban folyhatott, kik közül Enyingi és Eszthey grófok tudták az ő kilétét, s csak abban nem volt bizonyos, látták-e azok a leányokat, mit ő minden áron meg akart akadályozni, s mi, tudta, hogy nemcsak azok előtt lehetett feltűnő, de Klára és Dózia is csodálkozhattak rajta.

És igaza volt. Megnémulva, bámulattal ültek azok a fogat belsejében egymás mellett, nem merve gondolataikat szavakba önteni, mert tudták, hogy Holcsi előtt nem maradna az titokban, mit együtt beszélnek, sőt úgy sejtették, hogy az figyel rájuk, s lesi minden szavukat.

Dózia párszor kérdőleg függeszté szemét társnőjére, ki mindannyiszor föl vonta vállát és megcsóválta fejét, jelöl, hogy nem érti gyámja különös viselkedését.

Hazaérkezve, az ügyvéd intett Klárának, hogy kövesse őt szobájába, ki kedvetlenül teljesíté kíván-

ságát, mialatt Dózia a kertben maradt, s tündődött azon, a mit látott és tapasztalt Holcsi részéről, mit végre úgy próbált megmagyarázni magának, hogy az fél az ő hollétének fölfedeztetésétől. És ez majdnem hálára indította őt az ügyvéd iránt, ki szobájába érve, mérgesen támadt Klárára, s haragtól remegő hangon mondá:

— Nem tiltottam-e meg, hogy kimozduljatok Tornyosról? Megmondtam okaimat is erre nézve, s te elég könnyelműen és engedetlenül magaddal viszed Dóziát oly helyekre, hol ráismernek és fölfedezik hollétét.

— Ki ismerné őt az indóháznál?

— Könnyelmű beszéd! Tudod-e, kik voltak azok a férfiak, kik a vonatról leszálltak? — kérdé szikrázó szemekkel Holcsi.

— Enyingi grófot ismertem, a többieket nem!

— Eszthey gróf és fia is közöttük voltak, kik Zalánczra mennek vadászni, hol beszélni fognak rólatok, s Dózia neve említve lesz, és akkor vége van a titoknak, miért már annyit áldoztunk, s annyi hasznos kilátás volt azzal összekötve.

— Volt? — kiáltott föl elhalványodva Klára. — Miért beszél a multban? Mi változott ezzel a találkozással, hisz úgy ugrottunk föl a kocsira, mint az örültek, még hajunk színét sem láthatta senki.

— Enyingi köszöntött, tehát megismert, s ő elmondja a többieknek, kik vagytok és a Dózia név nyomra vezet.

— De hisz Eszthey nem tudja Dózia létezését! — felelt Klára, mentegetni igyekezvén magát, bár már maga is belátta, hogy helytelenül cselekedett.

— Mostanig nem tudta, de ily kényes titoknál óvakodni kell minden csekélységtől, mi elvezet a helyes nyomra. Szóval rosszul tetted, a mit meg-

gondolatlanul elkövettél, s valószínűleg az lesz a következése, hogy visszamentek a fővárosba, és vége a kellemes falusi létnek.

— Én nem megyek! — kiáltott föl duzzogva és megrémülve a leány. — Vigye magával Dóziát, ha tetszik . . . Nem fogom a nyár derekán a város porát nyelni, midőn van falusi tartózkodásom, hol kellemes otthonomban élek.

— Gondold meg jól, mit beszélsz! — figyelmezteté őt Holcsi fenyegető hangon.

— Én nem látok semmi veszedelmet abban, a minek maga oly nagy jelentőséget tulajdonít, — folytatta lecsillapulva és sokkal enyhébb hangon Klára; — s azért fölöslegesnek tartom a távozást innét, mi Dóziának is nagyon feltűnő volna. Mindössze azt tehetjük, hogy míg a vendégek Zaláncon lesznek, nem mozdulunk ki a kert területéről.

— Azt ki is kérném magamnak! Ma még nem határozok semmit. Megvárjuk, lesz-e holnap folytatása a mai találkozásnak, s a szerint cselekszünk.

— Miféle folytatása lehetne?

— Például, ha meg akarna látogatni bennünket Enyingi társaságában Eszthey gróf; mi, tekintve azt, hogy ő kétszer keresett irodámban és nem talált, nagyon valószínű, hogy átjön hozzám.

— Hisz azt a nélkül is megtehetette volna, hogy minket lásson az indóháznál.

— De én elbujtam tőlük és titokban tartottam volna érkezésemet előttük a kiszállásnál is, elvegyülve a tömeg közé, s nem vettek volna észre, ha ti oda nem vonjátok a figyelmet.

— No, majd meglátjuk, — viszonzá Klára, ki mindjobban belátta, hogy gyámatyjának igaza van. — A holnapi napon eldől, hogy bekövetkezik-e Eszthey gróf látogatása, mert valószínűleg sejti, hogy maga csak a vásárnapokat tölti itt, s ha beszélni

kíván, okvetetlen a holnapot fogja fölhasználni arra, miután a városban sohasem találja otthon.

— Dóziának nem szabad holnap a templomba menni, — mondá az ügyvéd.

— Hogy akadályozzam azt meg a nélkül, hogy neki feltűnő ne volna?

— Megmondod neki, hogy Eszthey gróf is köztük volt amaz általa látott uraknak, kik a vonattal érkeztek, s egyszersmind magyarázatát adod ezzel annak a sietségnek, melylyel elhajtattunk.

— Helyes, de Eszthey Zalánczon van, mi pedig Tornyoson, — mondá nevetve Klára, mi az ügyvédet láthatólag ingerelte, ki bosszúsan kérdé:

— Akarsz engedelmeskedni, vagy nem?

— Kétségkívül! Azonban Dóziának sokkal elevenebb esze van, mint hogy hihetetlen dolgokkal ámítani lehetne, de megpróbálom.

— Nem próbákról van szó, hanem oly lehetőségekről, mi világos lesz előtte, hogy bekövetkezik. Mondd, hogy ha Eszthey magával akarja őt vinni, én nem tehetek ellene semmit. Ez majd megrémíti.

— Meg fogom neki mondani, s talán elmegy a kedve a templomtól, melyben azonban még nem látott mást az itteni parasztnak.

— Mind a mellett nincs kizárva, hogy holnap átjönnek Zalánczról a misére, hol nincs templom. Értesd meg ezt vele, — mondá türelmetlenül Holcsi, s Klára egy helyeslő fejbólintással elhagyta a szobát és ment a kertbe fölkeresni Dóziát, ki megpillantván őt, sietve közeledett felé.

— Mit beszélt Holcsi úr, miért kellett oly nevetséges sietséggel eltűnnünk az indóházból? — kérdé feszülten.

— Mert Eszthey gróf is az érkezők között volt, s gyámatyám félt, hogy rád ismer és magával akar vinni.

— Ő nem ismer engem, — viszonzá elhalványodva Dózia. — Sőt létezésemet sem tudja.

— Ki mondta ezt neked?

— Láttam a grófné viseletéből, midőn az intézetből a palotába vitt magával, titokban a hátulsó kapun és melléklépcsőn . . . Nyugtalan és ideges volt, koronként félve tekintett körül. Ki miatt tette volna azt? A cselédségnek ő parancsol, s teheti, a mi neki tetszik . . . Egyedül férje lehetett az, ki előtt titkolni akarta ottlétemet.

Klára alig tudta titkolni meglepetését e nyilatkozat fölött, s látta, hogy Dóziával nagyon vigyázva kell bánni, mert ritka megfigyelő képességgel bír.

— Nos, ha így van, akkor óvakodnod kell, hogy Eszthey gróffal meg ne ismerkedjél, mert könnyen kiszülhet mindaz, mit a grófné előtte titokban akart tartani. Ki tudja miféle okból?

— Nem fogok vele találkozni.

— És nem még holnap a templomba?

— Annak nem látom szükségét, hogy onnét elmaradjak, — mondá látható ijedtséggel Dózia, mi nem kerülte el Klára figyelmét.

— Miért akarod magadat veszélynek kitenni? — kérde fürkészve.

— Nincs ott veszély! A templomban még sohasem láttam senkit a paraszton kívül, s bizony-nyal holnap sem lesznek mások a misén.

— A mint tetszik, — viszonzá egykedvűséget tettetve Klára, de gyanus volt neki barátnőjének nagy igyekezete meggyőzni őt, hogy nem szükséges elmaradnia a miséről, s pár pillanat múlva folytatta, miután Dózia lesütött fővel hallgatott.

— Én figyelmeztettelek, a többi a te dolgod, s úgy látom, már nem is tartanád oly nagy szerencsétlenségnek, ha Eszthey grófné megtalálna?

— Isten őrizzen attól! — kiáltott föl elsápadva Dózia, — de az nem fog bekövetkezni a miatt, hogy a templomba megyek.

— Ki tudja! Meglehet, az egész férfisereg ott lesz holnap a misén Zalánról, maga Oroszlay gróf és összes vendégei.

— Azt nem hiszem. Férfiak nem igen szoktak misére járni, például Holcsi úr még egy vasárnap vagy ünnepnap sem ment el.

— Róla nem ítélhetsz . . . Ő egész héten dolgozik, s ide pihenni jön és a szabad levegőt kívánja élvezni . . . De különben, mint mondtam, tehetsz, a mit jónak látsz, csak azután ne okozz minket, kik megtettünk érted mindent, hogy a grófné föl ne találjon.

— És én nagy hálával tartozom jószágtokért, — mondá meghatva Dózia, — és ha kívánod, egész nap nem mozdulok ki még a szobából sem, de a miséről nem maradhatok el.

— Úgy együtt megyünk, — mondá Klára, kinek mindinkább kezdett gyanus lenni az a nagy hév, melylyel barátnője a templomba való menetel ügyét védte, s szavai alatt kutató pillantással függeszté rá szemét.

Dózia önkéntelenül összerezzen e nyilatkozatra, mi nem kerülte el Klára figyelmét, s bámulata a fölött ki volt fejezve arczán.

— Vagy azt sem akarod, hogy elkísérjelek? — kérdé kétértelmű mosollyal.

— Ellenkezőleg, örülök, ha együtt megyünk, mint első vasárnap tettük, de azóta sohasem birtál, vagy akartál ágyadból kikelni, — viszonzá nevetve Dózia, de hangja és vidámsága erőltetett volt.

— Tehát holnap fölkelek időre, — mondá Klára, s egy ideig még Dóziával maradt a kertben, kin különös zavart és izgatottságot vett

észre, minek oka megfoghatatlan volt előtte, de föltette magában, hogy ezentúl jobban megfigyeli tetteit, járását-kelését, mert sejté, hogy annak valami titka van, mi a templommal különös összefüggésben lehet, miután csak az az egyetlen hely volt eddig, hová ő nélküle és egyedül ment . . .

A következő reggel nyájas napsugarakkal virradt meg, s a ház körül csend és béke honolt, nem úgy mint az épületben lakók szívében, kik együtt és külön-külön nyugtalanul látták elérkezni a vasárnapot.

Klára közölte gyámatyjával, hogy Dóziát nem tudta lebeszélni a misére való menetelről, s e szerint nem maradt egyéb hátra, csellel tartóztatni őt vissza, és együtt tervet főztek ki, mi lehetetlenné tegye Dóziának a távozást . . .

Alig volt nyolcz óra, midőn Klára heves görcsökről panaszkodott szobaleányának, s megbízta, hogy hívja be Dóziát hozzá, mert nagyon szenved.

— Dózia kisasszony már elment, — mondá Zsófia, a szobaleány.

— Talán a kertben sétál? — kérdé meglepetve Klára, s elfelejtkezvén görcseiről, gyorsan felült ágyában.

— Imádságos könyvet vitt kezében, mint minden vasárnap reggel. Valószínűleg a templomba ment.

— Ily korán! — kiáltott föl Klára, s gyorsan öltözni kezdett.

— Már jól van kisasszony? — kérdé elmosolyodva Zsófi.

— Valamivel jobban, — viszonzá szenvedő hangon a kérdett, kinek csak most jutott eszébe, hogy egy percz előtt még oly nagy beteg volt.

— Maradjon az ágyban, majd hozok teát, az jól fog tenni.

— Nem kell! Készítse ki kalapomat, keztyűmet és napernyőmet.

— Csak nem akar a templomba menni?

— De igen, tegye, a mit mondtam.

A leány előszedte a szekrényből a kívánt tárgyakat és távozott, Klára pedig nem birt bámulatából magához térni, mert Dózia viseiete oly nyílt ellenszegülést mutatott, mit nem tett volna föl eddig róla.

Mindenekelőtt gyámjával kellett közölnie a történeteket, s készen lévén öltözkékével, futott annak szobájába, mely azonban üres volt és a kertben sem találta őt sehol.

Hova lehetett? tűnődött a kertben járkálva, ki ily korán még ágyát sem szokta elhagyni, a mint a szobaleány mondta, még nem is reggelizett és senki sem tudott hollétéről felvilágosítást adni.

Pedig ő nem mert az ügyvéd jóváhagyása nélkül semmit tenni, s nem is indult el, mint tervezte, Dózia után. Elhatározta, hogy megvárja az ebédlőben Holcsi visszatértét és a szerint intézi teendőit, a hogy az elrendeli, mit tegyen.

Az ebédlőben terített asztalt talált, de még minden érintetlen volt azon, sem Dózia, sem a házi úr nem fordult meg ott a reggel folytán, s ő volt az első, ki étkezéshez fogott.

Lassan szürcsölte teáját, koronkint a falon függő hangos ketyegésű órára pillantott, s mind nagyobb csodálkozással látta, hogy tíz óra felé járt az idő, a misének már régen végének kellett lenni és sem Dózia nem jött, sem gyámja nem mutatta magát mi megfoghatatlan volt előtte.

Éppen el akarta hagyni az ebédlőt, midőn hevesen föltárult az ajtó s Holcsi rohant be rajta, izzadságtól borítva, mintha futott volna.

— Honnét jön? — kiáltott föl kinézésétől megriadva Klára.

— Jer szobámba, ott majd megtudod, de előbb egy levelet kell fogalmaznunk.

Sietve mentek a mondott helyre s az ügyvéd íróasztalához ülve, gyorsan írni kezdett, főnhangon mondván a szavakat, miket papirosra tett;

Tisztelt Holcsi úr!

Végre nyomában vagyok annak a fiatal leánynak, kit feleségem hetek óta keresett. Megtudtam, hogy az önnél tartózkodik s ma a déli órákban érte jövök, hogy magammal vigyem és ha ellenállásra találnék az önök részéről, a rendőrséget veszem igénybe: Készítse elő az utazásra, mert onnét azonnal a vasúti indóházhoz hajtatok *vele együtt*.

Eszthey Bertalan gróf.

— Mire való ez a levél? — kérde megütközve Klára.

— Ha Dózia megjön, felolvasom ezt előtte s nem kételkedem, hogy ő annyira megretten, hogy azonnal el fog veled utazni, minek rögtön meg kell történni,

— De hát miért? mi történt?

— Nincs időm bővebb magyarázatra, csak annyit mondok, hogy Dózia ma korán reggel eltávozott a háztól s én ezt ablakomból látva, utána mentem, ki nem a templomba tartott, hanem kerülő utakon a tó partjára, hova én igen távolról követtem, hol ő háttal felém leült egy fatörzsre, kezébe hajtá fejét, gondolkodott és *várni látszott valakit*.

— Azután? — kérde a legnagyobb bámulattal s visszatartott lélekzettel Klára.

— Meghúzódtam az erdő levágott s rakásra halmozott fáin mellett és szintén vártam, mi nem tartott hosszú ideig, mert nemsokára Oroszlay gróf-

Az ügyvéd íróasztalához ülve gyorsan írni kezdett.

fot pillantottam meg, ki sietve közeledett Dózia felé s midőn hozzáért, karjába vette és csókokkal halmozta el.

Klára szája széléig elhalványodott e hihetetlen hírré.

— Le-he-tet-len, — rebegte álmélkodva.

— Úgy van, a hogy mondom és nem hallgathatom el, hogy *szépen* vigyáztál rá, kinek gondjára volt bízva s idáig jutott egy férfival, kiről mi azt sem gyanítottuk, hogy ismeri.

— Álmomban sem jutott ilyen eszembe és még most is . . .

— Mindegy, akármilyen véleményed, a mit elmondtam, azt saját szemeimmel láttam s kétség nem férhet hozzá.

— Most már értem a levél czélját, — rebegte félig leverten, félig haraggal Klára. — Dóziát el kell innét távolítanunk.

— Még pedig mielőbb. Mihelyt haza jön, fölolvassom neki e levelet, s ő annyira megriad, miként készen lesz az utazásra. Azért készülj, hogy egy óra múlva indulhassatok.

— De így állván a dolgok, ha például ő nem akar majd menni?

— Teszünk róla! — viszonzá Holcsi oly morgva, fenyegető hangon, hogy Klára összeborzadt.

— És hova megyünk? — kérdé azután.

— Egyelőre Budapestre, később tovább. Ez a leány, mint tudod, rám nézve *vagyont* képvisel és a jelek után ítélve, Oroszlay beavatkozása megfoszthat attól. Azért *minden áron* elejét kell vennünk, hogy az ne történhessék. Értsd meg jól, *minden áron!*

Klára hangokat hallott a kertben s az ablakhoz szaladt.

— Dózia jön! — mondá gyámjának, ki rögtön az ajtó felé közeledett, hol annak be kellett lépni

az ebédlőbe, s pár percz múlva szemközt álltak egymással a küszöbön.

— Hála Istennek, gyermekem, hogy itt van, — kiáltott föl Holcsi s észrevette, hogy Dóziának sötétpiros lett arczocskája s szeme elborult, mely pár pillanat előtt még boldogságban tündökölt.

A rossz lelkiismeret, gondolta az ügyvéd.

— Kiván valamit tőlem? — rebegette elfogultan a leányka.

— Mindenekelőtt olvassa ezt a levelet.

Dózia reszkető kézzel vette át a papirost, sejtén, hogy abban rá nézve valami rossz foglaltatik, mert úgy Klárának, ki közel jött hozzá, mint Holcsinak különös szomorú és vészjósló kifejezést látott vonásain, kik feszülten lesték a levél hatását arczán, mely perczről-perczre rémüljebb és izgatottabb lett.

— Soha! — kiáltott föl Dózia könybelábadt szemekkel. — Én Eszthey grófot nem követem, inkább . . .

— Mit szándékozol tehát tenni? — kérde Klára.

— Megszököm innét, elmegyek előle, de hogy is tudta meg ittlétemet?

— Bizonyynal Oroszlay gróf mondta meg neki.

— Ó nem! — kiáltott föl meggondolatlanul Dózia, azután gyorsan elhallgatott, észrevéve gyanus tiltakozását. — Azt hiszem, a gróf nem is tudja a nevemet.

Ez utolsó szavak által helyre akarta hozni meggondolatlanságát, de az már kevés hatást tett hallgatóira, hisz mindketten tisztában voltak vele.

— Az most már mindegy is, kitől tudta meg hol és kilétét Eszthey . . . kezdé az ügyvéd keneteljes hangon, mi részvétét akarta kifejezni. — Leveléből olvashatta elhatározott szándékát, s én, fájdalom, most már mit sem tehetek megvédelmezésében.

— Ki akar neki szolgálatni? — kérdé rémülten a leány.

— Mit tehetek?

— Klára! — kiáltott föl zokogva Dózia s hozzáfutott és kebelére vetette magát. — Segíts rajtam, adj tanácsot, mit tegyek, inkább bármire hajlandó vagyok, minthogy ama gyűlölt palotába visszatérjek, hol cselédszobában lett volna lakásom, s a grófné mindenki előtt rejtegetni akart... Engem! ki nem vétettem soha senkinek, s úgy bántak velem, mint a gonosztevővel, kit meg akarnak menteni a büntetéstől.

Klára átölelte a zokogót, de fején keresztül egy diadalmas pillantást vetett gyámjával, s gyorsan mondá:

— Nem, Dózia, mi nem engedhetjük, hogy elvigyenek tőlünk, de csak egy mód van, hogy Eszthey gróf erőszakoskodásait megakadályozzuk.

— És az? — kérdé reményteljesen Dózia.

— Azonnál el kell utaznunk Budapestre, és onnét tovább, hogy még nyomodat se találhassák meg.

— Menjünk! — kiáltott föl Dózia. — Menjünk azonnal bárhova... Én készen vagyok.

— Tehát siessünk. Te gyorsan reggelizzél, én azalatt bepakkolok egy bőröndöt a legszükségesebb holmikkal... Nemde, gyámatyám, megegyezik terünkbe?

— Ha Dózia kívánja, megteszem! Azonban gondolja meg jól gyermekem, a mit cselekszik, nehogy később — nem tudjuk, hogy alakulnak a dolgok: engem szemrehányás érjen.

— Soha! — mondá szenvedélyes föllobbanással a leányka. — Szabad akaratomból megyek el, s nincs hatalom, mi visszatarthasson.

— Ime, papiros és tinta. Írja meg ezt az elhatározását néhány sorban, hogy fedezve legyen minden eshetőség ellen.

És Dózia készséggel írta le, mit az ügyvéd tol-
lába mondott, azután gyorsan költötte el reggeli-
jét, mialatt Klára elkészített mindent az utazásra s
fél óra múlva kocsin ültek s röptültek az indóház
felé, hol kevés ideig kellett várniok a berobogó
vonatra, mely őket a Dózia által rettegett «veszély»
elől a fővárosba szállította.

— Vigyázz, nehogy írhasson Oroszlaynak! —
súgta Klárának Holcsi, mielőtt elutaztak s az he-
lyeslőleg intett fejével és az ügyvéd kirobogni
látván a fogatot, elégedetten dörzsölé kezét s sze-
mei szemüvege alatt villogtak az örömtől, mialatt
suttogta:

— Most már kereshetik őt, a merre akarják.
Addig, míg én szükségét és hasznát nem játom,
hogy Eszthey megtalálja Dóziát, nem fognak nyo-
mára akadni és akkor? Nos, akkor sok pénzzel
lesz gazdagabb Holcsi ügyvéd.

Csöndben tölté a vasárnapot, evett-ivott, pihent.
Zalánczról senki sem mutatta magát s már remélte,
hogy a mitől félt, nem következik be s Eszthey
nem látogat el hozzá falusi magányában, mi egy-
részt kellemes volt neki, másrészt közönyt látott
abban, mi nem illett tervének keretébe s félni kez-
dett, hogy nem éri el célját.

Nos, akkor megeresztünk egy második határozott
formába öntött levelet a grófnak, mi fölrázza őt
lelki nyugalmából és cselekedni fog. Addig várunk
Isten nevében, hisz a dolog nem sürgetős, nem is
veszélyes, csak ha — Oroszlay közbelépése jutna
érvényre . . .

Így elmélkedett a kert illatos bokrai között szi-
varozva, s nézte a fehér felhőket és később a sze-
liden alászálló napot, mely lángtengerbe önté végső
súgaraival a csöndes tájat, s az erdők fáinak sötét-
zöld koronáit, midőn egyszerre kocsizőrejt hallott
és megriadva ugrott föl helyéről.

Az épület előtt uri fogat állt meg s Eszthey ugrott le arról.

— Itthon van a nagyságos úr? — hallá kérdezni Holcsi és tudván, hogy most már nem kerülheti ki vendégét, kisietett a kertből annak fogadására, kivel folytatandó társalgását már hónapok előtt kigondolta, s bár kellemetlen volt annak már nem várt jövelele, nem érte készületlenül, mint a hogy minden rosszaság és ravaszság folyton rendezve volt az ő soha nem pihenő elméjében.

A két férfi feltűnő hideg meghajlással köszönté egymást.

— Bocsánatot kérek, hogy itt falun zavarom, — kezdé Eszthey, mialatt bementek a házba s az ügyvéd szobájába vezeté vendégét.

— Mindenkor és mindenütt szolgálatára állok méltóságodnak, — viszonzá Holcsi udvariasan, helylyel kínálva meg a grófot.

— Ön ismer engem?

— Van szerencsém — látásból.

— Kétszer kerestem irodájában, de sohasem találtam, s megtudván, hogy a közelben lakik és tegnap velünk egy vonaton érkezett, siettem fölhasználni az alkalmat.

— Valami sürgős ügyben?

— Nem éppen sürgős, de rám nézve fontos... Tud ön arról, hogy egy névtelen levél küldetett hozzám pár hónap előtt, melyben egy «fontos ügyről» volt szó, miről a kegyed irodájában kaphatok fölvilágosítást.

— Névtelen levél? — kérdé csodálkozva az ügyvéd. — Nem, gróf úr, arról nem tudok, s mi-féle czélból iratott az?

— A czélt nem tudom... Sőt az is megfoghatatlan előttem, kinek jutott eszébe névtelen levelet intézni hozzám, holott azt bárki neve alatt tudhatta volna velem.

— Mikor kapta gróf úr azt a levelet?

— Hónapok előtt, de miután az elhányódott, a napot nem tudnám meghatározni.

— És ez ügyben keresett engem méltóságod?

— Miután a levél önre hivatkozott, siettem fölkeresni irodáját.

— De nem voltam otthon. Sajnálom, hogy hiába fáradt hozzám, azonban azt kell tudnom, miféle ügyben kellene felvilágosítást adnom?

Eszthey arczán zavar látszott e kérdésre.

— Van nekem egy fontos ügyem, melyben évek óta fáradozom s nem tudok eredményre jutni és ama levelet olvasva, arra a gondolatra jöttem, hogy esetleg arról lehet szó, de úgy látszik, csalódtam, miután ön nem tud arról semmit.

— Nincs sejtelve arról méltóságodnak, hogy ki írhatta a levelet?

— Legtávolabbról sem gyanakszom senkire.

— De az illetőnek mégis kell tudni gróf úr «fontos ügyéről».

— Az kétségtelen, — viszonzá zavarral Eszthey. — Bár körülbelül tizenöt éve annak, hogy a mondott ügy kezdetét vette.

— Valamely fontos titok gróf úr multjából?

— Egy gyermekről van szó, ki eltűnt és én sokáig kerestem s ki ha él, most már nagy leány lehet.

— És gróf úr még mindig óhajtana föltalálni?

— Természetesen! Az legfőbb vágyam.

— Tudakozódott méltóságod a lefolyt évek alatt arról a leányról?

— Igen és nem, — mondá folytonos zavarral Eszthey. — Eleinte sokat fáradtam föltalálásán, de hasztalan volt minden, később már elfelejtettem s most egy éve lehet annak, hogy . . .

— Beszéljen, kérem, egészen őszintén. Az ügyvéd olyan, mint az orvos, ki csak úgy segíthet a bajon, ha annak minden részletét ismeri.

— Igaza van, — mondá gyors elhatározással a gróf. — Tehát kezdjük előlről. Emlékezik, hogy ezelőtt tizenöt évvel egy szenzációs gyilkosság történt Budapesten?

— Történt több is, nem tudom, melyiket érti méltóságod, — viszonzá Holcsi s szemüvege alatt villogtak szemei.

A lapokban körülbelül a következő fölhívás jelent meg akkor:

Tegnap este 7 és 8 óra között borzasztó gyilkosság történt a Soroksári-út egyik házában. Megöltek egy fiatal, beteg asszonyt, ki kis gyermekével lakott ott egy hónapos szobában. A gyermek eltűnt, s a nőt halva találta háziasszonya, kitől az a lakást bérelte. Titokzatos eset volt, mert a nő oly szegénységben élt, hogy a rablógyilkosság ki van zárva, s egyedül boszú műve lehetett, vagy a gyermek végett történt, kit el akartak a nőtől rabolni.

— Rémlik előttem, hogy olvastam arról a különös gyilkosságról, mit, úgy emlékszem, soha sem tudtak földeríteni . . .

— Soha! A mult évben azonban ismét szó volt a lapokban erről a gyilkosságról, mit már feledésbe temettek más események. Mert valaki fölhívásokat tett közzé az ujságokban, s húszezer koronát ígért annak, ki neki hírt ad az eltűnt gyermekről, s azt élve vagy halva föltaálja.

— És ekkor ismét nem tudott senki fölvilágosítást adni? — kérdé fürkésző tekintettel Holcsi.

— Azt hiszem, nem, mert azt is hozták volna a lapok.

— És gróf úr ismerte ama meggyilkolt nőt?

— Ismertem, — mondá komor arccal, lesütött szemekkel a kérdett. — Sőt több évig összekötésben álltam vele, de egyszerre ő maga szakítva azt meg, többé nem tudtam róla semmit. Egy na-

pon elhagyta lakását, s nem tudatta velem hollétét, és csak akkor hallottam ismét róla, midőn az ujságok hozták meggyilkoltatását és nevét, de fájdalom, akkor már későn volt, hogy valamit tehessek érte. A gyermeket azonban mindenfelé keresttem, kutattam, de eredménytelenül.

— És mit szándékozott a gyermekkel tenni gróf úr?

— Mily kérdés! — kiáltgtt föl hévvel Eszthey. — Neveltetni akartam, gondoskodni róla és férjhez adni gazdag hozományyal.

Az ügyvéd pár pillanatig hallgatott, mintha mély gondolatokba volna merülve, azután kérdé:

— És gróf úr ama névtelen levél vétele után az eltűnt gyermekre gondolt?

— Természetesen, mi másra czélozhatott volna az?

— Az kérdés, valamint az is, nem akar-e az valami zsarolás lenni, — mondá figyelmeztetőleg az ügyvéd. — Gróf úr nős ember lévén, nem szeretné, ha ez a dolog nyilvánossá lenne?

— Magától értetődik, hogy ez rám nézve kelemetlen volna. Sőt válságos lehetne.

— Nos, gróf úr, én nem tudok ama leányról, ki ma, mint mondja, tizenhetedik évében lehet, fölvilágosítást adni, és meg nem foghatom, miért utasította méltóságodat ama levél írója hozzám? Azonban, ha megbísz annak keresésével, én már nehezebb ügyeket és titkokat is földerítettem; iparkodni fogok a gyermek nyomára jönni. Hogy sikerül-e az, nem tudom, de remélem, mert a föld nem nyelhetette el ama gyermeket, s élve vagy halva nyomára kell jönnünk.

— Szívesen megbíszom önt, csak egyre kérem.

— Szabad tudnom, mi az?

— A mennyire lehet, ne vegye igénybe a rendőrség hozzájárulását a kereséshez.

— Ezt megígérhetem, mert kéz alatt fogok ku-

tatni utána. Azonban szeretném tudni, kinek volt érdekében most a lapokban tizenöt év után föl-
újítani ezt a dolgot?

— Nincs róla fogalmam, sőt azt sem tudom, hogy lett volna ama szegény meggyilkolt nőnek valamely rokona.

— Az nem is valószínű, hogy ha ő oly szegény volt, annyira tehetős rokona lett volna, ki húsz-ezer koronát ígérjen a gyermek fölhalálójának... Most, tizenöt év után!

— Annak tehetős embernek kell lenni, — mondá Eszthey gondolkodva.

Az ügyvéd habozva kérdé:

— És hajlandó volna ügyvéd úr ugyanoly összeggel jutalmazni azt, ki a keresett gyermeket fölhalálja?

— Kétszer annyival — kiáltott föl szenvedélyes hévvel Eszthey. — De a gyermek azonosságának kétségkívűlinek kellene lenni.

— Az magától értetődik. Tehát számíthatok igéretére?

— Írásban adom, ha kívánja.

Holcsi készséges sietséggel ment fróasztalához s ugyanazt a tollat adta a gróf kezébe, melylyel Dóziával iratta meg a levelet, melyben az kijelenté, hogy szabad akarataból távozott Tornyosról.

Eszthey kiállította a kötelezvényt s távozni készült, midőn az ügyvéd megállítá.

— Egy fontos dolgot elfelejtettünk gróf úr, a keresendő gyermeknek a nevét.

— Pármai Teodózia, — viszonzá gyorsan Eszthey, s kisietett a szobából, mintha a kiejtett név üldözte volna...

XII.

Majdnem egészen besötétedett, midőn Eszthey Bertalan a zaláncozi kastély előtt leszállt a fogatról, hol a parkban együtt találta az egész férfitársaságot, Jakab gróf vendégeit, kik az épület előtt le- és fölsétálva beszélgettek, élvezvén a gyönyörű nyári estét.

Megérkezni látván őt, mindnyájan hozzá siettek s alig birt kérdéseikre válaszolni.

— Jól végezted dolgodat?

— Láttad a szép leányt, kit az ügyvéd tegnap megszőktetett előlünk?

— Előhoztad-e, hogy meg akarjuk őket látogatni? stb. — kérdezték sorban egymásután tőle, ki nem valami különös jó kedvvel érkezett vissza s egyhangú és rövid feleleteket adott.

Csupán a háziúr nem szólt semmit. Lovait simogatta s a kocsissal ereszkedett beszédbe, de hallott minden kérdést, mi vendégei ajkáról elröppent, valamint feszülten várta Bertalan gróf feleleteit.

— A hölgyeket nem láttam, — viszonzá Eszthey, — de elég jól végeztem. Látogatásokról nem beszéltem, komoly dolgom volt az ügyvéddel s elfelejtettem szándéktokat az odamenetelre nézve bejelenteni.

— Mily kár! — kiáltott föl Eszthey Béla s a többiek nevettek, mialatt Bertalan gróf otthagya őket, szobájába ment, s vacsoráig nem is látták őt, ki gondolkodva ült ablakánál, s fölmerültek emlékében a mult eseményei, melyekre már évek óta alig gondolt, de most ama társalgás következtében, melyet Holcsival folytatott, ismét élénken gondolt azokra vissza...

A többiek észrevették lehangoltságát, de nem tudakozódtak okáról s kedélyesen mult el az est,

Nem találván ott a leánykát, beleült egyik csónakba.

csak Jakab vetett olykor egy-egy kérdő pillantást Esztheyre, kit még sohasem látott oly csendesnek, mint ma, ki rendesen alig birt jókedvével, s gyakran majdnem korához nem illő csapongó vígságban tölté az időt.

A következő nap a társaság vadászni indult, de a házi úr nem tartott velük, mit senki sem vett tőle rossz néven, ismervén annak hajlamait az egyedülléthez, s hagyták álmodozni, mint a hogy nevetve mondták.

De ezuttal Jakab gróf nem adta magát álmodozásnak, hanem sietett élvezni a boldog valóságot s ment a szép kék tó partjára, hol Dóziával összebeszéltek, hol találkozni fognak.

Nem találván ott a leánykát, beleült egyik csolnakba és ringatta magát a habokon, szemét nem véve le arról az irányról, honnét annak érkeznie kellett.

Azonban mult az idő. A nap már magasan úszott az égen, de a várva-várt alak még mindig nem tűnt föl a látóhatáron s Jakab nyugtalan kezdett lenni. Mi történt, miért maradt el, kit nem úgy ítél meg rövid ismeretségük folytán, mint ki ígéretet tesz, de nem tartja meg.

Valami tartóztatja! Áthághatatlan gát gördült elébe... És midőn már délfelé járt az idő, s letett minden reményről, kiugrott a partra, de nem tudta mihez kezdjen. Nyugtalanossága a legmagasabb fokra hágott.

Elhatározta, hogy hazamegy, nyergeltet és átlvagol Tornyosra, mintha az ügyvédet keresné, ki-ről tudta, hogy nem találja otthon, azután a hölgyekről kérdezősködik, kik talán elfogadják látogatását és sikerül megtudnia Dóziától, miért maradt el az ígért «légyottról»?

Ugy is tett s fél óra mulva már nemes paripáján ült és belső nyugtalanossága szárnyakat adott lovának...

Megérkezve Holcsi háza elé, ott mindent szorosan bezárva talált, a függönyök leeresztve, az ajtók becsukva s az épület teljesen lakatlannak látszott, mi nagy megdöbbenést okozott neki.

— Itthon van a nagyságos úr? — kérde egy, az udvaron dolgozó cselédttől.

— Nincs, uram. Ma reggel elutazott s csak a hét végén jön vissza.

— És a kisasszonyok?

— Azok már tegnap elutaztak.

— El-u-taz-tak? Hová?

— Azt nem tudom. A templom után egy óra mulva kocsira ültek, mely az állomásra vitte őket.

Jakab most már érté Dózia elmaradását, de meg nem foghatta, mi történt, hogy oly gyorsan útra keltek, a nélkül, hogy a leányka arról tudott volna, mert hisz megígérte másnapra való megjelenését a tó partján.

Megfordítá lovát, lépésben ment hazafelé. Mély tündődés és levertség vett rajta erőt. — Esztheyre gondolt, ki tegnap az ügyvédnél járt, s ama gyanú szállta meg, ha nincs-e összeköttetésben annak látogatása Dózia távozásával?

Ő a mily nyugodt, álmodozó, csendes vérkeringésű volt rendesen, oly erélyes, gyors és hevülő tudott lenni elhatározásaiban, ha a körülmények úgy kívánták, s most is elhatározta, hogy pár napig vár Dózia tudósítására, ki bizonynyal megírja neki váratlan távozásának okát, azután megy keresni őt, mert érezte, hogy nélküle már nem tud élni.

De hiába várt, Dóziától nem érkezett semmi fölvilágosítás. Eltűnt az nyom nélkül, mint a lehellet, s ő harmadnap tudatta vendégeivel, hogy neki okvetlen a fővárosba kell mennyi, de kérte őket, hogy maradjanak tovább is Zalánczon, s ne zavartassák magukat az ő távolléte által, mi nem fog

hosszúra terjedni, s addig helyettesítse őt Enyingi, mint háziúr.

A vendégek megígérték, hogy pár napig még folytatják a vadászatot, azután, ha ő addig nem térhetne vissza, ki-ki megy a maga útjára . . .

Oroszlay tehát pár óra múlva elutazott Budapestre, s első dolga volt Holcsi lakására menni, megtudandó, ott vannak-e a hölgyek, vagy talán már időközben visszatértek Tornyosra?

Azonban a lakáshoz érve, egyszerre az a megdöbbenő kérdés merült föl benne: mivel lépjen be Holcsi irodájába.

A fiatal hölgyekről nem tudakozódhatott, s más hirtelenében nem jutott eszébe. A birtokról kellett vele valamit beszélni. De mit? Egyszerre iszonyú zavarba jött, és habozva állt az ajtó előtt.

Ekkor csendes léptek neszét hallotta háta mögött, s gyorsan visszafordulva, lefátyolozott hölgyet látott maga mellett, ki megpillantván őt, halk, meglepődő felkiáltást hallatott, s ő Esztheyné grófnét ismerte föl benne.

— Ön a városban van? — kérde bámulva. — Hisz férjem és fiam vadászni mentek uj birtokára, vagy csak nekem mondták, hogy oda mennek?

— Csak egy napra jöttem, ma este még visszatérek, de bámulok, grófné, kegyedet e lakás előtt találva, — mondá Oroszlay némi zavarral.

— Valószínűleg egy és ugyanazon ügyben jöttünk, Dózia miatt! — mondá észrevehető keserőséggel Hermance.

— Engem nem az hozott ide. Mint tudja, grófné, a kegyed által e tekintetben rám bizottakat én teljesen bevégeztem.

— És csakugyan nem hajlandó többé segédkezni nyújtani nekem? — kérde kutató hangon Esztheyné.

— Minden másban szívesen, de ezt czéltalan-
nak tartom.

— Így többé nem számíthatok senkire! — só-
hajtott föl Hermance, s azért vagyok ma itt, mert
Holcsinak végre is meg kell mondania, mi czélja
van Dóziával, kit csellel csaltak el Obrenné inté-
zetéből.

— Biztosítom, hogy ő nem fog beszélni.

— Majd meglátjuk... Most csak az a kérdés, ki
lépjen be először hozzá?

— Természetesen grófné lesz az.

— És ön addig várakozni fog itt az ajtó előtt?
Ezt alig fogadhatom el.

— Az én ügyem nem sietős. Sétálni megyek, s
félóra múlva visszatérek.

Esztheyné kissé hidegen intett fejével és belé-
pett az irodába, de Jakab gróf nem távozott, mint
mondta, hanem várt annak visszajöttére, kitől ta-
lán megtudhat valamit Dózia hollétéről, bár nagyon
kétséges volt előtte, hogy az ügyvéd egyáltalán
szóba ereszkedik-e vele?

Nem sokáig kellett várnia.

Hermance pár percz múlva levert tartással jött
vissza, s komor, csalódott hangon mondá:

— Azt állítják, hogy az ügyvéd nincs otthon,
de a zavarból ítélve, melyet segédjein láttam, azt
kell hínnem, hogy eltitkolják az irodában létét.

— Arra nem számíhattak, hogy grófné ma föl-
keresi őt. Most én fogok kísérletet tenni, — mondá
Jakab, s köszönt és belépett a lakásba, hol Holcsi
éppen abban a pillanatban dugta ki fejét a szobá-
jába vezető ajtón, s megpillantván őt, titkolhatlan
zavar látszott rajta.

— A birtok ügyében jöttem, ügyvéd úr, —
kezdé Oroszlay, bajusza alá rejtven mosolyát a
fölött, hogy az ügyvédet sikerült meglepnie.

De Holcsi ravaszabb volt, mint hogy azonnal el

ne találta volna, hogy mi hozta az ifjút hozzá s mondá:

— Méltóztassék belépni, gróf úr, bár ma senkinek sem vagyok itthon, mert holnap egy fontos tárgyalásra készülök, s ilyenkor be szoktam zárkózni, hogy ne zavarjanak.

— Csak pár perczig veszem igénybe idejét, — viszonzá udvariasan Oroszlay, szobájába követve Holcsit.

— Mivel szolgálhatok?

— Csudálkozni fog, ha mondom, hogy Zalánczot szeretném bérbe adni.

— Már? — kiáltott föl az ügyvéd, de egyetlen szót sem hitt el e tervből.

— Az ősszel hosszabb időre külföldre utazom, s csak pár év múlva térek vissza.

— De hát akkor miért vette meg gróf úr Zalánczot? — kérde Holcsi majdnem gúnyosan, tudva, hogy bujósdit játszanak egymással.

— Megtetszett, a gyönyörű vidék, föllelkesített.

— De már megbánta! Bocsásson meg méltóságod, de ez nagy állhatatlanságra mutat.

— Tudna nekem egy bérlőt ajánlani? — kérde a gróf kissé hidegen.

— E pillanatban senkit.

— De talán gondolkozik rajta, vagy nem volna hajlandó saját maga bérbevenni Zalánczot? Úgy tudom, a fiatal hölgyek nagyon szeretik azt a vidéket.

— Elérkeztünk a *dolog lényegére*, — gondolta boszusan az ügyvéd, s hogy mielőbb végét vesse a komédiának, tettetett egykedvűséggel mondá:

— Gyámleányom megszakítá falusi tartózkodását, és hosszabb időre külföldre utazott barátnőjével.

— Utazni ment? Holott oly elragadtatással beszéltek mindketten a falusi tartózkodásról. És hova, merre vették útjukat?

Holcsinak szemüvege alatt gúnyos kifejezéssel villogtak szemei.

— Azt magam sem tudom, — mondá egykedvűen. — Gyámleányom nagyon szeszélyes. Egyik óráról a másikra változtatja terveit s én szabad kezet engedek neki.

— Lehetetlen, hogy ne közölték volna utitervüket, — mondá megfedkezve óvatosságáról a gróf, s hangja feszült és sürgető volt.

— Érdekli az a gróf urat?

— Csodálkozom fölötte, miután kegyed pár percz előtt megróttá az én állhatatlanságomat.

— Egészen más a nő, mint a férfi, s megvalom, hogy gyámleányomat én nagyon elkényeztettem. Az ilyen öreg, nőtlen ember nem ért a neveléshez, azonkívül Klára már husz éves s majdnem szabad ura tetteinek.

— Így a bérletre nézve nem tud ön rajtam segiteni s kénytelen vagyok máshoz fordulni, — mondá Jakab gróf, látva, hogy az ügyvédtől nemcsak nem tud meg semmit, de további kérdezősködésével gyanut ébreszt benne. Azért elhagyta helyét s rövid köszönés után távozott.

Az ügyvéd nevetve tekintett utána.

— Ez a jámbor fiatal ember Holcsi Kálmán eszén akar túljárni, — gondolta diadallal. — Pár évvel korábban kellett volna születnie, s azon az iskolán mennie keresztül, mi az ész, az óvatosságot és ravaszságot kifejleszti . . .

Oroszlay ezalatt lehorgasztott fővel haladt le a lépcsőn s azon tündődött, hova lehetett Dózia, ki úgy tűnt el, mintha soha többé nem akarna ő róla tudni, mert még csak egyetlen sort sem irt neki, holott erőszakkal nem vihették el.

Az ügyvédtől egyenesen hazament s bezárkózott lakásába és meghagyta komornyikjának, hogy senkit ne bocsásson hozzá.

És mint rendesen, hosszú álmodozásnak adta át magát, fokozatosan ment át gondolataiban az események láncolatán, de nem tudott ama következtetéshez jutni, mi a végeredményre vezethette volna.

Gyanus volt előtte Dózia eltűnése, de az eseményekkel sehogysem tudott tisztába jönni. Összezavarodtak agyában a pár hónap óta körülötte történtek, de sem azoknak keletkezését, sem okait nem tudta a sötétségből kihámozni.

Hogy Holcsinak valamely titkos célja van Dóziával, az már tisztán állt előtte, de hogy mi az, arról fogalma sem lehetett s nem is remélhette azt tisztázni, miután a leány születését oly titokzatos homály fődte, mit neki, érezte, hogy nem áll hatalmában földeríteni, bár Hermance grófné elmondta neki történetét, de maga sem tudta mi okból, nem adott egészen hitelt az ő elbeszélésének. A hatás, mit Esztheyné modora, beszéde, lázas érdeklődése Dózia iránt rá tett, egyszerűen az volt, hogy az nem lehet más, mint Hermance gyermeke, ki lsten tudja hol és mily körülmények között született s arról senki más nem tud, mint az az öreg komorna, kiről a grófné azt mondta neki, hogy *föltétlenül* bízhatik hűségében és hallgatásában.

Ily tünődéssel tölté az órákat, midőn szolgálója lépett a szobába s mondá:

— Egy Bognár Zsófia nevű leány keresi méltóságodat, kinek, mint mondja, nagy kérése volna gróf urhoz.

— Mit akar, sohasem hallottam nevét s ma, mint mondtam, nem beszélek senkivel.

— Azt állítja, valami Holcsi Kálmán nevű ügyvédnél szolgált, honnét csak pár nap előtt lett elbocsátva és látta méltóságodat annak birtokán.

Oroszlay élénken ugrott föl helyéről s oly nagy

hévvel mondta, hogy bocsássa be szolgája a leányt, hogy az csodálkozva tekintett rá, de szó nélkül hagyta el a szobát.

Pár percz mulva belépett Bognár Zsófia.

— Bocsánatot kérek, gróf úr, hogy bebocsáttatást kértem, — kezdé folyékony élénkséggel a leány, — de pár óra előtt láttam Holcsi ügyvéd úr irodájából távozni s már a lépcsőn meg akartam szólítani, de nem volt ahhoz bátorságom és úgy gondoltam, hogy jobb lesz, ha követem lakására, hol előadhatom kérelmemet.

— Mit kíván? — kérdé Jakab gróf majdnem elfogultan belső izgatottságától, mert azt remélte, hogy Dóziáról tudhat meg tőle valamit.

— Csupán azt, hogy szóljon mellettem pár jó szót az ügyvéd úrnak, ki, nem tudom, miért bocsátott el rögtön szolgálatából, holott már évek óta házában vagyok.

— Miért fordult e miatt hozzám? Én Holcsi urat alig ismerem.

— Két okból jöttem erre a gondolatra, mert láttam méltóságodat Tornyoson s mint mondtam, kis idő előtt fölmenni az irodába és mert senkim sincs, kit arra fölkérhetnék gróf uron kívül, kiről azt hiszem, hogy nagy hatása volna szavának.

— Mikor hagyta el szolgálatát?

— Tornyosról lekisérttem a kisasszonyokat a fővárosba, s midőn ők tovább utaztak, engem elbocsátott a nagyságos úr.

— És miért nem ment el úrnőjével?

— Azt nem tudom. Az egész eset nagyon titokzatos volt. Tetszik tudni, mi cselédek is észrevevünk egyet-mást, s ha nem értjük, tündökönk rajta és mióta Dózia kisasszony egy éjszaka hozzánk érkezett, minden másként s oly különösen folyt a házbán.

— Hogy érti ezt, magyarázza ki magát, — mondta Oroszlay visszatartott lélegzettel.

— Alig tudom kimagyarázni magamat, — folytatta most egyszerre észrevehető habozással a kérdezt, — mert nem akarnék valótlanyságot beszélni, de a Tornyosról való elutazás is oly különös volt, oly feltűnő, s az én gyors elbocsáttatásom, hogy mindazt még most sem tudom megmagyarázni magamnak.

— Mondja el, hogy történt az?

— Egy reggel, a múlt vasárnap Klára kisasszony becsöngetett s azt mondta, hogy nagyon beteg, gyomorgörcsökben szenved és Dózia kisasszonyt akarta látni, ki azonban akkor már elment, bár még sokáig nem kezdődhetett a mise. Midőn mondtam ezt neki, egyszerre elmultak görcsei s föluggrott ágyából, — folytatta Zsófi gúnyos mosollyal — és gyorsan öltözni kezdett, s azt rendelte, hogy vegyem elő kalapját, keztyűjét, miből láttam, hogy ő is menni akar, sőt mondta is, hogy szintén a templomba szándékozik sietni, valószínűleg Dózia kisasszony után, kinek korai távozása, úgy láttam, nagyon megijeszté, s megvallom, az nekem is nagyon feltűnő volt.

— Miért? — kérdé nyugtalanul Jakab, ki nem állhatta meg, hogy ne tegye ezt a kérdést, a leány bőbeszédűségét egy perczre megakasztva.

— Magam sem tudom. De tetszik tudni, a mi szokatlan, az feltűnő is, s az még sohasem történt, hogy Dózia kisasszony oly korán elment volna. Mint mondtam, Klára kisasszony gyorsan felöltözött, de nem ment azonnal a templomba, hanem Holcsi urat kereste szobájában, az udvaron és kertben, de nem találva sehol, az ebédlőbe ment s reggelizett.

— Holcsi úr korán szokott távozni a házból? — kérdé mind nagyobb nyugtalansággal a gróf.

— Ellenkezőleg! Rendesen kilencz órakor kelt föl ágyából, de éppen akkor ő is szokatlan időben hagyta el a házat.

— És maga nem tudja, hova ment?

— Csak visszajönni láttam. Majdnem futva érkezett, kipirulva, izzadva rohant be az udvarra és föl az ebédlőbe, hol sokáig beszéltek Klára kisasszonnyal, s úgy látszott, valamin feleseltek, mert én a mellékszobában lévén, igen haragos hangokat hallottam, de a szavakat nem vehettem ki.

Azután megjött Dózia kisasszony is s ekkor mindjárt elhatározták az utazást, mert rögtön podgyászolnom kellett s egy óra múlva már útra keltünk, holott előbb szó sem volt arról és még aznap este megérkeztünk ide, hol a két fiatal hölgy egy napot töltvén, tovább utaztak, nekem pedig kiadatott az útlevél... Hogy mit vétettem, azt nem tudom, — folytatta majdnem sírva Zsófia.

— Örömmel mentek a kisasszonyok utazni?

— Elég jókedvűek voltak, vagy csak úgy mutatták, — viszonzá kétértelmű mosollyal a leány.

— Miért mutatták, ha nem érezték volna? — kérde Oroszlay, ki még többet óhajtott kivonni a leány fecsegéséből.

— Mert meg vagyok győződve, miként annak a gyors utazásnak valami nagyjelentőségű oka volt, valamint Klára kisasszony tettetett betegségének is, ki nem akarta, hogy barátnője templomba menjen, s otthon szerette volna őt tartóztatni.

A gróf figyelmét felkölté ez az állítás és meglepetve pillantott a beszélőre.

— Miből gondolja azt? — kérde feszülten.

— Abból a hangos szóváltásból, mit hármuktól hallottam, s miközben valami levelet is olvastak, de hogy mi volt abban, azt nem tudom.

— És maga szeretne visszamenni elhagyott helyére? — kérde Jakab gróf, látván, hogy a leány

mindent elmondott, a mit tud, s miből ő mégis megtudott annyit, hogy az utazással összefüggésben van az ő találkozása Dóziával, mit valószínűleg fölfedeztek, s azért vitték őt el oly rögtön Tornyosról.

— Az volna a legfőbb vágyam, — viszonzá hévvel a leány. — Nagyon jó helyem volt s ok nélkül veszítettem el.

— Tudja mit, — mondá Oroszlay. — Várjon addig, míg úrnője visszajön utazásából, ki, ha ok nélkül bocsátotta el, vissza is fogadja. Ki tudja, miféle okai voltak arra, és hosszú ideig alkalmasint nem marad távol.

— Tartok tőle, hogy a télen nem jönnek vissza.

— Miből gondolja ezt? — kérdé megdöbbenve a gróf.

— Minden téli ruhájukat bepakkolták, miért Holcsi úr haragudott s azt mondta, téli öltönyt csináltathatnak külföldön is.

Oroszlay pár pillanatig gondolkodott. Ez az érv megzavarta őt, azután mondá:

— Mindegy, bármikor jönnek is vissza, ismétlem, maradjon addig hely nélkül. Én tartásáról gondoskodom, de azt kívánom, hogy igyekezzék lakást venni a Holcsi-házban, s ha észreveszi, hogy úrnője visszaérkezett, tudassa azt rögtön velem. Megteszi?

— Ezer hálával, gróf úr! — kiáltott föl örvendő Zsófi, de észrevehető meglepetéssel arczán. — Csókolom kezét ez ajánlatért s holnap már tudakozódok a házmesternél, kaphatnék-e nála lakást a Holcsi-házban.

— És jelenleg hol tartózkodik? Mert meglehet, hogy elhivatom.

— Ideiglenesen szolgálatban vagyok egy szegény katonatiszt özvegyénél az állói-úton, de ott nem maradhatok, mert nem tudnak annyi bért fizetni,

mint én kívánok és megérdemlek, — mondá kérkedve Zsófia.

— És miért vették föl, ha nem bírnak annyit fizetni, mint maga kívánja?

— Szivességből mentem hozzájuk, mert az asszony Holcsi úr nővére s midőn elmentem hozzá, hogy őt is arra kérjem, mire most méltóságodat, néhány jó szóra mellettem, az ügyvéd úrnál, megmarasztott s kért, hogy rövid ideig maradjak nála, mert éppen akkor nem volt cselédje.

— Holcsi nővére? — kérdé csodálkozva a gróf — és még is oly nagy szegénységben van?

— Oh, ő alig segíti nővéreit. Mindenét Klára kisasszonyra költi s neki gyűjti a vagyont, kit úgy szeret, mintha atyja volna.

— Több nővére is van Holcsi úrnak?

— Hárman vannak; az, kiről beszélek, Somorjayné a neve és Obrenné, ki nevelő-intézetet tart s abból él.

— Obrenné? — kérdé meglepetve Oroszlay, mert Dóziától hallá, hogy Obrennénál volt intézetben, s onnét csalta el Klára és erre a fölfedezésre szive majdnem hangosan kezdett dobogni. Hisz' ez csodálatos fölfedezés volt, minek szálai messze elágazhattak, s Isten tudja, hova vezettek?

Megjegyezte magának a két nevet s azután kérdé:

— Hányadik szám alatt lakik Somorjayné?

— ullői-út 24. Földszint egy kis lakásban s neki is van egy nagy leánya . . .

— Ime, az első hónapra a tartás díja, — mondá Jakab gróf. — Minden hónap elsején ugyanennyit kap, de igyekezzék bejutni a Holcsi-házba.

— Remélem, pár nap múlva ott leszek. A házfelügyelőné egyik szobáját rendesen bérbeadja s kiveszem azt tőle és azonnal oda hordozkodom.

E szavak után hálálkodva hagyta el a szobát, hol Oroszlay még mindig bámult a hallottakon s

azon, hogy mily különös játékot űznek az életben a véletlenek és elhatározta, hogy a mit kezébe adott a sors Dózia föltalálására nézve, azt nem hagyja kisiklani s nyomról-nyomra követi a bonyolódott cselszövényt. Mert most már tisztán látta, hogy mióta Dózia elhagyta az intézetet, minden esemény Holcsi által kieszelt fondorlat volt, melynek hogy hol gyökereznek és hova vezetnek elszálai, azt most még nem tudta megfejtetni, de erősen gyanakodott, hogy az ügyvédnek nem lehetnek jó céljai Dóziával, annál is inkább, mert nemcsak ő, de mindenki aljas embernek tartá Holcsit s igen rossz hírben állt, mi nem szokta ok nélkül sujtani az ártatlant!

XIII.

Hermance grófné és leánya alig várták Bertalan gróf visszatértét Zalánchról, hova az fiával együtt vadászni ment, s daczára, hogy a háziúr magukra hagyta vendégeit, azok egy hetet töltöttek ott, várva vissza a háziurat, ki azonban nem jött, s ők végre szétoszlottak és a két Eszthey Enyingi Lóránddal együtt visszaérkezett a fővárosba.

De a hölgyek azonnal észrevették, hogy nincsenek azok oly jó hangulatban, mint rendesen lenni szoktak, ha valamely kirándulásból visszatérnek.

Bertalan gróf alig beszélt élményeikről, Béla pedig panaszkodott, hogy egyetlen hölgyet sem látott az egész idő alatt, s hozzá tette, hogy azok nélkül nincs mulatság.

— Hol vették volna magukat a hölgyek a nőtlen házigazdánál? — kérdé nevetve Veronika, kit rendesen mulattatott ifjú fivérének ilyféle nyilatkozata, kit még majdnem gyermeknek tartott és

sehogysem tudott az előtte férfiui tekintélyre vergődni.

— Az is megtörtént már, ha a házi úr másforma volna, mint Jakab, — viszonzá kétértelmű mosollyal Béla. — Azonban lehetett volna szerencsénk hölgyek társaságához a szomszéd helyiségben, valami Holcsi nevezetű ügyvéd birtokán, ha éppen akkor el nem utaztak volna, mi valószínűleg miattunk történt, kik csak egy perczig láthattuk őket az indóháznál.

Hermance elállni érzé szívverését a Holcsi-névre, s kérdőleg pillantott férjére.

— Midőn a vonatról szálltunk, két szép hölgyet láttunk az indóháznál, — folytatta Béla, — kik közül az egyik, bár csak röptében rápillantva, gyönyörű volt, s Enyingi ismerte őket. Azonban alig volt ideje köszönni, mert a szinte velünk egyszerre érkező Holcsi kocsira dobta őket, így kell neveznem amaz örült sietséget, mivel eltávolította szemünk elől a két leányt, s elhajtattak.

— Kik voltak ama leányok? — kérdé fivére elbeszélésén mosolyogva Veronika.

— Az egyik, mint Enyingi mondja, az ügyvéd gyámleánya, a másiknak ő sem tudja kilétét, holott midőn Jakabbal a birtokot megtekintették, Holcsinál voltak szállva, s együtt reggeliztek velük.

Hermance grófnő tudta, hogy ki az a *másik* és áldá az Istent, hogy férje és fia meg nem ismerkedtek vele . . .

Fordítani akart a beszéd tárgyán.

— Jakab is megjött a fővárosba? — kérdé férjétől.

— Oh, ő már három napja, hogy ott hagyott bennünket, s mi háziúr nélkül mulattunk, kinek helyét Loránd pótolta.

— Ez különös vendéglátás, — jegyzé meg Veronika.

— Nem volt itt? — kérde Bertalan gróf.

— Nem láttuk, azt hittük, birtokán van.

— Az egy csodálatos és érthetetlen ember, — mondá rossz kedvvel az idősb Eszthey. — Azt hiszem, untatták őt vendégei, s egyszerűen megszökött tőlünk.

— És milyen az új birtok? — kérde Veronika egykedvűséget tettetve, holott keserűséget érzett szívében arra a hírré, mit atyjától hallott. Oroszlay a fővárosban volt, s ők nem tudtak arról!

— Remek vidék, felséges táj! Nem csodálom, hogy Jakab első látásra beleszeretett, — viszonzá Eszthey szórakozottan.

— De ha nincs otthon még akkor sem, ha vendégei vannak, úgy nem sok érdeket talál az ottlétben.

— Azt mondta, dolga van, s végre oly gazdag embernél nem csoda, ha ügyeivel el van foglalva.

— De különös, hogy mindenhonnét megszökök, hol emberek vannak . . . Így tett Csetneken is, s mindig dolgairól beszél és teendőivel menti magát.

— Jobban tenné, ha nem is fogadna el meghívást, — jegyzé meg Veronika szomorúan.

Hermance erőltetve mosolygott. Egyedül ő tudta a családban, hogy miért jött Jakab a fővárosba, kivel Holcsi lakása előtt találkozott, de az azt mondta neki, hogy még aznap este visszautazik. Miért nem tette? Ő nem szokott valótlanságokat mondani . . . Mit beszélhettek Holcsival? Bizonyynyal annak a következtében maradt a fővárosban . . .

— Az nem szép tőle, — mondá Veronika, — hogy napok óta itt van, s felénk sem jön. Félek, hogy valami neheztelése van irántunk, mert oly nagyon megváltozott az utolsó időben.

— Mi volna? — kérdé könnyedén Béla. — Mi, férfiak, — és egyet pödrött serkedző bajuszán, — sokfelé el vagyunk foglalva. Nemde, papa? És nem kell bennünket nagyon szigorú mértékkel mérni.

De most az egyszer nem csalt mosolyt Eszthey ajkára korán érett fiának hetyesége. Kedvetlenül kérdé leányától:

— Nem sértetted meg Jakabot valamivel? Ő nagyon érzékeny természet.

— Ezt már a mama is kérdezte tőlem, — viszonzá a leányka, — midőn Csetnekről hazajöttem. De az lehetetlen lett volna. Oly jó, udvarias, szelid ő, hogy fájna az embernek távolról is sérteni őt.

A szülők meghatva tekintettek rá, kiről tudták, hogy mily mély érzelmekkel viseltetik Oroszlay iránt, ki azelőtt osztozni látszott ez érzelmekben, most azonban Veronikának igaza volt, teljesen megváltozott irántuk.

Azért nem is igyekeztek folytatni a kellemetlen tárgyat, s Eszthey, apa és fiú, szobáikba mentek, míg a hölgyek egy ideig folytatták a találgatást Jakab gróf viseletére és tartózkodó modorára nézve, midőn a komornyik éppen őt jelenté, ki látogatását kívánja tenni.

— Szívesen látjuk, — mondá látható örömmel Veronika, megelőzve anyja szavait, s nyájas mosollyal fogadták a várva-várt jövevényt, ki a rendesnél is szebbnek, hódítóbbnak látszott a hölgyek előtt, komoly, majdnem szomorú arczával.

Előkelő külseje mellett valami nyugodt báj ömlött el rajta. Szemében az ismert nyájas, s ábrándos kifejezés ült, midőn a nőket köszönté, s Her-mance úgy találta, hogy most ismét a régi Jakab, s nem az, kivel utoljára az ügyvéd ajtaja előtt találkozott, hol annyira meg volt változva, hogy alig

ismert rá. Hiányzott nála akkor a légység, szelidség, s arczáról a rendes álmatag kifejezés. Szeme ragyogott, s tekintete jellemerőt és belső szilárdságot árult el, mi sötét, mélységes szint kölcsönzött kifejezésének és modora elhatározásról tanuskodott.

— Már rég kívántam látogatásomat tenni, — kezdé zengzetes, szelid hangján, nyájas pillantással Veronikára, ki elpirult örömben e tekintet hatása alatt. De arca ismét elborult az ifjú beszédének folytatására, ki, mint mondá, búcsuzni jött, mert végre elutazik hosszabb időre.

— Tehát nem hagyott föl angolországi útjával? — kérde Hermance grófnő közönyt tetteve.

— Régi tervem z, mint tudja grófné, már Csetnekről visszaérkezve említettem, azonban közbejött akadályok miatt az mostanig huzódott.

Az «akadályok» szót erősen, jelentőségteljesen ejté ki, s Esztheyné kissé zavarba jött és gyorsan kérde:

— És ezek most *végleg* el vannak hárítva?

— Csak ideiglenesen, mind a mellett remélem, hogy pár nap múlva mi sem áll utam előtt, s nyugodtan távozhatom.

— Az egész őszt Angolországban fogja tölteni? De remélem, a farsangra visszatér . . . — kérde Veronika.

— Oly hosszú időre nem készítek terveket, — viszonzá mosolyogva Oroszlay, de valószínű, hogy a jövő év első napjai már itthon találhatnak.

— Annak örülnék, s egy szivességre kérném, ha nem esnék terhére.

— Rendelkezzék velem, grófnő.

— Van nekem egy albumom, melyben szép vidékek fényképei vannak elhelyezve, s arra kérem, szaporítsa azokat néhány érdekes példánnyal Angolországból, a hol, mint hiszem, vadászni fog az őszszel.

— Szívesen! De az albumot kellene látnom, hogy hasonló nagyságban szerezhessem meg a fényképeket.

— Azonnal elhozom, — viszonzá Veronika s gyorsan elhagyva helyét, a mellékszobába sietett.

Alig hogy elhagyta a szobát, Oroszlay halkan mondá:

— Fontos beszédem van kegyeddel, grófné, mikor találhatnám egyedül?

— Holnap tizenkét órakor, — viszonzá észrevehetően megdöbbenve Hermance, — akkor itthon leszek, s várni fogom.

A gróf egyetértőleg hajtá meg magát s Veronika felé fordult, ki az említett albummal tért vissza a terembe . . .

— Örülök, hogy megbizást kapok öntől, grófnő, s igyekszem azt kedve szerint teljesíteni.

— Egyenesen Londonba megy?

— Ott állok meg néhány napra, hol nemcsak barátaim, hanem rokonaim is vannak, kikhez tovább megyek falura.

— És mikor indul?

— A napot még nem határoztam meg, de legközelebb, mert már is sok időt vesztegettem, mert sokkal előbb szándékoztam utazni.

— Csetnekről is azért tűnt el oly gyorsan, — mondá mosolylyal a leányka, de hangjában valami fájdalmas és szemrehányó volt.

— Váratlan dolgok jöttek közbe, mik késleltettek.

— A birtokvétel?

— Az is! De többféle más adódott elő.

— Az csak szeszély volt öntől, nemde? Mert hisz alig töltött ott pár hetet, s most a legszebb falusi időt, az egész őszt távol tölti, — mondá Hermance.

— De még sok szép időt készülök Zalánczon

élvezni. Grófnék nem képzelik, mily fölséges ott a vidék.

— Kedvelője ön a természetnek? — kérdé Veronika.

— Imádok mindent, a mi szép és igaz, s talán egyedül a természet az, mit nyugalomával, fenséges mozdulatlanságával, sohasem unhatunk meg.

— De van sok más is, a mit szerethetünk, és szinte sohasem válik unalmassá. Például a művészet.

— Kétségkívül! — viszonzá hévvel Jakab.

— És a szerelem, — folytatta halkán, elfogultan Veronika.

— Az egészen más érzés, mint a többiekért való rajongás, — viszonzá önkéntelen lelkesüléssel Jakab, s arcza gyorsan elváltozott és ismét azon álmodozás ült rajta, mí oly ellenállhatatlanná tette vonásait, s szeme oly kifejezést nyert, mintha a távolban látna valamit.

— Hogy érti ezt? — kérdé majdnem reszkető hangon a leány.

— A szerelmet nem lehet elemezni, mert az oly érzés, mi magába foglal mindent! Ha szerelmesek vagyunk, szeretjük az egész világot, s szívünk oly gazdag lesz egyszerre, hogy mindent befogad magába! Nemessé, jóvá, s minden szép iránt fogékonnyá teszi egész valónkat.

— Igaza van, így gondolkozom én is, — rebegte halkán Veronika, s szemei önkéntelen megteltek könnyel.

— De most búcsuzom, — mondá elhagyva helyét Oroszlay, ki észrevette a leány ellágyulását s valami zavar látszott rajta.

— Látjuk még utazása előtt? — kérdé Hermance grófné, kezét nyujtván neki.

— Búcsuzni voltam itt ma, grófné, s minden jót és szépet kívánok mindkettőjüknek arra az időre, míg távol leszek.

E szavak után gyorsan elhagyta a szobát, s Veronika kezébe rejté arcát és zokogott . . . Lehetetlen volt nem látnia Oroszlay közönyét maga iránt.

— Mi bajod? — kérde megrettenve, s karjába zárva őt Hermance.

— Oh, mama, ő nem szeret engem, hiú remény volt, hogy érdeklődik irántam.

— En pedig most is azt hiszem, hogy nem kell letenni a reményről, Jakab olyan ember, kivel sohasem lehetünk tisztában, tündöklik, álmodozik, haboz, de rajtad kívül sohasem közeledett egyetlen leányhoz sem, s fő az, hogy sohasem volt szerelmes, mert arról hallottunk volna, — ezt kissé bizonytalanul mondta Hermance, mert önkéntelen Dóziára gondolt, — s bizzál abban, a mit mondok, Jakab nem közönyös irántad, de idő kell neki, míg elhatározza magát, hogy azt megmondja.

— Bár úgy volna! — sóhajtá Veronika — de félek, hogy csalódik benne.

Es Esztheyné maga is félt ettől, mint mindenki retteg egy kedves reményének elvesztésétől, s azzal, hogy leánya, Oroszlayné lesz, már évek óta kecsegtette magát és dicséretére legyen mondván, hogy annak nem rangja, vagyona és világi állása volt az, mi miatt Veronika férjévé szánta, hanem egyénisége, mely ismerve férjét, fiát, s a legtöbb férfi léhaságát, Jakabot ideálissá tette szemében.

És örömmel látta annak közeledését leányához, s arra nem gondolt, hogy részéről lehet képzelődés is, a mit Oroszlaynál udvarlásnak tartott. A mit óhajtunk, azt rendesen hiszszük is, s ő is ama gyöngeségben szenvedett, hogy leányát minden korabeli ifjú hölgy fölé emelte. Senki sem volt az ő szemében oly szép, oly kedves, szellemdús és bájos, mint Veronika, s lehetetlennek tartá, hogy oly em-

ber, mint Jakab, ezt észre ne vegye és ne vonzódjék hozzá.

Hitt és remélt, s arra nem gondolt, hogy helyes-e Veronikát kétes reményekben ringatni, ki igazán komoly, mély érzésű leány volt. Oly reményekben, melyeknek teljesülése felől ő maga is már ingadozni kezdett hitében és nem egyszer gondolt ama másik szép leányra, Dóziára, kire ő hívta föl Jakab figyelmét, s ki azt az életben soha sem látta volna, ha ő nem bizza meg annak kérésével.

Ki tudja, nem lesz-e ez a meggondolatlan bízalom végzetes Veronikára nézve?

Rettegve gondolt arra, hogy ő maga idézte volna elő szeretett gyermeke csalódását és boldogtalanságát, ama *másikért*, kit neki tulajdonképen gyűlölnie kellene . . .

XIV.

A főváros harangjai delet zúgtak, midőn Oroszlay fogata megállt az Eszthey-palota előtt, hol a portás azonnal jelt adott föl az emeletre a komornyiknak, ki a grófot bejelentés nélkül vezette úrnőjéhez, a ki egyedül volt otthon és nyugtalan szívvel várta őt.

Előtte való nap az ifjú arczának kifejezése, hangjának komolysága jelezte, hogy az valami fontos dolgot akar neki mondani, mi nem lehetett más, mint hogy Dóziáról kíván beszélni vele vagy . . .

Vagy talán Veronikát akarja tőle megkérni.

Erre a gondolatra édes melegség önté el szívét, de a belépő ifjú első szavai azonnal eloszlatták ezt a reményét.

— Mit kíván nekem mondani, Jakab? — kérde meglehetősen elfogultsággal küzdve, s arczán feszült érdek és várakozás volt kifejezve.

Oroszlay elfoglalá a neki mutatott helyet szemben vele s kérdé:

— Emlékszik grófné az *Obren* névre, ha nem csalódom, említette azt egyszer előttem?

— Ismerem ezt a nevet és tulajdonosnőjét is, de nem beszéltem önnek soha róla.

— Úgy valaki mástól hallottam, mert nem ismeretlen előttem . . . Nemde Obrenné nevelőintézetében volt éveken át elhelyezve Dózia?

— Majdnem tíz évig volt az intézetben, s mint elmondtam önnek, titokban akarta azt elhagyni, — mondá észrevehető nyugtalansággal Hermance.

— Azt is tudja, grófné, hogy Obrenné Holcsi ügyvédnek a nővére?

Esztheyné bámulva tekintett rá.

— Nem, azt nem tudtam, sőt alig hiszem, mert az lehetetlen azok után, mik . . .

— Én pedig biztosan mondhatom. Tegnap tudtam meg, hogy Holcsi ügyvédnek két nővére van, az egyik Obrenné, a másik egy szegénységben tengődő katonatiszt özvegye, Somorjayné.

— Ez egészen új előttem. Obrenné sohasem mondta nekem, hogy vannak testvérei, sőt Holcsiról úgy beszélt, mint idegenről, kit akkor látott először, midőn az arra kérte, hogy gyámleányát ideiglenesen, míg az nagykorúsítva lesz, vegye föl intézetébe. Ez különös!

— És nagyon feltűnő!

— Várjon csak . . . — mondá gondolkozva Hermance, — most jut eszembe, hogy midőn Dóziának szökési terve kiderült, s én véletlenül az intézetbe mentem és Obrenné semmi áron nem akarta őt többé intézetében megtűrni, én pedig nem tudtam hova vinni őt, egy ajánlatot tett; s valami katonatisztnéről beszélt, ki magához venné.

— Arra nem emlékszik, hol lakik az említett hölgy?

— Az Üllői-úton, s azért nem vittem Dóziát hozzá, mert az utoza oly messze volt, s én az ebédről itthon elkéstem volna.

— Tehát az a katonatisztné Obrenné nővére, mert nekem azt mondták, hogy az az Üllői-uton lakik.

— De hát mire való volt ez a komédia és titkolódzás? — kiáltott föl izgatottan Esztheyné. — Miféle új bonyodalommal állunk szemben, hisz ha így van, azt kell hinnem, hogy Dózia ellen valamely merénylet készült, de akkor miért nem akarta őt Obrenné magánál tartani?

— Hol ismerkedett meg a grófné Obrennével?

— Az már régen vette kezdetét. Dózia akkor még igen kis gyermek volt, alig három éves, s midőn anyja meghalt, én gondoskodtam róla és falun egy mesterember-családnál helyeztem el, hol alig volt egy évig. Egy napon Obrenné keresett föl s pártfogásomat kérte

— Mire nézve?

— Mint mondta, nevelő-intézetet akar nyitni, s előmutatva iratait, bebizonyította, hogy tanítói kurzust végzett és hatósági engedélyt kapott az intézet megnyitásához. A mellett elmondta, hogy igen szegény; bár annyi pénze volna, hogy berendezhetne egy kisebbszerű intézetet, mit ha én pártfogolnék, az okvetetlen virágzásnak indulna, s hozzátette, miként kisebb gyermekeket is magához venne, kikről szeretettel gondoskodnék. És én azonnal Dóziára gondoltam, kit szerettem volna műveltebb emberek közé elhelyezni, s a fővárosba hozni, miután én falun titokban sohasem látogathattam meg.

— És mi történt azután? — kérdé feszült érdekel Jakab gróf.

— Kérdeztem tőle, hogy magához venne-e egy három éves kis leányt, ki árva, s az én gondoskodásom alatt áll. Fényesen fizetnék tartásáért, mert családom végett, mely nem tud annak létezéséről, nem tarthatom magamnál stb. És ő örömmel vállalkozott erre, én pedig megígértem, hogy növendékeket ajánlok neki, ha oly tanárokat szerződtet intézetébe, kik megfelelnek a magasabb oktatásnak.

— Mily ügyes cselszövény! — kiáltott föl Jakob. És így megegyeztek Dóziára nézve?

— A kis leányért ő személyesen utazott el falura, magával hozta, én pedig igyekeztem növendékeket szerezni neki, mi sikerült, s így kezdődött Obrennével összeköttetésem. És mondhatom, hogy Dózia igen jó, alapos és gondos nevelésben részesült.

— Szerintem mindez kicsinált dolog volt Holcsi részéről, ki évek óta fondorkodik valamely terven, de hogy mily czélból tette azt, ma még lehetetlen kitalálni.

— Azt hiszi, az ügyvédnek valami czélja van Dóziával?

— Meg vagyok róla győződve, még pedig évek óta tervszerűen halad egy kitüzött czél felé. Már akkor kezdődött az, mikor Dózia anyja meghalt, s a gyermeket a grófné vette pártfogásába. Sőt meglehet, hogy már ama levelet is Holcsi iratta Dózia anyjával, ki grófné látogatását kérte és megesküdteté, hogy ha ő meghal, árváját soha el nem hagyja.

— Ezt nem hiszem! — kiáltott föl hévvel Hermance. — Oly közel a halálhoz, mint ő volt, nem szoktunk hazudni.

— Es Dózia csakugyan annak a nőnek gyermeke volt? — kérdé Oroszlay, Hermancera szögezve szemeit.

— Soha sem jutott eszembe a fölött kételkedni . . . — mondá hævvel s láthatólag elpirulva a grófné.

— És azt nem kérdezte tőle, hogy ki volt a gyermeknek atyja?

— Nem! — mondá halk, habozó hangon a kérdett, s mintegy ösztönszerűleg félrefordítá fejét, mintha arczkifejezését akarná titkolni az őt élesen vizsgáló tekintet előtt.

— Azt kellene tudnunk, hogy tisztán lássunk ebben a titokzatos dologban.

— Mit lendítene ez Dózia sorsán?

— Sorsán talán semmit, de nyomára jönnénk annak, hogy miféle cselszövényes banda veszi őt körül.

— Én azt hiszem, az csak képzelődés az ön részéről Jakab, — mondá erőltetett mosolylyal Esztheyné — Mily czél és érdek fűződhetnék ahhoz a szegény leányhoz, kinek sem vagyona, sem összeköttetései nincsenek, s szülői ismeretlenek?

— En pedig másként vagyok meggyőződve, ha összegezem az eseményeket attól a percztől, midőn grófné ama levelet kapta, melyben a beteg asszonyhoz hívták.

— Ez természetes volt. Nevem ismeretes a jótékonyági egyesületeknél, gazdagnak tartanak, fölteszik rólam, hogy segítsek a szenvedőkön, hisz naponként kapok kérő leveleket, s nem látom oly rendkívülinek, hogy egy haldokló szegény asszony rám akarta bízni gyermeke jövőjét.

— Azt az asszonyt *meggyilkolták*.

Hermance meglepetve, ijedten kapta föl fejét, s rémülettel függeszté szemét vendégére.

— Ki mondta ezt önnek? — dadogta önkéntelen összekulcsolva kezeit, s szája széle remegett lelki viharában.

— Tudom, sőt azt is hallottam, hogy soha sem

találták meg a gyilkost, mert kinek lett volna érdekében azt kutatni? És ez mellékes is, míg a fontos az: mi okból történt ez a gyilkosság, mit nekem grófné Dózia történetének elmondásakor nem említett?

— Félttem, hogy elidegenedik a gyermektől, ha megtudja, hogy anyja nem természetes halállal mult ki.

— Hát homályt vet az a gyermekekre, hogy anyja gyilkos kéznek esett áldozatul? Nem, grófné, ebben a tekintetben nézeteink eltérők. Kegyetlenül keserű lehet az az árvának, ha tudja, hogy szülői valamelyikét elpusztították, de mások szemében ez nem ok, hogy róla ne gondoskodjunk, s kegyed szerint megvessük.

— És én nem is tettem, fölkaroltam és gondoskodtam róla.

— De titokban tartotta előttem, holott jobb lett volna teljesen őszintének lennie, mert talán ma nem volna Dózia ismét a bizonytalan sorsra bízva, s oly emberek kezében, kiknek jó ozélja nem lehet vele!

— Hát már nincs az ügyvédnél? — kérdé meglepetve Hermance, — hisz férjem és fiam két fiatal leányt láttak Holcsi társaságában, s azt hittem, sőt bizonyosra vettem, hogy azok Lamberth Klária és Dózia voltak.

— És nem is csalódott. Másnap vagy harmadnap azonban mind a két leány elutazott a birtokról, s azóta Dóziának nyoma veszett.

— És ön azt jött tőlem tudakozni, nem tudok-e Dózia hollétéről?

— Nem. Azt biztosra vettem, hogy kegyed nem is tudja a leány eltűntetését, de a részleteket kívántam tudni a multból, s véleményét kérni Holcsi, Obrenné és Somorjayné, a három testvér összekötetéseiről.

— El vagyok ámulva azok fölött, a miket ma róluk beszélt. Én Holcsi nevét először az életben akkor hallottam, midőn megtudtam, hogy Dózia házánál tartózkodik, de feltűnt nekem, hogy Obrenné nem akarta annak lakását megmondani; azonban nem is sokat gondolkoztam fölötte, s annak tulajdonítanám, hogy Obrenné fél egy jól fizető ismerősét gyanuba hozni és elveszíteni.

— Most azonban lehetetlen, hogy határozott gyanuja ne legyen ellenük?

— Megvallom, hogy nem tudom, mit gondoljak, mert a ki igaz uton jár, az nem titkolózik!

— Kérem, grófné, beszéljen Obrennéval, — mondá oly szokatlan élénkséggel Jakab, mi nála ritkaság volt, s mi már az egész társalgás alatt feltűnt Esztheynének, ki koronkint meglepetve, s kutató szemekkel vizsgálta.

— Megkísértem, de nem hiszem, hogy a vele való találkozás valami eredményre vezetne.

— Ha nem is szavaiból, de viseletéből, talán ijedtségéből és zavarából fogja látni, hogy veszélyes titkokat rejteget ez a három ember, sőt talán velük együtt Lamberth Klára, ki elcsalta Dóziát az intézetből.

— De mily czélból tette?

— Éppen azt kell kiderítenünk és ha nem sikerül ily módon, más eszközökhöz folyamodunk. Dózia hollétét azonban minden áron meg kell tudnunk.

Hermance mind nagyobb bámulattal tekintett az ifjúra, s pár pillanatnyi habozás után mondá:

— Ha jól emlékszem, ön határozottan bevégzettnek mondta azt, a mire Dózia miatt kértem, s megtagadott minden továbbkutatást, sőt arra kért, hagyjak föl én is azzal és bizzam a leányt sorsára, miután ő jól érzi magát ott, a hol van, s boldog jelenlegi környezetében. Mi indítja most arra, hogy ily hévvel karolja föl ügyeit?

Az ifjút egy perczre megzavarta ez az egyenes kérdés, s kissé habozott a felelettel.

Azután gyorsan elhatározva magát, megváltozott, meleg, érzéssel teljes hangon mondá:

— Őszinte leszek, grófné, mert nincs okom titkolni érzelmeimet . . . Én Dóziát szeretem. Meg vagyok bűvölve, mióta láttam és nem tudok, nem akarok nélküle élni. Föl kell találnom, föl kell derítenem kilétét, múltját és az ellene irányult celszövényt, mert érzem, hogy őt valami veszedelem fenyegeti.

Hermance tágra nyílt szemekkel hallgatta ezt a vallomást, s úgy rezzent össze, mintha kigyó csipte volna meg, vagy a villám csapott volna le mellette.

Dóziát szereti ez az ifjú? Oroszlay Jakab? Ki hidegen, egykedvűen vette a legszebb, legelőkelőbb hölgyek rajongásait, kik őt évek óta mint leányuk leendő férjét tekintették, kiért Veronika úgyszólván gyermekkorá óta lángol és boldogtalan lesz, ha ezt megtudja? Oh, mily irtózatosan hatott rá ez a vallomás, s mily iszonyú tudat volt, hogy Dózia létezését ő ismertette meg vele, ő mutatta meg annak fényképét, ő hívta föl figyelmét annak szépségére! . . .

Irtóztató, végzetes tévedés!

Alig bírta könyeit visszatartani s remegő hangon mondá:

— Ha így van, akkor nincs többé én rám szüksége Dóziának, ki pártfogót lelt önben, még pedig erősebbet, hatalmasabbat, mint én vagyok, ki nem léphettem föl nyíltan, mert gátoltak abban a körülmények.

Most Oroszlayn volt a csudálkozás sora.

— Csak nem akarja grófné elvonni kezeit Dóziától? — kérdé meglepetve.

— Sőt ez megmásíthatatlan elhatározásom azok

után, miket öntől hallottam, — viszonzá hidegen Hermance, s olyan mozdulattal, mi nyíltan jelezte, hogy végét kívánja vetni a társalgásnak.

De Jakab gróf nem mozdult helyéről.

— Tehát Obrennétől sem fog fölvilágosítást kérni? — kérde csalódva, majdnem megrovással.

— Teljesen átengedem önnek a cselekvés terét s távol kívánok maradni az ügytől.

— De hát miért változott meg egyszerre Dózia érdekei iránt? — kérde önkéntelen szemrehányással hangjában az ifjú, s szép arcza szomorú volt és kezét kérően tette össze.

De Esztheynét nem hatotta meg sem az esdeklő mozdulat, sem az olvadékony, kérő hang, mert oly keserűséget érzett szívében, miről Jakabnak fogalma sem lehetett, s még az előbbinél is hidegebben, sőt majdnem gúnnyal mondá:

— Azt hiszem, nem csodálkozhatik azon, hogy azok után, miket öntől hallottam, nem kívánok többé e tárgyhoz szólni, vagy abban valamit cselekedni. Az én gondoskodásom csak addig volt kötelező, míg Dóziát elhagyatva tudtam, s a leendő *Oroszlay grófnének* nincs szüksége az én pártfogásomra!

— Miért haragszik rá? Az én szavaim keltettek grófnében ellenszenvet iránta?

— Nem! De azt nem hallgathatom el, hogy nagy csalódást érzek ön iránt, ki teljesen megfeledkezve névről, rangról, állásról, ilyen házasságot szándékozik tenni, mert még mindig olyannak hiszem Dózia iránt, ha szereti, nem táplál valamely alacsony tervet.

— Elég, grófnél — kiáltott föl vérpiros arccal az ifjú, s vette kalapját. — Hogy megharagítottam, azt szavaiból látom, de hogy mi indítja arra, miként ily szavakat mondjon szemembe, azt nem tudom kitalálni, azért megyek, csalódással szívemben és nem fogom többé házának küszöbét átlépni.

— Arra nincs ok! — kiáltott föl megrettenve Hermance, ki már megbánta szenvedélyességét, de Jakab gróf meghajtá magát és tartásán s vonásain látszott, hogy a mit kijelentett, azt nem szándékozik visszavonni.

Lesütött szemekkel, lehorgasztott fővel haladt ki a palotából, hova éppen akkor lépett be Enyingi Loránd, mint rendesen, a legrózsásabb kedvben.

— Otthon találtad a grófnékat? — kérde Oroszlaytól, de annak halvány arczára pillantva, elhalt ajkán a mosoly.

— Mi bajod? — kérde megdöbbenve tőle.

— Jer velem, ha nem okvetetlen szükséges ma látogatást tenned Esztheynénél; de különben Veronika nincs is otthon.

— Az ő távolléte inkább téged érdekelhetne, vagy jobban mondva őt a te látogatásod, mert velem, fájdalom, nem sokat törődik.

Jakab arczán meglepetés látszott ez odavetett szavakra, s vonásai egyszerre megélénkültek, szemei fölillantak.

— Te azt hiszed, Loránd, hogy Esztheyék számítanak rám?

Enyingi nagyot nevetett.

— Ezt csak oly ember kérdezheti, mint te vagy, Jakab, ki átálmodja az életet, s nem veszi észre maga körül a legkézenfekvőbb dolgokat.

— Mit értesz ez alatt?

— Hogy Esztheyék hozzád akarják nőül adni Veronikát, azt az egész világ beszéli és látja, s élénk várakozással lesi, mikor lesz az eljegyzés.

— Most már értem, — rebegette halkan Jakab, gondolatokba merülve, s megindultak együtt a hosszú utcában és néhány perczig szó nélkül mentek egymás mellett.

— Valami kellemetlenséged volt Hermance gróf-

*Jakab gróf tartásán és vonásain látszott, hogy a mit kijelentett,
azt nem szándékszik visszavonni.*

nővel? — kérdé aztán Enyingi. — Halálsápadtan léptél ki a palotából.

— Volt okom rá! Oh Loránd, mily megbizhatatlanok az emberek, s mily kevésbé lehet számítani rájuk.

— Ilyféle nyilatkozatot most hallok először tőled.

— Mert alig ismerem őket, s előttem mindig csak legszebb oldalukat mutatták.

— Ilyen a sors elkényeztetett kedvencze, én ilyen képzeleteket soha sem tápláltam irántuk. De hát mily vonatkozással mondod ezt? Megkínált a grófné Veronikával? — kérdé nevetve Enyingi.

— Mily föltevés! Veronika válogathat a kérdőkben, s én sohasem udvaroltam neki.

— Ezt nem merném állítani.

— Legalább nem szándékoztam tenni.

— Álmodoztál oldala mellett, mint rendesen tenni szoktad. Talán más valakiről, de ő azt magára vette.

Jakab gondolkozva hallgatta barátja megjegyzéseit, s gyorsan átgondolta az Esztheynével folytatott párbeszédet, mi rá nézve oly leverőleg végződött.

— Min gondolkozol? — kérdé Enyingi, midőn hosszú volt neki Jakab hallgatása.

— Majd elmondom otthon... Elkisérsz haza, szeretnék beszélni veled.

— Szívesen.

És mentek együtt Jakab gróf lakására, hol a háziúr fáradtan dőlt egyik kényelmes karszékbe s vendége vele szemben foglalt helyet, észrevéve annak fáradtságát, mi, ismerve Jakab erős testi szervezetét, lelki kimerülésnek látszott, s kíváncsian várta annak szavait.

De az hosszú ideig nem beszélt, s végre Enyinginek unalmasnak látszott a némaság, mert vidám, élénk, beszédes ember volt, s nem kedvelte a hosszú szüneteket.

— Látom, valami kellemetlenséged volt Hermance grófnéval? — ismétlé előbbi kérdését, a melyre még nem kapott feleletet.

De Oroszlay nem válaszolt e szavakra, hanem teljes pillantását vendégére függesztve, kérdé:

— Nagyon helytelennek és megrovásra méltónak tartod te azt, Loránd, ha valaki rangján alul nőszül?

Enyingin nagy meglepetés látszott e nem várt és különös kérdésre.

— Tudod, hogy nem vagyok rideg arisztokrata, de mindenestre biztosabbnak tartom az oly házasságot, hol hasonló az állás, a nevelés, a gondolkozásmód, különösen az, hogy ismerős legyen a család, melyből feleséget választunk.

— Te hát ellene volnál bárkivel a meszáliánsznak?

— Vitassuk meg bővebben ezt a kérdést, melyre kurtán, egyszerűen nem lehet felelni, s különösen határozzuk meg azt, mi a meszáliánsz.

— Mindketten tudjuk, hogy általánosságban mi tartatik annak.

— *Általánosságban!* Azonban e tekintetben nekem eltérő nézeteim vannak, s mint mindenben vannak kivételek, úgy természetesen ez a fogalom sem nélkülözi azokat.

— Hogy érted ezt?

— Például mondjuk, hogy mi szerelmesek volnánk egy tisztességes, jó hírű polgárcsalád leányába, ki ama szellemi színvonalon áll, mely magasan föl-emeli az egyént alantas születéséből. Erényes, tiszta multú, kifogástalan hírű, úgy ő, mint azok, kiktől származott, s nevelése, nem értem pusztán a külső mázt, és fogalmai olyanok, minőnek egy kitűnő asszonyénak lenni kell.

— Az ilyen leányt nőül venni tehát szerinted nem meszáliánsz? — kérdé szomoruan Jakab gróf; — de például, ha valakit szeretünk, s föltaláljuk benne

azt az ideált, kit kerestünk, s kinek birhatása után vágyakoztunk, kiben az élet boldogságát reméljük elnyerni. Szép, szellemes, bájos, de egyebe nincs a földön: elitélendőnek tartod te az ilyen szövetséget?

Enyingi látva barátjának ábrándos rajongását, láthatólag megdöbbsent.

— És a mellett tisztességes családból származik? — hebegte, alig tudta mit beszél, a legnagyobb zavarral.

— Semmi családból! Anyja, atyja ismeretlen, nevéről sem lehet tudni, sajátja-e, vagy fölvettnév? — viszonzá Oroszlay, — és én ha föltalálom, mindennek ellenére nőül fogom venni.

— Dóziát? — kérdé elfogultan Enyingi.

— Ót! De jelenleg el van tűnve oly gyanus körülmények között, hogy még életéért is rettegek.

— Nem nagyon gyors elhatározás ez részedről, Jakab? Azt a fiatal leányt te alig ismered, sőt azt se tudod, viszont szeret-e? Hisz alig beszéltél vele, a mellett még félig gyermek, ki csak ezután fog kifejlődni, s ki tudja, mily irányban.

— Ismerem és szeretem őt! Lénye ideálisan költői. Szépsége megbűvöli a szemet, s én az első találkozásnál, mely alkalomkor csak egy pillanatra láttam: halálisan beleszerettem. Én! ki tudod, hogy még soha sem voltam szerelmes... És ő osztja érzelmeimet.

— Saját ajkáról hallottad e vallomást?

— Ő maga mondta, de ha nem mondta volna is, tudnám, mert olyan ajk, mint az övé, nem hazudhat, s olyan szem egy földöntuli szerelmet és boldogságot rejt magában.

— Jakab, Jakab, én rettegek miattad! — kiáltott föl önkéntelen szomorúsággal Enyingi. — De ismerve téged, nem kísértem meg lebeszélni, mert te soha sem voltál olyan, mint más ember, s majd-

nem előre látható volt, hogy hosszú álmodozásodból egy nagy szenvedély fog fölébresztetni, mely magával ragad, s fölemel vagy elsodor.

— Helyesen vélekedel rólam, látom, hogy ismersz úgy, mint talán senki, s mint Hermance grófné bizonyosan nem!

— Neki is megmondtad szándékodat? — kérde új megdöbbenéssel Enyingi.

— Meg, úgy mint neked, majdnem ugyanazokkal a szavakkal, mert szükség volt, hogy beszéljek vele.

— És ő?

— Egyszerre rideg, elutasító lett irántam s oly alacsony dolgot tételezett föl rólam, hogy nem léphetem át többé az Eszthey-palota küszöbét.

— Most már értem halványságodat, midőn a kapu előtt találkoztunk, de azt is tudom, mi a grófné ridegségének az oka!

— Ismét Veronikáról akarsz beszélni? — kérde türelmetlenül Jakab gróf.

— Ő, és egyedül ő az oka, hogy haragban váltatok el. Mondtam már neked gyakran, hogy ők számítanak reád, Veronika szerelmes beléd, s valamásod mérhetetlen csapás lehetett Esztheynére.

— Azok után, miket a grófné mondott nekem, magam is kezdem hinni, hogy valamely mélyebben fekvő oka lehetett az idegességre... — viszonzá gondolkozva Jakab gróf.

— De hát miért is mondtad el mindazt neki, mi legkevésbbé sem tartozik rá?

— Ellenkezőleg! Te azt nem tudod, hogy Dóziát ő neveltette három éves korától, s mindaddig gondoskodott róla, míg az titkon eltávozott anyai szárnyai alól, s Holcsiéknál keresett és talált otthont.

— Valami összeköttetésben áll ő Dóziával, vagy rokona neki? — kérde csodálkozva Enyingi.

— Azt nem tudom. Többször beszéltünk véden-

czéről, de lehetetlen kitudni, miért pártfogolta, miért neveltette és miért volt oly kétségbeesve annak eltűnése fölött.

— És te hol ismerkedtél meg a leánykával?

— Akkor beszéltem vele először, mikor együtt mentünk Tornyosra. Azelőtt egyszer láttam az utcán, csak pár pillanatra, előbb már Esztheyné megmutatta fényképét, melynek csodáltam szépségét, de az eredeti varázshatással volt rám, s nem tudnám őt többé elfelejteni. Olyan mélyen véste magát szívembe!

— És hol találkoztál később vele? Mert hiszen azt mondod, hogy osztja érzelmeidet. Így azt meg is kellett mondania.

— Néhányszor a tornyosi tó partján jöttünk össze, sétáltunk együtt és kicseréltük érzelmünket.

— Azonnal följánlottad neki kezedet? — kérde majdnem iróniával Enyingi — és ő természetesen elfogadta.

— Házasságról nem beszéltünk, — viszonzá le-sütött fővel a kérdett, s tünődésében nem vette észre barátja futó, gunyos mosolyát.

— Mi történt azután, miért mentél mindezt bejelenteni Esztheynének?

— Nem azért kerestem föl őt, de tudni akartam, van-e neki arról fogalma, hogy Dózia hova lett, miután Tornyosról, sőt Budapestről is eltűnt?

— Dózia eltűnt? — kiáltott föl bámulva Enyingi, — s mikor történt az?

— Mialatt ti Zalánczon voltatok... Egy napon nekem megigérte, hogy másnap ismét találkozunk a tó partján, s nem jött, nem tudósított, elutazott barátnőjével, gondolom Klárának hívják... És azóta nem tudok róla semmit.

— Ez csodálatos, majdnem hihetetlen! Hova lehetett?

— Fölkeresett volt szobaleánya, kit nem vittek

magukkal, s elbocsátottak a szolgálatból, és ő beszélte nekem, hogy a két fiatal leány utazni ment. — És megfoghatatlan nekem csak az, mi tartóztatja Dóziát, hogy megírja hollétét.

— Talán tartóztatva van, de hisz Holcsiéknak keresni kellene az alkalmat, hogy pártfogoltjuk összejöjjön veled, s megtörténjék a rá nézve fényes házasság.

— Úgy látszik, ők nem így gondolkoznak, sőt valószínű, hogy nem is tudnak róla... Talán más terveik vannak Dóziával! De mik? Az éppen gyanus nekem. Az ügyvéd hirhedt gazember, gyámleánya sem tetszik nekem. Titkolóznak mindketten s félrevezették Esztheynét is, ki valami Obrennél neveltette Dóziát, de soha sem hallott arról, hogy az Holcsi Kálmánnak nővére.

— Igazad van, ez nagyon gyanus, — mondá hévvel Enyingi... — És most mit akarsz tenni?

— Tőled akarok tanácsot kérni, hogyan és mi módon lehetne kikutatni Dózia hollétét, mert én az ilyfélékben teljesen járatlan vagyok.

— Egy ügyes privátdetektivre kellene bízni az ügyet, ha nem akarsz a rendőrséghez fordulni.

— Csak a legvégső esetben. Gondolhatod, hogy kerülöm a nyilvánosságot, de ha nem jövök nyomára, azt is igénybe veszem.

— Tehát fordulj egyelőre olyan detektivhez, ki a maga kezére dolgozik.

— Ismersz egy olyféle embert, ki ügyes, megbízható és hallgat?

— Elküldöm hozzád, a kit alkalmasnak gondolok arra. Bár nem tudom, nem jobb volna-e úgy rád, mint Dóziára nézve, ha sohasem találkoznátok többé.

— Hogy mondhatod ezt? — kiáltott föl oly mély szomorúsággal Oroszlay, hogy barátja önkéntelen meghatottságot érzett, s megigérete, hogy

összeköttetésbe lép az említett titkos detektívvel és mielőbb elküldi őt barátjához . . .

XV.

Midőn Oroszlay Jakab elhagyta Hermance grófné szalonját, az egyedül maradva, kezébe rejté arcát és keservesen sirt, mint a hogy zokog az ember egy kedves halottja elhunytán.

Ő is halott fölött kesergett, mert legkedvesebb reménye halt meg arra a nyilatkozatra, mit Jakabtól hallott, hisz nemcsak saját legforróbb óhajta, de leánya boldogsága lett ama szörnyű perczben semmivé s talán élete, mert ez a komoly, mély érzésű leány nem fog megvigasztalódni tudni iszonyú csalódása fölött.

Azonban hosszú tünődés után valami csillámlása az új reménynek keletkezett agyában. Hátha Dózia eltűnnék örökre! Nyoma veszne, nem lehetne föl találni, s ha Jakab nem találkoznék többé vele, bizonynyal elfelejtené és visszatérne Veronikához.

Ő is azok közé tartozott, kik hajlandók mindig azt hinni, a mit óhajtanánk s még azt tette hozzá, hogy a kiknek érdekében volt Dóziát eltüntetni, azok továbbra is el fogják rejteni és ő nem keresi hollétét.

Egyszerre eltűnt szívéből a vonzalom Dózia iránt, sőt úgy érzé, hogy gyűlöli őt, jobban gyűlöli, mint midőn először látta, ki élő jele volt az ő megcsallatásának és semmivé tette hitét, bizalmát a jóban, hűségben, tisztességben; s csak később kezdte szeretni, ki bájos lényével, nagy szépségével és ragaszkodásával megnyerte vonzalmát, mi azonban később semmisnek bizonyult annak hálátlansága által.

Most már csak leánya, az ő kedves Veronikája

vetélytársnőjét látta benne, ki születésével földulta az ő boldogságát, s most szerelme által tönkreteszi gyermeke jövőjét! Ezt már nem tudta s nem is akarta neki megbocsátani. Mesés terveket szőtt, hogyan akadályozza meg Oroszlay tervét, kinek bár kétségbeesésében szemébe dobta, hogy rossz céljai lehetnek Dóziával, mind a mellett meg volt győződve az ellenkezőről, s tudta, hogy az oly nemes érzésű ember, ki sohasem okozná senki romlását, s ha Dóziát föltalálja, nőül fogja venni.

Az órára pillantva látta, hogy még reggeli előtt van ideje fölkeresni Obrennét. Előre kigondolta, mit fog beszélni vele és megtudja tőle, igaz-e, mit annak Holcsival való rokonságáról hallott s a többi magától fog jönni, mi az ő célját elősegíti...

Félóra mulva már Obrenné elfogadó termében volt, s midőn az intézet főnöknője kilépett egy mellékajtón, annak arczán észrevehető feszült kíváncsiságot látott, míg mozdulatai zavart árultak el.

— Mily ritka szerencse, grófné, azt hittem, már teljesen elfeledkezett rólam, — kezdé Obrenné s helylyel kínálta meg vendégét.

— Egy kérdéssel jövök, melyre kérem, hogy feleljen nekem őszintén.

— A legnagyobb készséggel, ha az hatalmam-ban áll.

— Hol van Dózia?

— Erre a legnagyobb örömmel válaszolnék, ha tudnám.

— Nincs már Holcsiéknál?

— Én hónapok óta nem láttam Lamberth kisasszonyt, sem Holcsi ügyvédet, és sem ő róluk, sem Dóziáról nem tudok semmit.

— Az lehetetlen!

— Miért volna lehetetlen? — kérdé Obrenné meglepetve a határozottan kiejtett állításra.

— Mert Holcsi Kálmán önnek fivére s a mult azt mutatja, hogy mindig jó viszonyban volt vele.

— Ki mondta ezt grófnénak? — kérdé sötéten elpirulva a főnöknő.

— Tudom oly egyéntől, kinek állítása minden kétséget kizár, s most csak azt szeretném tudni, miért üzte velem szemben azt a komédiát, melynek titkos okának kellett lenni s valószínűleg nem jó szándékból eredt.

— A legnagyobb mértékben el vagyok ámulva e különös kijelentésre... — hebegte Obrenné, talán csak azért, hogy az egyenes feleletet kikerülje.

— Fivére önnek Holcsi vagy nem? — kérdé Hermance határozott hangon.

— Nos — igen! Miért tagadjam, hisz nincs annak senkire semmi jelentősége.

— Ellenkezőleg... Tudni akarom, miért tartotta azt előttem titokban? Mert, mint mondtam, ennek a titkolódzásnak oka van, még pedig valószínűleg fontos czállal összekötve. És ha meg nem mondja azt, más eszközökhöz nyulok a kutatásra nézve.

— De hát mit gondol grófné, s mit tételez föl rólam? — kérdé elhalványodva Obrenné remegő hangon.

— A *legrosszabbat*, ha föl nem világosít az ellenkezőről! Azt kell hinnem, hogy Dóziával már évek óta valami titkos céljuk van. Hogy hárman összebeszéltek, miként helyzetét *valamire* kihasználják, hogy mi az, azt nem tudom, de kifürkészem. Hogy már megkezdődött ez a komédia akkor, midőn ön először hozzám jött kérni nyitandó intézete végett, s azt mondá, hogy egészen *kis gyermekket* is elfogadna ápolásra, arra számítva, hogy föl fogom önnek ajánlani Dózia tartását, mert okvetetlen tudta az ő létezését, származását. Fölhasználta szorongatott helyzetemet és terve sike-

rült; jól számftottak mind a hárman, s úgy engem, mint a leánykát kelepczéjükbe csalták s most...

— Álljunk meg itt, grófné! — kiáltott föl Obrenné szájaszéléig elsápadva. — Mindenekelőtt azt szeretném tudni, kiket ért hármunk alatt?

— Önt és két testvérét, Holcsit és egy Somorjayné nevezetű hölgyet, a ki szintén testvérük, s kihez amaz este utasított engem, hogy mint jó ismerősehez vigyem Dóziát, ki hajlandó lesz az ön ajánlatára őt befogadni.

Obrenné látta, hogy Hermance grófné jól van értesülve, hogy hasztalan lenne tagadása, de oly váratlanul érték annak szavai, hogy pár pillanatig nem tudott felelni.

— Akar nekem nyíltan és őszintén beszélni? — kérde Esztheyné lecsendesülve, s teljesen hidegen és nyugodtan. — Nem jöttem rossz szándékkal, sőt lehet, hogy bizonyos irányban *kezűkre járok*, de tudni akarom a valót.

Most Obrenné még jobban csodálkozott, mint előbb, s nem tudva eltalálni, mit ért a grófné a «kezűkre járok» kijelentése alatt, habozva, majdnem halkán mondá:

— Hogy mi célja van bátyámnak Dóziával, nem tudom, de nem tagadom, hogy ő küldött engem méltóságodhoz akkor, mikor először szerencsés voltam fölkeresni. Ő a gyermek létezését tudta, sőt anyját is ismerte, ki talán elmondta neki, hogy kinek a gyermeke Dózia, ki az ő halála után jó kezekben lesz, mert Eszthey grófné megesküdött neki gyermekei boldogságára, hogy pártfogásába veszi.

— És talán azt is tudja fivére, ki ölte meg azt a szegény beteg asszonyt, kinek élete már úgy is csak hetekre terjedhetett? — kérde Hermance.

— Nem, azt nem tudja, mert különben följelentette volna a gyilkost.

— De hát ha már ennyit bevallott Obrenné asszony, mondja meg azt is, mi a szándéka fivérének Dóziával, kit oly hosszú éveken át figyelemmel kísért, azután Klárával elcsalatott innét, s most eltüntette?

— Esküszöm, grófné, hogy arról nincs fogalmam, sem pedig arról, hogy hol vannak jelenleg Klára és Dózia.

— Lehetséges az? Én nem tartom annak.

— Higyjen szavaimnak. Azonban bárhol létezik is jelenleg a két barátnő, arról biztosítom, hogy Dózia szabad akaratából távozott és okvetetlen jól érzi magát ott, a hol van, mert különben tudósította volna a grófónét vagy engem.

— Ebben van valami valószínűség, de most én akarok önnek valamit mondani.

Obrenné feszült várakozással tekintett rá.

— Én Dóziáról többé nem kívánok tudni, s átengedem őt örökre önöknek. Ő velem nagyon háládatlanul bánt, s legfőbb óhajtasom, nem halani többé róla. Ön tudja, mennyi félelmet álltam ki miatta, mennyi zavart okozott ő nekem. Megtartottam szavamat, mit anyjának ígértem. Fölkaroltam, neveltettem, költöttem rá, s tettem volna mind ezt tovább is, ha ő háládatlanul el nem hagy, s föl nem mondja összeköttetésünket. Vegye ezt kérem tudomásul, valamint azt is, hogy én többé egyetlen lépést sem teszek keresésére, de figyelmeztetem, hogy vannak *mások*, kik utána járnak hollétének, kik mindent el fognak követni, hogy föl találják, s miután az illetők gazdagok és hatalmasok, fog is nekik az sikerülni. Azért legyenek óvatosak és rejtsék el jól a leányt, különben mindaz napfényre kerül, mit sejtek, hogy Holcsi úrnak érdekében áll eltitkolni.

— Grófné gyanúsítja fivéremet? — kiáltott föl Obrenné, ki a bámulattól alig tudta mit beszél e

nem várt fordulatra, mi semmikép sem tetszett neki s nem illett az ő terveiknek keretébe.

Esztheyné elhagyta helyét.

— E kérdésre nem felelek, — mondá hidegen. — Mondtam önnek, hogy nem jöttem rossz szándékkal, sőt ha tudatná velem Dózia hollétét, azt sem árulnám el senkinek s miattam maradhat ott, a hova vitték, s a hol, mint ön mondja, szeret és szívesen van . . . A mi pedig fivérével tett megjegyzésemet illeti, az nem akar gyanusítás lenni, de ha az volna is, tőlem semmi irányban nincs mit félnie, mert én *tökéletesen* szakítottam a multtal s nem törődöm önökkel.

E szavak után nem várva be Obrenné feleletét, ki álmélkodva hallgatta őt, gyorsan elhagyta a szobát és a lakást, de midőn fogatában ülve hazafelé hajtatott, nem volt megelégedve magával s csupán egy mentségét találta tettének, azt, hogy leánya boldogságát akarta minden, sőt *bárm*i áron megmenteni . . .

Ő a rendes fölfogás szerint meg volt áldva minden jóval s azt, hogy mennyit szenvedett házassága ideje alatt, senkisé nem tudta. Boldog véralkatú asszonynak tatották, mert nemcsak hogy soha sem panaszkodott, de nem is mutatta, hogy hiányzik neki az, mi a nőt igazán boldoggá teheti — férje hűsége és szeretete.

Elfojtá bánatát, mindenütt jókedvvel jelent meg, sőt még hű cselédje, Ernesztine, ki egykor dajkája volt, később komornája, sem látta soha búslakodni úrnőjét, s csak a néma éjszakák voltak tanui könyeinek, lemondásának.

Megadta magát a sorsnak, mint megadja oly sok asszony, sohasem keresett, pedig találhatott volna kárpótlást, de nemesebb érzésű, s vallásosabb volt, mint hogy a könnyelműség ösvényére tért volna.

Most azonban, midőn leánya jövőjét kellett

egyengetni, annak boldogságát megmenteni, egyszerre eszébe jutott mindaz, mit férje ellene vétkezett... Ő türt, szenvedett, de Veronkát nem akarta kiszolgáltatni a sors szeszélyének, s elhatározta, hogy küzdeni fog a fenyegető veszély ellen, és elejti Dóziát, kiért annyit áldozott, annyit rettegett és nyugtalankodott, de most meggyülölte őt, mert mint a hogy annak anyja egykor elrabolta tőle férje szerelmét, úgy most leánya készül meg-rabolni Veronika boldogságát...

Így okoskodott a fogatban ülve, s esze azt mondta neki, helyesen cselekszik, de szíve... Ah nem is szíve, lelkiismerete volt az, mi másként beszélt, s kinozta őt, de nem birt érvényre jutni, mert anyai szerete erősebb volt nála, minden más érzésnél.

És midőn hazaérkezve leányát látta, ki sétájából érkezett haza, szépen, üdén, virulóan, mint a bimbójából kipattant ékes virág, elnémultak aggodalmai, mert ennek a bájos teremtésnek szerinte boldognak kellett lenni, ha talán a *másik* boldogsága árán is, de meg kellett menteni jövőjét, sőt lehet, hogy életét.

A reggelinél négyen ültek az asztalnál s legtöbbször Béla csacsogott, ki mindig tudta a társaság legújabb eseményeit és azokat mulatságosan adta elő, elhallgatva olyan történeteket, mik nem a nagyvilágban folytak le, s azokat csak atyjának mondta el, ki hozzá hasonló módon élvezte azokat, sőt majdnem fiához hasonló módon tölté napjait.

— A többek között... — kérde anyjához fordulva Béla — sohasem hallottak többé arról az éjszakai tüneményről, ki házunkból osont ki, s nem lehetett kilétének nyomára jönni?

— Soha, — mondá látható kellemetlen hatás alatt Hermance grófné, s hajlandó vagyok hinni, hogy az egész csak képzelet volt!

— Én pedig megesküszöm reá, hogy láttam, — viszonzá hévvel Béla, — sőt jó horra valóért még egyszer kikérdezem a bérkocsist, ki akkor megtagadta a feleletet.

— Oly régi dolog már az, — mondá Eszthey, — hogy nem érdemes érte fáradni. Nem lehetett más, mint egy idevaló cseléd, ki bizonynyal nem jutalmazná meg kíváncsiságodat.

— Cseléd nem szokott bérkocsin járni.

Veronika végig hallgatván ezt a társalgást, kíváncsian tudakozódott annak részleteiről, mit fivére nagy készséggel adott meg neki.

— Ez különös, — mondá Veronika, — és miért nem kérdezősködtél Ernesztinnél ama leányról?

Mindnyájan csodálkozva tekintettek a beszélőre.

— Ernesztinnél? — kérdé elfogultan Esztheyné. — Hogy jössz erre a gondolatra?

— A legtermészetesebben, — viszonzá mosolyogva a leánya a rászegzett csodálkozó szemek felett. — Midőn Csetnekről hazaérkeztem, Ernesztine szobájába mentem, hogy valamit ruhámon igazítassak, s a mellékszoba ajtaja tárva volt és a nap fényes sugarai egy tündöklő tárgyra vonzották szememet, mely az egyik szekrény alatt hevert, s úgy látszott, takarítás közben nem vették észre. Én odasiettem és fölemeltem, s csodálkozva láttam egy fekete zsinóron függő, kisdéd akvarell arczképet, mely női fejet ábrázolt.

Hermance grófné láthatólag elhalványodott, s szerette volna elhallgattatni leányát, de lehetetlen volt közbeszólnia, ki nagy élénkséggel folytatta.

— Kérdőre vontam Ernesztinét, ki vesztethette el a rendesen lakatlan szobában ama kis képet, s ő látható ijedtséggel és zavarral azt felelte, hogy egy női rokona töltött nála egy éjszakát, s azé lehetett az arczkép, de hogy kit ábrázol, nem

tudja. Valószínűleg az lehetett amaz idegen hölgy, mert más nem mehetett ki éjjel a palotából.

Eszthey gróf kérdőleg, sőt kutatólag tekintett nejére, ki oly feltűnő zavart és halavány volt, hogy mindnyájan csodálkoztak arczának elváltozásán.

— Tudtál te erről, Hermance? — kérdé Bertalan gróf.

— Egyetlen szót sem, s nem is hiszem, de Ernesztinét kérdőre fogom vonni.

— Ne tegye mama, — mondá kérő hangon Veronika. — Én megígértem neki, hogy nem beszélek róla, s most majdnem önkéntelen röpült az ki ajkaimon ama hatás alatt, mit Béla adott elő az éjjeli tüneményről.

— És hol van az a kép? — kérdé hévvel Béla.

— Nálam, a szobámban, nem adtam vissza Ernesztinnek, ki pedig könyörgött érte, de oly bájos leányfő, hogy élvezet rá nézni, és finom, művészi festés, ha kívánják látni, megmutatom.

A reggelinek éppen vége volt s Veronika futott elhozni a mondott képet; Eszthey szivarra gyújtott, Béla nagy várakozással tekintett huga visszajövele elé, s Hermance grófné oly halovány volt, mint ruhájának csipkéi, és majdnem reszketett izgatottságában.

Midőn Veronika visszatért a képpel, legelőször fivére ragadta ki azt kezéből s rápillantva, elragadtatással kiáltott föl.

— Remek fej, s gyönyörű arcz... Kit ábrázolhat? Csak nem azt a hölgyet, ki amaz éjjel kifutott a palotából és Ernesztine rokona?

Azután atyjának nyujtá azt, ki kezébe véve és rápillantva, megdermedve ült helyén, kiesett szájából a szivar, s szemei oly rémületet fejeztek ki, minőhöz hasonlót családja soha sem látott annak arczán.

— Ismeri papa? — kérdé Veronika, atyja különös arczkifejezését látva...

— Ismerem, is-mer-tem, — dadogá az, nem bírva szemeit levenni a képről, azután megsimítá homlokát, és Hermancera szegezte tekintetét, ki némán ült helyén, s önkéntelen kinyujtá kezeit a festmény után.

— Hogy jött ez Ernesztine szobájába? — kérdé majdnem szigorúan Eszthey, mialatt átadta nejének a képet.

— Nem — tudom, — viszonzá az, de midőn rápillantott, megkönnyebbülve sóhajtott föl... Az arczkép nem Dózia vonásaival birt, mitől ő kétszeres okból tartott; hanem egy előtte teljesen ismeretlen arcz volt, nagy, beszédes szemekkel, aranyszőke hajjal, mosolygó, kedves ajakkal.

Béla és Veronika némán, csodálkozva szemlélétek ezt a különös jelenetet.

— Ennek a képnek a tulajdonosnője nem lehetett az, ki itt volt a palotában, s éjnek idején futott ki mellettem a hátulsó kapun, mert az már régen meghalt, azonban valaki más hagyhatta itt s meg kell tudnom a komornától, ki volt az? — mondá helyét elhagyva Bertalan gróf.

— Majd én beszélek vele, — kiáltott föl hévvel Hermance.

— Én akarom őt kihallgatni... Először megtudom tőle, kit mer ő rejtegetni tudtunkon kívül magánál, másodszor, hogy került az idegen hozzá, kinek ez a kép birtokában volt. Mert, nemde Hermance, nem tudtál arról semmit?

A grófné gyermekeihez fordult.

— Hagyjátok el a szobát, beszélni akarok atyáttal négy szem között, — mondá nagy szomorúsággal hangjában.

A gyermekek engedelmeskedtek, de mind nagyobb bámulattal tekintettek egymásra, miben osztozott Eszthey is, és egyedül maradván nejével, feszült várakozással, majdnem félve várta annak

szavait, ki láthatólag küzdött beszéde megkezdésével.

— Nos? — kérdé, leülve vele szemben a gróf. — Egyedül vagyunk... Mint akarsz mondani?

Hermance idegesen simítá meg homlokát.

— Tizennégy év óta tudom azt, miről soha sem szóltam, de te kívánod, hogy beszéljünk róla, — kezdé leverten s szép szemében könnyek jelentek meg szavai alatt. — Tizennégy éve, hogy rájöttem arra, miként nem engem, hanem mást szeretsz, s gondolhatod, minő hatást tett az rám a három évig tartó házasság után, ki szerelemből lettem nő, abban a képzeletben, hogy te is szeretsz...

— Nos, nos? — kérdé izgatottan Eszthey, — csak nem akarsz hűtlenséggel vádolni?

— Az idő megmutatta, hogy soha sem vádoltalak semmivel. Tizennégy hosszú évig volt keblemben zárva titkom, szenvedésem. Soha sem szóltam arról senkinek, nem mutattam neked fájdalmamat, sőt titkoltam előtted azt, a mit tudtam, mert nem akartam, hogy pirulnod kelljen előttem, s megmérgezzem az együttélés harmóniáját.

— Egyet—len— szót sem értek!

— Emlékezel, sőt látom, hogy nem felejtetted el azt a hölgyet, kit Pármai Elzának hívtak.

— Mit tudsz róla... Mit akarsz mondani? — viszonzá komor hangon a gróf, kitérve a felelet elől, de láthatólag megriadva.

Hermance szomorúan, majdnem részvétellel tekintett rá, mert nincs borzasztóbb, mint ha két együtt élő ember, különösen házastársak között, a gyöngédség és szeretet szenvedélybe megy át, mely képes az őrjöngésig fokozódni s a végletekig harcolni egymás ellen.

— *Mindent!* — viszonzá pillanatnyi habozás után. — Engedd el, hogy részletezzem feleletemet. Ez a szó kifejez mindent, sőt arra kérlek,

hogy mindazt, mit én saját erőmből el tudtam hallgatni, tikelni hosszú évek során, segítsd te is elhallgatni továbbra is — örökre!

De Bertalan gróf sokkal izgatottabb volt, sem hogy e kérelem okszerűségére hallgatott volna.

— Mivel vádolsz? Akarom tudni gyanudat, hogy azt megcáfolhassam.

Hermance nyugodt méltósággal s tagadólag rázta meg fejét.

— Ha remélném, hogy az lehetséges, elmondanék mindent apróra. De fáj a szívem pirulni látni, s újra kérlek, ejtsük el e meddő tárgyat.

— Ezek nagy szavak, beillenének a szinpadon egy drámai jelenetbe, de én nem akarok komédiát játszani. Mondd el, mit tudsz erről a hölgyről, kinek arczképe megfoghatatlan módon került a komorna szobájába.

— Jó, ha okvetetlen kívánod, megteszem, — viszonzá elhatározva magát Hermance, de oly megrovó, szemrehányó tekintetet vetve férjére, hogy az önkéntelen lesütötte előtte szemét s halk, bizonytalan hangon, de kihívóan mondá:

— Beszélj... Mondj el őszintén mindent.

— Én ezt az arczot, melyet a festvény ábrázol, nem ismerem, — folytatta a grófné — de ilyen lehetett az a beteg asszony, ki tizennégy év előtt egy könyörgő levélben magához kéretett, midőn még egészséges és viruló volt. Én már csak halálos ágyán láttam.

— Mit kívánt tőled és mit beszélt?

— Szeretetembe és pártfogásomba ajánlotta három éves gyermekét, s kért, hogy ne hagyjam azt árván, nyomorultan elveszni. *Nemes* vér folyik ereiben, mondá, s jó nevelés mellett hasznos tagja lehet a társadalomnak.

— És te? — kérdé félre fordítva fejét Eszthey.

— Megigértem és megtettem, a mit tőlem kért. Fölfogadtam a leánykát, kit, nem tagadhatom, abban a perczben *gyűöltem*, de neveltetem és később megszerettem. Anyja szomorú sorsa, kit, úgy tudom, meggyilkoltak, meghatott. Azonkívül megesküdtem gyermekeim boldogságára, hogy védője, támasza leszek s lsten látja, meg is tartottam, a míg tehetségemben volt!

— És él a gyermek?

— Él! Ma tizenhetedik évében van s szép, mint a viruló rózsza és olyan nevelést kapott, mely a *legmagasabb* rangú hölgyet illeti meg...

— És ez a kép? Hogy jött ide...

— Azt kell hinnem, hogy az ő sajátja lehet, ő vesztette el, mert pár órát itt töltött a palotában, az Ernesztine szobája mellett levő szobában volt elhelyezve.

— Titokban?

— Természetesen. Kénytelen voltam őt idehozni, mert ott, a hol addig volt, nem akarták tovább megtűrni. Másnapra az volt a tervem, hogy keresek neki biztos helyet, hol otthont talál.

— De ő megszökött s elfutott a palotából. Miért?

— Azt nem tudom. Én nem beszéltem távozásra előtt vele. Ernesztinnek fogalma sem volt arról, hogy távozott, ő látta őt utólszor, de mialatt aludt, a leány fölhasználta az alkalmat a távozásra.

— És hova ment?

— Azt sem tudom — viszonzá a grófné elpirulva a kiejtett valótlanság miatt, mit készakarva ejtett ki.

— Nem kerestetted?

— De igen, azonban nem jöttem nyomára hol-létének.

Észthey pár pillanatig küzdeni látszott magával s habozni azzal, mit mondani akart.

Azután nejéhez lépett, lehajolt hozzá és megölelte, mondván:

— Te nagy jellem vagy, Hermance s én eltörpülök melletted... Képes volnál megbocsátani? Hisz' esküszöm, hogy szivem mindig a tied volt.

— Azt nem hiszem, Bertalan, de én szeretlek téged s viseletemből láthatod, hogy megbocsátottam.

— Majd egyszer, máskor, ha mindketten nyugodtabbak leszünk, elmondom neked azt a történetet, mit csak félig ismersz és abból nem ítélsz. Légy elnéző irántam. Bár érzem, hogy nem érdemlem meg jószágodat.

De Hermance zokogva borult férje keblére, ki meleg csókokkal halmozta el homlokát, ajkát, haját és sokáig tartották átölelve egymást...

Vajjon eszébe jutott-e a franczia kodex 324-ik paragrafusa, melyről Enyingi gróf beszélt akkor az este ugyanebben a teremben, előadva barátja, Solmage márki történetét, ki nejét megölte hűtlenség miatt...

A férfi öl. A nő megbocsát!

XVI.

Alig egy óra múlva, hogy Esztheyné elhagyta Obrenné lakását, az sietve vett kalapot és felöltöt magára s ment a Vadász-utczába Holcsi ügyvédhez, kit otthon talált, de ki őt nem az irodában fogadta, hanem átment vele lakására, hol háboríthatatlanul beszélhettek.

— Mi hoz hozzám ily szokatlan időben? — kérde Holcsi, levéve sötét szemüvegét, mit leginkább arra használt, hogy szeme kifejezését és arcának netáni változását eltakarja.

— Nem valami kellemes hírrel jövök, a mi kü-

Az ügyvéd gyors léptekkel járt föl és alá a szobában.

lönben érthetetlen előttem s tőled kérek fölvilágosítást vagy inkább magyarázatot arra.

— Halljuk, mi az? — kérdé az ügyvéd látható nyugtalanossággal, mert az oly ember, mint ő, minden váratlan eseményre megdöbben.

— Eszthey grófné volt ma nálam, s kijelenté, hogy ő nem akar többé tudni Dóziáról. Átengedi őt azoknak, a kiknél jelenleg tartózkodik, s nem fogja többé kutatni hollétét.

— Hohó! Ez valami új s mivel okolta meg elhatározását?

— Tulajdonképpen semmivel. Elmondta, hogy Dózia háládatlan volt iránta stb., de hisz erről már azelőtt is beszélt, s szerintem elhatározásának valami mélyebben fekvő okának kell lenni, mit én nem tudok kitalálni, s tőled szeretném azt megtudni.

— Nekem fogalmam sem lehet róla; te jobban ismered őt, sőt nagy bizalmat mutatott irántad, midőn Dózia származását elmondta... Nekem éppen úgy megfoghatatlan ez a dolog, mint neked, annál is inkább, mert mikor utólszor nálam volt, lázas érdeklődést mutatott iránta.

— De ez még nem minden, a mit mondani akarok. Sokkal veszélyesebb ránk nézve az, hogy tudja, miként testvérek vagyunk, mit én mindig titkoltam előtte.

— Megtudta összeköttetésünket? — kiáltott föl rémültem Holcsi. — Kitől és mikor?

— Úgy látszik a legutolsó időben, de hogy kitől és mi módon, arról nincs fogalmam, sőt azt is tudja, hogy Somorjayné is nővérünk.

Az ügyvéd álmélkodva s összeránczolt homlokkal hallgatta Obrenné előadását. Nagyfokú nyugtalanosság látszott rajta, s gyors léptekkel járt föl és alá a szobában.

— Ez rossz hír, Lujza, nagyon rossz hír, —

mormogta fogai között. — Ki mondhatta meg neki, hisz senki sem tudta rokonságukat, s különösen Somorjaynéval, ki soha sem jön hozzám, vagy intézetedbe.

— Csodálatos és megfoghatatlan!

— És te azt hiszed, hogy ennek következtében mond ő le Dózia kereséséről? De hisz az nem lehet hatással az ő vele való viszonyára.

— Azt nem is hiszem, sőt mint láttam, messze terjedő következtetést von le ezekből a dolgokból a multa nézve, s nem hittem volna oly találékony eszünek.

— Miféle következtetéseket? — kérde mindjobban meglepetve Holcsi s nővére előtt megállva.

— Nyíltan kimondta, hogy mi Dóziát már születése óta ismerjük, s mindaz, mi vele történt, egy általunk szőtt terv szerint ment végbe.

— És te mit mondtál neki?

— Mit mondhattam volna? Tagadni a tényt, hogy testvérek vagyunk, lehetetlen volt, s csak gyanusabbá tette volna a dolgokat.

— Tehát bevallottad neki?

— Természetesen! Sőt azt is beismertem, hogy te Dóziát kis gyermekkorá óta ismered anyjával együtt.

— Szerencsétlen, együgyű teremtés!.... Így teszed semmivé terveimet! — kiáltott föl bős haraggal Holcsi. — Bolond, ki asszonyban bizik, valamennyi egyforma ostoba és megbízhatatlan.

— Esztheyné a rendőrséggel fenyegetett, — mondá sűrő hangon Obrenné, — ha nem leszek őszinte hozzá; azonban tőle nincs mit tartanunk, mert megígérte, hogy soha sem beszél rólunk senkinek, s Dózia hollétével nem törődik...

— És te ezt elhiszed neki?

— Szóról-szóra, mert láttam, hogy a mit mond,

arra el is van tökéelve. Sőt figyelmeztetett, hogy más valaki, a ki gazdag és hatalmas, kutatja Dózia hollétét, s ha jól el nem rejtjük, föl is fogja találni.

— Ezt mondta ő? És nem nevezte meg, ki az, ki a leányt keresi?

— Nevét nem említé.

— Nem is szükséges az, mert én tudom az illető kilétét!

— Te tudod, kit értett a grófné! — kérdé csodálkozva Obrenné.

— Tudom, de nem közlöm veled. Valamint semmit sem fogsz ezentul tőlem megtudni, mert nem vagy az a megbízható egyén, kinek tartottalak.

— Haragszol rám?

— Nem bizom benned, mert eljár a szád s nem tudod megítélni, mit és mennyit lehet bizonyos dolgokról mondani.

— Mi rosszat mondtam a grófnénak? Csupa ártatlan dolgokat... És ő nem is igen hallgatott rám, saját gondolataival volt elfoglalva, s a multtal alig látszott törődni. Egyáltalán Dózia iránt teljesen közönyösnek mutatkozott, mi, azt hiszem, neked nagy zavart idéz elő számításodban.

— Legkevesbbé sem! Én Esztheynére csak másodsorban számítottam, a főszemély a gróf... És ő már is dupláját ígerte a lapokban megjelent kitűzött jutalomnak, ha nekem sikerül föl kutatni Dóziát. Ez tehát már jóformán kezemben van. Negyven ezer korona! Csinos kis összeg, mi? De nekem nem elég. Még más terveim is vannak, s miután az általam kihirdetett jutalom, huszezer korona, czélzata ily fényesen sikerült, remélem a többi is gazdag kamatot hajt számomra, mert nekem Dózia már sok pénzemben van, de sok jövedelmet is várok tőle.

— A grófot akarod megdézsmálni? — kérde nevetve Obrenné.

— Természetesen. Ő az, a ki nagy szorongatásban van, s azonkívül, úgy látszik, ragaszkodik ahhoz a gyermekhez, a kinek anyját szerette, s a kit oly váratlanul veszített el, mielőtt még ráunt volna.

— Hogy becsüllek, Kálmán, azt nem mondhatom, de bámulom számítási ügyességedet, a melylyel már vagyont tudtál szerezni, — mondá majdnem lelkesülten Obrenné.

— A becsület szép hangzású szó, de keveset jövedelmez, s mellette meghalhatunk éhen! — viszonzá Holcsi vállat vonva, — s azzal, hogy rossz a hirem, keveset törődöm. A kinek pénze van, becsülete is van, s ha terveim sikerülnek, fittyet hányok az egész világnak!

Obrenné elhagyta helyét. Erre az épületes okoskodásra semmit sem tudott mondani. Ő, a ki hosszú évek során leginkább fivére kegyéből élt, nem törődött azzal, honnét veszi az a pénzt, melylyel segíti, és kivéve, hogy olykor szemébe mondta tetteiről véleményét, nem sokat gondolt azzal, mi-féle életmódot folytat az, csak olykor óvatosságra inté, a mit az gúnyos felsőbbbségi mosolylyal fogadott.

Obrenné rövid búcsú után az ajtó felé indult, de midőn az föltárult, a szobaleány, a ki jelenleg Zsófi helyét tölté be az ügyvéd házánál, levéllel kezében lépett be.

— Egy hordár hozta, — mondá, átnyujtva a levelet, — s azt mondta, hogy az irodából ideküldték őt, mert *sürgős* van a boritékra írva.

Holcsi nyugtalanul vette át a nyujtott levelet, mert, mint mondtuk, ő mindig nyugtalan volt, ha valami váratlan dolog érte... És a *sürgős* szó izgatottá tette.

Obrenné állva maradt az ajtó közelében, melyen a leány távozott, s várt, míg fivére olvasott, ki végigfutván a sorokat, dühös káromkodásban tört ki, midőn a levél tartalmát végigolvasta.

— Megőrültek ezek az emberek? kiáltott föl, nővérének nyujtván a levelet, mely a következőket tartalmazta:

Tisztelt Ügyvéd Úr!

Ne tegyen kérem semmit abban az ügyben, melyről beszélünk, s én ama fiatal leány keresésével megbizva önt, negyvenezer koronát ígértem jutalmul, ha azt föltalálja.

Meggondolva a dolgot, nem sokat törődöm ama leány hollétével s visszaveszem ígéretemet és kérem, hogy együtt lefolyt párbeszédünket *meg nem történtenek* tekintse, ki maradtam őszinte hiva

Eszthey Bertalan gróf.

— Hisz ez majdnem szóról-szóra ugyanaz, miket nekem a grófné ma mondott Dóziáról! — kiáltott föl Obrenné. — Ez igazán különös és megfoghatatlan.

— Mondd inkább, gyalázatos kijátszása terveimnek, — fakadt ki villogó szemekkel Holcsi.

— Valaminek történni kellett a házasok között.

— Azt nem gondolnám.

— Nem lehetséges az, hogy Dóziát fölalták?

— Az ki van zárva!

— Hol van ő jelenleg?

— Elég, ha én tudom, mint mondtam, rád többé nem bízok titkot.

— Hát Isten veled, — mondá neheztelve s kurtán Obrenné és elhagyta a szobát, hol az ügyvéd dühösen sétált föl és alá s tündődött, mit tegyen e nem várt és előtte megfoghatatlan fordulatra, mi terveit és számításait teljesen tönkretette.

De volt még egy reménysugár! Oroszlay Jakab...

Tanuja lévén a közte és Dózia között történt összejövetelnek Tornyoson, látta, hogy a gróf szerelmes a leányba, s most ezt az érzést kellett kiaknáznia és kezeibe játszani neki Dóziát, csak azt nem tudta, mi czélja van annak vele, mert hogy feleségül akarja venni, azt a legvérmesebb reményekkel sem gondolhatta, de mindamellet óvatosan akart eljárni az ügyben.

Új tervet kellett készítenie, de előbb megtudni az okát, a mi a házaspárt majdnem egyszerre lemondatta Dóziáról, a kit hosszú évek során rejtgetett Esztheyné férje előtt, az pedig szüntelenül kereste.

Eddig oly kitűnően sikerült zsarolási terve, s most, a midőn a végéhez közelgett, dugába dől számítása, oly váratlanul rabolták meg a sikertől, hogy szeretett volna tombolni dühében, de okszerűbbnek látta nyugodtan elmélkedni a történetekről és a jövőről, s addig nem fordulni Oroszlay grófhhoz, a míg Esztheyvel nem beszél, a kit sokkal együgyűbbnek tartott, mint hogy az, ha ő találkozik vele, el ne árulja, a mit megtudni szándékozik tőle.

Azt, hogy Oroszlay és Enyingi ez idő alatt miféle tevékenységet fejtettek ki Dózia föltalálására nézve, természetesen nem sejtette, a kik e közben beszéltek egy Enyingi által ismert s általa ajánlott detektívvel, s elmondván annak a szóbanforgó ügyet, megbízták a kutatással.

Tíz nap mult el azóta, és Kardos Mihály detektív már sorra járta mindama helyeket, a hol a grófok előadása szerint valamit megtudni remélt az eltűnt leányról, és nem is fecsérelte hasztalanul idejét, mert különös fölfedezésekkel érkezett Oroszlay palotájába, a hol a két barátot együtt találta, a kik éppen ő róla beszéltek, találgatván, hogy miféle eredményt ér el megbízatásában.

XVII.

Genfben a mesés szépségű tó partján emelkednek a legismertebb és legelegánsabban berendezett szállodák.

A ki nem ismeri ezt a várost, Helvéczia gyönygét, annak hiába íránk le annak szépségeit, mert bármily ragyogó irány sem bírja visszaadni azt a hatalmas benyomást, mit annak látására érzünk.

Hemzseg ott az idegen utazó télen és nyáron, sőt az évnek minden szakában s vissza-vissza térnek mindazok, kik egyszer fölkeresték, mert úgy nagyszerű fekvése, mint bájos vidéke által újra és újra megkápráztatja a szemet.

Legnagyobb számmal angolok tódulnak a szépségéről híres városba, s mindenki igyekszik ama fogadók egyikében kapni lakást, a melyek a tó partján állnak, s ablakai annak sima tükrére bírnak kilátással... Méreg drágák ezek a szállodák, s csakis gazdag emberek bírnák megfizetni, s ezek közé tartoznak az angolok, amerikaiak, a kik éppen azért mindenütt szívesen látott vendégek, mert sok a pénzük.

Eme szállók egyikének erkélyén ült egy bájos alkonyon két fiatal leány, Lamberth Klára és Dózia, kik hosszú utazás után itt vettek állandó lakóhelyet és Holcsi utasítása szerint nem volt szabad onnét távozni addig, míg ő arra engedelmet nem ad nekik.

De szívesen is maradtak. Különösen Klára, ki elfogulatlanul és boldogan élvezte az utazást, míg Dóziáról nem lehetett ezt mondani, mert ő többnyire szomorú volt és kínzó sóvárgással töltötte napjait, bár ő is élvezte az utazást.

De a mi igen kellemetlen volt neki, hogy észrevette, miként Klára folytonosan figyel, sőt ellen-

őrzi tetteit. Soha egy pillanatra sem hagyta egyedül s lehetetlen volt neki észrevétlenül egyetlen sort is írni, vagy levelet adni postára, ha csak be nem avatja őt titkába, mit Oroszlay a legszigorúbban megtiltott neki és fogalma sem volt arról, hogy barátnője tud az ő és Jakab gróf összejöveteléről s megmondani nem merte azt Jakab gróf tilalma ellenére.

Míg ő folyton szomorkodott, addig Klára elemében volt. Élvezte nemcsak a szép vidéket, de a fogadóban lévő idegenek társaságát. Zsófi helyett egy öreg kísérőnőt adott az ügyvéd melléjük, ki valamivel jobb volt a cselédnél, bár körülöttük annak teendőit is végezte, mind a mellett a látszat kedvéért velük evett a table d' hôte-nál, bár Klárának nem volt szüksége garde de damesra, mert föllépése bátor, biztos volt s mindenki látta, hogy ő hármuk között az intéző és rendelkező, mi fiatal-ságánál fogva kissé feltűnő volt.

Sokaknak a fogadó lakói közül találgatásra adott okot a három magyar hölgy kiléte és társadalmi állása.

De kifogás nem lehetett ellenük, bár azt is különösnek találták, hogy mindhárman különböző néven voltak az idegenek könyvébe beírva, annak ellenére, hogy szorosan összetartottak, mert Klára fizette a költségeket, s bőven költött, hogy okvetetlen gazdagoknak tarthatták őket, bár kiadásai miatt gyámatyjától nem egyszer kapott szidást és megrovó leveleket.

Azonkívül általánosan feltűnt a két leány szépsége, mert Klára is igen csinos volt, Dózia pedig rendkívüli szépségnek ismertetett el. Mind a mellett nem látszottak azok közül valóknak, kikhez könnyen lehet közeledni s a futó társalgáson kívül senki sem jutott velük bizalmasabb viszonyba, soha senkit nem fogadtak lakásukban, bár az igen dí-

szes és drága volt, három szobából állt s erkélye a tóra nyílt, mit Genfben igen nagy áron kell megfizetni.

Azokkal, kikkel megismerkedtek, csakis a szálloda társalgási termében jöttek össze, vagy az épületet környező parkban, hol nem egy fiatal ember várakozott megjelenésükre, hogy pár szót válthasson velük, vagy sétáikban kísérje őket.

Nyelvismeretét Dózia Obrenné intézetének, kitűnő tanárainak köszönhette. Azonkívül kedve és tehetsége is volt az idegen nyelvekhez s így könnyen tanult és most annak jó hasznát vette, Klára kedvéért ő is résztvett a társalgásban, mind a mellett mindenki észrevette bájos arczocskáján s kedves ajkán azt a szomorú mosolyt és bánatos kifejezést, mely az utolsó időben, Magyarország elhagyása után, azon rendesen ült s vonásait sohasem hagyta el, de igen érdekessé tette.

Mint mondtuk, egy estalkonyon az erkélyen ültek s nézték a lassan tova tűnő napot, melynek végső sugarai pirosra festették a tó sima tükrét, melyen ide-oda siklottak a kisdud csolnakok, díszes gondolák s élénk látványt nyújtottak a szemnek...

Társalgásukban Latorné, kit ők egyszerűen Terkának neveztek, lépett az erkélyre s névjegyet nyújtott át Klárának, melyen a következő állt:

KARDOS MIHÁLY

okleveles mérnök.

Ajánlva Holcsi Kálmán ügyvéd által.

— Ezt el kell fogadnunk, — mondá Klára. — Gyámatyámtól van ajánlva s nem utasíthatjuk el.

— Nagyon előkelő külsejű, csinos ember, — mondá Latorné tájékoztatásul.

— Fiatal vagy öreg? — kérdé Klára, kezében forgatva a névjegyet s újra és újra elolvasta a mi

arra írva volt, mind a mellett némi habozás látszott rajta.

— Lehet negyven éves, vagy valamivel több, — viszonzá Latorné.

— Mondja, hogy szívesen látjuk s vezesse ide, jelenté ki Klára egy pillantással barátnőjére, ki egykedvűen hallgatta a párbeszédet.

— Nem lehet elutasítanunk ezzel az ajánlat-tal, — mondá Klára.

Dózia helyeslőleg intett fejével.

Az idegen belépett. Csinos, intelligens kifejezésű arca, urias öltözéke, magas, karcsú termete és udvarias meghajlása szimpatikusan hatott a leányokra, mit ő azonnal észrevett, sőt számítani látszott arra.

— Pár napra e városba szándékozván jönni ügyleti dolgokban, Holcsi úr szerzett számomra útlevelet, melyre ugyan alig van szükség, de mégis jobb, ha azzal el vagyok látva, s egyszersmind szíves volt megemlíteni, hogy kegyetek szintén itt időznek, — kezdé Kardos, — sőt ajánlatot is adott.

Klára üléssel kínálta meg őt.

— Hogy van gyámatyám? — kérdé, nem tudván valami jobbal megkezdeni a társalgást.

— Jól érzi magát. A napokban Tornyoson volt s elragadtatva érkezett vissza, mint rendesen, ha oda kirándul.

A leányok látták, hogy az idegen tájékozva van Holcsi életmódjáról, s ez Klárára nézve megnyugtató volt, ki kissé gyanakvó természettel bírt, s feltűnt neki, hogy a «mérnök úr» le nem vette szemeit Dóziáról.

— És meddig marad Genfben kegyed? — kérdé a vendégtől.

— Pár nap alatt elvégzem ügyeimet, mert sietnem kell haza, vagy jobban mondva Zalánczra,

hol Oroszlay gróf új birtokát fogom fölmérni és beosztani.

Dózia e névre elpirult, mit úgy Klára, mint Kardos észrevettek, s ez utóbbi önkéntelen elmosolyodott.

— Meg van elégedve a gróf birtokával? — kérde Klára.

— Azt hiszem, igen! Nagy építkezéseket szándékozik ott létre hozni, s majdnem hetenkint kirándul oda Enyingi gróffal.

— Nem lakik ott? Azt hittem, ott tölti a nyarat, — kérde Klára.

— Úgy is szándékozta tenni. De gondolom Angolországban van valami teendője, s talán néhány hónapra már el is utazott.

A leányok mindinkább meggyőződtek, hogy vendégük nemcsak Holcsit ismeri, de a szomszéd gróf terveiről is tájékozva van.

Dózia arcza megélénkült e társalgás alatt, s elveszté közönyös kifejezését, melylyel a vendéget fogadta.

— Most nagyon szép lehet az a vidék, — mondá önkéntelen sóhajjal. — Erdő, mező másodvirágzását ünnepli.

— Csodálom, hogy önök oly hosszú ideig távol vannak onnét, — mondá a mérnök. — Úgy tudom, már hetek előtt eljöttek.

— Négy hete, de most már haza készülünk, — mondá élénken Klára.

— Gondol még olykor Obrenné intézetére? — kérde Kardos, Dóziához fordulva.

— Ritkán... — viszonzá zavarral és meglepetve a kérdett.

— Én pár hét előtt voltam nála, kis hugomat adtam az intézetbe, s akkor említé Obrenné, hogy önök mindketten több évet töltöttek nála.

— Csak Dózia, én mindössze pár hónapig vol-

tam csak ott, a zárdában nevelkedtem, de 6 kiskora óta Obrenné növendéke volt.

— És szeretett az intézetben? Hugom érdeklében kérdezem ezt, ki nehezen szokik meg idegenek között a családi kör után.

— Nekem nem volt családom, s így nem vesztettem az ottléttel, sőt nyertem általa, — mondá halk, elfogult hangon Dózia.

— Tehát szívesen volt Obrennénál?

— Szerettem tanulni, s jól bántak velem.

— És mégis oly könnyen hagyta oda.

A leányok meglepetve tekintettek rá, s nem feleltek.

— Elöttem teljesen nyíltak lehetnek, — mondá mosolyogva Kardós. — Tudom Dózia kisasszonynak jóformán egész élettörténetét, nemcsak Holcsi úrtól, de csodálkozni fognak, ha azt mondom, hogy őt magát is ismertem kisgyermek korában.

— Engem ismert, mint kis gyermeket? — kérde Dózia a legnagyobb meglepetéssel.

— Ismertem anyját, ki halála előtt kegyedet Eszthey grófné gondjaira bízta.

— De hát ki ön? Mindent tud multamról s én soha sem hallottam nevét? — kiáltott föl nagy izgatottsággal Dózia elhalványodva, mialatt Klára nyugtalanul mozgott helyén.

— Ez nem valami különös, — viszonzá mosolyogva Kardós. — Szüleimmal a szomszédban laktam, s mintegy tizennégy éves fiú voltam. Kegyed akkor három éves lehetett. Nem emlékezik abból az időből semmire?

— Semmire! — sóhajtá Dózia.

— Egy csinos lakásra, hol anyja esténként lámpa világa mellett dolgozott, gyermeke ruháit igazgatva.

— Mintha rémlenék előttem valami, — rebegette Dózia szemeit a levegőbe függesztve, s arczán lát-

szott, hogy emlékező tehetségével küzd, a régen multba akarván tekinteni.

— Honnét tudja ön mindezeket? — kérde nagyfokú ijedtséggel és nyugtalansággal Klára. — Kérem, Kardos úr, ne mulattasson bennünket regéikkel, minek nincs más célja, mint hogy barát-nőmet fölizgassák. Remélem, nem azzal a szándékkal jött ide.

— Isten mentsen, de jól esik a multról beszélnem. Kedves emlékeim vannak ahhoz fűzve s nem tudtam, hogy Dózia kisasszony előtt ismeretlen az, — viszonzá hangjában élénk sajnálkozást fejezve ki a mérnök.

— Beszéljen, kérem, beszéljen! — kiáltott föl Dózia kérő hangon.

— Megengedi, kisasszony? — kérde a vendég Klarához fordulva.

— Sőt egyenesen eltiltom! Miért fölhevíteni a multat, van a jelenben elég érdekes beszéd tárgy.

— De nekem még soha sem volt alkalmam anyámról hallani, — mondá hévvel Dózia s szép szemébe könnyek gyűltek.

— Nem, nem, megtiltom önnek, hogy folytassa megkezdett beszéd tárgyát, — jelenté ki szigorúan Klára. — És meg vagyok győződve, ha gyámatyám tudta volna, hogy ilyenekkel mulattat minket, nem ajánlotta volna önt hozzánk.

— Ellenkezőleg, ő fölhatalmazott erre, — fül-lentett Kardos merészebben s nagy nyugalommal.

— Az lehetetlen.

— Miért kételkedik abban kegyed. Vagy valami titok lappang a mult eseményei alatt?

— Az nem, — viszonzá láthatólag megzavarodva Klára, de miután gyámatyám arról sohasem beszélt nekünk, azt hiszem, nem bizott meg idegent, hogy ezeket Dóziának előadja.

— Nem beszélt, mert maga sem tudott róla.

Legujabb keletű dolgok ezek s Holcsi úr egyenesen megbizott, hogy tudakoljam meg Dózia kisasszonytól, nem emlékezik-e arra az időre, midőn még anyjánál volt.

Klára halotthalványan ült helyén és nem tudta, mit gondoljon e konokságról.

Az idegen férfi a legnagyobb nyugalommal és biztossággal adta elő állításait s modora, külseje majdnem bizalmat gerjesztő volt. Viselete kifogástalan úri emberre vallott és mégis oly lehetetlen, teljesen megfoghatatlan volt előtte, a miket az nekik beszélt.

— Ne hallgasson Klárára! — kiáltott föl heves, sürgető hangon Dózia s közelebb húzta hozzá székét. — Beszéljen a multról, emlékeztessen egyremásra abból az időből, melyre sohasem gondoltam s érzem, hogy emlékezőtehetségem derengeni kezd...

A vendég kérdő pillantást vetett Klárára, kinek arcza nemcsak nyugtalanságot, de határozott félelmet árult el.

— Nem tudom, mit gondoljak önről, — rebegte teljesen megzavarodva.

— Semmi különöst! — kiáltott föl nevetve Kardos. A véletlen összehozott Dózia kisasszonnyal, kit kis gyermek korában szerencsém volt ismerni. Családja jó volt az én családommal s azt hittem, örömmel hall valamit a multból.

— De mily örömmel, — mondá hévvel, ragyogó arcczal Dózia, megrovó pillantással Klárára, ki majdnem megdermedve ült helyén.

— Nos, hát kutasson kissé emlékeiben. Semmit sem emlékezik anyjára?

— De igen, homályosan. Magas termetű, s azt hiszem, szép asszony volt.

— Úgy van. És játszótársaira, kikkel gyakran mulatott egy ház udvarán, eperfák árnyékában?

— Arra nem emlékezem, — viszonzá szomorúan Dózia.

— Egy napon elvitték egy beteg asszonyhoz, ki ágyban feküdt. Később egy szép fiatal úri hölgy jelent meg a kisdéd szobában s megsimogatta haját, ölébe vette és megigérte, hogy szeretni, pártolni fogja.

— Eszthey grófné? — kérdé érdekel Dózia.

— Emlékezik rá?

— Abból az időből nem, de később gyakran volt alkalmam őt látni.

— Mikor találkozott utoljára vele? Mert csakugyan ő volt, kiről beszélek.

Dózia elpirult s zavarral mondá:

— Majdnem négy hónapja mult.

— Amaz este, midőn elhagyta az Eszthey-palotát?

A leányok tágra nyílt szemekkel néztek rá.

— Ön azt is tudja? kérdé Dózia csodálkozva.

— Holcsi úr mindent elmondott nekem.

Klára nem tudta, mit gondoljon. Mindazt, mit eddig a legnagyobb titokban kellett tartaniok, tudta ez az idegen ember, kinek ő még nevét sem hallotta soha kiejteni Holcsi által.

— Most láthatják, hölgyeim, — mondá mosolylyal Kardos, — hogy Holcsi úr mily őszinte és bizalmas irántam, s most azt szeretném tudni, hova szándékoznak innét menni?

— Nincsenek terveink, — viszonzá Klára, — addig maradunk itt, míg gyámatyám másként rendelkezik velünk s tudatja, hogy mit tegyünk.

— Ősz felé közeledik az idő s nekem úgy bebeszélt Holcsi úr, hogy legközelebb visszahívja önöket.

— Erről utolsó levelében nem tett említést, s alig hiszem, hogy az volna terve.

— Mikor kapta kegyed utolsó levelét?

— A napra nem emlékezem.

— Nem lenne szíves megnézni a levelet, érdekelne tudni annak keltét?

— Mi végre?

— Hogy utolsó találkozásunk előtt, vagy utána küldte-e el tudósítását?

Klára elhagyta helyét s bement a szobába a levelet elhozni, de alig hogy eltűnt az erkélyről, Kardos gyorsan húzott ki zsebéből egy összehajtott papirost és Dóziának nyújtva, mondá:

— Olvassa és rejtse el ezeket a sorokat. A mit meg nem mondhattam barátnője előtt, azt megtudja azokból. De legyen óvatos.

Dózia meglepetve vette át az iratot s gyorsan zsebébe rejté. Midőn Klára visszajött, nyugodt társalgásban találta őket, a vidék szépségéről beszéltek.

— Ime, — mondá Kardosnak nyújtva a levelet, ki azonban csak a dátumot látta azon, mert az óvatosan volt összehajtvá, hogy tartalmát ne lehessen elolvasni.

— Szeptember tizedike, — olvasta Kardos, — tehát öt nap előtt ... És most kegyeikbe ajánlom magamat.

— Már megy? — kérdé Dózia sajnálattal hangjában.

— Nagyon is hosszúra terjedt látogatásom, de ha megengedik, elutazásom előtt még tiszteletemet fogom tenni.

— Szívesen látjuk, — viszonzá hévvel Dózia, míg Klára csak fejével intett s a vendég elhagyta az erkélyt és pár percz múlva látták őt a ház előtt elmenni s a tó felé haladni.

— Különös ember, — mondá Klára, gondolkozva kísérvén őt szemével. — Nem hittem volna, hogy gyámtyám valaki iránt ily bizalommal lehessen, ismerve az ő zárkózott természetét.

— Talán nagyon régi ismerőse.

— Nagyon régi nem lehet, mert arra még fiatal!

— Rám azt a hatást tette, hogy igen komoly ember, kiből lehetne bízni.

— Nekem nem tetszett a szeme ... Tekintete éles, mintha az ember lelke mélyére akarna látni, s pillantása gyors és nyugtalan. De még ma írok gyámtyámnak s megkérdezem tőle, ki ez a Kardos nevezetű mérnök.

— Várj pár napig, — viszonzá érthetetlen nyugtalansággal Dózia. — Ez az úr azt mondta, hogy haza hívnak bennünket, s így legközelebb kell érkezni levélnek.

Klára figyelmesen vizsgálta a beszélőt, valami szokatlan kifejezést látott arcán. Maga sem tudta, mily irányban, de különös gyanura gerjedt, azonban nem tudván azt határozott formába önteni, mondá:

— Igazad van, megvárom gyámom levelét s ezzel távozott az erkélyről, de szobájában azonnal a levél írásához kezdett, mit még aznap el is küldött Holcsinak.

Dózia élénk tekintettel kísérte távozását, s midőn az eltűnt az erkélyről, lassan elővette zsebéből a levelet s a következőket olvasta abban.

Szeretett drága Dóziám!

E levél átadója az én megbízásomból megy önt keresni, s bárhol találja is, bizzék benne, s ha lehetséges, szóval vagy pár sorral válaszoljon nekem, kinek érthetetlen az ön gyors eltűnése és retteggve gondolok arra, hogy valamely cselszövénynek lehetne áldozata ... Holcsi nagyon rossz ember, s képesnek tartom őt *mindenre*, és gyámleányában sem bízom, kérem, óvakodjék tőlük!

Mihelyt Kardos hírt hoz nekem önről, azonnal

sietek fölkeresni, mit nem kell mondanom, hogy ön nélkül nem kell nekem az élet, s jóban, rosszban örökre híve marad

Oroszlay Jakab.

Dóziának könyek gyültek szemébe e sorok olvasása alatt. Kedves ajka boldogan mosolygott, s miután megcsókolta a levelet, újra zsebébe rejté és gondolkodott, hogy adhatna hirt Jakabnak, mit eddig lehetetlen volt tennie.

De remélte, hogy még fölkeresi őket a gróf megbízottja s akkor valami módon kezébe csusztatja annak a választ, bár alig volt reménye, hogy Klára szemét kijátszhassa, kin valami gyanut vélt észrevenni, bár nem lehetett annak semmi alapja, mert mind az valószínű volt, mit Kardos beszélt.

Azonban hasztalan várta másnap, harmadnap az idegent, az többé nem mutatta magát, de az ügyvédtől érkezett levél, melyben az egyetlen szóval sem említette a mérnököt, s Klára e miatt nagyon nyugtalan volt és valami — Dózia előtt érthetetlen félelem látszott rajta...

XVIII.

Utolsó előtti fejezetünkben említettük, hogy Kardos detektív jelentette magát Oroszlay Jakabnál, s midőn belépett, a házi urat és Enyingi grófot együtt találta.

— Hoz valami jó hírt, Kardos, éppen magáról beszéltünk, s mindketten érthetetlennek találtuk, hogy oly hosszú idő óta nem ad hírt magáról.

— Oh, gróf úr, azóta nagyon messze jártam, — viszonzá hamis mosolylyal a detektív. — Képzél-jék, Genfben voltam.

— Genfben! És mit keresett ott? — kiáltott föl csodálkozva Oroszlay.

— A mit rám biztak, a két fiatal hölgyet . . .
És meg is találtam őket.

Jakab gróf izgatottan ugrott föl helyéről.

— Csakugyan? Találkozott velük?

— Hogyne! Holcsi Kálmántól vittem ajánlatot, a mit, természetesen, magam írtam.

— És sikerült bejutnia hozzájuk?

— Sőt szívesen láttak, mint mérnök szerepeltem, ki ügyekben jár Genfben, s ügyes manipulációval méltóságod levelét is kezébe juttattam Dózia kisasszonynak. Választ azonban nem hozhattam, mert kétszer fölkeresni őket veszélyesnek tartottam.

— Beszéljen, beszéljen! Mondja el, hogy jött nyomukra a hölgyeknek?

— Igen egyszerűen, sőt fáradság nélkül, mert a véletlen, mely ilyféle dolgokban nagy szerepet játszik, kezemre járt és Zsófi, a volt szobaleány által tudtam meg hollétüket.

— Fölkereste Zsófit?

— Ott lakik Holcsi házában egy kis hónapos szobában és figyel minden jövés-menésre. Tudattam vele, ki vagyok, s hogy gróf úr megbízásából jöttem hozzá, a mit ő különben már tudott.

— Én mondtam neki, hogy föl fogja keresni s hogy bizalommal lehet magához.

— Midőn beléptem hozzá, több levelet tartott kezében, melyet a levélhordó hagyott a házmesternél Holcsi számára, valószínűleg restelvén fölfáradni az emeletre s Zsófi a levélborítékokat vizsgálta, melyeknek egyikén genfi postabélyeg volt.

— Ez Klára kisasszony írása, — mondá, átadván a levelet.

— Bizonyos ebben? — kérdém a levelet jól szemügyre véve.

— Tökéletesen, — mondá ő. — Klára kisasszony írását jól ismerem, s megesküszöm, hogy ezt ő írta.

— Tud a házmesterné e levelekről? — kérdém.

— Nem! Ő nincs itthon s nekem adta azokat a levélhordó.

— Föl fogjuk bontani.

— Ha van bátorsága hozzá, tegye. Én nem mernék ilyet elkövetni, — mondá Zsófi s én percz alatt leszakítván a borítékot, a következőket olvastam. De ime, itt a levél.

— Nem fogja azt Holcsi megtudni? — kérdé Enyingi kissé nyugtalanul.

— Kitől? Hogyan? És ha gyanakodnék, annak lett volna nyoma a fiatal hölgyeknél, kiknek álmukban sem jutott eszükbe, hogy nem Kardos mérnök vagyok, kinek kiadtam magam. Elhitték, hogy az ügyvéd ajánlott, bár az idősebb hölgnél némi gyanut vettem észre, mi később eloszlott.

Oroszlay átfutotta a levelet, s a következőket olvasta abban:

Genf, Hôtel National

9/10. 1901.

Kedves gyámatyám!

Minden rendben van. Dóziát egy perczre sem hagyom egyedül s ő nem irhatott senkinek. — Meddig maradunk itt? Nem azért kérdem, mintha szeretnék elmenni, mert én nagyon boldog vagyok e városban. Jól mulatok, mit Dóziáról nem mondhatnék, mert ő folytonosan szomorú, s valami lázas nyugtalanság látszik rajta...

Írjon, miféle tervei vannak a jövőre és mindekelőtt küldjön pénzt, mert az élet itt ebben a méregdrága fogadóban igen sokba kerül.

Szerető Klárája.

Kardos látván, hogy Jakab gróf bevégezte az olvasást, mondá:

— A legközelebbi vonattal indultam Genfbe, hova megérkezvén, fölkerestem a hölgyeket; Dózia

kisasszonynak átadtam méltóságod levelét és hosszasán beszélgettem velük. Benyomásom az volt, hogy Holcsi úrnak messzeágazó tervei vannak Dózia kisasszonynyal és — és valami más egyéb titkot is rejteget.

— Miféle titkot? — kérdé érdekel Enyingi.

— Arról most még nem beszélek, mert határozott adataim nincsenek. De egy-két olyan nyomra akadtam, mi messze elvezet a multba s ki tudja, más irányban is miféle fölfedezésekre visz.

— Valami gyanuja van Holcsira? — kérdé kíváncsian Enyingi.

— Még pedig *sulyos* gyanum. Ez az ember, úgy látom, mindenre képes, ha érdekei úgy kívánják. Két nővére hajlékony eszköz kezében, kik jóban, rosszban kezére járnak, mert mindkettő rá van szorulva. Obrenné kevésbbé, de Somorjayné igen szegény, férje évek előtt meghalt s egyedül hagyta őt egy kis gyermekkel, ki ma hasonló koru Dózia kisasszonynyal.

— Mindezt már megtudta és kikutatta? — kérdé érdekel Oroszlay.

— Hetek óta fáradozom a kutatással, s azt szeretném tudni, hol volt Dózia kisasszony, mielőtt Obrenné intézetébe került ... Nem tud arról, gróf úr?

— Azt csak Eszthey grófné mondhatná meg, de tőle nem kérdezhetem, — viszonzá némi zavarral Jakab gróf.

— Nem is különösen szükséges, mert a rámbizottakat elvégeztem. Azonban oly különös gyanu keletkezett agyamban s oly váratlan nyomokra akadtam, mik érdekelnek s nem hagyom abba a kutatást, míg meg nem győződöm, hogy csalódom vagy különös gyanum alapos.

— Abban mindenesetre csalódik, Kardos, — viszonzá hévvel Jakab gróf, — hogy az ügy, mely-

lyel megbiztam, be volna fejezve. Ama két fiatal hölgy hollétét kikutatta, de továbbra azt kell tudnom, mit szándékoznának azok tenni? Hazajönnek-e vagy tovább folytatják útjukat, mert én nem mehetek Genfbe, nem találkozhatom titokban Dóziával, miután Klára ismer s azonnal tudatná Holcsi-
val otlétemet.

— Mindez úgy van, viszonzá a detektiv. — Tehát kívánja gróf úr, hogy folytassam megbizását?

— Természetesen, még pedig nagy szorgalommal, s talán párhuzamosan ama gyanujával, miről beszélt. Fontos volna tudnunk Holcsi multját és terveit Dóziára nézve a jövőben. Azért újra föl-kérem, járjon el továbbra is ügyemben s tudassa velem tapasztalatait.

— Szolgálatára állok, gróf úr és remélem, hogy nemsokára új hírekkel jövök, még pedig fontos tudósítással.

E szavak után távozott a detektiv s oly gyorsan hagyta el a szobát, mintha nagyon sietős teendői volnának.

— Miféle gyanuja lehet? — kérdé Enyingi, midőn egyedül maradtak.

— Szemén láttam, hogy valami érdekes ügyet forgat fejében. Ki tudja, miféle gyanu keletkezett agyában? Ez a Holcsi nagyon rossz hírű ember.

— Közvetítő, uzsorás, de ügyvédi diplomával bir, — mondá Enyingi s ez fedezi őt üzelmeiben. Csodálom, hogy még el nem vették tőle.

— És Eszthey grófné mind a mellett folytonos összeköttetésben áll vele. Pár hét előtt találkoztunk az ügyvéd lakásának ajtaja előtt, de ez eltágadta magát előtte, pedig otthon volt, s engem bebocsátott.

— Bizonyynyal Dózia miatt járt nála.

— Uri asszonynak nem volna szabad ilyféle emberekkel érintkezni.

— De ha szüksége van rá s magához nem hívathatja ... És te csakugyan nem szándékozol többé Esztheyéket fölkeresni?

— Utolsó ottlétemkor nagyon rosszul váltunk meg, s jobb, ha nem mutatom náluk magam.

— De ez nagyon feltűnő lesz Bertalan és különösen Veronika előtt.

— Majd a grófné valahogy megmagyarázza nekik elmaradásomat. A hölgyek ilyenben leleményesek.

— Én sajnálom Veronikát.

Jakab gróf türelmetlen mozdulatot tett.

— Én tanácsolnék neked valamit, Lóránd, — mondá erőltetett mosolylyal.

— És az?

— Próbálj szerencsét te Veronikánál, úgy látszik, nagyon érdeklődöl iránta.

— Hasztalan fáradság és hiú remény volna, a mit tanácsolsz.

— Ki tudja?

— Én semmi tekintetben sem vagyok hasonló hozzád, s hogy Veronika téged szeret, a fölött semmi kétség.

— Ha úgy volna is, melyik leány megy nőül ahhoz, ki első szerelme tárgyát képezte, s én soha semmiféle okot sem adtam arra, hogy leendő kérőjének tekintsen.

— Abban tehát bizonyos vagy, hogy nem szándékozol őt nőül venni?

— Mily különös kérdés! — kiáltott föl türelmetlenül Oroszlay, s rendesen szelid, álmódózó arcza megrovó kifejezéssel birt, mi barátját majdnem zavarba hozta.

— E szerint bátran udvarolhatok neki, — mondá Enyingi mosolyogva s tréfával akarván visszaállítani az egyensúlyt társalgásukban.

— A legnagyobb hévvel ostromolhatod őt, csak

arra kérlek, ne beszélj nekem arról a szép, kedves leányról, s ne akard rám fogni, hogy reményekre jogosítottam őt; mert ez minden valóságot nélkülöz s nekem kellemetlen!

Enyingi tehát gyorsan másról kezdett beszélni és még órákig ültek együtt, sejtelmük sem lévén arról, hogy mily gyakori és fontos tanácskozások folytak az Eszthey-palotában Oroszlay elmaradása fölött s mily kétségbeesett hangulatban volt e miatt az egész család.

Százféle tervet gondoltak ki arra nézve, hogy csalogassák őt vissza s egyedül Veronika volt az, ki ellenzett minden tervet, mely Jakab gróffal kapcsolatban volt.

— Ha magától nem jön, — mondá fájdalmas hangon, — jobb ha nem látjuk őt. Távolléte teljes hidegséget mutat s a vonzalmat nem lehet senkire erőszakolni. És ha nem találkozom vele, megtörténhetik, hogy elfelejtem.

Ez utolsó szavak azonban úgy voltak kiejtve, hogy Hermance grófnőnek könnyek szöktek szemébe és titkon átkozta együgyűségét, hogy Dózia fényképét megmutatta Oroszlaynak s megkérte őt, hogy kutassa annak hollétét... De hát ki gondolhatott volna arra, hogy az az ember, ki mindig oly kevés figyelmet fordított a nőkre, az első látásra beleszeret egy olyan leányba, kinek még nevét sem tudja.

— *Végzetes tévedés!* — sóhajta gyakran sírva a grófné, de férjének nem merte megvallani a tényállást, s az csak arról győződött meg, hogy felesége tudja az ő ballépését, mit azonban szerencsésen megbocsátott neki. A többivel, mint afféle könnyelmű ember, nem sokat törődött.

Dózia holléte már keveset érdekelte. A Holcsinak ígért negyvenezer koronát jobbnak látta megtartani magának. A mitől félt, hogy Hermance

grófné megtudja a régen mult, de általa nagy titokban tartott történetet, szépen elsímult s így bár gondolt olykor arra a különös véletlenre, mely felesége szemében föltárta Pármai Elizzel való összeköttetését, sohasem merete tőle megkérdezni, hogy és mi módon jutott ahhoz a titokhoz, sőt a gyermekekhez, mely élő vád és tanu volt arra, mi azt hitte, hogy végzetessé lehetne házasságukra nézve.

Egy napon azonban Holcsi kereste fel őt, mi még nem történt, s nyugtalanságot okozott neki, midőn nála az ügyvédet bejelentették.

Meglehetősen hidegen és egykedvűen fogadta.

— Megkapta leveletem? — kérde az ügyvédtől, mielőtt a látogatása célját elmondhatta volna.

— Éppen abban az ügyben jövök, gróf úr, s tudatom, hogy a kutatott leányt, Pármai Dóziát sikerült megtalálnom.

Eszthey ezt hallva, egyszerre érdeklődésre gerjedt Holcsi szavai iránt, de még mindig egykedvűséget színlelve, mondá:

— Levelemben tudattam önnel, hogy az a leány már nem érdekel engem. Annál is inkább, mert volt idő, midőn bizonyos dolgokat valónak hittem, most azonban kétségtelen bizonyítványokkal bírok az ellenkezőről s tudom, hogy az a leány rám nézve teljesen idegen.

— Kitől nyerte gróf úr ezeket a bizonyítványokat?

— Erre nem kívánok felelni. Ha ügyemben fázadozott s e miatt voltak talán kiadásai, küldje el a számlát s én ki fogom azt fizetni.

Az ügyvéd szemüvege alól gúnyos pillantással futtatta a beszélőn végig pillantását s halk torokreszelés után mondá:

— Kiadásaim nem voltak s nem is a miatt jöttem. Mást akarok mondani, mi méltóságodra talán meglepő lesz, de jónak látom tudalni.

— Mi az? — kérdé látható nyugalansággal Eszthey.

— Hogy Pármai Teodózia kisasszony körülbelül *menyasszony*.

Eszthey csakugyan meg volt lepetve, de nem gyanítván, mi következik még, egykedvűen mondá:

— Ennek örülök! És hol van ő jelenleg, itt a fővárosban?

— Nem, még külföldön időz, de nemsokára megérkezik... És nem is kérdezi méltóságod, ki a vőlegény? — kérdé Holcsi, szemüvege alatt olyan tekintettel, mint a vércse, mely martalékjára akar rontani.

— Szívesen veszem, ha megmondja.

— Egy jó barátja méltóságodnak.

Bertalan gróf kérdő arcczal kapta föl fejét.

— Nekem jóbarátom? Ön valószínűleg téved, ki lehet az? — kérdé bámulva.

— Oroszlay Jakab gróf!

Eszthey egy perczig nyitott ajakkal tekintett rá, azután hangos nevetésben tört ki.

— Ez még regének is valószínűtlen, kedves ügyvéd úr, — mondá gúnyosan.

— Nem annyira, mint méltóságod hinné!

— És ön csakugyan hiszi ezt, vagy csak velem akarja elhitetni? Úgy látszik, nincs fogalma a családok tradíciójáról? — Oroszlay gróf nem vehet mást nőül, mint vele egyenrangút. Ez ki van zárva!

— Miért? Ő szabad ura tetteinek, s azt teheti, a mi tetszik neki.

— Egyáltalán, ismeri a Dóziát?

— Én a gróf karjaiban láttam Pármai kisasszonyt, s csak tőlem függ, hogy egy hónap alatt — neje legyen.

— Ne mondja? És mi köze önnek Pármai kisasszonyhoz?

*Csak nem tételezi fel rólam, hogy szövetségre lépek önnel
Oroszlai gróf lerveinek meggátlásában?*

— Az előbb méltóságod tagadott meg tőlem egy feleletet, s most én hasonlót teszek.

— Nos, kedves uram, ilyen regékkel keressen együgyűbb embert magának, — mondá nevetve Eszthey. — Mert én egyetlen szót sem hiszek abból, a mit beszél. De különben is nem tudom, mi okból jött hozzám, s mi okból mondja el nákem ezeket?

— Csak tudatni kívántam, mert hatalmamban állna meggátolni ezt a házasságot, mi méltóságodnak annyira hihetetlen.

— Elég! — kiáltott föl szigorúan Eszthey, — csak nem tételezi föl rólam, hogy szövetségre lépek önnél Oroszlay gróf terveinek meggátolásában.

— Tehát nincs a házasság ellen semmi kifogása gróf úrnak?

— Egyszerűen nem hiszem.

— Úgy ajánlom magamat s szívből kívánom, hogy sohase bánja meg ezt a választ és ne gondoljon vissza arra, hogy hatalmában állt volna Oroszlay gróf nősülését megakadályozni.

Gúnyos mosolylyal hajtá meg magát e szavak alatt Holcsi és sietve hagyta el a szobát, hol Eszthey akarata ellenére megdöbbenve tekintett utána, azután neje szobáiba sietett, hol azt egyedül találta.

Mint mondtuk, ő ama rá nézve fontos jelenet után teljesen leveté a gondot Dóziára nézve. Sohasem beszéltek nejével arról és fogalma sem volt, hogy Hermance grófnét még mindig nagyon sokat foglalkoztatta a leánya sorsa, kit évekig őszintén szeretett, s most Veronika miatt majdnem gyűlölt.

De bármily kellemetlen volt is Esztheynek ez a tárgy, most mégis jónak látta Holcsi beszédét közölni nejével.

Hogy mi okból tette azt, maga sem tudta volna megmondani, mind a mellett elbeszélte neki, talán

Veronika miatt, s csodálkozva látta, hogy az már az első szavaknál halálsápadt lett és egész testében remegett.

— Oh Berti, — mondá leverten, — Holcsi nem hazudott. Hogy nőül akarja-e venni Jakab Dóziát, nem tudom, de hogy szereti, azt ő maga mondta meg nekem s ismerve Oroszlay jellemét, alig kételkedem abban.

A grófra mennykőcsapásként hatottak ezek a szavak. Eleinte meglepetve hallgatta a beszélőt, azután valóságos kétségbeesés veit rajta erőt.

— De hát ez örülség! — kiáltotta s egyik székbe hanyatlott. — Az lehetetlen. Egy ilyen leány miatt áldozza föl Veronikát? Ezt nem lehet túrni vagy megengedni, ez ellen gyökeresen tenni kell.

— De mit? Jakab szabad, független és abban a korban van, hol intézheti sorsát tetszése szerint. És éppen *néked* nem lehet semmit tenni ellene, Berti, gondold meg ezt.

— De hát honnét ismeri ő Dóziát. Miféle balsors hozta őt vele össze?

— Emlékezel arra az éjszakára, midőn Dózia innét elszökött?

— Hogyne, a legélénkebben él emlékemben az a jelenet.

— És arra is, hogy Jakab másnap nálunk volt ebéden s te és Béla sokat beszéltetek előtte erről az estről, míg én tükön ültem e társalgás alatt?

— De senkisémet tudta nevét és kilétét a szökevénynek.

— De ő rájött arra, még pedig az én hibámból. Megmutattam neki Dózia arczképét, s kértem, hogy igyekezzen őt fölkeresni, — viszonzá bűnbánóan Hermance.

Eszthey komoran nézett maga elé. Nem mert

szemrehányást tenni nejének, mert érezte, hogy — nincs ahhoz joga.

— Miért nem voltál hozzám bizalommal? — kérde két percznyi hallgatás után.

— Lehettem-e?

Eszthey gróf lehajtá fejét, és arcát sötét pír önté el . . . A szégyen pírja.

— Holcsi beszélt neked Jakab házasságáról? — kérde Hermance, hogy végét vesse a kínos csöndnek.

— Ő! De nem hittem neki. Kinevettem és majdnem elutasítottam ajánlatával.

— Mit ajánlott, s miért beszélt Oroszlay házasságáról?

— Hogy ő meg tudná azt akadályozni.

A házaspár önkéntelen egy jelentőségteljes pillantást váltott.

— Nem! — mondá Hermance, — ezen az áron nem lehetne boldog Veronika. A görbe út sohasem vezetett a kívánt célhoz.

— És nézzük tétlenül leányunk kétségbeesését? — kérde kitörve Eszthey, — midőn hatalmunkban állna segíteni azon?

— Mit nyernénk vele, ha Holcsi ajánlatát elfogadnók? Itt nem a helyzet, nem a körülmények határoznak, hanem Jakab vonzalma . . . És végre is, Dózia . . .

Az utolsó szót Hermance elharapta.

— Tudom, mit akarsz mondani, de . . . — kiáltott föl szenvedélyesen a gróf, — gyűlölöm ezt a beszéd tárgyat, azonban kénytelen vagyok vele, hogy tisztán lássunk. Tisztán, világosan, hogy elejét vegyük Veronika boldogtalanságának.

— Nem, Berti, én nem akarok semmit tudni, — mondá szomorúan Hermance könnyes szemekkel, s kezét egy perczig arcához szorítá. — Bár sohase jöttem volna nyomára Dózia létezésének, de megnyugodtam benne s azonkívül megesküdtem any-

jának, hogy örködni fogok fölötte s meg is tartottam mindaddig, míg tehetségemben állott. És most nem fogok olyat tenni, mi lelkiismeretemmel nem fér össze. Félnék attól, esküm miatt!

— Láttad azt a nőt, Dó—zi—a any—ját? — kérde hévvel Eszthey. — Beszéltél vele?

— Láttam és beszéltem vele három nappal halála előtt, készen volt a halálra, de nem arra, hogy — meggyilkolják!

— Ki tette? Miért kellett neki gyilkos kéz által meghalni, és ki tudja, az volt-e, kinek állftá magát s nem tévesztett-e meg téged?

— Erre sohasem gondoltam.

— Én pedig kételkedem azonosságában és kutatni fogom a valót.

— Ne tedd! Hagyd a halottat pihenni. Temessük el a multat, s legyen boldog a gyermek, kinek talán kárpótlást nyújt az ég anyja szenvedéseiért.

— Még egyszer fölkeresem Holcsit, s ha nem is fogadom el ajánlatát, beszélek vele és saját halójában fogom meg, melyet, érzem, hogy aljas czélból vetett nekem, — mondá elfojtott dühvel Bertalan gróf s kisietett a szobából, hol neje szomorúan tekintett utána és önkénytelen ismétlé azt, mi már oly gyakran hagyta el ajkát:

— Milyen rosszak a férfiak!

XIX.

Kardos detektív nagyon ügyes s nagyon nevezetes egyéniség volt szakmájában. Gyakran vette a rendőrség is tanácsát igénybe, s mint egyik angol kollégája, a híres Holmes, ő is szenvedelemből dolgozott ezen a téren, mert, bár gazdag ember volt és semmiféle hivatalt nem viselt, életének min-

den napja be volt töltve a kutatásokkal, miket pusztán kedvtelésből űzött. Enyingi gróffal, ki őt barátjának, Oroszlay Jakabnak ajánlotta, szintén e téren ismerkedett meg. Annak évek előtt nagy lopás történt házánál s a tolvajt mindaddig nem tudták kikutatni, míg végre ő volt az, ki fölhalálta a tettest, fölkereste a grófot s őt abból az időből ismerte.

Tudjuk, hogy mivel bízta meg őt Oroszlay, s ő csakhamar eleget is tett a megbízásnak, de a mellett apró, gyanús jelekre talált, mik másfelé terelték figyelmét, és most egészen azoknak szentelte idejét. Mindenekelőtt azt akarta tudni, miféle öszszeköttetésben áll Holcsi Dóziával. Miért rejtegeti azt, miért költ rá, még pedig sokat, mert lakásukról s életmódjukról a drága fogadóban, tájékozva volt kiadásaiuk felől; s gyanus volt neki nemcsak az ügyvéd viselete és a három testvér összejátszása, de az is, mit Oroszlaytól hallott róluk, ki viszont Zsófia szobaleánytól tudta meg a részleteket.

Ismerte Holcsi rossz hírét s azokból, mit annak életmódjáról és cselekményeiről tudott, azt minden rosszra képesnek tartá. És hogy annak valami különös czélja van Dóziával, abban nem kételkedett, sőt Klára szerepe is gyanús volt neki. Sokat tűnődött ezeken a dolgokon, mik érdekelték s egy szép napon beállított Somorjayné lakásába, kit ismerni akart, tájékozva lenni annak egyéniségéről s tőle remélt czéljainak kezdetéhez jutni, mert ismerte hírből Holcsi ravaszságát, ügyességét s hozzá még közeledni sem mert, nehogy gyanúra adván okot, mindent elrontson...

Somorjayné mintegy ötven éves nő volt, s mint tudjuk, az Üllői-úton lakott egyetlen leányával, ki igen csinos tizenhét éves hölgyecske volt, mindig vidám, jókedvű, s egy hímző-üzletben dolgozott és

csak az estéket s ünnepnapokat töltötte otthon. Ilyenkor összefoltozgatta anyja és saját ruháit s mellette egész nap vidáman énekelt.

Vasárnap volt, midőn Kardos csöngetett a kis lakás ajtaján és azt Juliska nyitotta ki, Somorjayné leánya.

Férfi nem volt a háznál. Somorjayné özvegységében töltötte már évek óta napjait, de a szomszéd lakásban egy nyomorék öreg ember lakott, ki tőlük nyerte az étkezést s ki állítólag sógora volt neki, meghalt férjének a fivére.

Ebédén és vacsorán megjelent a nőknél s étkezés után azonnal visszatért lakásába, mely két szobából állt s azok egyikét rendesen bérbe adták.

— Engedelmet kérek, kisasszony, — kezdé szerény, illedelmes hangon Kardos. — A kapun láttam egy czédulát, melyen hónapos szoba kiadását olvastam. A házmester ide utasított, s arról szeretnék tudakozódni.

Juliska végig pillantott a csinos fiatal emberen, s úgy látszott, az megnyerte tetszését, mert barátságosan mondá:

— Csakugyan van itt a szomszéd lakásban egy csinos szoba hónapszámra kiadó. Pár hét óta üresen áll, egy hölgy lakott benne, ki elhordozkodott s ha látni kívánja, fáradjon a szomszéd lakásba, ott egy öreg úr azt meg fogja mutatni.

— Nem önök adják azt ki? — kérdé kissé csaldóva Kardos, le nem véve szemét a fiatal leányról, ki valakihez nagyon hasonlított, de nem emlékezett, ki lehetne az ismerősei közül.

— Azt felelhetném e kérdésre, uram, hogy igen és nem! — viszonzá mosolyogva a leány, s piros ajkai közül tündöklő fehérségű fogsor tűnt elő, mialatt szemeiből vidám életkedv sugárzott, mi még inkább meglepte a detektivet.

Hogy ezeket a hamis kifejezésű szemeket már látta valahol, a fölött nem kételkedett... De hol?

— Hogy értsem ezt, kisasszony? — kérdé nevetve, mert a leányka jókedve rá is elragadt.

— Mi itt lakunk anyámmal, míg a szomszéd lakást egy rokonunk bírja. Ő adja ki a szobát, azonban mi gondoskodunk a lakóról, s mi szabjuk meg a szoba árát.

— Remélem, nem lesz az drága, — viszonzá kissé elkomolyodva Kardos. — Én szegény tanuló vagyok, ki utolsó vizsgámra készülök. Azért jöttem föl a vidékről, hogy elzárkózva mindenkitől, tanulmányaimnak éljek, míg a szigorlatot leteszem, de nem röstellem bevallani, hogy körülményeim nem valami fényesek.

— A szegénység nem szégyen, — viszonzá biztató mosolylyal a leányka... — A szoba ára húsz korona, de csinosan van bútorozva. Tiszta és csendes, alkalmas a kegyed czéljára, s a takarítás is bele van értve az árba.

— Szabad azt megtekintennem?

— Hogyne! Természetes, hogy látatlanba nem veheti ki. Jöjjön, majd megmutatom.

És mentek együtt a szomszéd lakásba, melynek kisdud előszoba ajtaja nyitva volt, s pár percz múlva a helyiségbe léptek.

Kardos szeme gyorsan futotta át e szobának minden zege-zúgát s pillantása az abból nyíló mellékajtón pihent meg.

— Hova vezet ez? — kérdé a leánytól.

— A lakás tulajdonosához, ki öreg úr, alig mozdul ki szobájából. Azt hiszem, most nyitva is van. És félig kinyitva az ajtót, bedugta szőke hajjal borított fejét.

— Ki van ott? — kiáltá egy megriadt gyöngé hang.

— Én, Pali bácsi. A szobát akarja valaki kibérelni.

— Miféle ember? Remélem, nem valami nő ismét, mint az a Zsófi volt?

Juliska kissé elpirult s az idegenre pillantott, ki minden szót hallott, s a Zsófi névre figyelmes lett, de egykedvű mosolylyal mondá:

— Úgy látszik, az öreg úr nem valami barátságos ember.

Juliska becsukta az ajtót, mind a mellett nagyon halkán mondá.

— Mindig rossz kedvű, de rendesen csöndes és nem okoz semmiféle zajt, vagy alkalmatlanságot a szomszédságban.

— Ki az a Zsófi, kire úgy látszik haragszik? Valószínűleg az előbbi lakó?

— Igen! azért haragszik rá, mert alig hogy behordozkodott ide, ismét mindjárt elment, s minden ok nélkül hagyta el a szobát... Mi is sajnáltuk, mert minden házi munkában segítségünkre volt.

— Sajnos, én ezt nem tehetem, mondá tréfásan Kardos.

— Nem is kívánjuk! — viszonzá pajzánan a leány. — Nos uram, hogy tetszik a szoba?

— Kiveszem, s holnap behordozkodom. Kinek adjam az előleget. Lesz kegyed szíves azt tőlem elfogadni?

— Anyám nincs itthon s ő fölhatalmazott arra. Kardos egy tízkoronást nyújtott át neki s nem-sokára távozott, de behúzódott a sötétes kapu alá, mert Holcsi alakját látta közeledni, ki őt nem véve észre, gyorsan sietett fölfelé a lépcsőn.

Nagyszerű kilátások! gondolta a detektív. Tervem kivitele jól kezdődik, s ha itt lakom, figyelemmel kísérhetem ezt a vén rókát, kit mindenre képesnek tartok. De hol láttam már annak a csinos leánynak a szemeit? Mert okvetetlen láttam valahol hasonló szemeket és kifejezést! De hol?

Csodálatos, hogy nem emlékszem rá, holott rendszeren fényes emlékezőtehetségem van.

Ilyen s ehhez hasonló tépelődéssel haladt lakása felé, midőn a ház előtt már messziről föltűnt neki Oroszlay gróf elegáns, magas alakja, ki valószínűleg nála volt, s most az ő jövetelére várt föl s alá sétálva az épület előtt.

— Honnét jön ily gondolatokba mélyedve? — kérde Jakab, szokott nyájas modorában szólítván meg őt.

— Ha magamban vagyok, rendszeren dolgaimon tűnődöm. Az én hivatásom sok fejtörést kíván.

— Előbbre van már azon az úton, melyen, mint a multkor mondta, érdekes fölfedezéseket vár?

— Sokkal előbbre, de engedje meg gróf úr, hogy most még ne beszéljek arról. Azt tapasztaltam, hogy bonyolódott ügyről soha sem jó beszélni, mert annak magától kell kiforrni agyunkban, s idegen vélemények hallása rendszeren kuszáltabbá teszi azt.

— Hát ne szóljunk róla. Azonban azért jöttem, hogy megkérdezzem: nem hallott-e valamit a Genfben volt hölgyekről, kik már nincsenek ott. Eltűntek onnét, mint a lehelet, nyom nélkül.

— Valóban? Az különben előre látható volt. Klára kisasszony okvetetlen kérdezősködött rólam Holcsinál, s az gyanúra adott okot és azonnal továbbította őket.

— De hova mentek, és miért rejtegeti Dóziát? — kérde föllobbant haraggal Oroszlay.

— Azt megtudjuk nemsokára! Csak türelem, gróf úr. Az ilyen bonyolult ügy hosszú időt kíván a kihámozásra.

— Mindenekelőtt azt szeretném tudni, hova lettek a hölgyek? Remélhetem, hogy újra ki fogja hollétüket kutatni?

— Igyekezni fogok, bár e perczen nem tudom, hol keressem nyomukat.

— Megfoghatatlan, hogy Dózia nem felel levelemre!

— Arra nézve ellenőrzi őt Lamberth Klára, s ez a fiatal hölgy méltó tanítványa Holcsinak, sőt talán saját véréből való vér. Az is meglehet, hogy leánya.

— És Dózia oly nagyon bízik benne.

— Én kissé kételkedem abban, mert láttam, mily mohón rejtette el előle méltóságod levelét.

— De hisz akkor legegyszerűbb volna otthagyni őt, ki tulajdonképen senkije neki.

— De ő egyedül áll a világon, s nem tudna hova és kihez fordulni, ha Klárát elhagyná. Mi férfiak nem tudjuk, mily kínos gondolat az egy oly fiatal, tapasztalatlan leányra nézve, kitaszítva lenni, *egyedül* a világban.

Erre felelhetett volna Oroszlay, de nem akarta nagyon mélyen beavatni titkába a detektivet, s mondá:

— Szedje össze, kérem, minden ügyességét és hozzon hírt nekem Dóziáról. Nem volna a legjobb, ha elutaznék ismét Genfbe?

— De ha már nincsenek ott a hölgyek.

— Talán a szállodában tudnák, hová és merre vették útjokat.

— Nem hiszem, hogy nyomát hagyták volna hátra útjuk céljának . . . De jelenleg nem is hagyhatnám el Budapestet, mert nagyon fontos ügy tartóztat a fővárosban.

— Így az enyém háttérbe szorúl?

— Korántsem! Összefüggésben van az emezzel, s remélem, rövid időn fontos híreket leszek szerencsés méltóságoddal közölni.

— Valóban, annak örülnék.

— Kutatásaimnak számai ma még elágaznak, de

tömrítennem kell azokat, hogy a gombolyagot egyszerre kettévághassam, — mondá villogó szemekkel s gonosz moscyllyal Kardos, ki elemében látszott lenni.

— Rejtélyekben beszél, de arczán látom, hogy valaki iránt biztos gyanúja van. Ki az, Dóziának valamely ellensége?

— Ismétlem, nem mondhatok ez idő szerint semmit . . . De a mi a gyanút illeti, azt a magamféle ember mindenkire kiterjeszti. Legyen az gazdag vagy szegény. Úr vagy szolga, nagy hangzású nevekkal már sok bűnös takaródzott, s én a rossznak már annyi példáját láttam, hogy senkit sem tartok kivételnek.

— Nem értem, mit akar mondani. Valami előkelő emberről beszél? — kérdé kissé meglepődve Oroszlay, kinek, maga sem tudta miért, Eszthey Bertalan jutott eszébe.

— Lehet, hogy annak az ügynek kiinduló pontját valamely főúri palotában fogom megtalálni. Lehet, hogy nem s a legsilányabb embertől indult meg a cselszövény . . . Azonban annyit mondhatok, gróf úr, hogy Dózia kisasszony története annyira érdekel, mert ez nem könnyű és közönséges eset, hogy ki fogom azt fürkészni, ha mindjárt évek telnének is bele.

— Mindenekelőtt fürkéssze ki azt, hova mentek a hölgyek Genfből, — viszonzá hévvel Jakab gróf, kinek ez volt legfőbb érdeke és kívánsága.

— Meg fogom őket találni, gróf úr, — viszonzá Kardos s ezzel elváltak és míg Oroszlay másfelé vette útját, addig a detektív fölsietett lakásába, hol első teendője volt gyorsan összezsomagolni néhány darab ruhát, könyvet stb., hogy látszatja legyen a hordozkodásnak s podgyászt vigyen a kivett lakásba, hol az esti órákban jelent meg. Félt Holcsival találkozni, kiről ugyan azt remélte, nem is-

meri őt, de mind a mellett jobbnak tartotta sötétben surranni be a házba, hol oly fontos fölfedezéseket remélt tenni.

Oroszlay Jakab ezalatt lassan haladva az utozákon, még egyszer végigfutotta gondolatban mindazt, miről Kardossal beszéltek, s törte rajta fejét, kit érthetett az a «főrendű» elnevezés alatt, s hogy e szóra mi okból jutott neki eszébe Eszthey, kit mindenki könnyelmű, de becsületes gavallér embernek tartott, s többnyire szerették is, bár ő nem különösen szimpatiaált vele. Az utóbbi időben majdnem elhidegültek egymás iránt, de hogy mi volt ennek az oka, meghatározni maga sem tudta, talán leginkább az, hogy Enyingitől többször hallá, miként azok számítanak rá, mint Veronika kérőjére!

Ez boszantotta s olykor idegessé tette, mert ő sohasem udvarolt a leánynak és különösnek találta, hogy azok kitűzték őt leendő vejüknek, holott ő nem szándékozott nősülni, s szíve mindaddig az ideig érintetlen maradt, míg Dóziát meg nem látta.

A milyen álmodozó természettel bírt, éppen oly keveset törődött ily tekintetekben a világ fölfogásával. A társadalmi szabályok rá nézve csak annyiban léteztek, a mennyiben tudta és elismerte azoknak minden művelt emberre nézve szükségét, de sohasem párhuzamosította azokat belvilágával. Egészen különös fölfogással bírt szerelemről, barátságról és helyzete olyan volt, hogy az emberek ridegségét vagy rosszasságát alig volt alkalma megismerni, még kevésbbé csalódní s ennélfogva mindent a maga szép, ábrándos lelke szerint ítelt meg . . .

Talán életének első csalódását Eszthey grófné titkának megismerése képezte, kiről nem tudta, mit higgyen és hogyan ítéljen ama különös történetet hallva, mit az neki Dóziáról elmondott.

Első benyomása az volt, hogy Dózia a grófné leánya, kinek létezéséről nem tud senki, amaz Ernesztin nevű öreg komornán kívül, de ez igen rossz hatással volt rá, mert ő Hermancet mindig tisztelte és becsülte, bár leányát soha sem jutott volna eszébe nőül venni. Később azonban örömmel ejté el a róla táplált gondolatot, s férjét vette gyanúba, kiről nem egy könnyelmű történet forgott a világ nyelvén, és talán ez is okozta, hogy visszahúzódott tőle és hetek óta alig találkozott vele, mivel ő keveset ment emberek közé, s az Eszthey-palotát nem szándékozott többé fölkeresni.

Annál kellemetlenebb volt most neki, midőn az Andrassy-úton sétára indulván, Eszthey Béla és Veronika jöttek vele szemben karöltve s még a leányka némán elpirult, addig a fiatal Eszthey megállt s barátságosan nyújtotta neki kezét.

— Egész örökkévalóság mult el azóta, hogy láttalak, — kezdé az ő rendes szeles modorában, — miért nem jössz hozzánk?

— Tudod, hogy keveset járok társaságba, viszonzá kissé zavartan a kérdett, mialatt Veronikára pillantva, látta, hogy annak szép arczát biborszín önté el, s kissé erőltetett mosollyal mondá:

— Mi már rég Angolországban hittük önt, minthogy utolsó látogatása alkalmával úgy bucsúzott el tőlünk.

— Minden perczben indulni akarok, de új és új hátráltatásom jött közbe.

— És most már talán nem is mégy? — kérde Béla.

— Okvetlen kell mennem, de nem tudom, mikor indulhatok.

— Ujságot is akartam neked napok óta mondani, — folytatta Eszthey . . . — Emlékezel még a 112-ik számú bérkocsira?

Oroszlay szíve megdobbant e kérdésre. Hogyne

emlékezett volna? Kérdőleg tekintett a beszélőre, s elfogultan mondá:

— Emlékezem, te többször beszéltél arról, s valami éjjeli kalandról.

— Nos, hát az a bérkocsis pár nap előtt azt újságolta nekem, hogy a vasutról ő szállítá be a fővárosba azt a fiatal hölgyet, kit akkor mindenfelé kerestünk.

— Valóban? Akkor pedig, ha jól emlékszem, nem akart neked róla fölvilágosítást adni, — mondá nyugodtságot erőltetve Jakab gróf.

— Most már talán nem érezte kötelezve magát a hallgatásra, s fecsegett a bérkocsisok szokása szerint; de azt is hozzátette, hogy az egyik pályaházról a másikhoz hajtott velük, mert hárman voltak, és azonnal tovább utaztak.

— Hova? — kérde meggondolatlanul Oroszlay, nem véve észre, hogy Veronika szemei mily feszülten függnék az ő vonásain.

— Azt nem tudta megmondani, de én azt gyanítom, hogy Tornyosra mehettek.

— Lehetséges! — viszonzá, visszanyerve nyugalma, majdnem egykedvűen Jakab gróf, azután Veronikához fordult.

— Mi hírei vannak, grófnő, a csetnekiekről, még nem szándékoznak a fővárosba jönni?

— Tegnap kaptam tőlük levelet, s Irmának a napokban fogják tizennyolczadik születésnapját ünnepelni, és csak azután jönnek. Engem is hívott az ünnepélyre, s valószínűleg el is megyek.

— Azt jól teszi. Ilyenkor nagyon szép a falu, és bizonynyal ismét nagy társaság lesz ott összegyűlve.

— Ön nem kapott meghívást?

— Nem emlékezem, — viszonzá zavarral a kérdett, — de lehetséges, hogy az íróasztalon hever.

— Nem szokta fölbontani leveleit?

— Nem mindig! Olykor több napig maradnak azok érintetlenül, mi tudom, hogy hiba, de az igazat megvallva, nem nagyon érdekelnék.

— És ha például szerelmes levél volna közöttük? — kérde ingerkedve Béla.

— Azt nem szoktam kapni, — viszonzá kellemtelenül érintve e kérdés által Oroszlay, ismét egy pillantással Veronikára, ki szokva volt fivére meggondolatlan fecsegéséhez, s igyekezett gyorsan más irányt adni a beszédnek.

— Csetnekre tehát nem szándékozik menni, ha megtalálná is a meghívást?

— Sajnálom, hogy *nemet* kell mondanom, grófnő, mert tudom, hogy a vesztes fél én vagyok.

E társalgás alatt lassan végighaladtak az Andrássy-úton, s fogatuk lépést kísérte őket, és Veronika ekkor kiryilatkoztatta, hogy visszaül a kocsiba, gyorsan búcsút vett, s fivérével együtt a Városliget felé hajtattott.

Oroszlay a legnagyobb izgatottságban maradt egyedül. A mit Bélától hallott, az dobogásba hozta szívét. Rögtön elhatározta, hogy haza siet, és pár óra múlva Zalánczra utazik. Mily boldogság volna Dóziát ily váratlanul föltalálni és viszont látni! Egészen ki volt véve rendes nyugalmából, lakására érve, komornyikjának podgyászolni parancsolt, hogy a legelső vonattal indulhasson birtokára. Boldog reményben, nyugtalan várakozással. Hátha Bélának csakugyan igaza van és Dóziát Tornyosra vitték abban a reményben, hogy ősz lévén, megcsendesült a vidék, senki sem sejti, milyen bájos kincs van a tornyosi házba rejtve, s ott legkevésbé fogja valaki őt keresni . . .

XX.

Szomorú őszi délután volt, midőn a fiatal gróf a pályaházba érkezett Tornyoson, mely mint tudjuk, az ő állomása is volt, s kissé tájékozni akaráván magát, az állomásfőnökkel beszédbe eredt.

— Most kevés ember száll ki itt az állomáson? — kérde, mielőtt kocsira ült volna, hogy birtokára hajtasson.

— Nagyon kevés, majdnem senki, tegnapelőtt azonban a tornyosi uraság jött meg. Azaz maga Holcsi úr nem, csak a kisasszonyok, egy öreg nő és szobaleány kíséretében.

Oroszlaynak újra megdobbant a szive e hírrre. Ez volt, mit tudni akart, e miatt állt szóba a főnökkel, s szerencsésen el is érte özélját.

E szavak után köszönt és ment; szolgáljával együtt kocsira ült, s emelkedett hangulatban, hevesen lüktető aggyal, örömrepeső szívvvel közeledett Zaláncz felé.

Végre, végre: gondolta boldogan. Hónapok teltek el, mióta Dóziát nem látta és érzé, hogy szerelme ez idő alatt növekedett iránta.

Most azonban az volt a kérdés: hogy és miként eszközölje ki a vele való találkozást; mert bármily nyugodt, csöndes, álmodozó természettel birt is, most már türelmének végén volt, s itt a közelben tudva Dóziát, úgy érezte, hogy egy napot sem birna tölteni annak láthatása nélkül.

Egész úton azon törte fejét: mit tegyen, hogy közelébe jusson? Levelet nem mert írni neki, félve, hogy az más kezébe juthatna; de elhatározta, hogy másnap reggel puskát vesz vállára és átmegy a tornyosi határba, mintha vadászatra indulna, remélvén, hogy Dóziát a kertben, vagy a tó partján megpillantja, s amaz édes reményben rin-

gatta magát, miként az szintén keresi a vele való találkozást, s azokat a helyeket, hol utoljára együtt voltak.

Ha tudta volna, hogy mitörtént a Holcsi-házban a leányok odaérkezése után, biztosabb reménnyel kecsegteti magát, mert Klára elfáradva az úttól, hirtelen rosszul lett, s ágyba kellett feküdnie és Dóziára nem ügyelhetett föl úgy, a hogy azt neki Holcsi meghagyta, bár igyekezett őt ágya mellett tartóztatni, mind a mellett nem tilthatta meg, hogy pár órára szabad levegőre ne menjen.

És az ezt az időt fölhasználta arra, hogy lefusson a tó partjára, és ama szép órák emlékeit keresse, melyeket a kék vizű hullámozó tó mellett Jakabbal töltött.

Nem remélte őt ott találni, írni pedig most sem mert neki, mert Klára előrelátásból ágyához vitette a posta-táskát, s azt saját kulcsával bezárva és midőn megérkezett, kinyitva: minden menő és jövő lévél az ő kezén ment keresztül.

Dózia tehát legfeljebb maga vihette volna levélét a tornyosi állomásra, hogy azt ott föladjá; de az gyalog másfél órányira feküdt, s annyi ideje a távollétre nem volt, sem pedig bátorsága, hogy az erdőn keresztül egyedül nekiinduljon a hosszú útnak.

Kínos és szomorú napokat töltött bizonytalanság- és halvány remény között, s fejcskékjében a legregényesebb tervek kergették egymást: szökésről, eltűnésről, stb. . . . Melyeket azonban ismét elvetett, mert azok egyikének kivitelére sem volt bátorsága.

Pedig tudta, hogy most kellene valamire elhatároznia magát, mfg Klára beteg, mert ha fölkel ágyából, ismét folyton sarkában lesz, mint volt már hónapok óta, sőt miután amaz idegen Genfben fölkereste őket, kiről Holcsi semmit sem tudott, s azt

gyanusnak találta: megbizta gyámleányát, hogy az kétszeresen ügyeljen az ő tetteire. Az idegen ottlétének következtében hagyták el gyorsan az ügyvéd rendeletére Genfét, és jöttek Tornyosra, hol valószínűleg biztosabbnak tartotta Holcsi tartózkodásukat, mint külföldön, vagy különösen a fővárosban, hol, mint ő hitte, Dózia Eszthey gróffal, vagy a grófnéval találkozhatnak.

Az, hogy ama levél, melyet neki az ügyvéd Eszthey aláírásával mutatott: hamis volt, soha sem jutott volna eszébe, s olykor hálát és meghatottságot érzett Klára és annak gyámatyja iránt, kik oly hévvel karolták föl az ő ügyét, s nem akarták kiszolgáltatni azoknak, kikhez ő nem kíváncszott menni . . .

Mind a mellett sokkal eszesebb volt, hogy ne gondolkozott volna olykor azon: miért védi az ügyvéd oly lelkesen az ő dolgait? Humanitásból? Daczára, hogy semmi élettapasztalása sem volt, ez valószínűtlennek látszott neki. Vagy Klára iránti szeretetből, ki meleg barátsággal viseltetik ő hozzá, s gyámatyja talán örömet akart neki szerezni azzal, hogy fiatal leányt vett a házhoz, hol Klára egyedül érezhette magát. De végig gondolva az eseményeken, ez is hihetetlennek tetszett neki.

Mikor Klára az intézetbe jött, hol ő már évek óta volt, azt mondták, hogy gyámatyjánál nem lehet, mert az nőtlen ember, és szűk a lakása, s nincs a szerint berendezve, hogy fiatal leány lakjék nála . . .

Azután egyszerre elég nagy lett a lakás. Nemcsak Klára, de ő is külön szobát kapott, sőt társalkodónőt is fogadtak, ki sétáljon velük, s egész háztartás létesült körülöttük, és mindez most gyakran gondolkozóba ejtette őt, s úgy tetszett neki, mintha előre minden ki lett volna számítva, hogy őt kivéve az intézetből, magukhoz csalják.

Lassanként rájött mindezekre, de az okát nem bírta kitalálni, s félni kezdett, hogy valamely csel-szövevény veszi őt körül, mi lassú biztossággal halad célja felé . . .

Azon a reggelen, melyen Oroszlay puskával vállán elindult Tornyos felé, ő is elhagyta szobáját és gyorsan átfutva a kerten, sietett a tó partja felé.

Hűvös őszi szél lengeté ruháját, s csak a fák megritkult levelei között és a levegőben röpdöső varjak szomorú károgása verte föl a néma csöndet.

De ő sem a szél élességét, sem a szárnyasok lármáját nem vette észre, sietett előre, mfg egyszerre úgy érzé, a földbe gyökereznek lábai, mert egy alakot pillantott meg, ki lassan közeledett felé, s gondolatokba mélyedve a földre nézett.

— Jakab, Jakab! — kiáltá örömtelt hangon, s futva közeledett felé és pár pillanat múlva karjában volt, ki alig tudott fölocsudni mélézéséből, de szorosan átölelve őt, szívéhez szorítá.

— Édes szerelmem, egyetlen Dóziám! — kiáltott föl elragadtatva az ifjú, ki az első pillanatban alig hitt szemének, a bájos, kedves arczocskát látva . . . Mily boldog véletlen. Tehát nem hiába jöttem Zaláncozra.

— Tudta, hogy itt vagyok? — kérdé csodálkozva Dózia.

— A bérkocsis mondta Eszthey Bélának, ki ugyanaz volt, ki amaz éjjel a Holcsi-házhoz vitte, s ráismert.

Dózia halálsápadt lett e szavakra.

— Istenem, istenem! — rebegte rémült hangon, — úgy itt sem lesz maradásom . . .

— De hát ki elől szökdösik, s viszik ide, s tova a világban? — kérdé bámulva Oroszlay.

— Esztheyék elől! Olvastam a grófnak egy Holcsi úrhoz írt levelét, melyben tudatta azzal, hogy értem jön és magával visz.

Jakab gróf mind nagyobb csodálkozással hallgatta e szavakat, s visszagondolva arra, mit neki Hermance grófnő mondott, hogy Dózia létezéséről sem férjének, sem fiának nem szabad tudni, valószínűtlennek találta azt, mit a leány beszélt.

— Olvasta maga azt a levelet, Dózia? — kérdé feszülten, s látható kétkedéssel.

— Olvastam, mielőtt elutaztunk innét, azért kellett oly rögtön eltűnnünk, mert a tudósítást Zalánczról hozták és meg volt határozva abban az óra, melyben Eszthey értem jön, s magával visz.

Oroszlay megcsóválta fejét.

— Mindebből egy szó sem igaz, Dózia! Eszthey akkor az én vendégem volt, s tudom jötté-mentét, és mondhatom, hogy aznap, midőn maga elutazott Tornyosról, neki eszében sem volt onnét távozni, oda pedig nem hozhatta volna, férfiak közé.

— Úgy nem tudom, mit gondoljak!

— És én sem tudok fölvilágosítást adni, édes angyalkám, — mondá Jakab szerelemmel tekintvén a leányka kérdő szemébe, kinek arczáról eltűnt a boldog kifejezés és látható félelemnek adott helyet.

— Oh, Jakab, — mondá szorongva, — mit akarnak velem Holcsiék? Miért tartanak fogva, mert az nem szabadság, a mit Klára oldala mellett tűrök, ki minden tette-temet ellenőrzi, s minden lép-temre vigyáz.

— Azt kell megtudnunk, és végére is fogunk járni. Én már minden intézkedést megtettem arra. De most azt kell elhatároznunk, hogyan szabaduljon tőlük, mert tovább nem engedem, hogy körmeik között maradjon.

— Hova menjek? — kérdé szomorúan a leányka, elhallgatván, hogy ő már maga is gyakran gondolt a távozásra.

Karonfogva sétáltak a sárga levelű fák alatt.

— Egy tisztességes családot fogok keresni, melynek gondjai alá helyezem.

— De addig? Klára beteg, s azért volt lehetséges egyedül elhagynom a házat, de ha jobban lesz, újra kezdődik teljes és határtalan rabságom.

— Ne féljen attól, s ne higgye, a mit Holcsi és barátnője beszélnek. Mindaz valótlanúságon alapul, s csak rémíteni akarják. Esztheyék nem keresik, de más célja lehet az ügyvédnek azzal, hogy magához csalta és magánál tartja. Mindezt föl kell derítenünk, addig legyen türelemmel és ne árulja el összeköttetésünket, — mondá, gyöngéden simogatva Jakab a leányka kezét, melyet kezében tartott, s mely az izgatottságtól reszketett.

— És ismét elválunk, ismét oly soká nem fogom látni? — kérdé könnyes szemekkel Dózia, s zokogva borult az ifjú keblére, ki csókokkal halmozta könytől ázott arczár.

— Csak rövid időre, drágám! A jövő miatt szükséges ez, de míg Klára betegsége tart, addig naponként látjuk egymást itt az épület közelében, vagy a tó partján, hol távozása előtt oly boldogok voltunk.

A leányka kissé megnyugodott és lecsillapult a gyöngéden kiejtett szeretetteljes biztatásra, s karonfogva sétáltak a sárga levelű fák alatt. Beszélgettek mindarról, mi Dóziával történt utolsó együttlétük óta, s a gróf mindjobban meggyőződött a leány beszédéből, hogy Holcsinak csakugyan valamely titkos szándéka van vele, de hogy mi az? azt Kardos detektívtől remélte megtudni.

Aztán újra és újra kicserélték érzelmeiket. Oroszlay elmondá, mennyit szenvedett, mióta őt nem látta. Fáradozásait, hogy föl találja, s Kardos küldetését, hogy keresse föl a világ bármely részében, ki föl is találta, és most többé nem rabolja

el tőle senki, ha mindjárt élete árán kellene is megvédeni!

És Dózia boldogan hallgatta szavait. Hitt neki, mert szerette, és nem jutott eszébe, hogy csalódhatnék benne. Hisz oly tapasztalatlan volt, nem ismerte a rosszat, a bűnt, a csalfaságot, és Oroszlaynak oly bizalmat gerjesztő volt külseje, egyénisége, minden szava, mintha maga lett volna az élő igazság . . .

Majdnem egy órát töltöttek e boldog együtt-létben, azután Dóziának menni kellett, nehogy Klára gyanakodjék. És szomorúan váltak el, ezer biztosításával szerelmüknek, mely hű, változatlan, és mindkettőjük részéről örök marad . . . Érezték is azt, a mit mondtak, igaz volt, s szívüknek legmélyéből eredt, és Dózia boldogságtól sugározva sietett haza, de nem kereste föl rögtön Klárát; félvén, hogy elárulja magát, szobájába sietett.

De az már többször tudakozódott utána, s nyugtalanul hánytá-vetette magát ágyában, rémeket látott, s félt gyámatyja haragjától, ha Dóziával valami történnék, ki még soha sem maradt ki ily hosszasan hazulról.

Végre hallotta, hogy a mellékszobában járkál, s megkönnyebbülve hallgatódzott. Csodálkozott, hogy az nem jön hozzá, mint máskor sétájából hazatérve, s végre elkiáltotta nevét, ki még mindig égő arcczal, tündöklő szemekkel jelent meg a mellékajtón, és kedves mosolyával ült le ágyához.

— Merre jártál? — kérde Klára, feszülten vizsgálva kipirult arcocskáját.

— Messze voltam és már nagyon siettem hazal. Szinte melegem lett a gyors haladástól . . . — viszonzá az, nyugodtan állva ki a ráfüggesztett tekintetet, de Klára észrevette hangjának reszketését, s odavetve kérde:

— Találkoztál Oroszlay gróffal?

A váratlan kérdés oly gyorsan intéztetett hozzá, hogy Dózia megzavarodott. Arcza még pirosabb lett, s erőltetett nyugodtsággal kérde:

— Nem hallottam, hogy ő Zalánczon volna és nem is hiszem.

Klára látta, hogy nem mond igazat, s a következő szavakat már határozottan ejtette ki.

— Ne tagadd, Dózia, te láttad Oroszlay grófot!

— Miért tagadnám! — kérde az bizonyos daczal, de szívét remegni érzte a félelemtől, hogy óva őrzött titka el van árulva.

— Mi czéled van azzal az úrral, kinek szemében te *senki* és *semmi* sem vagy? — kérde gúnyosan Klára, mialatt Dózia szemei könnybelábadtak. — Azt hiszed, ő igazat beszél neked, ha szerelmével zúgja tele füledet? Az ilyen gavallérok játékszerűl használják az olyféle leányokat, mint te vagy, és ha hisznek nekik, — kinevetik őket.

A leányka először hallott életében ilyen teoriákat, s megdöbbszent azoknak kegyetlenségén. Arczán a piros színt ijesztő halványság váltotta föl és megdermedve, megnémulva ült helyén.

— Avagy nincs fogalmad helyzetetdről és arról az áthidalhatatlan mélységről, mely Oroszlay gróf és közötted létezik? — folytatta majdnem kárörömmel Klára, látván a rémületet barátnője arczán, nem tudva neki megbocsátani, hogy háta mögött cselekedett oly dolgokat, mik homlokegyenest ellenkeztek Holcsi szigorú utasításával, s őt gyám-atyja haragjának tették ki.

— Nincs! — rebegte bátortalanul a kérdett. — Mit értesz áthidalhatatlan mélység alatt?

— Az ő társadalmi állását, s a te születésedet . . . Ő nagy úr, te pedig szülőidet sem ismered, és senki sem tudja, kik voltak azok.

— Olyan nagy bűn ez? — kérde ártatlan arcz-

czal a leányka, kinek bizonyos dolgok kezdtek derengeni elméjében.

— Nem bűn, de rád nézve helyrehozhatatlan hiba és akadály, hogy tisztességes család sarja nőül vegyen; annál kevésbbé oly előkelő ember, mint Oroszlay gróf.

— Bizonyos vagy ebben, Klára?

— Oly bizonyos, mint hogy itt fekszem ágyamban, s ezeket mondom. De hát tett ő neked házassági ajánlatot?

— Arról szó sem volt közöttünk. Párszor találkoztam vele, ő hozzám csatlakozott, s beszélgettünk. Ebből áll egész ismeretségünk.

— De hisz ha csak mindennapi dolgokról volt szó köztetek, azt elmondhatta volna itt, én előttem is, miért nem látogatott meg. Nem először lett volna nálunk.

— Azt nem tudom, nem kérdeztem tőle, és ő nem mondta.

— Dózia, Dózia, te nem vagy őszinte hozzám, holott tudod, hogy rajtam kívül senkid sincs e földön. Mondd, mit csinálnál, ha nálunk nem lehetnél?

— Valószínűleg Eszthey grófnéhez fordulnék, kivel különben is kell még találkoznom azok után, miket most tőled hallok.

— Eszthey grófnéval? — kérde kellemetlen meglepetéssel Klára. — Minek?

— Ő az egyedüli, ki anyámat ismerte, s így azt is kell tudnia, ki volt atyám? — viszonzá bizonyos dacczal Dózia, ki engedékeny, szelid természettel birt, de koronként erős elhatározásai voltak.

— Azt hiszed, nem szólt volna ő neked arról, ha tudná, vagy ha akart volna róla beszélni? — viszonzá kétértelmű mosollyal Klára. — Légy meggyőződve, hogy hasztalan mennél hozzá e miatt;

de különben is, ez valami egészen új elhatározás nálad. Hisz éppen ő előtte rejtegetünk mi, s emlékezz vissza, mennyire kívántad a Tornyosról való elutazást, midőn Eszthey gróf levelét olvastad?

— De vajjon csakugyan ő írta-e azt a levelet?

— Ki más írta volna? — kiáltott föl a legnagyobb csodálkozással Klára, s arczából eltűnt minden vér az ijedtségtől.

Dózia e kérdésre nem felelt, mert ismét Oroszlay szavai jutottak eszébe, ki a legnagyobb óvatosságra inté.

— Mikor megyünk vissza a fővárosba? — kérdé, szép szemeit barátnőjére szegezve, ki igen rosszul érezte magát e pillantás alatt.

— A mikor kívánod. Nekem nincs érdekemben, hogy itt legyünk, s úgy az utazás, mint a falusi lét miattad történt.

— Nem félek többé Esztheyéktől, ők nem rendelkezhetnek fölöttem, valamint senki sem, szüleimet kivéve, kik nem léteznek, — mondá komoly meggyőződéssel Dózia, s oly határozottsággal beszélt, mi sehogy sem tetszett Klárának.

— Akkor nincs is czélja ittlétünknek, — viszonzá közönyt színlelve. — Ma még irok gyám-
atyámnak, s tudatom vele, hogy a fővárosba óhaj-
tunk menni.

— Még pedig mielőbb!

— De hát miféle sürgős dolgod akadt ott egyszerre, hogy egészen megváltoztak terveid?

— Szeretnék multamról tudni, és arról adhat fölvilágosítást valaki, kivel beszélni szeretnék.

— Ki az? Esztheyné? — kérdé mind nagyobb nyugtalansággal Klára, ki még soha sem látta ily kedélyállapotban Dóziát.

— Nem ő! Egy más valaki. Emlékezel arra a Kardos nevű úrra, ki Genfben fölkeresett bennünket?

— Gyámatyám azt mondja, hogy az nem lehetett más, mint csaló.

— Azt nem tudom, de nem is hiszem! Te is jelen voltál és hallottad, hogy mily kérdéseket intézett hozzám kis gyermekkoromról, anyámról, stb. Emlékezetemet nagy igyekezettel kívánta bizonyos dolgokra irányítani stb., . . . És ez azt mutatja, hogy ő csakugyan ott látott valahol, mint mondotta, a szomszéd házban, hol én anyámmal éltem. Meg kell őt találnom, s fölvilágosítását kérem, mert egyszerre oly lázas érdeklődés támadt bennem kilétemre és születésemre nézve, hogy nem tudnék többé így élni. Már is sok időt vesztettem s azt helyre kell pótolnom.

Fölugrott helyéről és föl, s alá kezdett járkálni a szobában, mialatt nagy fölindulás látszott rajta. Klárát félelem szállta meg, hogy nem helyesen tett, midőn beszélt vele ezekről a dolgokról, de miktől egészen más hatást várt.

— Hiú remény ez, Dózia, — mondá csillapítólag, — s azt tanácslom, hogy ha nincs valami külföldös okod arra, miként kilétedet és születésed részleteit kutasd, hagyd nyugodni a multat, s ne kívánj fölvilágosítást oly dolgokról, mik csak keserűséget okozhatnának.

— *Van!* — viszonzá határozottan a leányka és szép arczocskája egyszerre elváltozott, s majdnem átszellemült lett, míg szemei tündöklő fényben ragyogtak. Olyan fényben, minőt az arczra és szemekbe csak a szerelem varázsolhat és Klára fölismerte azt. Megdöbbsent tőle, mert eltalálta, hogy Dózia rájuk nézve elveszett, s más vette lelkét, szívét birtokába, mi az embereket szilárdná, erélyessé teszi, és akaratuktól eltántorítani nem engedi . . .

XXI.

Kardos behordozkodott az általa kibérelt szobába és megismerkedett Somorjaynéval, valamint sógorával, az öreg morózus Somorjay Lajossal, kinek igyekezett kedvében járni.

Pár nap alatt már kutatta annak gyöngéit. Órákig üldögélt nála. Olykor egy-egy üveg jó bort vitt át szobájából neki, s beszélgetés közben lassan megitták az üveg tartalmát, mi az öreg urat beszédessé tette, s mi nem kerülte el a detektív figyelmét, hogy az nincs Somorjayné inyére . . .

Egyáltalán az öreg nő nem igen látszott kedvelni az új lakót, de miután leánya az ő hon nem létében kiadta a szobát, a felpénzt elfogadta, egy hónapig mindenestre túrnie kellett, annak ottlétét, de midőn a tizennégy nap eltelt, kurtán, minden megokolás nélkül fölmondott neki. Van az embernek egy különös sejtelme, mit lehetlen megmagyaráznia, de ilyfélét érzett Somorjayné, habár nem tudta volna okát adni és Juliskával valóságos harczot vívott miatta, ki nagyon meg volt elégedve az udvarias, csinos lakóval, s ugyanígy érzett Somorjay Lajos is, ki Kardostól megtudván sógor-nője fölmondását, éktelen haragban tört ki.

A fölmondás napján Kardos ismét egy üveg jó borral jelent meg az öreg úrnál, s midőn belépett hozzá, az özvegyet is ott találta.

A két embernek kipirult, fölhevült arca mutatta, hogy heves vita folyt közöttük, és az öreg nő gyorsan elhallgatott, míg Somorjay nem törődve az idegen jelenlétével, elfojtott dühvel mondá:

— Oktalanság, ilyen lakót elbocsátani, talán ismét egy Zsófi-féle személyt akarsz ide venni, kit Kálmán azért bocsátott el, mert észrevették, hogy kémkedett ?

Az öreg nő észrevehetően elhalványodott, s intett a beszélőnek, valószínűleg, hogy hallgasson az idegen előtt, mi annak nem kerülte el figyelmét, de az öreg úr sokkal indulatosabb volt, minthogy intésére hallgatott volna és folytatta kifakadásait.

— Rosszkor jöttem, — mondá Kardos, — s engedelmet kérek, hogy zavarom önöket, de Somorjay úr ilyenkor egyedül szokott lenni.

— Most is egyedül lesz, mert én távozom, — viszonzá erőltetett mosollyal a nő. — Egy kis vitánk volt ön miatt, de azonnal jókedvű lesz ő, ha megyek.

És e szavak után gyorsan elhagyta a szobát, de kívül az ajtónál megállt, s nagy nyugtalansággal hallgatódzott.

— Utálatos vén asszony, — kezdé mormogva az öreg úr. — Szeszélyes bolond, makacs és önfejű, bár megszabadulhatnék tőle.

— És miért ne tehetné, ha kellemetlen az együttlakás? — kérdé Kardos, kihúzáván az üveg dugaszát, s megtölté a vele hozott poharakat a nehéz erős borral, mit az öreg úr mohó örömmel hajtott föl, mialatt az ajtóra pillantva mondá:

— Majd felelek erre a kérdésre, de mindenekelőtt tekintsen ki, nem hallgatódzik-e az a vén asszony az ajtónál.

Kardos nehéz, dobogó, súlyos léptekkel ment a mondott helyre, hogy ideje legyen az öreg nőnek elfutni onnét, ha csakugyan ott volna. És nem csalódott, senkit sem talált ott, az özvegy eltűnt onnét, mfg ő feszült kíváncsisággal foglalta el helyét szemben házigazdájával.

— Bizonyos abban, hogy nincs az ajtónál senki? — kérdé az tőle kipirúlt arczczal, mert a bor oly erős volt, mit ivott, hogy az rögtön fejébe kergette minden vérét.

— Szemeimmel láttam.

— Nos hát felelek kérdésére, — mondá hal-
kan, — ha megigéri, hogy senkinek sem szól ar-
ról, a mit mondok.

— Becsületszavamra ígérem.

Tehát azért nem távozhatom innét, mert Holcsi ügyvéd gondoskodik rólam s ő egyszerűen fogva-
tart e nyomorult lakásban, hol nincs egy nyugodt
pillanatom.

— Holcsi ügyvéd? Ki az? Nem ismerem, —
viszonzá egykedvűen a detektív, míg belscje resz-
ketett az örömtől.

— Ennek a vén asszonynak a fivére. Gyaláza-
tos rossz ember, kitől minden kitelik s kitől én
félek és nem merek ellene tenni.

— Ne mondja! Mit tehetne ő önnek?

— Sokat! A mit azonban nem közölhetek és
vissza is kellene mennem a régen múltba történe-
temmel, mi azonban önt keveset érdekelné.

— Engem minden érdekel, mit öntől hallok,
Somorjay úr, — viszonzá gyorsan a detektív. —
De különben is, oly vonzalmat érzek önhöz, mintha
rokonom, vagy atyám volna.

— Ennek örülök, mert vonzalmunk kölcsönös.
Sohasem voltam nő s így nem lehetett fiam, de
ha volna, kívánnám, hogy önhöz hasonló legyen!

— Ez nagy bók volna rám nézve, azonban ön
még oly kevéssé ismer engem, hogy ezt a mon-
dást csakis előlegnek vehetem a jövőre.

— Fájdalom, ittléte már csak rövid időre terjed.

— Valóban fájdalom! És önnek nincs hatalma
arra, hogy sógornője akaratát ellensúlyozza?

— Nincs, — mondá mogorván az öreg úr. —
Nem volna bátorságom *velük* ujjat húzni s tűrök,
a míg lehet, de végre mindennek megvan a ha-
tára!

— De ha nem szándékozik örökre leigáztatni
magát, úgy jobb előbb, mint utóbb kitörni, — mondá

Kardos, ismét megtöltvén Somorjay poharát, ki azt rögtön föl is hajtotta.

— Most már elég, — mondá megnyalva bajuszát — többet nem iszom, mert nem szeretném, ha nyelvem oly irányban eredne meg, minek következményei kiszámíthatatlanok.

— Ugyan, Somorjay úr, csak nincsenek veszedelmes titkai, miket fél elárulni?

— Azt nem lehet tudni!

— Azonkívül nem tartom önt oly gyöngé embernek, kinek néhány pohár bor a fejébe szálljon, — mondá nevetve Kardos, ki alig tudta izgatottságát titkolni az öreg ember utolsó, kétértelműen kiejtett szavaira.

— Ha tíz év előtt mondja ezt, barátom, igazat állított volna, de semmi sem viseli meg a testet úgy, mint a lelki nyomorúság.

— Szomorúságai voltak, csapások érték?

— Nem tudom, mit feleljek kérdésére, mert nem szeretnék többet mondani, mint *lehet*, — viszonzá az öreg ember, az utolsó szót nyomatékkal ejtve ki.

— Elöttem föltárhatja a szívét, — mondá a detektiv melegen. — Én önre nézve teljesen idegen vagyok, kit dolgai csak annyiban érdekelnek, a mennyiben szavaiból kiveszem, hogy szenved s nekem is voltak már az életben csapásaim. Szüleimet alig egy év lefolyása alatt vesztettem el s árván, szegényen, zsenge korban maradtam vissza a földön, pártfogó nélkül és keményen kellett küzdenem a létért! Oh, én tudom méltányolni a mások baját.

Az öreg úr pár pillanatig részvétellel tekintett rá, azután leöntve az előtte álló pohár bort, bánatosan mondá:

— A halál mindig szomorú s különösen ha olyanoktól foszt meg, kiket szeretttünk, de sokkal bor-

zasztóbb az, ha a nélkül kell siratnunk valakit, ki hozzánk tartozott, hogy utolsó perczeiben vele lehettünk s nehéz óráiban vigasztalhattuk, bátoríthattuk volna.

— És ön abban a helyzetben van?

— Fájdalom! — kiáltott föl egyszerre lángoló szemekkel Somorjay s gyorsan fölegyenesedett görnyedt tartásából és keze ökölbe szorult.

Kardos csodálkozva szemlélte és látta rajta, hogy az élvezett szeszes ital erősebb már, mint akarata s izgatottan várta további szavait.

— Szerettem valakit, — mondá dühösen az öreg — és azt meggyilkolták!

— Borzasztó!

— Meggyilkolták, — folytatta Somorjay boszút lihegő hangon. — Ellopták gyermekét . . . Semmi, semmi sem maradt belőle nekem.

— Szegény uram, — mondá meleg, résztvevő hangon a detektív — és érezte is, a mit mondott, mert társa arcán oly kétségbeesett fájdalmat látott, mi meghatotta.

— Ön az első, ki ama borzasztó eset óta részvéttel szól hozzám . . . Óh, ha tudná, mily alávaló gazok az emberek!

— Volt alkalmam őket megismerni, — viszonzá a detektív. — És meg lett büntetve a gyilkos?

— Nem! Ma is szabadon járkal. A földi büntetést elkerülte, de majd egy felsőbb bíró fog fölötte ítélni.

— Csodálatos, hogy ön, ki így szenved a hűn elkövetése miatt, nem vitte a végletekig a gyilkos üldöztetését!

— Nem — te — hettem.

— Ez különös!

— Nem találná annak, ha tudná a részleteket. Óh uram, maga nem is képzei, mily iszonyú helyzetek vannak a világon!

— Nem mondhatná el a történetet, ha már ennyit mondott? — kérde tartózkodva Kardos, ki félt, hogy az öreg ember gyanúra gerjedhetne. Az azonban annyira el volt foglalva saját emlékeivel és keserűségével s ítélőtehetségét kissé talán a bor is megbénította, hogy keveset ügylet az ő sürgetésére.

— Szívesen tenném, mert jól esnék vergődő szívemet *egyszer* valaki előtt kiönteni, de nem lehet. Rabja vagyok saját biztosságomnak és egy gyalázatos bandának, mely képes volna örökre elnémtani.

— Ez különös! — mondá Kardos, de nem mert tovább kérdezősködni s csillapítólag mondá:

— Tehát ne beszéljünk többé róla. Én itt közelében lakom, Somorjay úr s ha egyszer majd mégis szükségét érzi, hogy megkönnyítse szívét, talán el fogja mondani nekem a szomorú történetet, mi, úgy látom, feldúlta egész életét.

— Igaza van! Nem kétlem, hogy kitárom önnek szívem keservét és akkor látni fogja, hogy mily boldogtalan ember vagyok, helyzetem rosszabb, mint a rabé, ki, ha kitöltötte büntetését, kiszabadul börtönéből, míg nekem halálom napjáig néma kétségbeesésben kell szenvednem!

E szavak után egy ideig mély hallgatásban ültek s Kardos mára elégnék tartván azt, a mit megtudott, átment szobájába s gondolkodott a hallottakon s egész nap nem hagyta el a házat, csakis az étkezésekre távozott egy közeli kis korcsmába és sietett vissza, hogy a házban történendőket a legpontosabban megfigyelje.

Leírhatatlanul érdekelte ez a rejtélyes eset.

De azon a napon már semmi sem történt . . . Juliska párszor betekintett hozzá, kérdezvén, nem kíván-e valamit s ő mindannyiszor jobban és jobban meg volt lepelve azon a különös hasonlatos-

ságon, mi őt egy más arcra emlékezteté, de hogy ki az? Nem bírta kitalálni.

A következő nap reggelén suttogás vonta magára figyelmét, mely a szomszéd szobából hallatszott be hozzá s ő az ajtóhoz lapulva, a következőket hallá:

— Megtiltom, hogy egy pohár bort is elfogadj attól a fiatal embertől. Máli beszélte, hogy tegnap együtt ittatok. A bor megoldja a nyelvet s nem kell ismételnem a következményeket, mik fecsegésedre előadhatnák magukat. Vigyázz! Tudod, hogy kezemben vagy s együtt veszünk el.

Kardos megcsóválta fejét.

Bárki legyen is az, ki a szomszédban beszél, gondolá elmosolyodva, ügyetlen és ostoba ember. Tudja, hogy lakik valaki a szomszédban, ki hallgathatja s ilyen veszedelmes dolgokról beszél!

De gyorsan ismét hallgatódzott s megismerte hangját szomszédjának, ki könyörgő hangon mondta:

— Bocsáss el, Kálmán. Adj annyi pénzt, hisz neked van elég, hogy a világ végéig mehessek. Nem tartom itt ki. Gyűlöllek mindnyájatokat, különösen ezt a kőszívű Málit, ki saját gyermeke iránt sem volt kegyelmes.

— Csitt! — kiáltott föl a másik olyan hangon, mint a kutya félelmes morgása, mely veréstől fél. — Hallgass, vagy nyakon ütlek.

— Úgy, hogy örökre elnémúljak. Nemde? De másodszor nem sikerülne kibújni a törvény büntető markából.

E szavakra Kardos egy csattanást hallott, azután heves birkózást, káromkodást, míg egy zuhanás után elcsendesült minden s még csak egy ajtó becsapódása verte föl a csöndet és halk hörgés, lihegés nesze tartotta őt izgalomban.

Mit tegyen? Befusson-e szomszédjához, ki talán a földön elterülve fekszik, sőt meg is halhat s neki

segíteni kellene rajta. De nem mert belépni hozzá és várta, mi fog még következni.

Hogy ki volt nála, azt tudta, mert hallotta ki-ejteni keresztnevét, kit Holcsi Kálmánnak hívtak s kit ő már rég gonosztevőnek tartott, de még nem voltak oly bizonyítékai, hogy lépéseket tehetett volna ellene . . . Várt, várta, a perczek végtelennek látszottak neki, míg végre ismét ajtónyílást hallott és női hangokat.

— Már ismét ujjat húztál Kálmánnal? — kérde Somorjayné, kit Kardos megismert hangjáról. — Kelj föl és tanulj abból, a mit kaptál. Tudod, hogy vele nem lehet tréfálni.

Az öreg ember nem felelt, de a detektiv mozgást hallott, miből gyanítá, hogy az fölemelkedett a földről, hova Holcsi teperte le s ágyába feküdt, mert az asszony pár percz múlva elhagyta a szobát.

Kardos kalapot vett s felöltőt dobott karjára és óvatosan lépett ki szobájából. Azután úgy tett, mintha most érkeznék haza s beszólt a konyhába.

— Be lehet menni Somorjay úrhoz? — kérde az ott lévő cselédtől.

— Csak tessék, — viszonzá az rá sem hederítve s folytatta dolgát és Kardos fedezve látván magát az eshetőségekkel szemben, belépett az öreg úrhoz, ki ágyban fekvé, kezeit arczára tapasztva zokogott, de meglátván őt, gyorsan fölegyenesedve mondá:

— Jó, hogy jön, barátom . . . Ma meg fogja tőlem mindazt tudni, mit tegnap nem akartam közölni önnel.

Hangja elszánt, határozott és keserű volt, tekintetében baljóslatú tűz égett.

A detektiv csodálkozást színlelve közeledett hozzá.

— Mi baja? — kérde tőle részvéttel . . . — Remélem, nem lett beteg tegnapról mára?

Az öreg ember erélylyel rázta meg fejét.

— Ellenkezőleg! Régen nem voltam oly erős és egészséges, a bitófához is segítség nélkül tudnék föllépni.

— Milyen hasonlat!

— Jöjjön ide és üljön le ágyamhoz, de előbb zárja be kulccsal az ajtót.

Kardos teljesítette kívánságát, még ki is tekintett az előszobába s miután nem látott senkit, megfordítva a zárban a kulcsot, feszült várakozással foglalt helyet az ágy közelében, gyanítván, hogy nagyon fontos dolgokat fog hallani . . .

— Honnét jön most ön? — kérde tőle Somorjay.

— Kint voltam a városban, most jövök haza — állentett a kérdett, — de mielőtt szobámba mentem volna, egy perczre be akartam ide szólni.

— Tehát nem volt itthon félóra előtt?

— Már több, mint két órája, hogy elhagytam szobámat.

— Kár, — mondá sötét tekintettel az öreg úr, — szép dolgokat hallhatott volna szomszédságában. Kis híjja, hogy nyomorék nem lettem! Holcsi sógorom letepert a földre s egyet még rugott is rajtam.

— Lehetetlen, hogy vetemedett ilyen brutálításra?

— Azt majd mindjárt meg fogja tudni, ha elmondom történetünket. Pedig *elmondom*, ha addig élek is. Akasztófára juttatom őt, az álnok gazembert, ki mindig a mások megrontásán dolgozik.

Kardos hallgatott. Szíve röpködött az örömtől és diadaltól. Hát nem volt hasztalan fáradozása. Leste a szót az öreg ember ajkáról, kinek arcza lázban égett, szemei tüzeltek s majdnem magánkívüli állapotban látszott lenni.

— Történetem hosszú lesz, — mondá rekedt

hangon s ajka reszketett. — Van türelme végighallgatni?

— Hogyne! Érdekkal várom, a mit mondani fog, csak ne becsülje túl az erejét a beszéddel.

— Nos hát, a mint gondolhatja, én sem voltam mindig ilyen törékeny öreg ember, hanem ifjú, erőteljes, vidám, mint ma ön s szép kilátásokkal tekinték a jövőbe, de első szerencsétlenségem az volt, hogy beleszerettem egy férjes asszonyba, ki úgy mutatta, hogy viszonozza szerelmemet, de ez nem volt igaz, mást szeretett, egy nagy urat, ki elcsábította s én csak takaróul szolgáltam.

De ezt, természetesen, akkor még nem tudtam s pár hónapig nagyon is el voltam foglalva fivérem házasságával, ki eljegyezte Holcsi Amáliát, Holcsi Kálmán ügyvéd nővérét, kivel ekkor hozott össze először balsorsom s ki egész életem megrontója lett . . .

A fiatal asszony, kit szerettem, szegénysorsú volt, úgy mint mi fivéremmel, kit bemutattam nála s meghívtuk az esküvőre és ott ismerkedett meg Holcsival, ki a szép asszonyért szintén lánggra gyúlt és üldözte szerelmével s miután az kereken visszatartását, boszút esküdött ellene.

Minden lépését figyelemmel kísérte s ő fedezte föl viszonyát Eszthey gróffal, ki házas ember volt s a legnagyobb titokban tartotta összeköttetését, félve, hogy neje azt megtudja.

Holcsi jellemtelenségét ismerve, mi volt természetesebb, mint hogy ő névtelen levelet írt Eszthey grófnénak, tudatván vele férje viszonyát, sőt megnevezte a hölgyet is, Pármai Elizt, de ezzel nem elégedve meg, Eliz férjének is írt, ki különben is gyanakvó, szenvedélyes, durva ember volt s nejét figyelemmel kísérte és gyorsan rájött, hogy a névtelen levél igazat mondott.

Eliznek egy kis leánya volt s azzal együtt ki-

dobta házából és az elhagyatva, szegényen folytatódtatott sógornőmhöz, hogy rövid időre fogadja be, míg dolgaiat valahogy rendezi s majd menhelyet talál, mert büszkébb volt, semhogy Eszthey segítségét kérte volna. Szerette őt, de kitartatni nem akarta magát általa s csak akkor szándékozott vele tudatni hollétét és a történeteket, midőn segített magán s valamennyire rendezve lesznek ügyei.

Hogy megtörtént-e ez valaha, nem tudom, csak annyit mondhatok, hogy Holcsi följajánlá neki segítségét, sógornőm, valószínűleg fivére parancsára, megnyitotta neki házát s pár hónapig nála lakott, férjének, az én fivéremnek nagy boszúságára, ki elítélte a férje által elkergetett asszonyt s ezt ki is mutatta neki.

Én vérző szívvel néztem ezt az Elizre nézve lehetetlen helyzetet. Sajnáltam azt a szegény, elhagyatott nőt, nemcsak azért, mert jövője huszonhat éves korában föl volt dűlva, megsemmisítve, de leginkább ama helyzet miatt, hogy Holcsi őt körmei közé kaparította.

Óh barátom, ennek az embernek a rosszaságáról nem lehet annak fogalma, ki nem ismeri őt... Híre oly rossz, hogy kerülnek őt kollégái s minden tisztességes ember elhúzódik tőle, de mindez kevés ahhoz képest, mit ő érdemelne. Azonban most eljött az ideje s el fogja nyerni büntetését, úgy, a hogy megérdemli!

— Nem akar egy pohár vizet, vagy bort, Somorjay úr? — kérdé részvétellel a detektív, látva annak lihegését s hangjának koronkénti elcsuklását; de az fejével tagadólag intett és folytatta.

— A nő tehát teljesen Holcsi kezei között volt, de egyben csalódott az alávaló számításában, mert Eszthey grófné nem tett semmit, úgy látszott, vagy nem adott hitelt a levélnek, vagy nem törődött férje tetteivel, holott ő a grófot zsarolni akarta, vagy a

nőt, de miután az nem ment bele hálójába, más tervet gondolt ki, rábeszélte Elizt, hogy írjon a grófnak és ő kezébe juttatja annak a levelet, ki bizonyynyal föl fogja keresni.

Ez a levél meg is iratott, de sohasem került Eszthey kezébe. Holcsi magánál tartván azt, be akarta Eliznek bizonyítani, hogy Eszthey nem akar róla többé tudni s az a szerencsétlen elhitté, de mind a mellett nem hajlott Holcsi szerelni ostromára, ki azt remélte, hogy az, látván teljes elhagyatottságát, meghallgatja az ő szerelmi ömlengéseit.

Ez volt az oka, hogy Eliznek el kellett hagyni sógornóm házáat s ekkor jött el az én időm. Eddig távol tartottam magam a szerencsétlen nőtől, de most nem nézhetvén tovább teljes elhagyatottságát, kértem, hogy fogadja el segítségemet és a nyomor nagy hatalom lévén, minek Eliz gyermekével együtt elébe nézett s nem volt ereje és bátorsága ajánlatomat elutasítani, béreltem neki egy szegényes kis szobát, mint a hogy béreltem volna egy palotát is, ha tehetségemben áll, mert még mindig szerettem és szántam, de szegény voltam, éppen oly szegény, mint ő s nem volt módomban többet tenni érte.

Évekig dolgoztam, koplaltam és fáztam, csak hogy neki meleg szobája legyen s gyermekével együtt naponként jóllakhassék, de hogy miért teszem mindezt, arról sohasem szóltam. Elfojtottam magamban minden szerelmi vágyat, legyőztem azt, hogy csak egyetlen egyszer is beszélhessek neki forró imádásomról. Láttam őt búslakodni, könnyezni, hervadni, vérző szívvel, míg egyszerre nagybeteg lett s orvost hivatva, attól megtudtam, hogy élte nek ideje meg van számítva; tüdővészbe esett, melyből nem gyógyulhat ki többé.

Nem beszélek arról a kétségbeesésről, mit az

orvos kijelentésére éreztem, hisz azt úgy sem tudnám elmondani, csak arról, hogy mit álltam ki, midőn Eliz közeli haláláról beszélt előttem, mert ő maga is sejté, hogy meg kell halnia s csupán gyermeke miatt kesergett, kiről nem tudta, mi fog vele történni, ha ő nem lesz többé s az a félelem és kétségbeesés adta neki azt a merész eszmét, hogy Eszthey grófnénak írjon . . . Magához kérje őt és megvallva neki *mindent*, gyermekét könyörületébe ajánlja.

És csodálatosképpen a grófné el is ment hozzá, de hogy mit beszéltek együtt, azt én sohasem tudtam meg, csak annyit láttam, hogy a beteg hervadt arczán reménysugár csillogott s utolsó napjaiban széppé tette.

— Mi volt a gyermek neve? — kérde Kardos.

— Dózia. Pármai Teodózia névvel volt az anyakönyvbe bevezetve s bár Eliz férje később megtagadta a gyermeket, az anyakönyvön nem lehetett változtatnia s ott mint törvényes gyermek szerepelt, — viszonzá a beszélő kissé elcsodálkozva társa e kérdésén.

— És mi lett a gyermek anyja halála után?

— Annyira még nem vagyunk uram, majd később elmondom azt is, — folytatta fáradtan az öreg ember s pár pillanatra lehúnyta szemét.

— Hagyjuk a többit holnapra, Somorjay úr, — mondá a detektív, holott egész belseje remegett a kíváncsiságtól.

— Nem, uram. Elkezdtem és végig el fogom mondani történetemet, mert félek, hogy nem lenne arra időm.

— Csak nem gondol a halálra?

— Holcsi közelében minden eshetőségre lehet gondolni.

— Mitől tart, mire gondol?

— Minden lehetőségre. Ha végighallgatja tör-

ténetemet, megérti állításomat, de siessünk, nem szeretném félbenhagyni, a mit még mondani akarok.

— Beszéljen. Látja, mily figyelemmel hallgatom.

— És én sietek a borzalmas véggel . . . Hallja tovább.

Kardos közelebb hajolt hozzá, mert hangja halkabb lett s majdnem suttogva folytatta beszédét.

— Eszthey grófné látogatása boldog fordulatot idézett elő a beteg nő még hátralévő életében. Nyugodtan tekintett a halál elé s nekem annyit mondott, hogy ha meghal, Eszthey grófné magához veszi gyermekét, nevelteti és gondoskodik róla s én adjam át neki a kis leányt, kire boldogabb sors vár, mintha ő életben maradna.

Minden nap sírva váltam el tőle s minden nap láttam Holcsit a ház körül ólálkodni, de számba sem vettem bujkálását, azt gondolva, hogy már nem árthat neki. Csalódtam! Nem gyanítám, hogy ő oly tervet főzött ki a jövőre, mely sok pénzt hozhat neki s azt következetesen keresztül is vitte.

Mindenről értesülve volt az által az asszony által, kitől én kibéreltem Eliznek a szobát. Pénzért minden aljasságra lehet vállalkozót találni s Holcsi mesterien tudja kihasználni a mások nyomorát, vagy kapzsiságát . . .

Egy este, pár nappal később, hogy Eszthey grófné a beteg asszonynál volt, az nagyon gyöngé lett s nekem valami ellenállhatatlan ösztönöm támadt, hogy még egyszer fölkeressem őt az éjjeli órákban . . . Hátha reggelre meghal, — gondoltam fájó szívvel s visszatértem hozzá . . . De megdöbbenve láttam, hogy ajtaja tárva-nyitva van s midőn a küszöbre léptem, Holcsit láttam egy kis leánynyal karján, bő köpenyegbe burkolva onnét kilépni és meghökkenve hátrálni előttem, kit ily időben nem gondolt ott találni.

— Hová viszed a gyermeket? — kiáltottam rá dühvel — és mit cselekedtél anyjával?

De ő egy bösz káromkodással engem félrelökve, elszaladt s én a beteg ágyához futva, ráhajoltam Elizre, míg a földön egy kis leányt láttam feküdni, kit nem tarthattam másnak, mint Dóziának, de nem is sokat törődtem vele, mert anyját haldokolni láttam, arczán az enyészet jelével, nyakán kékes foltokat vettem észre s csak annyi ideje volt még, hogy a következő szavakat suttogta:

— Kicserélte gyermekemet. Siessen utána és vegye el tőle, mert megöli, mint engem, ki nem akartam engedni, hogy Dóziát elvigye és küzdött velem, míg körmeit torkomba vájta s meg akart fojtani, hogy elhallgattasson, mi sikerült is neki, mert meghalok.

És ezzel kilehelte lelkét. Meghalt s én lerogyva ágya mellé, zokogtam, rá sem nézve a gyermekre, ki ágya mellett feküdt a földön és mélyen aludt, valószínűleg valamely álomital következtében.

— Szörnyűség! — kiáltott föl Kardos. — És ez az ember tizenöt évig szabadon jár-ke! s folytatja kárhozatos üzelmeit és ön nyugodtan nézte járását-ke!ését a nélkül, hogy föladta volna. Tudja-e, Somorjay úr, hogy ez *bűnrészesség*, mit a törvény a legszigorúbban büntet!

— Tudom, — nyöszörgött az öreg fájdalmasan, — de nem tehettem másként. Szegény, kétségbeesett és beteg voltam a fájdalomtól. A nagy meg-rázkódtatás ágyba vetett és Holcsi, valószínűleg félve, hogy elárulom, idehozott nővéréhez, orvost hivatott és úgy ápoltak, mint a legkedvesebb rokont.

Midőn meggyógyultam és szemére vetettem bűnét, ő mindent tagadott. Lázás álomnak, képzelődésnek mondta, hogy őt láttam volna s hogy kicserélte a gyermeket.

Oly határozottan állította ezt, hogy magam is kezdtem kételkedni a látottakon, de nem is volt csoda! Mindaz, a mit Eliz halála következtében szenvedtem, azután a hetekig tartó lázas betegség, meggyengíté emlékezőtehetségemet s a következőket csak hónapok múlva tudtam meg.

Először, hogy Eszthey grófné a halál hírére, mit Holcsi tudatott vele, személyesen ment el a gyermekért, kit ő csak egyszer látott anyja betegágya mellett s természetesen nem gondolhatta, hogy azt kicserélték.

Másodszor, hogy ő temettette el a szegény Elizt, kiről rémülve hallá, hogy meggyilkolták s alig várta, miként távozhassék közeléből, nehogy a vizsgálatnál mint tanú beidéztessék.

És harmadszor, hogy a kis tehetetlen Dóziát falura adta egy tisztességes családhoz, kik jó pénzért jól gondját viselték, kire nézve már a testvérek között messzire terjedő tervet készítették, mely nagy hasznót volt hivatva hajtani Holcsinak.

A terv az volt, hogy a gyermek Obrennéhez kerüljön, mi meg is történt, hogy mi lett azóta belőle, nem tudom.

— De hát a másik, az igazi Dózia hova lett? — kérde Kardos látható nyugtalansággal.

A kérdett sűgva mondta:

— Itt van a háznál. Somorjay Juliska néven. Itt nőtt föl, de én hosszú betegségemből fölgógyulva, megismertem Eliz gyermekét s ez is egyik oka volt, hogy hallgattam, mert nem akartam közelemből elveszíteni a kis leányt, ki anyja képmása, kit szeretek s ki élő emlék attól a nőtől, kit oly forrón imádtam.

— De hát miféle célja volt Holcsinak a gyermekcserével?

— Tudván, hogy a kis Dóziának jó dolga lesz a grófné pártfogása alatt, jó nevelésben részesül,

s talán gazdagon megy férjhez, az ő ördögi terve az volt, hogy hasznát biztosítson magának a jövőre s kezeiben tartsa a leányt, kit, születése titkát tudva, mindenre rábirni remélt és legfényesebb jövedelmi forrásnak tekintett, ha az felnővekszik.

— Hisz azt mondják, Holcsi gazdag ember?

— Igaz, de ilyen alávaló módon szerezte minden vagyonát s folytatja üzelveit addig, míg mozogni képes, vagy míg a törvény gátat nem vet gazságainak.

— És az a fiatal leány, ki mint gyámleánya szerepel, miféle összeköttetésben van vele? Gondolom, Lamberth Klárának hívják.

— Ah, Lamberth Klára! — kiáltott föl szenvedélyes dühvel az öreg ember. — Az egy elhalt barátjának a leánya, ki egészen az ő tanítványa. Atyja mindenben bűntársa volt Holcsinak, együtt szereztek a vagyont s midőn meghalt, leánya árván maradt és örökségét az ügyvéd kezeli.

— Hogy érti azt, hogy a leány méltó tanítványa neki? — kérdé feszülten a detektív.

— Éppen oly elvetemedett, mint ő maga, pedig zárdában neveltette, de mióta visszakerült hozzá, a legrosszabb dolgokra alkalmazza.

— És tud ezekről a történetekről más is önön kívül, Somorjay úr?

— Hogyne! A két nővér, Obrenné és sógor-nőm. Egy szörnyű banda ez s ha ők nem is követtek el testi gyilkosságot, megölik, megrontják annak a lelkét, ki kezeikbe kerül.

Kardos alig bírta eltitkolni örömét e vallomást hallva, mi oly váratlanul került tudomására; most csak az volt a fontos kérdés, mit tegyen és hogy ragadja meg Holcsit, ki csodálatosan ügyes és ravasz ember volt.

— Hajlandó volna ön azt, a mit beszélt, jegyző-

könyvbe mondani és aláírásával hitelesíteni? — kérde az öreg embertől.

— Bármely perczben, de előbb el kell innét távoznom, mert megölni, azt hiszem, nem mernének, de agyonéheztetnek, s a baj az, hogy nincsen egy fillérnyi pénzem.

— E miatt ne aggódjék! Azonban most maradjon minden a régiben, míg én intézkedem. Ne sejtse senki az ön vallomását. Tettesse betegnek magát, s én a kórházba vitetem addig, míg más segítségben részesül. A fő az, hogy innét megszabaduljon, — mondá Kardos és elhagyta helyét.

— Mily boldog leszek, ha Eliz halálát megbozszulva látom és ezt a fiatal leányt biztosságban tudom, mert itt csak rossz várhat rá! Ön taián képes lesz megmenteni, ha Eszthey gróffal tudatja azt, a mit tőlem hallott.

— Legyen nyugodt, mindent meg fogok tenni, a mi az ön és a leány érdekében áll, kinek szemei már az első perczben emlékeztettek valakire, de nem tudtam rájönni a hasonlatosságra. Most tudom, kinek a gyermeke ő, s azt be is fogom bizonyítani.

— Tegye, tegye! — kiáltott könyörgő hangon Somorjay, és kimerültségét egyszerre ismét lázas erély váltotta föl. Szemei a boszú tüzében égtek, s karjait kinyújtá a levegőbe, mintha átkokat szórt volna a mellékszoba ajtaja felé, hol sógornője, özvegy Somorjayné lakott...

XXII.

Pár nap mulva a fővárost az a szenzációs hír járta be, hogy Holcsi Kálmán ügyvédet elfogták.

Még senki sem tudta, mivel van vádolva, de miután rossz hírű ember volt, valami nagyon senki sem csodálkozott elfogatásán.

Mily boldog leszek, ha Eliz halálát megboszulva látom . . .

Mikor Esztheyék is hírét vették az elfogatásnak, úgy a férj, mint a nő, megdöbbenetek rajta. Mindketten Dóziára gondoltak, s Bertalan gróf a legnagyobb meglepéssel hallotta neje ajkairól azt az elhatározást, hogy fölkeresi Obrennét és tudakozódik, mi történt a leánynyal.

Es csakugyan el is ment az intézetbe, de nem találta őt otthon, s a cseléd azt beszélte, hogy nem is fog a nap folyamán hazatérni, mert a nővéréhez, Somorjayné asszonysághoz ment, hol a napot tölti, mert nagy szerencsétlenség érte a családot.

— Hol lakik Somorjayné asszony? — kérdé a grófné, ki emlékezett, hogy Obrenné egykor az Üllői-utat említé neki, ajánlván, hogy oda vigye Dóziát, de a ház számát nem közölte vele.

— Azt nem tudom, mert ő sohasem jött hozzánk, de Holcsi ügyvéd úr lakásával szolgálhatok.

— Köszönöm, azt én is tudom. Megjöttek már faluról a kisasszonyok?

— Azt hiszem, igen.

— De nem biztos benne?

— Tegnap sürgős levelet vittem Klára kisasszonynak, de úrnőm csak annyit mondott, hogy adjam át a cselédnek s választ ne kérjek.

Eszthey grófné tűnődve ment le a lépcsőn. Okvetetlen tudni akarta, mi történt Dóziával az ügyvéd elfogatása után, kinek valószínűleg lezárták lakását.

De nem akarva az ügyvéd házába menni, elhatározta, hogy férjét küldi oda, s haza hajtatott, de midőn fogata a palota kapuja előtt megállt, egy bérkocsit látott oda hajtani, melyből Enyingi gróf ugrott ki, s őt meglátva, hozzá sietett.

— Szabad fölkeresnem, grófné? — kérdé.

— Hogyne! Sőt nagyon örülök jövetelének. Hallotta, hogy Holcsi ügyvédet elfogták?

— Természetesen, még pedig igen súlyos vád-

dal terhelve. Gyilkossággal és gyermekcsempészettel.

— Lehetetlen! — kiáltott föl Hermance elhalványodva, mert rögtön az jutott eszébe, hogy esetleg ők is belekeveredhetnek a kényes ügybe.

Ekkor fölérték a lépcsőn s Esztheyné ledobva kalapját, helyet foglalt, mit a vendég követett, s igen komoly arccal folytatta a tárgyat, mialatt Bertalan gróf is a szobába lépett.

— Éppen most beszélem a szenzációs újsgot, — mondá Enyingi a háziúrnak. Az egész város arról beszél, mert Holcsi, ha nem is volt valami nevezetes alak, s csak mint zűgügyvéd és uzsorás szerepelt, mind a mellett sokaknak volt összekötése vele, kik félnek, hogy belekeveredhetnek mint tanuk a törvénszéki tárgyalásba.

— Mivel van az ügyvéd vádolva? — kérdé feltűnően nyugtalanul Eszthey.

— Évek előtt, mint mondják, megfojtott egy beteg asszonyt, kitől el akarta venni gyermekét s midőn az azt védelmezte, nyakába mélyeszté körmét és megfojtotta.

— Évek előtt? — kérdé halálsápadtan Bertalan gróf. — Mennyi ideje lehet annak?

— Úgy mondják, félig elévült már a dolog. A gyilkost akkor hosszú ideig kutatták, de nem tudtak nyomára jönni, s most csodálatosképpen tizennégy év után jön Holcsi bűne napvilágra.

— Tizennégy év után? — kérdé reszkető hangon Hermance, s önkéntelen férjére pillantott, kinek vonásain a legnagyobb izgatottság látszott, s szeme majdnem félelmet árult el.

— És Holcsi bevallotta bűnét?

— Eilenkezőleg, mindent tagad. Nagyképűen hideg, majdnem gúnyos nyugalommal viseli magát. De miután az elfogatás tegnap történt, még senki sem tud semmi bizonyosat.

— Nemde, Oroszlay is összeköttetésben állt vele?

— Csupán egy rövid ideig, midőn a pozsonymegyei birtokot vásárolta Holcsi közvetítése folytán. Akkor, mint tudják, grófné, együtt mentünk azt megtekinteni Jakabbal s pár órát Holcsi házában időztünk.

— És azóta megszakadt az összeköttetés Oroszlay és az ügyvéd között?

— Tudtommal nem érintkeztek többé, ha csak falun nem, miről nem hallottam, de lehetséges, mert a két birtok a legközvetlenebb szomszédságban fekszik.

— Ez különös eset, — jegyzé meg nyugalmat erőltetve Bertalan gróf, mi azonban nem a legjobban sikerült neki. Enyingi azt észrevette, valamilyen a grófné nagy halványsága is föltűnt neki, azért nem kívánta folytatni a tárgyat, annál is inkább, mert Veronika lépett a terembe, ki sem Holcsiról, sem az elfogatásról egyetlen szót sem tudott.

Azért más mindenféle dolgokról kezdtek beszélni. Enyingi Loránd nagyon ügyes és mulatságos társalgó volt, s Veronika előtt kétszeresen kitüntette magát, ki azért örült rendesen látásának, mert tudva, hogy Oroszlaynak jó barátja, mindig híreket remélt tőle arról hallani.

Vigan csevegtek, mialatt Hermance tűkön ült s látta, hogy férje hasonló nyugtalan hangulatban van, de nem akarván leánya mulatságát zavarni, igyekezett elfogulatlanul részt venni a társalgásban. Végre megkönnyebbülve sóhajtott föl, midőn a vendég kalapját véve búcsúzott, kinek távozása után Veronika is elhagyta a szobát, s a házaspár egyedül maradt.

— Voltam Obrenrénál, — kezdé Hermance — de nem találtam otthon. A cseléd azt mondta, hogy

nem is megy a nap folytán haza, holott nekünk okvetlen meg kell tudnunk, hova lett Dózia s mi történt vele, azért legjobb lesz, ha te fölkeresed Holcsi lakását és ott tudakozódol róla.

— Félek mutatni ott magam. Okvetetlen rendőri felügyelet alatt áll az egész ház, s nem kívánom láttatni magam a közelben.

— De hát mit tegyünk és mit fog most tenni Oroszlay? Nem hiszem, hogy ő ne vegyen részt Dózia sorsában, ki a történetek után egészen elhagyatva áll a mi segítségünk nélkül.

— Azt én sem hiszem. De ez egy borzasztó eset... A hírlapok kiaknáznak minden részletet, s félek, hogy a mi nevünk is előfordulhat a tárgyaláson. — Hermance mélyen, fájdalmasan sóhajtott föl, de nem felelt, mert természetyszerűen azt kellett volna kérdeznie, ki ennek az oka, hogy ilyen botrányba belekeveredhetik oly név, mint az Eszthey?

— És Enyingi gyermekről is beszélt, kit Holcsi el akart venni anyjától, s azért gyilkolta meg a beteg asszonyt, — rebegte halkan, elfogultan, pirba borult arccal Bertalan gróf. — Félek, hogy a gyermek Dózia volt, s a meggyilkolt asszony annak anyja! Mi minden következhetik még ebből?

— Ki tudja, igaz-e a hír, mit az esetről Enyingi hallott? — kiáltott föl férjét, s talán önmagát meg akarva nyugtatni Hermance. — Holcsinak annyi-féle bűne lehet, hogy talán másért zárták börtönbe. A fődolog az, hogy mielőbb bizonyost tudjunk, még nem a lapokból, hanem megbízható forrásból és hogy Dózia hollétét föltaláljuk.

— De hogyan, miként? Őrizkednünk kell közeledni Holcsi rokonaihoz, kik okvetetlen tudnak annak üzelmeiről s meglehet, hogy ők is bűnrészesség vádjába keverednek...

Így tűnődött hosszú ideig a házaspár és semmire sem tudták elhatározni magukat, míg egyszerre

figyelmesekek lettek az előszobában fölhangzó beszédre, s mindketten elhallgatva, az ajtóra szögezték szemüket, melyen pár pillanat múlva a komornyik jelent meg.

— Egy fiatal hölgy van itt, — mondá, ki a méltóságos grófnéval kíván beszélni, s oly izgatott és fölindult, hogy nem mertem elutasítani.

— Mi a neve? — kérdé Esztheyné fölugorva helyéről.

— Azt, bár kérdeztem, nem mondta meg, de különben is alig áll a lábán, s azóta talán össze is esett...

Hermance az ajtó felé sietett. Eltalálta, hogy ki lehet az a fiatal hölgy, valamint férje is gyanítá, de ő nem mozdult helyéről, úgy érzé, hogy lábai a földbe gyökereztek; ily kínos helyzetben még soha, egész életében nem volt.

— Bocsássá be! — kiáltott föl Hermance, s a komornyik sietve tünt el, és a következő perczben magas, karcsú, halálsápadt arcú fiatal hölgy lépett be, kinek látására Hermance örömtelt fölkiáltást hallatva, hozzá futott.

— Dózia! — mondá megragadva kezét s önkéntelen férjére pillantott, ki fürkészve szögezte a leánykára szemét, de arczán csalódás látszott.

A fiatal hölgy bájos arca érintetlenül hagyta. Talán hasonlatosságot várt, de nem talált, mi a mult időkre emlékeztette volna...

Dózia ezalatt gyorsan átröpité az idegen, általa nem ismert férfiun pillantását, kérdően nézett a grófnéra, ki leültette őt a legközelebbi székre, mert inogni látta, s attól tartott, hogy végigterül az a szőnyegen előttük.

— Honnét jössz? — kérdé tőle, haját gyöngéden simítva ki arczából, mely kuszáltan függött homlokára, de az nem felelt, s kezébe rejtve arcát, zokogott.

— Mi történt veled, Dózia? Azt tudjuk, hogy Holcsit elfogták, de hol van barátnőd?

— Álnokok, rosszak, csalfák mindannyian... — rebegte szakadozottan a leányka. — Obrenné és a másik, nem is tudom, hogy hívják. Engem okoznak Holcsi elfogatásáért és és...

— Folytasd, folytasd.

— Kiutasítottak a házból. Klára azt mondta, menjek, a hova tudok, ők többé nem tartanak, s nincs szükségük rám.

— Szegény gyermek, és te ide jöttél. Jól tetted, — folytatta Hermance levéve fejéről a kalapját, s csudálkozva pillantott férjére, ki távolabb tőlük, hidegen, némán, majdnem megrovó arccal állt helyén, és vonásain kedvetlenség volt kifejezve.

— Itt maradhatok? — kérdé szorongva Dózia, — vagy innét is elűznek... Oh, hisz megérdemlem!

— Itt fogsz maradni, de beszéld el, mi történt Holcsiéknál?

— Keveset mondhatok. Pár nap előtt jöttünk Klarával a fővárosba Tornyosról. Bár ne jöttünk volna, de az én sürgetésemre történt, ki egy fiatal Kardos nevű férfit akartam fölkeresni, ki Genfben beszélt nekem gyermekéveimről. Azt mondta, ismert, mint kis leányt, s meg akartam tőle tudni, kik voltak szüleim.

Eszthey nyugtalan mozdulatot tett e szavakra.

— Ki az a Kardos? — kérdé feszülten.

— Mérnök, ki Genfben időzván, fölkeresett bennünket Holcsi ajánlatával, de mi később kisült, hogy hamis volt, sőt nagy ijedtséget láttam az ügyvéden és Klarán ottléte miatt, mintha féltek volna attól, mit ő nekem beszélt.

— És megtaláltad őt itt a fővárosban?

— Nem! Egy perczre sem volt szabad elhagynom a lakást, s bár mindig Klára felügyelete alatt álltam, soha sem volt az oly szigorú, mint most,

mióta visszajöttünk Tornyosról. De nem is tudtam volna a mérnököt hol keresni.

— Mikor fogták el Holcsit?

— Tegnap. A reggelinél ültünk, mikor a hatóság emberei a szobába léptek, s előmutatták neki az elfogatási parancsot.

— És ő?

— Hideg, gúnyos mosolylyal hagyva el helyét, azonnal kész volt őket követni, s mint mondta, az az elfogatás tévedésen alapul, mert ő semmiben sem érzi bűnösnek magát.

— Azután követte a rendőröket?

— Azonnal! De láttam, hogy Klárával egy jelentőségteljes tekintetet váltott, ki mint a sóbálvány állt helyén, egyetlen szót sem tudott kiejteni, s midőn gyámatyja elment, visszaesett székére és görcsös zokogásban tört ki, míg én vigasztalni kezdtem, de dühösen ellökött magától, s azt kiabálta, hogy én vagyok az oka a szerencsétlenségnek.

— Nem tudod, mit értett ezalatt?

— Fogalmam sincs róla. Megdöbbenve, megrendülve mentem szobámba, s azon tűnődtem, mit tegyek? Éreztem, hogy ott nem maradhatok, de nem lévén senkim e földön, iszonyú félelmet és bizonytalanságot álltam ki, míg végre elhatároztam, hogy...

— Ide jösz, — folytatta Hermance Dózia félve kiejtett és akadozva előadott, félbenhagyott szavait. — Jól tetted, bár soha se távoztál volna innét, de Oroszlay gróf azt mondta nekem, hogy boldog vagy Holcsiéknál, s nem akarsz visszatérni hozzám.

— Oroszlay gróf? — rebegte megdöbbenve Dózia, mialatt sötét pir önté el arcát, és önkéntelen lesüté szemeit.

— O beszélt rólad, kivel, úgy tudom, az ügyvéd birtokán ismerkedtél meg falun.

— Igen! És ő nagyon jó volt irántam, biztam benne, de most nem fordulhattam hozzá, — viszonzá zavarral a leányka.

— Miért? — kérdé feszült, kíváncsi, hideg hangon Eszthey, s Dózia mindjobban megzavarodva tekintett reá, kinek arczán nem látott jóindulatot, s csak sejtette, hogy Eszthey gróf lehet.

— Felelj Dózia a grófnak, — figyelmeztette őt Hermance, kit szintén nyugtalanná tett férje hideg viselete és komor hangja.

— Hozzá nem mehettem, s irni nem volt alkalmam neki. De nem is mertem volna hozzá folyamodni... Oh, grófné, nagyon boldogtalan teremtés vagyok.

És újra zokogni kezdett, keservesen, szívszagatóan, mint a hogy az igazi fájdalom tud keseregni.

Hermance jó szíve a legnagyobb mértékben meg volt indulva, s férjére pillantva, kérdé:

— Miért vagy oly boldogtalan, Dózia, hisz vannak, kik pártodat fogják. Mi nem fogunk kitenni az elhagyatottságnak, és — és úgy tudom, Oroszlay gróf szerelmes beléd, — folytatta bizonytalanul.

— Azt mondta nekem! De én többé nem találkozhatom vele...

— Miből ered ez elhatározásod? — kérdé talán akarata ellenére fölillant örömmel a grófné.

— Mit ér az én helyzetemben az ő szerelme? — jajdult föl új könyekkel Dózia. — Nőül nem vehet egy ilyen származású leányt, s én már lemondtam róla örökre!

— Azt okosan tette, — mondá hévvel, majdnem megelégedéssel Eszthey, ki most először érzett és mutatott érdeket a leányka iránt... — De mit tud származásáról?

— Semmit! A grófnétól akartam megkérdezni,

kik voltak szüleim, miután ő anyámat ismerte. Ki volt atyám?

— Azt nem tudom, — viszonzá gyorsan, majdnem ijedten Hermance. — Anyádat csak egyszer láttam, ki akkor már özvegy volt, s oly beteg, hogy alig tudott beszélni.

— És miért kérte föl ő grófnét arra, hogy rólam gondoskodjék, ha egészen idegen volt rá nézve?

— Hallott rólam, s tudta, hogy szívesen segíték a szenvedőkön...

De Dózia kételkedve tekintett e feltűnő zavarral kiejtett szavak alatt rá, s tünődve hajtá le fejét. Látszott rajta, hogy nem elégíté ki e fölvilágosítás.

— Min gondolkozol? — kérde Hermance nyugtalanul, nem tudva, mennyit tud a leány a múltból, s mit beszélt neki amaz idegen, kit Kardosnak hívnak.

— Nagyon betegnek érzem magam. Két nap óta nincs egy nyugodt pillanatom; nemcsak Klára, de Obrenné is nagyon kegyetlenül bántak velem, s volt még egy más hölgy is ott, ki, mint hallottam, szintén Holcsi nővére, mindhárman szidtak és okoztak azért, a mi fivérükkel történt. Egyedüli vágyam, valahol lepihenni, — s majdnem akarata ellenére csukódtak le szemei.

— Elájult, — mondá rémülten Hermance. — Mit tegyünk vele?

— Majd magához jön, — viszonzá egykedvűen a gróf. — Mit szándékozol vele tenni, cselekedni?

— Természetesen itt marad. Hova küldenénk ily elhagyatott helyzetben. Veronikának szeretetébe ajánlom, mert tudta nélkül nem lehet nálunk, s ő bizonynyal jó lesz iránta.

— És mivel okolod és magyarázod meg itt-létét? — kérde látható kedvetlenséggel Eszthey, ki nem helyeselte nejének ezt tervét.

— Azt mondom, hogy szegény elhagyatott árva, a mint hogy úgy is van. Ismerem gyermekkorától, s most egyelőre itt marad.

— Mint Veronika társalkodónője? — kérde gúnyosan Eszthey. — Az a társaság, hol eddig élt és mozgott, nem nagyon ajánlja őt erre a szerepre Veronika mellé.

Hermancera nagyon rosszul hatottak e szavak s még inkább a hang, melyen azok kifejtettek. És újra, mint már számtalanszor, azt gondolta: mily rosszak a férfiak!

— Nem lehet válogatnunk, — mondá gyorsan, határozottan, majdnem hidegen. — Beszélek Veronikával, ki éppen itt jön.

És e perczben látható volt a fiatal leány alakja, ki megpillantva Dóziát aléltan fekvő a karosszékben, meglepetve állt meg.

— Éppen menni akartam hozzád, Veronika, — kezdé gyorsan a grófné — kérni, hogy vedd pártfogásodba ezt a fiatal leánykát, ki egyedül áll a világon, s teljesen el van hagyatva.

— Beteg? — kérde hozzá közeledve Veronika.

— Elalélt, de nemsokára magához tér, s egyelőre itt kell tartanunk. Jó lesz hozzá?

— Oh, mama, mily kérdés? — kiáltott föl melegen Veronika. — Szeretni fogom, hisz oly bájos arczocskája van, s *maga ajánlja*, és el van hagyatva. Nem elég-e ez, hogy vigasztaljam?

— Édes, jó leányom, — mondá meghatva Esztheyné, szeretettel tekintvén rá, ki halk léptekkel közeledett Dózia felé, s örömmel látta, hogy az lassan fölveti hosszú pilláit és álmódózó szemekkel tekint körül, mintha nem tudná, hol és kik között van.

— Jobban érzed magad, Dózia? — kérde tőle a grófné, s az némán intett igent fejével, és Veronika

nikára estek szemei, ki kedves nyájassággal mosolygott rá.

— Leányom, Veronika, — mondá Hermance feleletül a kérdő tekintetre, mit Dózia szemében látott. — Menj vele, ő megmutatja, hol pihenheted ki magadat, szomszédságában az ő szobájának.

— Köszönöm, — viszonzá Dózia, reszketve emelkedvén föl helyéről, s hálás mosolylyal fogadta el a fiatal pártfogónő karját, ki kivezette őt a tereméből.

Eszthey Bertalan nem a legnagyobb meglepéssel kísérte szemével ezt a jelenetet, de nem mondhatott ellent, s midőn nejével egyedül maradt, kérdé:

— És miféle szerepet szántál ebben a különös helyzetben Jakabnak, ki természetesen meg fogja tudni, hogy Dózia nálunk van?

— Azon még nem volt időm gondolkodni, — viszonzá sóhajtva Hermance. — Ha Isten kegyelmes irántam, visszavezeti őt Veronikához. Én mindent megteszek, a mivel megmenthetem ezt a szegény leánykát a társadalomnak, mert nélkülem, ki tudja, mi várna rá egyedül elhagyatva... De azt remélem, hogy az, ki fejünk fölött van, s látja a hibát, bűnt és érdemet, meg fogja jutalmazni leányomban tettemet, s őt boldoggá teszi...

XXIII.

Mint Eszthey Bertalan jól sejté, Oroszlay pár óra mulva már tudta Kardostól, hogy Dózia az Eszthey-palotában keresett menhelyet, miután elhagyta Holcsi házát, hol a legnagyobb rémület és zürzavar uralkodott.

Azzal, hogy Dózia elhagyta őket, senkisé is törődött, hisz már nem vehették hasznát Holcsi nélkül,

ki ugyan beavatta terveibe nővéreit, s a czélt, melylyel össze volt kötve a gyermekcsere, de ők nem tudták volna azt ügyes fivérük nélkül értékesíteni, ki váratlanul ragadtatott ki közülük, s még azt sem tudták, mivel van az vádolva és mily sors vár reá. Hogy sulyos bűnökkel lesz terhelve, azon nem kételkedtek, csak a fölött tündöttek, ki és mit bizonyíthat ellene, ki adta föl és nem háramlik-e rájuk is mindaz, mi miatt az ügyvédet börtönbe vetették.

Klára magánkívül volt, mert nemcsak szerette gyámatyját, ki neki mindig és mindenben kedvét kereste, de vagyoniilag is tőle függött, s mindent koczkáztatva látott annak elfogatása által, fogalma sem lévén arról, mennyi vagyonnal bír és hol van az elhelyezve.

Midőn Kardos a följelentést megtette ellene, az öreg Somorjay már a kórházban feküdt, hova őt a detektiv vitette, még pedig oly rögtön és váratlanul történt az elszállítás, hogy sógornője meglepetésében nem mert annak ellenszegülni, miután az öreg, beteg ember saját maga kívánta, hogy a mentők, kik Kardossal a lakásán megjelentek, őt a kórházba vigyék.

Mihelyt Somorjay ki volt ragadva Holcsi kezei közül, s a kórházban feküdt, Kardos azonnal közjegyzőt hivatott hozzá, ki vallomását írásba vette, s tanuk által láttamoztatta és sietett azzal a rendőrségre.

Ennek következtében tartóztatták le az ügyvédet, ki a bűnösök rendes nagyképűségével vette elfogatását, s folyton ismételte, hogy tévedésnek az áldozata, de majd kiderül ártatlansága...

Mihelyt Kardos biztosságban látta az ügyvédet, sietett Oroszlay grófhhoz, kit otthon talált, s kinek elmondta mindazt, a mi Holcsival történt, sőt Somorjaynak egész vallomását is közölte vele, mi

fölött az a legnagyobb mértékben meg volt lepette, különösen Dózia történetén, kinek származása most egyszerre tisztán állt előtte.

Első kérdése az volt: mi történt Dóziával? Kiről azonban Kardos nem tudott fölvilágosítást adni. Nem is gondolt rá. Sokkal jobban el volt foglalva fölfedezésének diadalával, mint hogy bármi másra gondolt volna.

Ittas volt az örömtől, meggondolván, hogy ama rejtélyes halálesetnél semmit sem tudtak tizennégy év előtt fölfedezni, s ő, alig hogy gyanuja kelt, és kezébe vette a kutatást, ily fényes eredményre jutott, mi fölött a vizsgálóbíró nemcsak bámulatát, de elismerését is méltató szavakkal fejezte ki előtte.

Hosszasan beszélt Oroszlay grófnak a dolog részleteiről, de az elmerülve gondolataiba, alig hallgatott rá. Dózia hollétén tündődött, s mindenek fölött azt akarta tudni, hol találhatná föl, s hogy beszélhetne vele, ki, elképzelte, miféle helyzetben lehet.

A mi származását illette, azzal most tehát tisztában volt, s nem hatott rá kellemesen, hogy az Somorjayné leánya, de legalább törvényes gyermek volt, atyja katonatiszt, ki a király egyenruháját hordta, s abból, a mit Kardos beszélt neki: hogy nem akarta Pármaynét házánál megtűrni, kit férje elkergetett házától, azt is látta, hogy az szigorú és erkölcsös ember lehetett.

És a kit tisztának akarunk látni, annak számára ezerféle mentséget találunk, s ő azok közül a férfiak közül való volt, ki szerelme tárgyát nemcsak szeretni, de tisztelni is akarta, s ábrándos lelke magas színvonalra emelé Dóziát, ki bár hanyódott-vetődött a világban, mind a mellett megtartá szü-zies tisztaságát, s minden szava, mit tőle hallott, kifejezte lelke romlatlanságát és szívének melegséget...

E hit és vélemény volt oka, hogy mielőtt Kardos nagy hévvel adta elő az eseményeket, ő képzületében elérkezni vélte az időt, hogy Dóziát kiragadva kétes helyzetéből, sajátjává tegye s mielőbb megesküdjék vele.

Szabad ember volt, nem tartozott számadással senkinek, s életének bájos voltát és értékét csak attól a naptól számítá, melyen Dóziát először megpillantá, s leghőbb vágya volt őt örökre magához csatolni.

Mit törődött ő a világ ítéletével, melyre azelőtt sem sokat adott, s életét, a mennyire lehetett, visszavonulva, magányban töltötte. Azt volt a vélemény róla, hogy átálmodja az életet. Sokan különcnek, ábrándozónak tartották, ki nem ismeri a világot, az embereket. Nem használja föl előnyeit nyitott szemekkel, s mégis álmodozva tölti idejét, nem vevé észre sem a vele kaczerkódó szép nemet, sem a barátságát elnyerni igyekvő ismerősöket.

A tudományoknak és a művészeteknek élt. Munka tölté be napjait, mely nem volt hivatva a nyilvánosság elé kerülni. Saját számára irt és olvasott s lelki kincseknek tartotta azt, a mivel birt tanulmányai folytán és azokat egészen magának akarta megtartani.

Mi volt természetesebb, hogy midőn ez a zárkózott szív először lánggra lobbant, az oly mély gyökeret vert abban, hogy érezte, miként nincs hatalom, előítélet, társadalmi fogalom, vagy okosnak tartott tanács, mi határozatától eltántorítani, vagy csak megingatni is képes volna...

Midőn Kardos elvégezte beszédét, helyeslést és elismerést várt, mint a hogy azt a törvény embe-reinél talált, de csodálkozva látta a gróf némaságát, tünődését, sőt oly nagy elmerültségét, mintha ő jelen sem lett volna, s alig tudta csalódását e fölött eltitkolni,

— Most még egy kérésem volna önhöz, Kardos, — mondá Oroszlay, észrevevé a csöndet, mi a detektiv elbeszélése után közöttük beállt.

— Parancsoljon velem, gróf úr. Azt hiszem, a rámbízottaknak kellően megfeleltem.

— Még pedig fényesen! — viszonzá elismeréssel hangjában a gróf. — Azonban egyre nem tudott fölvilágosítást adni, hogy hol van jelenleg az a fiatal leány, kinek keresése kiindulási pont volt mindarra, a mi azóta történt, — s most még azt szeretném tudni, mi történt vele s miként lehetséges nekem őt *mielőbb* fölhalálni?

— Egy óra múlva feleletet hozok kérdésére, gróf úr, — viszonzá Kardos, ki tudván az előzményeket, természetesnek találta ezt az óhajtatást, sőt szemrehányást tett magának, hogy ezt kifelejté a grófnak hozott közléséből.

— Megvárom, míg visszatér, — mondá Oroszlay, s mosolyogva látta távozni a detektivet, ki sietve hagyta el a szobát, hol a gróf újra álmodásaiba merült s majdnem remegve a boldogságtól gondolt arra, hogy mily közel van végre vágyainak megvalósulása.

De midőn Kardos visszatért, s tudatta vele, hogy Dózia Esztheyékhez ment, s huszonnégy óra óta a palota lakója, láthatólag megdöbbszent e hírrre, mert új gát fölmerülését látta közeledésére nézve. Ő, a ki a grófnétól utolsó nála létekor úgy vett bucsut, hogy annak házaküszöbét többé át nem lépi...

Hogy miért ment Dózia Esztheyékhez, az érthetetlen volt előtte, s majdnem neheztelt rá, hogy vele egyetlen szóval sem tudatta, a mit cselekedni szándékozott Lamberth Klárától való megválása után. Hisz annak első gondolatának kellett volna lenni, oltalomért hozzá fordulni, kiről tudta, hogy életének vérével kész megvédelmezni s minden eshetőség ellen oltalmazni őt.

Álszemérem, leányos félénkség, gondolta azután elmosolyodva, mert arról fogalma sem lehetett, a mit annak Klára beszélt s megfélemlíté és elvette bizalmát a jövő, s megingatta hitét a boldogság iránt.

Kardos elvégezvén a rábizottakat, miután tudatta Dózia hollétét, távozott, s midőn az ajtó becsukódott utána, Enyingi gróffal állt szemben az előszobában, ki mosolyogva mondá neki:

— Fogadja elismerésemet, Kardos úr. Maga valóban nagy mester a kutatás terén, de egyet ki-felajtott számításából.

— És az? — kérdé láthatólag megütődve Kardos.

— Hogy vannak olyanok, kiknek nem tett jó szolgálatot fölfedezésével.

— Például Holcsi és társai, azaz nővérei, — viszonzá nevetve a detektív.

— És mások: Például — és kezével Oroszlay termének ajtajára mutatott — *egy fiatal úr*; kire nézve jobb lett volna, ha az egész dolgot eltemetve hagyja.

— Azt nem tudtam; a mit tettem, az igazság érdekében történt, — viszonzá Kardos kétértelmű mosollyal, s meghajtván magát, távozott, míg Enyingi gróf belépett barátjához, kit a legnagyobb mértékű izgatottságban talált.

— Tudod-e, hogy Dózia az Eszthey-palotában van? — kérdé elébe sietve.

— A legjobb hely számára, a hol lehet.

Oroszlay meglepetve tekintett rá. Oly száraz, egykedvű volt a hang, melyen szavait kiejté, hogy majdnem sértve érezte magát a feleletre.

— De én így nem közeledhetem hozzá!

— Egyelőre — nem! De jobb is, ha bevárod, míg Holcsi dolga a törvényszéken lefoly. Ki tudja, miféle fölfedezések jönnek napfényre.

— Mi közöm Holcsi ügyéhez? — kiáltott föl haraggal Jakab gróf. — Az nem tartozik össze Dóziával.

— Azt ma még nem lehet biztosan tudni.

— De ő nem annak a gyermeke, a ki leányának hittük. Dózia atyja Somorjay katonatiszt volt, s éppen a gyermekcsere az, mivel Holcsi vádolva van.

Enyingi láthatólag meg volt lepetve.

— Ki mondta ezt neked? — kérdé feszülten.

— Kardos, — viszonzá hévvel Oroszlay, s elbeszélte neki az egész történetet, mit a detektív-től hallott.

— Így Dózia Holcsi unokanővére, — mondá vállat vonva s futó gúnnyal Enyingi. — Szép rokonság. Az az ember vagy a bitófán fog meghalni, vagy egész életét a fegyencházban tölti.

Oroszlay nem felelt. Izgatottan járkált föl és alá a teremben, mialatt barátja feszülten kísérte szemével lépteit, s meg tudta mérni a kínos tusakodást annak belsejében.

— Miért tetted e megjegyzést, Loránd? — kérdé Oroszlay egyszerre megállva előtte.

— Semmi különös okból. Mindenki így beszélne a dolog állásáról.

— Azt hiszed, eltántoríthatsz engem föltett szándékomtól?

— Az nem is volt szándékom!

— Most csak az a kérdés, mi módon érintkezem Dóziával?... — folytatta bizonyos keserűséggel Jakab gróf. — Adj tanácsot.

— Várd meg, míg ő hírt ad magáról. Ha kíván veled beszélni, azt tudatni fogja.

— Ki tudja, mi tartóztatja abban? Talán beteg, hisz borzasztó megrázkódtatáson mehetett keresztül.

Oroszlay hallgatott.

— Ne kínozd magadat mindenféle föltevésekkel, várakozzáll néhány napig türelmesen, s én hírt hozok neked róla, — folytatta hévvel Enyingi.

— Megtennéd azt? — kiáltott föl örvendő arccal Oroszlay. — Megváltás volna az rám nézve, ki félelemben rettegve töltöm az órákat Dózia miatt.

— Oly nagyon szereted? — kérdé önkéntelen sóhajjal Enyingi, ki azonban tudta, ismerve barátját, hogy az úgy tud szeretni, mi már a mai korban majdnem hihetetlen.

— Életemhez van forrva ez a szerelem, — viszonzá szenvedélyes föllobbanással a kérdett.

— Ma még elmegyek Esztheyékhez, s holnap tudatom veled mindazt, a mit ott Dóziáról hallok.

— Jöjj el ma este a kaszinóba, hol várni foglak, — mondá kérő hangon Jakab gróf. — Te nem tudod, mily messze van még nekem a holnap, ki lázas félelemben töltöm az órákat, míg bizonyost nem tudok.

— Ott leszek!

— Köszönöm, — rebegte meghatva Jakab gróf, s meleg kézszorítással váltak el és Enyingi rossz kedvvel, majdnem leverten ment az Eszthey-palotába, mert neki sehogy sem volt inyére barátja szenvedélyes szerelme, miről azonban tudta, hogy az már kiirthatatlan annak mélyen érző szívéből.

Ezek az ábrándos emberek! — gondolta elégedetlenül. — Hosszú évekig átálmodják az életet, s ha egyszerre fölébrednek, kettős szenvedéllyel vetik magukat az árba, mely elsodorja őket...

És mélységes keserőséget okozott neki az a tudat, hogy Oroszlay Jakab, ez a minden tekintetben páratlan, kiváló ember, ki egy régi, előkelő, dúsgazdag családnak utolsó sarja, ilyen házasságot készül tenni.

Ő nem volt rideg arisztokrata, de tisztelte a

nagy nevek tradícióját, s bármily szép, bájos volt is Somorjay Dózia, nem tartotta méltónak, hogy Oroszlay gróf neje legyen és éppen, mert nagyon szerette barátját, kész lett volna mindenáron megakadályozni, mint ő hitte: ballépését.

No, de még semmi sem bizonyos, — fúzta gondolatait tovább. — Talán a botrányosan folyó tárgyalások alatt, hol Holcsi ügyében Dózia is szerepelni fog, elriad Jakab szándékától. Sohasem lehet tudni a jövőt, csak időt kell nyerni, nehogy gyorsan elkövethesse azt a lépést, mely minden józan gondolkodás ellen van . . .

XXIV.

Dózia két nap óta volt Esztheyéknél, s Veronika annyira megszerette, hogy egész idejét vele tölté, és boldog volt, hogy egy ifjú társnőt nyert benne, kivel kedve szerint csevegphetett, s ki nagyon eszes, művelt és szellemes társalgó volt.

Mihelyt biztosságban látta magát a palotában, kedélye lecsillapult. Mindenki jó volt iránta, még Ernesztina is, kinek aggályai lecsillapultak a leányka kilétére nézve, látván, hogy az nincs többé titokban a palotában, sőt Veronikának és Béla grófnak is jó pajtása. Ez utóbbi rögtön fölcsapott imádójának s tüzesen udvarolt neki.

Legtartózkodóbb volt iránta Eszthey, s olykor, ha ebédnél ült az vele szemközt, hosszan függött rajta tekintete és vonásai mindig ugyanazt a kételetyt fejezték ki, mit neje már annak első megjelenésekor észlelt rajta.

Dózia a ház leánya melletti szobában lakott s az szeretettel gondoskodott róla, hogy jól érezze magát közelében. Legtöbbnyire együtt ültek s kézimunkán dolgoztak, és beszélgettek; mindkettő-

nek új és érdekes volt mindaz, mit a másiktól hallott. Mindketten más és más világban éltek, nevelkedtek, különböző tapasztalatokkal bírtak, s ez érdekessé tette az együttlétet.

Veronika két évvel idősebb volt, de annak életmódja jobban kifejté szellemi tehetségeit, mert sokat gondolkodott, elmélkedett, mire a gazdag, elkényeztetett leánynak nem volt szüksége, sohasem jutott eszébe az élet esélyein, a lét küzdelmein tündödni, még vágyai is alig voltak, mert minden akarata, óhajtása teljesült, s teljesen boldog lett volna, ha Oroszlay viszonozza szerelmét.

Ez a csalódás volt az egyedüli, mi megszmóritá az életét, s anyja úgy vette észre, hogy szép arczocskája az utolsó időben halványabb a szokottnál, de sohasem merte kérdezni annak okát, mert félt érinteni szívének sajnó sebé.

Most, hogy ifjú társnőre talált, vidámabb lett. Érdeklél hallgatta annak történetét és látta, hogy mily boldog az ő sorsa más számtalan leányokéhoz képest, s talán ez okozta, hogy nyugodtabb, türelmesebb lett, és igyekezett Dóziát fölvidítani, ki pedig csak annyit mondott el élményeiből neki, mit jónak és tanácsosnak látott . . . Tartózkodó volt némely dolgokra nézve, mert azt gondolta, hogy ez a minden jóban bővelkedő leány úgy sem értené meg az ő kétes sorsát, s bizonytalan jövőjét. Pedig az megértette volna, mert természetében nem volt semmi felületesség, s mindenről komolyan tudott gondolkozni és mindent mélyen érezni, mi szívébe lopta magát.

És Dózia iránt az első percztől csodálatos vonzódást és szimpatitát érzett, mit alig tudott megmagyarázni magának, s mi talán abból eredt, hogy még sohasem ismert egy ahhoz hasonló sorsú leányt és fogalma sem volt arról, hogy némely embernek mily küzdelmes élete van, hisz ő em-

lékezete óta napfényben fürdött, s nem ismerte az élet sötét árnyait.

Most látta először, hogy mennyi szenvedés van a földön. Dózia különös bájjal tudta elpanaszolni sorsát, s mindazt, mit nélkülözni kellett; kivette a világba, rokon, vagyon, tanácsadó nélkül. Magára hagyatva oly kietlen jövővel szemben, mely semmi örömmel nem kecsegtethette s minden irányban vészt hordott magában.

És Veronikának mindig hajlama volt a romantikus dolgok iránt, s most, midőn a véletlen egy oly társnőt adott mellé, ki minden szeretetet nélkülözött, s egyedül állt a földön, kétszeresen vonzódott hozzá és megfogadta, hogy kárpótolni igyekszik annak szenvedéseit, s mindent elkövet, hogy boldog sorsot alkosson számára.

A második nap estéjén együtt ültek Veronika szobájában, s Dózia főnhangon ujságot olvasott, míg egyszerre hangja reszketni kezdett s Veronika nagy rémületére kiejtve a lapot kezéből, halálsápadtan dőlt hátra székében.

— Rosszul van, Dózia? — kérdé tőle, fölugorva helyéről.

— Elszédültem, — viszonzá az gyöngye hangon, s önkéntelen betakarta arcát, mintha sírna, de szeme száraz volt, csak ajkán hallatszott belső zokogása, mi nehéz, fájdalmas sóhajban nyilatkozott.

— Pihenjen, én majd folytatom az olvasást, — mondá Veronika. — Hol is hagyta el? Nemde, valami Holcsi ügyvéd elfogatásáról s börtönben létéről szolt az ujdonság.

— Igen, — viszonzá halkan Dózia.

— Ismeri talán azt az embert?

— Házánál töltöttem egy évet, gyámleánya jó barátnőm volt... Milyen sorsa lehet most annak?

— Mintha hallottam volna már azt a nevet, —

mondá gondolkodva Veronika, erősen kutatva emlékezetében, míg egyszerre fölkiáltott:

— Ah, már emlékszem, Béla beszélt róla, midőn megjöttek atyámmal Zalánczról, hol Oroszlay grófnál voltak vadászni.

Dózia arcát láng borítá e név váratlan kiejtésére, mi nem kerülte el társnője figyelmét.

— Ismeri Oroszlay grófot? Úgy tudom, az az ügyvéd, kiről itt a lapban szó van, annak szomszédjában lakott.

— Is—me—rem.

— Mily elfogultan mondja ezt, — kérdé enyelegve Veronika, de szemét feszülten szegezte a leányra, ki oly zavarodott lett, hogy nem tudott felelni.

— Szóljon, legyen hozzám őszinte, édes Dózia, — folytatta meleg, kérő hangon Veronika, égve a vágytól beszélhetni és hallani Oroszlayról, kinek nevét már hetek óta nem ejtették ki Esztheyéknél, s szülői kerülték arról a beszédet.

— Oh, grófnő, ha mernék róla beszélni . . . — viszonzá akadozva a leányka, s szemei egyszerre könyesek lettek. — De oly boldogtalan vagyok, ha rágondolnk, hogy jobb, ha nem is hallom, vagy említem nevét.

— Szereti őt? — kérdé megdöbbenve Veronika s álmélkodva nézett Dózia szemébe.

— Jobban életemnél, s ő is szeret engem és még is le kell mondanunk egymásról.

— Ő — is — sze—re—ti ma—gát?

A kérdett némán intett fejével. Nem sejtve, hogy mily kínt okoz szavaival Veronikának, ki nem hitt füleinek a vallomást hallva.

— De hát hol találkoztak, hol ismerkedtek meg s mikor vallotta meg szerelmét?

— Hónapok előtt . . . És én akkor még tapasztalatlanabb voltam, mint ma, s nem tudva, mily

mélység tátong közöttünk, boldognak éreztem magam. Derültnek, bájosnak láttam a jövőt. Együtt készítenék terveket az életre. Ő nőül akart venni, s én hajlottam szavára... Most azonban tudom, hogy az lehetetlen.

— Miért? — kérdé reszkető hangon Veronika, ki most már értette Oroszlay iránta tanusított közönyét s alig bírta könyeit visszafojtani.

— Grófnő kérdezi ezt tőlem, ki ismeri a társadalmi szabályokat? Ő nagy úr, magas születésű ember, nem vehet nőül oly leányt, mint én, ki még szülőit sem ismerte.

— Ki mondta ezeket magának, Dózia?

— Egy Lamberth Klára nevű leány, ki okosabb, tapasztaltabb nálam, s ismeri a világ szokásait és fölfogását, mikről nekem fogalmam sem volt addig. Bár mondta volna előbb, vagy ne tudatta volna soha! — jajdult föl a leány s zokogott.

Veronika megdermedve ült helyén. A mit ez az idegen leány beszélt neki, az ránézve kétségbeejtő volt. Tehát Oroszlay mást szeret és ő még mindig reményeket fűzött hozzá! Ő is szeretett volna sírni, de zárkózottabb és büszkébb természetű volt, mint hogy elárulja szívének kínját, szenvedését.

— Lamberth Klára igazat mondott, midőn a társadalmi különbségekről beszélt, — kezdé pár pillanatnyi hallgatás után, mialatt leküzdötte fölindulását; — de vannak emberek, kik a szabályokkal nem törődnek, s én, ki Oroszlay Jakabot ismerem, azok közül valónak tartom, ki szerelméért dacol az egész világgal és nem riad vissza semmitől, hogy akaratát érvényre juttassa.

— De én nem fogadhatok el tőle oly nagy áldozatot, s elhatároztam, hogy többé nem találkozom vele.

Veronika meglepetve függeszté rá tekintetét, ki

oly nagy elhatározással, s oly kétségbeesett hősiességgel ejté ki szavait, de egyszersmind olyan arcz-czal, mintha szíve megrepedni készülne. És ő igazi meleg részvétet érzett iránta, ismerve azt a kint, mi annak belsejében dulhat.

— Így mindketten boldogtalanok lesznek, s én úgy ismerem őt, hogy nem fog e határozatba bele-nyugodni.

— Nem fogom őt többé látni s megnyugszik a sorsban és — elfelejt.

De Veronika nem osztotta ezt a nézetet, némán, tagadólag rázta meg fejét, s gondolkodva szögezte a szőnyeg virágaira szemeit. Azt hitte, nem fogja tudni elfojtani zokogását.

Sokáig egyikük sem szakítá meg a csendet, egyformán boldogtalanok voltak, egyformán szenvedtek, s most csak az volt a kérdés, kinek erősebb a lelke, s ki bírja el jobban a megrázkódtatást.

Végre Dózia társnőjére emelte szemeit, s megdöbbenve látta annak bánatos kifejezését, nagy halványosságát, minek okát nem tudta megmagyarázni magának.

— Fájdalmat okoztam grófnőnek, vagy unat-
tom? — kérde bátortalanul. — Bocssásson meg,
de oly boldogtalan vagyok, s nincs senkim, ki-
nek bánatomat kiönthetném. Nagyon is merész
voltam.

— Megszomorított, mert szenvedni látom, —
viszonzá halk, elfojtott hangon Veronika.

— Milyen jó, mily nemes szíve van. Így még,
kivéve Oroszlay grófot, soha senki sem beszélt
velem. És én képtelen vagyok, grófnő, részvétét
meghálálni. Hisz nekem nincs módomban, hogy
bármily csekélységgel viszonzzam jóságát.

— Ne aggódjék a fölött, Dózia. Maga nem is
tudja, mily gazdag kincscsel bír, s mily választottja
a sorsnak, — mondá Veronika leverten . . . Azután

gyorsan elhallgatott, mert szavai majdnem öntudatlanul röppentek ki ajkain.

Dózia kissé elcsodálkozott e szavakra. Nem értette, mit ért az a «kincs» alatt, de a hang lepte meg, mely meleg és bánatos volt, s kérdőleg függesztvén rá szemeit, elfogultan kérde:

— Oroszlay szerelmét érti?

— Azt! Minden nő boldog lehet, ki az ő szívét megnyerte, mert Oroszlay oly férfit, kihez kevés, vagy talán egy sincs hasonlító e földön s azzal sem játszani nem szabad, sem pedig eldobni magától.

— De én azzal az ő javát óhajtom, s kész volnék bármit megtenni érte.

— Menjünk aludni, — mondá idegesen Veronika, ki nem tudta elviselni Dózia rászegzett kérdő, kutató tekintetét. Emberfölötti erőre volt szüksége a párbeszéd alatt, hogy el ne árulja magát, ismerve társnője eleven eszét, s helyes ítélőtehetségét, és gyorsan elhagyta helyét, mit amaz követett.

— Nem haragszik rám, grófnő, hogy sorsom elmondásával s érzelmeimmal untattam? — kérde szomoruan Dózia.

— Ellenkezőleg! Köszönöm bizalmát, s majd máskor folytatjuk e tárgyat, de mára elég! Nemde, maga is fáradt és álmos?

És be sem várva annak feleletét, átölelte derekát, s a mellékszoba ajtajához vezette, hol az elrűnt, s Veronika egyedül maradt, és leroskadva a legközelebbi székbe, keservesen zokogott.

Ő ama ritka fiatal leányok közé tartozott, kik sokat gondolkoznak, elmélkednek oly dolgok fölött, mik még csukott könyv lapjaihoz hasonlítanak előttök s bár alig ismerik az életet, már is sok bírálni valót találnak abban, és tapogatóznak oly dolgokról, mikről csak képzeletük által lehetnek tájékozva. Mind a mellett sokkal mélyebb érzésű

volt és józan ítéllettel bírt, semhogy a helyest a helytelentől s a jót a rossztól már tisztán meg ne tudta volna különböztetni.

Es most a legkeserűbb csalódáson ment keresztül, mert bár Oroszlay érzelmeiben már rég kétkedett, s az utolsó időben félig szétfoszlottak reménységei, mind a mellett sohasem tudta oly határozottan, mint Dózia vallomása után, hogy annak a szívnek szerelme, melyért ő életét adta volna, másé, s rá nézve örökre elveszett.

És ennek a tudatában teljesen érvényre jutott lelkének nemessége, gondolkozásmódjának fenkölt iránya és hosszú tűnődés után nagy elhatározásra jutott, mi enyhítette keservét, s lecsillapítá izgagtott idegeit.

Becsöngette Ernesztinét és megüzente tőle anyjának, ki estélyre ment, hova ő nem akarta követni, hogy nem várhatta meg, mint rendesen szokta tenni, visszajöttét, mert erős fejfájása van és lefeküdt s azután elküldé az öreg komornát, kit azzal nyugtatott meg, hogy álmos s jót fog tenni neki a pihenés; ágyában folytatta elmélkedését s álmatlanul tölté az éjet...

A következő nap, midőn sétálni ment angol kísézőnőjével, levelet dobott a postaszekrénybe, mely Oroszlay Jakab grófnak volt czimezve, s annak látogatását kérve, meghatározta az órát, midőn egyedül, négy szem között beszélhet vele.

Ez oly szokatlan tett volt egy az ő állásában levő leánytól, hogy Jakab bámulva olvasta a meghívást, s nem tudta, örüljön-e, hogy Dózia közelébe juthat, vagy féljen attól a jelzett párbeszédtől, mit Veronika folytatni akar vele.

Veronika ismervén anyja szokásait, tudta, hogy az két órakor naponkint kikocsikázik dolgait végezni, s olykor ő is vele ment, de legtöbbnyire otthon maradt, mi most sem lehetett annak fel-

tűnő, s a mondott órát határozta Oroszlaynak; Ernesztinének pedig meghagyta, hogy tudassa a portással, miként fogadni fogja Oroszlay grófot *egyedül*, mi fölött a komorna kissé csodálkozott, tudván, hogy az «szabály ellen van», de hamisan mosolygott, mert régen kitalálta úrnője titkát, hogy az leánya férjének a grófot szánta.

A meghatározott időben Oroszlay megjelent, de nem tudva bizonyos elfoglaltságot legyőzni, hidegben, hivatalosabban hajtá meg magát, mint talán akarta volna.

Veronika nyugodtan és barátságosan fogadta, s mindössze az mutatta belső fölindulását, hogy halvány arczocskáján rózsapír terjedt szét, mi azt még bájosabbá tette.

Hellyel kínálta meg vendégét kisdud nappali szobájában, mely leányvendégeinek fogadására volt szánva s talán először fordult meg abban férfivendég, ki önkéntelen érdekléssel pillantott körül s kellemes hatást érzett a szűzies, fiatal szentély láttára.

— Ne ítéljen meg, kérem, hogy minden szokás ellenére négy szem közt fogadom, — kezdé nyugodtan, majdnem elszántan Veronika, ki az éjszaka csendes órái alatt teljesen leszámolt azzal, mit tenni akar s szóról-szóra kigondolta, mit Jakabnak mondani fog.

— Parancsára állok, grófnő.

— A mit önnel közölni akarok, az legjobb meggyőződésemből ered, de tudom, hogy a *mi vilá-gunk* fölfogása szerint nem helyes!

Itt kissé elcsuklott a hangja, s lesüté szemét a ráfüggesztett csodálkozó tekintet előtt.

— Azonban én sohasem voltam *egészen* rabja a társadalmi törvényeknek, mert olykor nagyon is szigorú fölfogásuaknak, máskor túllengedékenyeknek láttam azokat.

— Nem értem, grófnő, mit akar mondani?

— Nem találja ki, hova czéloznak szavaim? — kérdé most már teljesen megbátorodva Veronika. — Hisz talán tudja, hogy Dózia néhány nap óta nálunk van s azt is sejtheti, hogyha két ifju leány sok időt tölt együtt, titkaikat ki szokták cserélni.

— Grófnő! — kiáltott föl meglepetve a gróf, ki minden mást várt, mint a hallott bevezetés után Veronika ajkáról e szavakat, de még mindig nem tudta, mit gondoljon.

— Meg van lepetve beszédemen, de gondolja meg, hogy mi, leányok, félig el vagyunk zárva a tarka, zajos világtól s azt, a mit tudunk, sejtünk és hiszünk, jóformán magunk alkotjuk és többnyire oly ideálisnak festjük, mi nem felel meg a valóságnak, de addig, a meddig, boldogok vagyunk a csalfa képzeletben. Nekem is voltak álmaim, kecsegtető reményeim, de le tudok azokról mondani, talán azért, mert le *kell* mondanom, de nem fájdalommal, nem keserüséggel teszem, mert tudom, hogy egy mást, sőt két embert teszek boldoggá, kik már csak azért is érdemesek egymásra, mert szerelmük erős, forró és kölcsönös, áldozatokat kíván s azt mindketten teljes hévvel, erővel, elhatározással készülnék hozni.

— Még mindig nem értem, grófnő, — mondá helyéről fölugorva Oroszlay, ki egészen el volt bájolva Veronika szavai által s annak lelkes kifejezésű arcától, melyet még sohasem látott ily szépnak.

— Tehát megmagyarázom szavaim értelmét, — viszonzá erőltetett mosollyal a leánya, mi azonban nagyon szomoruan sikerült. — Arra kérem, vegye nőül mielőbb Dóziát, tegye őt boldoggá, s ne törődjék azokkal a küzdelmekkel, miket házassága miatt a világgal vívnia kell, mert a világ ítélete szappanbuborék, mely szétfoszlik a leheletre!

*Megragadva Veronika kezét, azt melegen, bálás tekintettel
vonta ajkához.*

— Grófnő mondja ezeket nekem? — kiáltott föl elbájolva Jakab, ki szerette volna karjába venni ezt az okos, fölvilágosodott, meleg szívű kis teremtetést, de csak szeme fejezhette ki óhajását, s reszkető hangon folytatta:

— Szeretnék lábához borulni és ruhája szegélyét érinteni ajkammal, mert szavakban nem tudom kifejezni, a mit érzek: csodálatomat és hálámat!

— Nagyon boldog? — kérdé elfojtott sóhajjal, fájdalmas kifejezéssel Veronika. — Bizonytal én vagyok az első, ki így szól önhöz, mindenki ellenzte eddig tervét, a ki tudott róla?

— Mindenki, — viszonzá szomorúan Jakab.

— Kik voltak azok, Enyingi? Tudom, hogy ő önnek bizalmas barátja.

— Elmondtam neki, mert oly telve volt szívem, hogy ki kellett azt valaki előtt öntenem. De ő ellene volt tervemnek.

— És ki tud még arról?

— Hermance grófnőnek megmondtam, hogy Dóziát szeretem.

— Szegény anyám! — kiáltott föl önkéntelenül Veronika, mert már hetek óta észrevette, hogy az kerüli vele Oroszlayról a beszédet, s most megtudta annak okát.

Jakab gróf sejtette e fölkiáltásban foglalt értelmet. Tudta, hogy *miért* okozott csalódást Esztheynének, s azért nem is tudakolta, mit jelentenek a szánalomteljes szavak, de megragadva Veronika kezét, azt melegen, hálás tekintettel vonta ajkához.

— Szabad kifejeznem e kézcsókkal bámulatomat, hódolatomat s azt, hogy sohasem láttam kegyedhez hasonló leányt.

Veronika egy pillanatra lesüté szemét, mert érezte, hogy pillái megnedvesedtek, azután minden bátorságát összeszedve, kérdé:

— Akarja látni Dóziát?

— Az volna legfőbb boldogságom!

Veronika elhagyta helyét s a mellékszoba ajtajához közeledett, de mielőtt odaérhetett volna, gyorsan távozó lépteket hallott és ruhasuhogást, mintha valaki sietve távozott volna a függöny mögött.

De belépve, nem látott senkit s végigsietve a szobákon, mindenütt Dóziát kereste, ki azonban nem volt sehol s ő csalódva tért vissza.

— Nem találom őt! De mihelyt szülőim értesülve lesznek az ön elhatározott szándékáról, gyakran láthatja őt, sőt bármikor is, házuknál.

Oroszlay, ki már reszketett az örömtől, hogy Dóziával találkozhatik, majdnem leverten fogadta e hírt, de meleg bucsut véve a leánykától, boldog álmokban ringatva magát hagyta el a palotát, s rendes elmélyedt álmodozásával haladt végig a népes utczákon, hol nem látott senkit, mert teljesen belső világával volt elfoglalva, és csodálatával Veronika iránt...

A következő nap ki is fejezte ezt Enyingi Lóránd előtt, ki mély figyelemmel hallgatta végig, azután mondá:

— Boldog lehet az a férfi, ki Veronikát megnyeri élettársul; én mindjárt följánlanám neki kezemet és szívemet, de fájdalom, tudom, hogy kosarat kapnék.

— Azt nem lehet csak úgy könnyedén elhatározni, — viszonzá Oroszlay... — Én, ha helyedben volnék, udvarolnék neki.

— Azt hiszed, nem kísértém meg? Természetesen te nem vetted azt észre, minthogy nem kíséred figyelemmel az irántad való érzelmek megnyilatkozását. Mily más helyzetben volnál most, ha Veronika szerelmét észrevetted volna, s olyanak ismered meg, mint a hogy most beszélsz róla.

— Hagyjuk ezt a tárgyat, barátom; már sokszor kértelek, hogy arról ne beszéljünk.

— Én pedig szeretném tudni, hogy miféle alkalommal pillantottál belsejébe, melynek következtében oly nagy dicséretekkel halmozod, mit eddig soha sem tettél?

Jakab elmondá neki a közte és Veronika között lefolyt párbeszédet.

— Ezért hívott és fogadott téged Veronika? Mily nagyszerű jellem! Te nem is sejtet, mibe került neki az, hogy Dóziát ajánlá neked nőül. A legiszonyúbb önmegtagadásba, valóságos hősie elhatározás — mondá meghatva Enyingi.

Jakab gróf nem bírta eltitkolni megdöbbenését, mert ő Veronikát csak fölvilágosodottnak s meleg szívűnek látta, de hogy az hősie harczot vívott önmaga és érzelmei ellen, mindeddig eszébe sem jutott, és e szavakra mélázva, gondolkozva tekintett maga elé a földre.

— De másról akarok veled beszélni — kezdé Enyingi — Holcsi ügyvédről, kit okvetetlen súlyos büntetésre ítélnék, s tegnap letartóztatták két nővérét is: Obrennét és Somorjainét, ki, mint Kardostól tudjuk, Dózia anyja.

Jakab gróf láthatólag megdöbbent e hírrre, s elhalványodva kérde:

— Ők is vádolva vannak?

— A gyermekcserével, s nem tudom, mi fog történni azzal a fiatal leánynyal, ki Dózia helyét foglalta el Somorjainénál.

— Úgy mondják, Holcsi gazdag ember.

— A nije van, azt Lamberth Klára öröklí, de remélem, Eszthey gondoskodik róla.

— És ha ő nem tenné, én veszem ügyét kezembe — mondá hévvel Oroszlay. — Senki se nélkülözzön, ki Dóziával érintkezett valaha...

— De ő nem ismeri Dóziát, soha sem jöttek

össze, s Kardos azt mondja, hogy igen csinos, életrevaló leány, ki megél a jég hátán is, s legkevésbbé sincs elkényeztetve.

— Most azonban borzasztó sorsa lehet.

— Lamberth Klárához hordozkodott, s együtt élnek, míg a foglyok sorsa valamerre eldől.

— De hát be van bizonyítva Holcsi bűne?

— Somorjay vallomása nem hagy semmi kétséget, hogy ő fojtotta meg azt a beteg asszonyt, s az esküdtszék fölfogása a gyilkosságról csak egyféle lehet... Különben ez hosszú tárgyalásra ad okot, mert a régen multban gyökeredzik, sokan meg is haltak a tanuk közül, kiket ki kellene hallgatni, de vannak újabbak is, még pedig számosan.

— Csak be ne idézzék Dóziát a törvényszékre tanunak, — mondá izgatottan Oroszlay, — borzasztó volna annak a szegény kis leánynak ott megjelenni.

— Nem hiszem, hogy elkerülhesse, mert az utolsó évet Holcsi közvetetlen közelében tölté, s okvetetlen ki fogják hallgatni annak életmódjáról.

Jakab grófot levertté tette ez a gondolat. Jártkelt a terem szőnyegén, mialatt barátja folyton szemeivel kísérte.

— Nem lehetne ezt az ügyet valahogy eltemetni a nélkül, hogy tárgyalásra kerüljön? — kérde Oroszlay.

— Az lehetetlen! A három bűnös elfogva, maga a bűn elkövetése hitelesítve, s Holcsi még csak nem is tagadhat, mert ő maga legjobban ismeri a törvényeket és tudja, hogy büntetése kikerülhetetlen.

— És mit mondanak Esztheyék mindehhez, hisz őket is érdekli az esemény?

— Nem beszéltem velük róla, de Eszthey nem mutatja magát sehol. A grófné úgy tesz, mintha

őt nem érintené. Az a szegény asszony valóban szájalomraméltó azzal a férjjel.

Még sokáig beszéltek Holcsi és nővérei ügyéről, s Enyingi a legrosszabb kedvben hagyta el barátját, kin látta, hogy gondolatai folyton Dóziánál vannak . . .

XXV.

Dózia az ajtó függőnye mögött állt, midőn Veronika Oroszlayval ő róla beszélt és minden szót hallott a társalgásból.

Nem tudva, hogy Veronika vendéget vár, annak nappali szobájába akart menni, midőn a függönyön keresztül megismerte Oroszlay gróf hangját, kitől saját nevét hallotta kiejteni.

Lábait a földbe gyökerezni érzé, nem tudta elhagyni helyét, a függöny eltakarta őt a mellékszobában lévők előtt, s ő végighallgatta azoknak minden szavát, és csak akkor suhant be egy olaszfal mögé, midőn Veronika be akarta őt hívni.

És jól számított, mert az nem találva őt a szobákban, visszatért vendégéhez, mialatt ő szobájába futva, leroskadt egyik székbe és keserve-sen sírt.

Így találta őt a ház leánya, de nem tudta megkönyeinek okát, mert arról fogalma sem volt, hogy az őket kihallgatta, s Dózia könnyeinek okát annak vette, hogy az nagyon boldogtalannak érezheti magát.

Megkönnyebbül, ha kisírja könnyeit — gondolta s egyedül hagyta. Az örömhírt majd később tudatom vele, valamint anyámmal is, kinek ez iszonyú csapás lesz, de valamint én, úgy ő is meg fog nyugodni rajta . . .

Esztheyné pedig ez alatt, míg házában a fön-

tebbiek történtek, Lamberth Klárát kereste föl, kivel ama leánykáról kívánt beszélni, kinek helyét Dózia foglalta el hosszú évek során, s kiről Enyingitől tudta, hogy az jelenleg Holcsi lakásán van annak gyámleányával együtt, kik nem voltak rokonságban, de a veszedelem egyformán érte őket, s ő saját érdekében is beszélni kívánt velük. Megtudni tőlük, mit terveznek, s valamit tenni akart a fiatal leányért, ki helyett ő Doziát részesítette mindabban, mit a beteg anyának ígért.

Félt és reszketett, hogy a tárgyaláson férje neve is előfordul, mi a legnagyobb botrány lenne mindnyájukra nézve, s e bizonytalanság kétségbeejtőbb volt a legrosszabb valónál és minden áron bizonyosságot akart szerezni, mit Lamberth Klárától remélt megtudni, ki otthon volt, s meglehetősen hidegen fogadta őt.

Midőn a szobába lépett, két fiatal leányt talált ott, egyiket sem ismerte, de elhalványodva tekintett a fiatalabbra, mert oly hasonlatosságot talált annak arczán, mi származását kétségtelenné tette.

Lélekzetét elállni érzé. Halk, bizonytalan, réto-vázó hangon válaszolt Klára mogorva kérdésére, hogy mit kíván, s eleinte alig tudta, mit beszél és nem bírta szemeit levenni Juliskáról.

— Megtudva a borzasztó esetet, mi önöket érte, Lamberth kisasszony, — kezdé pár pillanatnyi szünet után, — mint Dózia barátnőjének, segítségemet kívántam följánlani. Önök hosszú ideig jók voltak iránta, s én azt viszonzni szeretném.

A Dózia névre Klárát valóságos düh fogta el.

— Ő volt az oka mindennek! — kiáltá. — Ha ő nincs, sohasem jutunk ebbe a bajba, de ne merjen szemem elébe kerülni.

Esztheyné megdöbbenve hallgatta e szavakat.

— Nem igazságtalan ön iránta? — kérdé hide-

gen. — Miféle szerepe lehetett neki a kérdéses ügyben?

— Kár erről beszélni, grófné, — mondá gúnyos megvetéssel Klára. — Dózia, az ön pártfogoltja, a legálnokabb teremtés, kit képzelni lehet. Mi minden jóban részesítettük. Fölfogadtuk elhagyatottságában, úgy élt nálunk, mint egy hercegné, s hátunk mögött szerelmi viszonyt kötött Oroszlay gróffal, ki detektívvel kísértette lépteinket s az utánunk utazott Gensbe, kutatott, kémkedett, míg oly vádakot kovácsolt gyámatyám ellen, mi a börtönbe vezette őt, s ki tudja, hogy és miként fog végződni ügye.

— Mindezt Dózia tette volna? — kérdé hitetlenül Esztheyné, ki minderről még semmit sem hallott s nem is hitte, csak az döbbenetette meg, mit neki Klára Oroszlay és Dózia összeköttetéséről beszélt, mert ő azt eddig ártatlan szerelemnek gondolta, mi inkább csak ábrándozáson alapul, s úgy fog elmulni, a hogy jött.

— Kérdezze meg tőle magától, vagy kérdezze meg ettől a fiatal leánytól, ha nekem nem akarja elhinni.

Esztheyné a feltűnő csinos leánykához fordult.

— Mit tud maga, gyermekem, ezekről a dolgokról? — kérdé tőle.

— Nem sokat, — viszonzá az zavarral. — Én Somorjayné leányának tartottam magamat, ki fölnevelt és jó volt hozzám, s az említett Kardos nevű detektív azt állítja, hogy nem én, hanem Dózia az ő leánya, de nem hiszem és nem is akarom hinni.

— De mit tud arról, mit Lamberth kisasszony Dóziáról beszél?

— Semmit! Én őt nem ismerem. Csak pár nap előtt hallottam egy Zsófi nevű szobaleánytól, hogy Holcsiéknál van, de Klárának igazat adok, mert

Kardos úr, ki pár hét óta hónapos szobát bérelt tőlünk, elmondta, miként ő végette járt Genfben, s ha ez nem történik, a többi sem következik utána . . .

Nagy élénkséggel és természetességgel adta elő szavait a leányka, s Esztheyné látta, hogy a mit mond, arról meg is van győződve.

— Lehet, hogy igazuk van, — mondá kitérve, — lehet, hogy nincs, de nem erről kívánok beszélni, hanem megkérdezni, nincs-e valamiben fogyatkozásuk, s nem lehetek-e segítségükre?

— Semmire sincs szükségünk, — viszonzá hidegen Klára. — Én szerencsére vagyonos vagyok, s holnap Juliskával birtokomra utazom, és együtt maradunk, ott várva be, hogyan fog gyámatyám sorsa eldőlni. Mit nem kétlek, hogy gyorsan kitisztázza magát.

Esztheynét bosszantotta Klára gúnyos, sértő modora s látva, hogy további maradása czéltalan, hideg, büszke főhajtással, minden további szó nélkül távozott, azon tudatban: hogy Juliska el van látva, s nem szorul az ő segítségére.

Meglehetős rossz kedvvel érkezett haza, hol öltöző-szobájába menve, leányát ott találta, ki mint látszott, várt az ő jövetelére.

— Azt hittem, sétálni mentél, — kezdé Hermance grófnő, figyelmesen pillantva rá, kinek arczán valami szokatlan kifejezést látott, mi vonásain a rendes komolyságnál is feltűnőbb volt.

— Ma nem mentem, mert fontos beszédem van mamával.

— Fontos beszéded, velem? — kérdé meglepetve a grófné s feszülten vizsgálta arczát.

— Dóziáról szeretnék valamit mondani.

— Beszélj gyermekem, remélem, nincs valami kifogásod ellene?

— Ellenkezőleg, nagyon megszerettem s csak

azt sajnálom, hogy már akkor nem maradt itt, midőn először nálunk volt s mint Ernesztine mondja, egy estét töltött a házban.

A grófné arcát sötét, haragos pir önté el e szavakra. Ernesztine, az a vén csacsi fecsegett, — gondolta bosszusan. — Ugyan mire való volt ez a szószátyárkodás? . . . Ezért jól meg fogja szidni.

— Akkor ő csak pár órára jött ide s szó sem volt arról, hogy tovább maradjon nálunk, — viszonzá erőltetett mosolylyal, de titkolhatatlan zavarral Hermance.

— Ama kisded arczképet is ő hagyta itt akkor, melyet én találtam meg, s mely, mint mondja, anyja arczképe?

— Ő mondta azt neked?

— Ő, miután visszaadtam neki a képet, de hát kinek a gyermeke ő tulajdonképen?

— Egy özvegyasszonyé, kit Somorjaynének hívnak, — mondá gyorsan Hermance. — Atyja katonatiszt volt, de meghalt, s ők nagy szegénységben maradtak.

— És leánya mégis oly kitűnő nevelést kapott. Minden tekintetben úri leány ő, úgy fogalmaira, mint műveltségére nézve.

— Azt nem lehet tagadni, nevelését egy első-rangu intézetben nyerte, hol kitűnő tanárok voltak s úgy látszik, kedvvel tanult.

— És ki fedezte költségeit, mert az olyan intézet sokba kerül?

— Én neveltettem, — viszonzá uj zavarral Esztheyné, kinek igen kellemetlen volt ez a kérdezősködés.

— Úgy mamának valami összeköttetésben kellett velük lenni, — mondá bizonyos konoksággal a leánya, mi nem volt szokása.

— Minden bizonynyal! — kiáltott föl türelmetlenül Hermance. — De miért kérdezősködöl

most ezekről? Még pedig oly szokatlan nagy érdekekkel!

— Előzményéül azoknak, miket mondani akarok, mert Dóziáról kívánok hosszasan beszélni, ki nagyon boldogtalan.

— Több nála a képzelődés, mint a való, — mondá könnyedén a grófné. — Mi baja van? Ő nálunk marad, s olyan sorsban részesül, mi kifogást nem szenved, s ha nem elégszik meg sorsával, háládatlan!

— De ő szereti Oroszlayt, s viszont szeretetik általa és attól fél, hogy nem lehetnek egymásé.

— Ha fél attól, helyesen teszi, — mondá önkéntelen gúnnyal Esztheyné, de csodálkozva vizsgálta leánya nyugodt arcját, meg nem foghatva, mily czélből beszél az ezekről neki. — Mert az ilyen házasság lehetetlen. Oroszlay gróf és Somorjay Dózia!

— A kik igazán szeretnek, azoknak minden egyéb mellékes!

— Divatos teóriák ezek Veronika. Az előkelő ember mindig az marad, s kötelességei vannak neve és rangja iránt, — mondá kedvetlenül a grófné. — És különben is nem tudom kitalálni, mily czélből beszéled ezeket nekem?

— Oroszlay ma nálam volt, s megigérttem neki, hogy szószólója leszek óhajításának szülőimnél és Dóziánál, kinek nincs bátorsága *igent* mondani.

— Ezt nagyon rosszul tetted, Veronika — viszonzá haraggal, de egyszersmind a legnagyobb bámulattal Hermance. — Dóziát, azt hiszem, nem kell rábeszélned semmire, mert ő csak látszatból ellenkezik, ha ugyan teszi, mert ha nem lett volna bátorsága ahhoz, hogy Oroszlay grófné legyen, nem hagyta volna odáig jutni a dolgokat. A mi a mi jóváhagyásunkat illeti, arra Jakabnak nincs szük-

sége. Dóziának van anyja, ki rendelkezik fölötté s várjanak, míg kiszabadul a *börtönből*, — folytatta gúnyos szenvedéllyel Esztheyné s hátat fordított leányának.

— Istenem, istenem, — kiáltott fel Veronika könnyekben törve ki, — mily kegyetlen a sors, hogy annyi embert tesz szerencsétlenné, holott mindenki boldog lehetne!

A grófné törszúrást érzett szívében e fölajdulásra, mert érezte, hogy mindannak kezdete, mi fölött leánya kesereg, tőle indult ki. Az ő végzetes tévedéséből. De hisz ő jót akart s csak ígéretét teljesítette, mit esküvel fogadott gyermekei boldogságára, s éppen azzal vétett leánya ellen, hogy könnyörlétes akart lenni. Sirni látván leányát, az ő szemei is könnyekkel teltek meg, s hosszú ideig nem beszéltek együtt, míg végre Veronika kérdezte.

— Tehát semmi öröm- vagy megnyugtató hírt sem vihetek Dóziának?

— Tőlem nem s legjobb szeretném, Veronika, ha nem keverednél ez ügybe, mely csak rosszat foglalhat magában.

— De ha Jakabot boldogsághoz vezetnél!

— És te, ki szereted őt, mással kívánod boldoggá tenni? Ez igazán oly nagylelkűség, mire csak te vagy képes...

— Nem áldozzuk-e föl örömmel saját boldogságunkat azért, kit szeretünk? — kérdé lelkesülten a leánya.

— De ez a házasság Jakabra nézve nagy szerencsétlenség lenne.

— Azt ő maga tudja legjobban, mi vezetni boldogsághoz.

— Nos, hát ne beszéljünk róla. Dózia most egyelőre itt marad, s a dolgok rendes lefolyást vesznek... És ha Oroszlay ragaszkodik ahhoz,

hogy nőül vegye, tegye. De előbb le kell folyni az esküdszék tárgyalásának s ha Holcsit és nővéreit elítélik, alig hiszem, hogy Oroszlay abból a családból kívánna nősülni.

— Szegény Dózia! — sóhajta Veronika, és elhagyta a szobát, hogy visszatérjen hozzá, kit könyek között hagyott szobájában.

De azt üresnek találta.

Dózia nem volt sehol. Senki sem látta távozni, s éppen úgy eltűnt, mint amaz éjjel az Eszthey-palotából, egy ujságlapot hagyva szobájában, a padlón heverve, melyben bő és kimerítő leírása volt Holcsi nővéreinek, Obrenné és Somorjainé elfogatásának.

A lap papirosa azon a helyen nedves volt a könyektől s Veronika eltalálta az összefüggést annak tudósítása és Dózia eltűnése között.

Szegény leány! — sóhajtá igaz szívből fakadt sajnálkozással. — Sokat mért rá a sors, de még boldog lehet!

Azután futott anyjához, ki hallván Dózia eltűnését, kikérdezte Ernesztinét, az összes cselédséget s a portást, de senki sem tudott róla hírt adni és az Eszthey-család mind külön-külön meg volt dőbbenve a leányka távozásán, kinek most már igazán nem volt menhelye sehol, s ki tudja, hova ragadja őt kétségbeesése?

De nem mertek semmit tenni keresésére. Várták este, reggel, másnap délig, s midőn az még mindig nem adott életjelt magáról, Eszthey írt Oroszlaynak, mert egyedüli reményük még az volt, hogy talán ő tud annak hollétéről. De visszajött a válasz, hogy a gróf nincs a fővárosban, s s csak pár nap múlva várják vissza . . .

XXVI.

Holcsi Kálmán ügyvéd bűnpörének nyilvános tárgyalása egy szombati napra volt kitűzve s óriási érdeklődés mutatkozott a közönségben iránta, melyet már hetek óta izgattak a lapok tudósításai, melyben, mint híre járt, *főrangú személyek* is szerepelni fognak.

A mondott napon a törvényszék tágas terme fulladásig megtelt kíváncsi közönséggel.

A birói emelvényen ült az elnök s jobbról-balról mellette a bírák. Előtte a jegyző, oldalt az ügyész s távolabb nyult el az esküdtek padja, melyen tizenkét esküdt foglalt helyet, az elnök háta mögött az újságok tudósítói, kik feszülten várták, mikor kezdek jegyzéseikhez.

A tanuk padján ült Lamberth Klára, Pármai Juliska, Zsófi, volt szobaleány, Latorné, ki Genfben is volt Holcsi gyámleányával és Dóziával, Tornyoson pedig a háztartást vezette. Kardos, a detektív és Somorjay Károly a koronatanu, ki beteg, sápadtan, összetörve ült helyén s nyugtalanul tekintgetett az ajtóra, melyen a vádlottnak belépni kellett.

Holcsi nagyon öntudatosan jelent meg a teremben. Pillantása átröpült a tanukon, s Klárának vidáman, biztatóan intett, de midőn Somorjayval találkozott, fenyegető dacz tükröződött abban.

Azután az elnökhöz, bírákhoz, esküdtekhez fordult s udvariasan hajtá meg előttük magát.

A törvényszéki jegyző felolvasta a vádiratot, melyben a vádlott *gyilkossággal és gyermekcsempészettel* van vádolva. A bíró megkérdezte tőle: bűnösnek érzi magát? mire ő emelt, bátor, határozott hangon *nem*-mel felelt.

Ekkor fölemelkedett helyéről a királyi ügyész,

s azt az indítványt tette, hogy miután a rendőrségnek még nem volt elég ideje az adatokat összegyűjteni, s különösen Holcsi nővéreinek bűnrészességét megállapítani, napolják el a tárgyalást bizonytalan időre.

De ez indítvány ellen hevesen kelt ki Holcsi védőügyvédje, s a leghatározottabban protestált, mondván: hogy elég ideje volt a rendőrségnek adatok gyűjtésére, mert hetek óta tartják védenczét fogva egy közönséges, nedves czellában, mi által annak egészsége szenved, kinek szívbaja van s egy oly régi, majdnem elavult bűnnel vádoltatik, mely időből a tanuk közül már legtöbbszörire meghaltak és alig emlékezik valaki a bűntettre.

Az elnök kérdő pillantást vetett bírótársaira, azután pár perczig összesúgtak, azután monda:

— A védőügyvédnek igaza van. Semmi ok sincs a tárgyalás elhalasztására, miután itt összegyűltünk. Hallgassuk ki a tanukat s azután határozzunk a királyi ügyész úr indítványára nézve.

Az első tanu Kardos detektív volt, ki nyugodtan, zavar, vagy habozás nélkül felelt a hozzá intézett kérdésekre, habár tekintete koronként elröpült a csinos Juliskához, ki lesütött fejjel ült helyén, s arcza égett az izgatottságtól.

Kardos nyílt tekintete, nyugodt tartása és következetes feleletei láthatólag jó hatást tettek a hallgatóságra.

Elmondta, hogy jött rá az évek előtt elkövetett bűnre, és sok fáradság után sikerült neki rábirni Somorjayt a vallomásra, minek alapján tette meg a följelentést Holcsi ellen.

A vádlott ismét gúnyosan mosolygott, de nagyon halavány volt, s kezét többször szíve tájékára szorította, mintha valamely fájdalom kinozná.

Miután Kardos bevégezte vallomását, Somorjay Károly lett fölhíva, ki nehézkesen hagyta el helyét,

görnyedten, s lesütött szemekkel várta a hozzá intézendő kérdéseket.

Kíváncsi zúgás hangzott föl a hallgatóság sorai közül. Tudták, hogy ő az egyedüli tanu, ki abból az időből, midőn Holcsi a gyilkosságot állítólag elkövette: fölfedezéseket tehet, sőt már írásbeli vallomása is a bírák kezei között van, s nagy feszültséggel várták feleleteit.

De ekkor oly valami történt, mi az összes egybegyűlteket megzavarta és nagy fölfordulást okozott.

A vádlott szó nélkül összerogyott, s eiterülve feküdt a földön halásápadtan, mozdulatlanul; a hallgatóság felugrott helyéről s Klára és Juliska rémült kiáltással futottak hozzá.

A közönség köréből egy orvos vált ki, s az élettelen testhez sietett és gyorsan felgombolva annak mellényét, szívére tette kezét, s hangosan mondá:

— Meghalt, ezt nincs ki fölébressze többé!

A bírák zavartan tekintettek egymásra. Nem emlékeztek, hogy ily eset történt volna hivataluk alatt a törvényszéki teremben. Visszahúzódtak, a közönség is gyorsan kivonult, Somorjay is eltűnt, s csak Kardos, Klára és Juliska követték a testet, melyet visszavittek börtönébe további intézkedésig.

Ez az eset óriási lármát okozott a fővárosban. A lapok hasábokat írtak a történetekről, s aznap senki sem beszélt másról, mint a vádlott haláláról, ki megszabadult a földi ítélet büntetésétől; s most már a legfelső bíró előtt áll.

Természetes, hogy Esztheyéknél is nagy izgalmat okozott Holcsi esete. Már hetek óta a legnagyobb izgalomban éltek a palota lakói. Rettegtek az ügyvéd vallomásától, s talán még inkább attól, hogy Somorjay megemlíti Eszthey gróf nevét is, sőt a grófot is beidézik tanunak. A rendesen vi-

dám, könnyűvérű ember egészen ki volt véve sodrából. Alig mozdult ki hazulról, s betegnek álltá magát. Hermance grófnő nem kevésbbé volt leverve az események miatt, mihez még Dózia eltűnése is járult, kiről semmi hír sem érkezett, és lépéseket nem mertek miatta tenni a rendőrségen, félve a botránytól.

Enyingi ebben a nehéz időben naponkénti s majdnem egyedüli látogatója volt az Eszthey-családnak, s hordta a híreket Oroszlay kétségbeeséséről és más egyéb, a Holcsi-pörrel kapcsolatban levő eseményekről. Sok időt töltött Veronika társaságában, ki tőle szerette volna megtudni mindazt, mi szüleinél érthetetlen volt neki. Azoknak levertsége. Atyjának szokatlan viselete stb., de természetesen nem sokat tudott meg tőle, mert az nem adhatott fölvilágosítást.

A legnagyobb részvétellel beszélt olykor Dóziáról, s Enyingi oly nagy melegséggel nyilatkozott a szerencsétlen leányról, hogy Veronika szívét egészen megnyerte s anyja előtt többször úgy nyilatkozott, hogy ő ezelőtt Enyingit egészen másnak ismerte, mert majdnem semmi figyelmet sem fordított rá, de most látja, hogy az mily melegszívű ember.

A tárgyalás balesetének szenzációs hírét is ő hozta először az Eszthey-palotába, s ott a grófi pár föllélegzett Holcsi halálának hírét hallva. Egyelőre meg voltak mentve annak vallomásától, de hátra volt még a két elfogott nővér és Somorjay, kik annyit tudhattak a múltból, mint maga az elhunyt ügyvéd, rájuk nézve azonban már nem voltak oly veszélyesek, miután a fő és igazi bűnös meghalt.

Némileg tehát visszatért a nyugalom a palotába, s a fiatal Béla gróf is többet időzött otthon, mint a kedvetlenség idejében. Mert ő csak a vlg tár-

salgást és mulatságokat szerette, s kerülte mindazt, a mi még kedélyét megzavarta volna.

Egy napon Oroszlay is meglátogatta Esztheyéket s azok megijedtek azon a pusztuláson, mi szép arczán ki volt fejezve. Vonásai nagy szenvedéseket mutattak, s álmodozó szemében most keserv tükrözé magát az elveszett remény miatt, mert ő sem hallott Dóziáról, de mind a mellett folytonos remény és kétség között töltötte napjait.

A szalonba léptekor Enyingit is ott találta, s a kandalló körül a hölgyeket, kik napok óta nem mehettek ki a házból a gyorsan beállt tél hóvihara miatt és örömmel látták Oroszlay jövetelét.

Eleinte a napi eseményekről beszéltek, azután Enyingi rátért a közeledő farsangra. Elmondta a bemutatandó leányok neveit, a főrendűeknél készülő bálakat, s vidámságot öntött a társalgásba, mi kissé néhezkesen indult meg, mert a hölgyek meg voltak döbbenve Jakab gróf külseje fölött, ki, mint mondtuk, feltűnő rossz színben volt, s alig mertek előtte vidámabb dolgokról beszélni.

És ő észrevette ezt, s talán nem akarva szomorúságával terhőkre lenni, erőlködött Enyingi élénk társalgásában résztvenni, és Veronikához fordulva, kérdé:

— Örül a farsangnak, grófnő, mi Lóránd szerint hosszú és tartalmas lesz?

— Oh, én nem szándékozom többé bálba menni, vagy legalább az idén nem.

Oly nagy határozottsággal ejté ki e szavakat a leánya, hogy mindnyájan csodálkozva néztek rá.

— Hisz még csak egy farsangon tánczolt, — mondá Oroszlay, — s azt állítják a fiatal hölgyek, hogy a világban való szereplés kezdete rendesen nehézségekkel jár és nagyobb náluk az elfogultság, mint az élvezet, s a második farsang az, mely élvezetet szerez.

— És igazat mondanak! — viszonzá hévvel Veronika. — Rendesen nagy várakozással kezdjük meg mulatságainkat, s talán ez tesz elfogulttá. De rendesen nem találjuk azt, a mit vártunk.

— Ezt sok fiatal hölgy elmondhatná magáról, de legkevésbbé grófnő, — viszonzá enyelegve Enyingi. — A ki oly ünnepeltetésnek van kitéve, az többet talál, mint a mit talán várt.

— De nem mindenki vágyik arra, s nekem elég volt a farsang élvezete egy télen. Végre is nagyon felületes multság végigtánczolni az éjszakákat, hogy azután a napokat átaludjuk.

— Kevés leány gondolkodik így, — mondá Enyingi mosolyogva, s egy pillantással Jakabra, kire látható kellemes hatást tettek e szavak, s majdnem érzékenyen mondá:

— Szórol-szóra aláírnám grófnő állítását, csak azt csodálom, hogy hol vette e tapasztalatokat? Lórándnak igaza van, kevés leány gondolkozik így, s úgy az anyák, mint leányaik lehetetlennek tartanak másként cselekedni, mint a bevett szokás előírja, hogy az egyik bál és multságból a másikba siessenek vég nélkül.

— És természetesnek tartja azt, hogy Veronika így beszél? — kérdé majdnem megrovóan Hermance, Oroszlayhoz fordulva.

— Veronika grófnő egyéniségét ismerve — igen.

— Ha tíz évvel idősebb volna, nem lehetne bámulni szavain. De tizennyolcz éves korban ez természetellenes.

— És hány leány van, ki soha sem mulatott, s boldog és elégedett! — kiáltott föl hévvel Veronika. — És hány van, ki ott a bálterem zenéje mellett sírni szeretne, holott kötelessége mosolyogni és derült arczot mutatni.

Oly nagy érzékenységgel ejté ki e szavakat a

fiatal leány, hogy pár pillanatra megakadt a társalgás, s a két ifjú meglepetve pillantott egymásra.

— Csakhogy azok a leányok, kikről te beszélsz, nincsenek a te helyzetekben, — mondá Esztheyné, s nem azért nem vesznek részt az ifjúság élvezeteiben, mert nincs kedvük, hanem mert nem tehetik.

— Például szegény Dózia! — mondá búskomolyan Veronika, mely név kiejtése mindnyájokat megdöbbenté, s Hermance grófnő arca élénk rosszalást fejezett ki.

— Semmi hír sincs róla? — kérdé Enyingi.

— Semmi!

Oroszlay nem szólt a feleletre, de nagyon halovány lett, s Enyingi mondá:

— Végre is a rendőrséghez kellene fordulni miatta, mert annyiban nem maradhat eltűnése.

— Nem, nem, azt nem tehetjük, — viszonzá hévvel Esztheyné. — Botrány lehetne belőle. Ha nyíltan keresnénk, belejönne az az ujságokba, s ezt ő maga legkevésbé szeretné.

— De hát hova lehetett? — tört ki fájdalommal Oroszlay. — Miért rejtőzködik azok előtt, kik szeretik és nélkülözik?

— Én nem tettem le a reményről, hogy vagy visszatér, vagy tudatja hollétét, — mondá Enyingi. — Talán ki akart térni az esetleges kihallgatás elől Holcsi pörének tárgyalásában, mivel összeköttetésben volt, s félt, hogy beidézik tanunak.

— Az valószínű, — jegyzé meg Esztheyné, kinek nagyon kellemetlen volt ez a beszéd tárgy, s örömmel látta a komornyik megjelenését, ki teakészlettel lépett be, követve az inastól, s gyorsan elrendezték a tea-asztalt, mialatt megszakadt a társalgás, s Veronika a tea kiöntéséhez fogott.

— Egy levelet hoztak a grófnőnek, — mondá a komornyik Veronikához lépve, s átadva azt, ki

rápillantva az írásra a borítékon, csodálkozva szemlélte a teljesen ismeretlen betűket.

— Kitől van? — kérdezte Hermance grófnő.

— Nem tudom. Ha megengedik, fölbontom, mert oly különös érzésem van, mintha a levél fontos tartalommal bírna.

És leszakítva a borítékot, mindenekelőtt az aláírásra pillantott s annak látására halk sikoltás hagyta el ajkait. — A levél Dóziától volt.

— Mi bajod, Veronika? Kitől jön a levél? — sürgeté őt megrettenve Esztheyné, s a többiek feszülten vizsgálták arcát, mert sejtették, hogy abban valami különös lehet, ítélve a leányka megdöbbenéséről, kinek arca a fölindulástól halál-sápadt lett.

— Dó—zi—á—tól, — rebegette halkan, s olvasni kezdett, mialatt mély csönd honolt a teremben.

A levél a következőket tartalmazta:

Sacré-Coeur, 12/9. 19

Szeretett kedves grófnő!

Onnét írom e sorokat, hol lenni egyedüli rendeltetésem — a kolostorból!

Beléptem a szent szűzek közé, s itt maradok örökre és fölveszem a fátyolt. Ne aggódjanak miattam, hogy híremet eddig nem hallották. Meg voltam hasonolva önmagammal s idő kellett, míg lelkem egyensúlyát valamennyire visszanyertem.

Most csöndes és békés vagyok. Lecsillapult bennem mindaz a kínzó érzés, mi megőrüléssel fenyegetett. Istenhozzádot mondtam a világnak! El vagyok temetve, s nem kívánok fölébredni.

Imádkozni fogok mindazok boldogságáért, kiket szeretek, s kik oly jók voltak hozzám, hogy meghálálni nem tudom, s csak arra kérem, felejtsék el a boldogtalan

Dóziát.

Veronika könyes szemekkel nyujtá Oroszlaynak a levelet, ki mohón futotta azt keresztül, s azután némán, leverten tekintett maga elé.

Nagy csapás volt ez rá nézve, és mégis megkönnyebbülést érzett, mert azt megtudta, hogy Dózia él, mi fölött már kételkedni kezdett.

Azután sorra elolvasták a szomorú tudósítást s mindnyájuk arczán meghatottság látszott. Senki sem tett megjegyzést Dózia elhatározására nézve, s Oroszlay búcsút vett és gyorsan távozott, mint ki nem bírja titkolni bánatát s idegességét és nem akart a hölgyeknek terhére lenni.

— Még mindig mennyire szereti, — gondolta ajkait harapdálva Hermance. — És ezt az érzést én keltettem föl benne *végzetes tévedéssel!*

— Nem hagyhatjuk Dóziát a zárdában, — mondá nagy erélylyel Veronika. — Irtóztató meggondolni, hogy oly szép, fiatal leány tizenhét éves korában örökre elbúcsuzzék az élet minden boldogságától!

— Ki tudja, nem lesz-e ott békésebb, boldogabb élete, mint a világban? — mondá Esztheyné.

— Láttuk Oroszlay izgatottságát s arczának kétségbeesett kifejezését. Ez a két ember úgy szereti egymást, hogy boldogság várhat csak rájuk s miért áldozzák azt föl képzelgéseknek? — mondá Veronika hévvel s igaz szájalommal hangjában.

— De ez ellen most már semmit sem lehet tenni, — viszonzá Hermance grófnő, láthatólag megnyugodva a történetek fölött.

Enyingi azonban látta Veronika arczán, hogy az valami nagy elhatározásra készül s jobbnak találta egyedül hagyni a hölgyeket és rövid idő múlva ő is távozott, azzal a szándékkal, hogy fölkeresi Jakabot, kinek arca halálos sápadtságából gyanítá, hogy az miféle kedélyállapotban lehet.

Ő, daczára, hogy bizonyos tekintetben könnyű-

vérű ember volt, tudott nagyon mélyen érezni és komoly is lenni, s most barátja háza felé haladva, egyenkint végiggondolta azoknak az embereknek sorsát, kiket a véletlen oly messziről, s oly különböző társadalmi állásból szedve össze, egymásba fűzte történetük eseményeit.

Valamennyien mást és mást óhajtanak s egyik csak a másik boldogsága árán érheti el azt, a mire vágyik, s egyedül Veronika az, ki valamennyiüknek fölötte áll, nem törődik saját érdekeivel, szívével és boldogságával, igyekszik boldoggá tenni azt, a kit szeret és azt, ki nála oly sokkal szerencsétlenebb helyzetben született, és semmije sincs neki az életből s az ifjúságból, szerelmén kívül!

— Nagyszerű jellem, — gondolta elragadtatva és talán nem is lenne boldog Jakabbal... Neki másforma férj kellene, ki páratlan egyéniségét úgy fogja föl, mint én, de hát hasztalan udvarolok neki már évek óta, észre sem veszi azt Oroszlay mellett, ki pedig sohasem volt más, mint jó barátja.

E gondolatok és tündődések alatt lesütött fővel haladva, egyszerre sötét árnyékot látott maga előtt, s fölpillantva, Kardos detektivet pillantá meg.

— Jó reggelt kívánok, gróf úr, — szólítá az meg őt, — a törvénytörő tárgyalásról jövök. Halotta már, hogy Holcsi nővéreit fölmentették bizonyítékok hiányában. Miután a főbűnös meghalt, s a két hölgy úgy is csak mellékes személy volt és Somorjay visszavonta ellenök vádját, holnap szabadon bocsátják őket.

— Nem sok hasznát veszik fölmentésüknek, — viszonzá Enyingi. — Obrenné bizonyynyal nem kapja vissza engedélyét leánynevelő intézetére, de ha kapná is, vajjon ki adná hozzá gyermekét? És a másik, Holcsi nélkül, nem tudom miből fog élni?

— Azt én sem tudom... Talán leánya fogja segíteni, ki, úgy hallom, Eszthey grófnénál van.

— Már nincs ott, zárdába ment.

— Ne mondja, gróf úr! Ez igazán csodálatos. Oly fényes jövőnek nézett elébe . . . És mit mond erre Oroszlay gróf, ki általam oly nagy hévvel kereste hollétét?

— Még nem tudom, most megyek hozzá, — viszonzá Enyingi tartózkodva, ki nem igen szeretett Kardossal ezekről a dolgokról beszélni.

— Ujságot is akarok mondani, gróf úr, ha érdeklik egy kevésbé az én ügyeim.

Ekkor már Oroszlay háza előtt voltak, s Enyingi megállva a kapu előtt, kérdőleg nézett rá.

— Vőlegény vagyok, s leendő házasságomat tulajdonképpen méltóságodnak köszönöm.

— Nekem? — kérdé csodálkozva a gróf. — Ezt igazán nem tudom, hogy történhetik, miután semmit sem sejtetek arról.

— Ha megmondom, ki a menyasszony, rögtön érteni fogja szavaimat.

— Halljuk, ez igazán érdekel.

— Pármay Juliska. A cseregyermek!

— Ez meglepő. A pör alatt ismerkedtek meg?

— A mint tudja, gróf úr, ott laktam náluk egy hónapos szobában, hogy Somorjayt megfigyeljem, a mi sikerült is. Megtudtam mindent, a mit tudni akartam, de elvesztém szívemet.

— Tehát kétféle eredménnyel járt a megbízás? Gratulálok!

— Köszönöm. Majd tudatom ezt Eszthey gróffal, talán *érdekelni fogja őt*.

— Eszthey gróffal?

— Természetesen! Ajánlom magamat kegyeibe, gróf úr, — mondá nevetve Kardos s meghajtván magát, távozott, míg Enyingi belépett a kapun és fölhaladt a lépcsőkön, hogy Oroszlayval beszéljen és esetleg, úgy, a hogy tudja, megnyugtassa.

XXVII.

— Tegye föl a kalapját, Ernesztine és menjünk, — mondá pár nappal később Veronika kisdéd prémes bundájában és tollas kalappal fején lépve be az öreg komornához, ki ablaka mellett ülve nézte a háztetőkről lefüggő zuzmarát, s azt gondolta magában, hogy milyen jó dolga van annak, — ki meleg szobájában ülhet.

— Ilyen hidegben akar grófnő sétálni menni? — kérdé, megriadva hagyván el helyét.

— A hideg levegő egészséges, — viszonzá mosolyogva a leányka. — De ne féljen, nem akarom öreg lábait próbára tenni. Kocsin megyünk.

Az más! — viszonzá megvidámulva Ernesztine s gyorsan öltözni kezdett.

De midőn kiléptek a kapun, csodálkozva tekintett körül. Kocsit nem látott sehol, s gyanakódva nézett Veronikára, mert hozzá volt szokva annak tréfáihoz.

— Csak az első bérkocsi-állomásig megyünk. Ne ijedjen meg.

— Miért nem hozatott kocsit ide, grófnő? Ha nem akar gyalog menni, fölösleges ezen a hosszú légvonatos utcán végig ballagnunk ebben a fagyos szélben.

— Jöjjön, jöjjön, mindjárt ott leszünk, senkinek sem szabad tudni, hova megyünk s azt a portás előtt meg kellett volna mondanom.

— De hát hová készül oly titkos útra?

Veronika nem felelt, gyorsan sietett előre, Ernesztine alig bírta követni.

Midőn a kocsi-állomáshoz értek, Veronika besegeté az öreg komornát s a kocsisnak mondá:

— A Sacré-Coeurbe.

Ernesztine elámulva ült mellette.

Tegye fel a kalapját, Ernesztine és menjünk.

— Hova mondta a kocsisnak, hogy menjünk? — kérde, azt híven, hogy nem jól hallott.

— Zárdába, hol addig, míg én a fejedelemnővel beszélek, nézheti a szentképeket, s imádkozhatik, és nem lesz hosszú az ideje.

A komorna megcsóválta fejét.

— Oly különös dolgok történnek egy idő óta nálunk, — motyogta rossz kedvvel — és ez ismét valami szokatlan kirándulás.

— Fontos teendőm van ott, s remélem, jól fogok végezni.

Többé egyetlen szót sem váltottak együtt, s nemsokára a zárda kapuja előtt állt meg a fogat, hol Veronika a fejedelemasszonyról kérdezősködött, s megmondván nevét, rögtön be is bocsátották ahhoz.

— Mit kíván, gyermekem? — kérde az tőle, jóindulattal tekintvén a viruló szép leányra.

— Néhány nap előtt egy fiatal hölgy jött ide, — kezdé Veronika. — Somorjay Teodózia a neve. Vele kívánok beszélni.

— Az nehezen fog menni, viszonzá kellemetlen meglepetéssel a fejedelemnő. — Ő betegen érkezett hozzánk, s mint mondta, kimerült és nagyon boldogtalan; és arra kért, ha valaki keresné, senkit se bocsássunk hozzá.

— Én legjobb barátnője vagyok, ő pedig menyasszony. Valamely félreértés következtében határozta rá magát, hogy titkon elhagyja házunkat és ide jöjjön . . . Beszélnem kell vele *okvetetlen*. Kérem, bocsásson hozzá. Remélem, nem ágyban fekvő beteg.

— Az volt, de ma már elhagyta ágyát, s kérem, gyermekem, ne zavarja őt nyugalmaiban és szándékában, ő zárdaszűz óhajt lenni.

— Tudom! És legyen, ha azok után, miket én mondani fogok neki, nem változtatja meg szándé-

kát, — viszonzá hévvel Veronika, s kezét kérően tette össze.

— De gondolja meg, helyes, sőt szabad-e valakit eltéríteni akarni szent czéljától, ki Istennek kívánja szentelni életét? — kérdé majdnem hidegen a fejedelemnő.

— Szerintem ahhoz, hogy igazán szívből és valóságos elhatározásból tegyünk ily lépést, semmi másnak nem szabad elfoglalni lelkünket, — mondá korához alig illő komolysággal a leánya, — holott Teodóziának a szíve tele van szerelemmel, s csak a kétségbeesés vezérelte ide.

— Bármilyen oka hozzánk jövetelének, itt békét, csöndet és nyugalmat talál; s ha később mást határoz, bármikor elhagyhatja a zárdát.

— Tehát nem engedhetik meg, hogy találkozzam vele? — kiáltott föl türelmetlenül Veronika.

A fejedelemnő pár pillanatig gondolkozott.

— Határozzon ő maga, — mondá azután, s csöngtetett és a belépő apáczának mondá:

— Kérdezze meg Somorjay Teodóziát, kíván-e találkozni Eszthey Veronika grófnővel?

A zárdaszűz eltűnt, s a fejedelemnő ismét vendégéhez fordult.

— Ha találkozik barátnőjével, kérem, ne izgassa föl, mert az orvos idegrohamoktól féltette, mi azonban mostanig szerencsére nem következett be, de ki tudja, mi történik, ha . . .

Ekkor visszajött a küldött, s jelenté, hogy Teodózia várja a vendégét.

Veronika szeme örömben villant föl e hirre, míg a fejedelemnő arcán az ellenkező hatás látszott; de a leánya nem vette azt észre, mert repült az őt vezető zárdaszűz után, alig várva, hogy Dóziát lássa, ki oly szintelenül és betegen jött elébe, hogy megdöbbsent látásán.

— Miért keresett föl, grófnő? — kérdé gyöngé,

fájdalmas hangon. — Én leszámoltam mindennel, s egyedüli óhajításom e zárda falai között tölteni életemet.

— És nem gondol arra, kinek koczkára teszi életét? — kérdé mély érzéssel Veronika, levonva maga mellé Dóziát, s szeretettel fogva át derekát. — Oroszlay magának vőlegénye, s nincs ok rá, hogy cserben hagyja . . . Tudja-e, hogy ő olyan valamire fogja határozni magát, mitől lsten óvjon meg mindnyájunkat, kik jó keresztények és vallásosak vagyunk.

— Az nem lehet! — kiáltott föl rémülten Dózia. — Ő tudja, hogy miért hagytam el . . . Nem vagyok méltó hozzá, s ha ma kész volna is értem minden áldozatra, később megbánná és akkor . . .

Kezébe rejté arcját és keservesen sírt, s nem tudta bevégezni mondatát.

— Olyan embernek tartja Oroszlayt, kinél az érzelmek elromlásnak vannak alávetve? Nem, Dózia! Azt nem szabad és nem lehet róla föltételezni. Én ismerem őt évek óta, majdnem gyermekkoromtól és mondhatom, hogy kevés férfi van hozzá hasonló, jó, gyöngéd, állhatatos és számtalan leány boldog volna, ha ő megajándékozna szerelmével.

Oly nagy hévvel, meggyőződéssel ejté ki e szavakat Veronika, hogy Dózia levéve kezét szeméről, meglepetve tekintett rá.

— Maga is szereti őt? — kérdé önkéntelenül, majdnem rémülten.

— Sokkal jobban, mint fölfogni képes volna, mert én saját boldogságom árán kívánom őt boldoggá tenni; míg az, kit szeret, romlásán dolgozik.

— Ne mondja ezt, grófnő, hisz mérhetetlen az, a mit én e határozatommal veszitek! — kiáltott föl zokogva Dózia. — Nekem nincs más menedé-

kem e kopár falakon kívül, s itt kell töltenem egész életemet.

— De miért teszi? Egészségtelen képzelődés, a mit cselekszik és azt hiszi, hogy valami hősie tettét követ el, pedig csalódik. Én gyávaságnak tartom elhatározását. Nem mer megküzdeni a nehézségekkel, melyek nem is léteznek. Elbujik, mint a büntetéstől félő gyermek, s magával együtt szerencsétlenné tesz egy oly embert, kinek életét földi mennyországgá tehetné.

Dózia valósággal meg volt rémülve ettől a határozott kijelentéstől, s félve, habozva tekintett a beszélőre . . . Mennyivel nagyobbnak, szebbnek látta őt önmagánál, ki oly fenséges lelkesüléssel védte azt az ügyet, mi tönkretette saját jövőjét, míg ő: igaza volt Veronikának, gyáván megfutott a nehézségek elől.

— Nemde, grófnő, maga nagyon rossznak, önzőnek és szívtelennek tart engem? — kérde bátoritanul s könnyes szemekkel.

— A legszívtelenebbnek, kit valaha ismertem! Nem törődik senkivel, semmivel, csak saját képzelgéseivel, és hagy egy egész csapat embert nyugtalankodni távozása miatt. Avagy azt hiszi, helyesen cselekedett, mikor titkon elhagyott bennünket és ide menekült?

— Félttem, hogy beidéznek tanunak a Holcsi-ügyben, s ez beszámíthatatlan állapotba kergetett.

— Annak mások is ki voltak téve, s mégsem szöktek meg. Különben az az ügy már be van fejezve. Holcsi meghalt a tárgyalási teremben bírái előtt. Szívszélhűdés ölte meg s két nővérét szabadon bocsátották.

Dózia a legnagyobb ámulattal hallgatta e szavakat.

— És Klára . . . Mi történt vele? — kérde visszatartott lélekzettel.

— Róla nem tudok semmit. Most azonban vegyen kalapot és köpönyeget s jöjjön velem; legyen vége a habozásnak. Jól öltözködjék föl, mert hideg van.

— Hogy lépjek a grófnő elébe, ki bizonynyal megvet engem?

— Ne aggódjék azon. Én felelek mindarról, — mondá erélylyel Veronika. — Vegyen búcsút a fejedelemsnőtől, s menjünk e szomorú helyről mielőbb!

Dózia pár percznyi habozás után felöltözött. Fátyola alatt könyek hulltak arczára, mikor a fejedelemsnőről elbúcsúzott, ki megrovó szavakkal mondta el, hogy mennyire nem helyesli ezt az ingatagságot, s nem jósolt jót a jövőre, de nem tett ellenvetést Dózia távozására nézve.

A leányokat megpillantván Ernesztine, bámuló fölkiáltást hallatott.

— Tehát ide menekült? — kérdé majdnem gúnyosan Dóziától, ki nem felelt, némán, lesütött fővel ült társnője mellett, s hosszú pilláit nem merte fölvetni és szó nélkül érkeztek a palotába.

Szobáikba mentek, hol Veronika egyedül hagyva pár pillanatra Dóziát, néhány sort vetett papirosra, s Oroszlaynak címezve, azonnal elküldte ezt a grófnak:

«Dózia itt van. Jöjjön mielőbb.

Eszthey Veronika.»

Ez állt a levélben, azután anyját kereste föl, s elmondta neki, hogy Dóziát magával hozta a kólostorból, ki nem nagy örömmel vette ezt a hírt.

— Csodálom, hogy volt kedve és bátorsága idejönni, — viszonzá kedvetlenül a grófné, — s fölöslegesnek tartom részedről azt a nagy érdeklődést, melylyel annak a gyors elhatározásokra hajlammal bíró leánynak tetteit kíséred.

Veronika meghatva tekintett anyjára, mert ily hangon ez nem szokott hozzá beszélni.

— Rosszalja, a mit tettem? — kérdé lehangoltan.

— Dóziának legjobb lett volna a zárdában maradni.

— És Jakab? — kérdé kitört szenvedélylyel a leány. — Ő egész életére boldogtalan lett volna, holott nekem hatalmamban áll boldoggá tenni.

— Rövid idő múlva elfelejtené képzelgéseit és akkor . . .

— Azt hiszi, nőül vett volna engem? Soha! Az oly szív, mint az övé, csak egyszer szeret, de abba az érzésbe fölolvad s beletemeti egész élete boldogságát.

— Azt az idő mutatta volna meg.

— És én, ki osztatlan szívet kívántam volna, sohasem fogadnék el oly érzelmeket, mik egy volt szerelemnek maradványai. Vegye ő nőül Dóziát, ez már így volt elhatározva. A sors vezette őket össze a társadalom két végéről. És én boldog leszek, ha Jakabot boldognak tudom.

— Nem csalog meg magadat, Veronika? — kérdé leverten, szomorúan Esztheyné, ki természetellenesnek találta leánya arczán és hangjában a nagy lelkesültséget, melylyel az szavait kiejtő.

— Nem! A mit teszek, az megfontolt elhatározásomból ered. Megnyugodtam csalódásaim fölött, de ezzel nincs befejezve életem. Hisz annyi tér van, hol az ember kárpótlást talál . . . Férjhez nem megyek, mert egy második Jakab nincs a világon.

Esztheyné sírva hallgatta e szavakat. Ő volt az oka mindennek. Ő követte el az első végzetes lépést, s a többi mind egyenkint abból következett. Vajjon ez a jutalom azért, hogy esküjét megtartotta, mit annak a beteg asszonynak adott, s gyer-

mekei boldogságára fogadta, hogy leányáról gondoskodni fog, és helyrehozza férje ballépését . . . Még csak nem is az a gyermek Dózia, kinek ő tartá, de mindegy, fölkarolt egy elhagyatott gyermeket, neveltette, gondoskodott róla, és jótette ellene fordul s megbünteti őt férje vétkéért.

Veronika látván anyja szomorúságát, letérdelt előtte, s átfonta derekát karjaival és erőltetett mosollyal, enyelgő hangon monda:

— Együtt maradunk, mama, és nem lesz nélkülem elhagyatva . . . Avagy azt hiszi, nem vettem én észre számtalan szomorúságát házasesetében? Én kárpótolni fogom azt, mi szenvedését okozta, és végre is, a mely családban vétkeznek az erkölcs, vallás és tisztesség ellen, ott valakinek bűnhődni kell, olykor a szülők gyermekeikért, vagy megfordítva, a gyermek atyja, anyja vétkeért. Nálunk én vagyok a sorstól kiszemelve arra, s legyen meg Isten akarata!

— Veronika! — kiáltott föl elszörnyűködve ezen a beszéden Esztheyné, miből látta, hogy leánya kegyetlen szigorral bírálja meg a helyzetet, s tudja, vagy kitalálta azt, mit ő oly nagy gonddal őrzött és titkolt gyermekei előtt.

— Ne beszéljünk többé ezekről, mama! — kiáltott föl zavarral s lángoló arcczal a lányka és elhagyta helyét. Két forró könnyet törült le arcáról, melyek kicsordultak szép, lelkes szeméből, s mosolygott. A megnyugvás és lemondás mosolya volt ez, de anyjának tördöfés-ként hatolt szívébe . . .

Fél óra múlva Oroszlay gróf jelent meg Veronika hívására a palotában.

Boldog kifejezéssel arcán lépett a terembe, s kérdőleg függeszté szemeit Veronikára, ki futólag köszöntve őt, szaladt Dóziáért, s kézen fogva vezette be és monda:

— Itt hozom menyasszonyát, Jakab. Tegye őt

boldoggá, kinek ezerféle aggodalma van a jövőre nézve. Oszlassa el azokat, mert nincs többé semmi akadály, mi házassága elébe gördülhetne. Mindketten szabadok, függetlenek, s a jövő oly bájosan mosolyog feléjük.

E szavak után eltűnt a teremből, egyedül hagyva a mátkapárt, kik boldogságban úszva, nem sejtették, hogy két szobával távolabb egy szép fiatal leányka zokog, kinek mindene megvolt e földön, csak az nem, mi boldoggá tehetne volna, s ki keservesen siratja boldogságát.

Eszthey gróf és a grófnő megdöbbenve, elszomrodva fogadták az Oroszlay és Dózia eljegyzésének hírért, s talán mindketten arra gondoltak, hogy Veronika boldogságát ők tették semmivé. A férj könnyelműsége volt a kezdet, a nő *végzetes tévedése* a folytatás, s leányuk nagy, nemes szive a vég! Talán a sors intézte így, s nekik meg kellett hajolni gyermekük nemes cselekedete előtt . . .

*

A fővárosban nagy szenzációt keltett Oroszlay leendő házassága. Mindenki azt hitte, soha sem fog az megnősülni, mert kivéve Eszthey Veronikát, soha sem foglalkozott egyetlen rangjabeli leánynyal sem, s azt, hogy ahhoz is csak mint jóbarát közeledett, senki sem tudta; talán csak maga Veronika, ki finom ítéletével meg tudta bár különböztetni az udvarlást a barátságtól, mind a mellett mindaddig remélt, míg meg nem győződött arról, hogy Jakab Dóziát szereti.

És mint anyjának mondta: neki osztatlan szív kellett. Attól a percztől, hogy megtudta, miként a fiatal gróf szive másért hevül, nem óhajtott mást, mint őt boldognak látni! És ez sikerült neki! . . .

A következő nap Enyinginek mosolygó ajkkal, száraz, könnytelen szemekkel tudta elmondani

Oroszlay és Dózia mátkaságát. Volt ereje örömét fejezni ki a házasság fölött, s midőn Enyingi megtévesztve e viselet által, mely közönyt jelentett Jakab iránt, nem állhatott ellent és imádását, csodálatát, s rég titkolt szerelmét tette a leányka lábaihoz; az mosolygó arcczal nyujtott neki kezet s biztató hangon mondá:

— Ma még nem ígérhetek semmit, de mához egy évre megadom a választ kérésére . . . Legyen addig türelemmel. Hisz a jövőt nem lehet tudni.

És Enyingi hálás volt feleletéért. Remélt, mint minden szerelmes ember. Eddig még kilátásai sem voltak arra, hogy Veronika Jakab mellett őt észreveszi, s most határidőt szabott az a válaszzal

Lehetetlen, hogy elutasítsa őt, hisz a nőket meghatja az igaz, fölláldozó szerelem!

KÉPJEGYZÉK.

	Lap
1. Beniczkyné Bajza Lenke arczképe ~ ~ ~ ~ ~	1
2. Esztheyné kezét nyújtá Obrennénak ~ ~ ~ ~ ~	13
3. Dózia szó nélkül ült mellette ~ ~ ~ ~ ~	30
4. Egyik nyitott levélre estek szemei ~ ~ ~ ~ ~	47
5. Hernance egy fényképet vett föl az asztalról ~ ~ ~	64
6. A portás a palota előtt álló lámpákat gyujtogatta ~	84
7. Sietve idült ki a fehér útra ~ ~ ~ ~ ~	119
8. Az ügyvéd íróasztalához ülve gyorsan írni kezdett ~	138
9. Nem találván ott a leánykát, beleült egyik csónakba ~	149
10. Jakab gróf tartásán és vonásain látszott, hogy a mit kijelentett, nem szándékszik visszavonni ~ ~ ~	178
11. Az ügyvéd gyors léptekkel járt föl és alá a szobában ~	199
12. Csak nem tételezi fel rólam, hogy szövetségre lépek önnel Oroszlay gróf terveinek meggátolásában ~ ~	225
13. Karonfogva sétáltak a sárga levelű fák alatt ~ ~ ~	245
14. Mily boldog leszek, ha Eliz halálát megboszulva látom	268
15. Megragadva Veronika kezét, azt melegen, hálás tekin- tettel vonta ajkához ~ ~ ~ ~ ~	297
16. Tegye fel a kalapját, Ernesztine és menjünk ~ ~ ~	320

PH

3176

M3

köt.48

Magyar regényírók

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY
